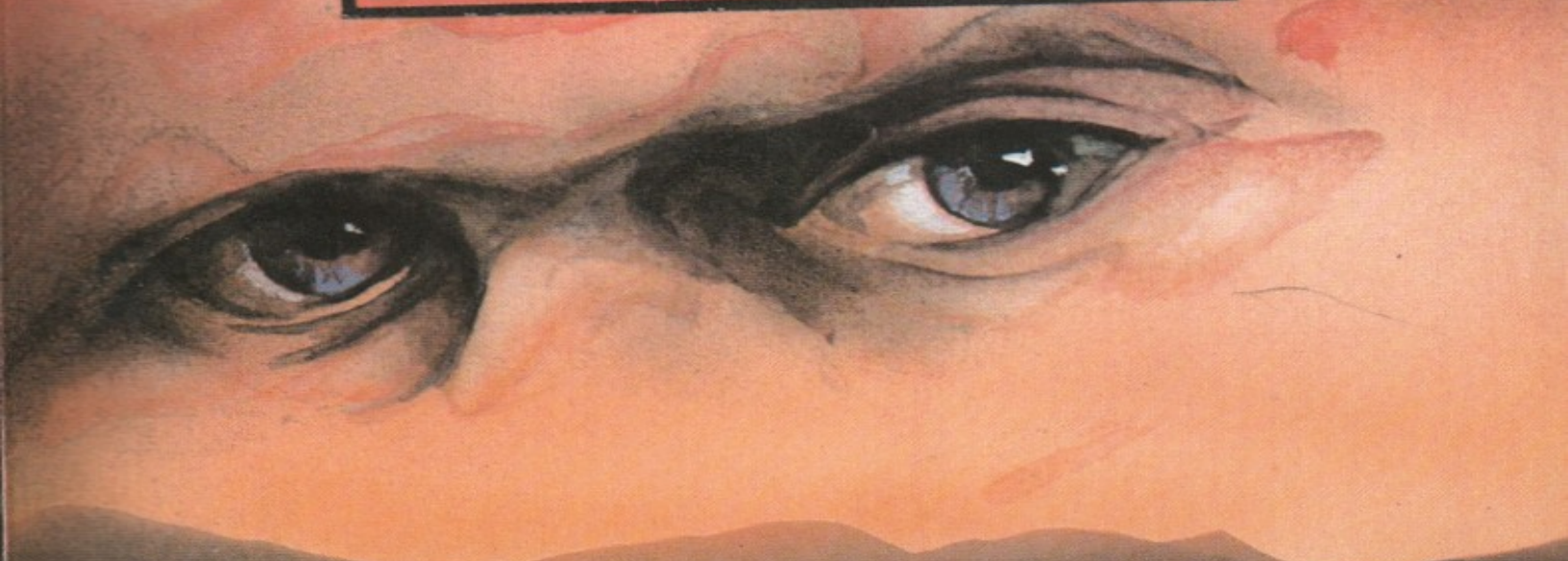

СТИВЕН
КИНГ

ТОТНА МРЕЖА

СТИВЪН КИНГ ПЪТНА МРЕЖА

Превод: Иван Коларов

chitanka.info

Един мъж е решен да спъне колелото на прогреса в борба с катастрофални последици. Когато проект за построяване на магистрала го оставя без работа и заплашва да унищожи дома му, той има повече от достатъчно време, за да замисли отмъщението си. Път за отстъпление няма. Завежда семейството си на сигурно място и застава срещу нещо, което според него е истинско престъпление.

Нарастващо напрежение, което достига шокиращата си кулминация.

„Пътна мрежа“ е драматичен разказ, който няма да забравите скоро.

Бард

В памет на Шарлот Литълфийлд.

ЦИТАТИ 31:10-28

ПРОЛОГ

*Не зная защо. И вие не знаете.
Сигурно и Господ дори не знае.
Просто всичко е политика. Това е.*

От интервю със
случаен минувач
по повод на Виетнам
1967 г.

Но Виетнам бе вече в историята и страната започваше да се изправя на крака.

В този горещ августовски следобед на 1972 г. подвижната телевизионна станция WHLM стоеше паркирана край Уестгейт в края на магистрала 784. Хората се тълпяха край невисоката естрада, над която се вееха на опънати въженца стотици малки триъгълни знаменца. Естрадата бе явно скована набързо, с тънък подиум направо върху скелета от голи греди. Зад нея, върху затревения насип се виждаха будките за събиране на пътната такса. Напред, чак до покрайнините на града се ширеха пусти заблатени земи.

Един млад телевизионен журналист, на име Дейв Албърт, запълваше времето до пристигането на кмета и губернатора за церемонията по първата копка с анкета на граждани. Микрофонът бе поднесен на възрастен мъж с матови очила.

— Ами, мисля — започна мъжът, гледайки напрегнато в камерата, — че това ще е много хубаво за града. Отдавна имахме нужда. Според мен... добре ще е за града. — Мъжът преглътна трудно, усещайки, че е хипнотизиран от безмилостното циклопско фотооко на поколенията, мозъкът му отчаяно повтаря един и същи сигнал, и добави сконфузено — Много добре.

— Благодаря ви, господине. Благодаря много.

— Как мислите, дали ще го използват? Довечера в новините?

— Не мога да ви кажа. Но е твърде възможно — отвърна Албърт с професионална, безсмислена усмивка; Звукооператорът му посочи към отбивката пред бариерата за плащане на пътна такса, където губернаторският Крайслер Импириъл току-що бе спрял, бляскащ и мигащ като лъскава хромна топка под слънчевите лъчи. Албърт кимна на оператора и вдигна един пръст нагоре. Двамата се приближиха към друг мъж в бяла риза с навити ръкави. Човекът гледаше замислено към подиума.

— Бихте ли споделили какво мислите за това, г-н...?

— Доус. Да, ще ви кажа — с нисък, приятен глас отвърна той.

— Начало! — измърмори операторът.

Все така благо мъжът с бялата риза каза:

— Мисля, че това е пълна идиотщина.

Операторът направи гримаса. Албърт кимна, поглеждайки с укор анкетирания, и направи знака на ножицата с двата пръста на дясната ръка. Възрастният господин наблюдаваше тази сцена с нескрит ужас. По-горе, край будките за събиране на пътна такса губернаторът излизаше от своя „Импириъл“. Зелената му вратовръзка грееше под силното слънце. Мъжът с бялата риза запита учтиво:

— За новините в шест или в единайсет ще го използвате?

— Брей, човече, ти не си с всичкия си — каза Албърт кисело и тръгна да догони губернатора. Операторът го последва по петите. Човекът с бялата риза гледаше губернатора, докато той внимателно слизаше по затревения насип.

Седемнайсет месеца по-късно Албърт срещна отново човека с бялата риза, но тъй като никой от тях не бе запомнил този епизод, следващата им среща остана и като първа.

ПЪРВА ЧАСТ

НОЕМВРИ

*Тази нощ дъждът не спря да чука в моите
стъкла.*

*Пресякох стайната тъмница и в уличната
светлина*

*Видях, боя се, въвн на пътя Призракът на
този век*

*Предупреждаващ всички ни, че вече стоиме
на Ръба.*

Ал Стюърт

20 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Той все повече вършеше неща, за които после се принуждаваше да не мисли. Така бе по-безопасно. Като че ли в главата си имаше реле, което прекъсваше веригата винаги щом част от съзнанието му се опитваше да запита: „Но защо правиш всичко това?“ Тогава там настъпваше тъмнина. Ей, Джорджи, кой изключи осветлението? Опа, аз бях; нещо май не е в ред с жиците; момент само; превключвателят е нагласен; отново светва. Мисълта обаче е изчезнала. Всичко е наред. Да продължаваме, Фреди, докъде бяхме стигнали?

Той бе на път към автобусната спирка, когато видя надписа:

МУНИЦИИ

ОРЪЖЕЙНАТА НА ХАРВИ

МУНИЦИИ

Ремингтън, Уинчестър, Колт, Смит & Уесън

ЛОВЦИТЕ СА ДОБРЕ ДОШЛИ

От сивото небе прехвърчаше сняг. Бе първият за годината и преди да се стопи, падаше по тротоара като петна от хлебна сода. Малко момченце с плетена шапка вървеше с вдигната нагоре глава и изплезен език, за да улови някоя снежинка. Тя просто ще се разтопи, Фреди, мислено каза той на хлапето, но то продължи да върви с вдигната към небето глава.

Той спря пред „Оръжейната на Харви“, колебаейки се. Пред вратата имаше статив с късните издания на вестниците и голямото заглавие на един от тях бе: „НЕСИГУРНОТО ПРИМИРИЕ ПРОДЪЛЖАВА“. Под статива, на мръсна бяла табела, бе изписано:

МОЛЯ НЕ ПРОПУСКАЙТЕ ДА ПЛАТИТЕ.

ТУК СЕ ПРОДАВА НА ДОВЕРИЕ,

НО ТЪРГОВЕЦЪТ ЗАПЛАЩА

ВСИЧКИ ВЕСТНИЦИ

В магазинчето бе топло. То бе дълго, но нешироко и само с една пътека. Вляво от вратата имаше стъклена витрина, пълна с кутии муниции. Той позна веднага патроните калибър 22, защото като дете в Кънектикът бе имал пушка калибър 22. Бе искал тази пушка цели три години, но когато най-после я получи, не знаеше какво да прави с нея. Известно време стреля по консервени кутии, а веднъж и по една сойка. Този изстрел не бе умъртвил птицата. Тя бе останала да лежи в розовия от кръвта ѝ сняг, бавно отваряйки и затваряйки човка. След този случай той окачи пушката на стената, където тя прекара три години, докато не я продаде на едно момче от тяхната улица за 9 долара и кутия смешни книги.

Останалите муниции бяха по-непознати. Трийсет и три, три-нула-шест, и някакви други, които приличаха на умалени снаряди за гаубица. Какви ли животни се убиват с това нещо, почуди се той. Тигри? Динозаври? Все пак той остана очарован от тези патрони, така открояващи се измежду другите на витрината, подобно на бонбон сред скучни канцеларски принадлежности.

Продавачът, или съдържател, разговаряше с някакъв дебеланко в зелени панталони и зелена дочена риза. Ризата имаше джобове с капаци. Говореха за пистолета, който лежеше разглобен на витрината пред тях. Дебелият мъж запъна с палец чукчето и двамата присвиха око и се вторачиха в добре смазаната камера. Дебелият каза нещо и продавачът, или съдържател, се засмя.

— Автоматичните винаги засичали, а? Това сигурно го знаеш от времето на баща си, Мак. Признай си.

— Стига, Хари, престани с твоите глупости. Престани, Фред, помисли си той. Стига глупости.

Спомняш си за тях, нали, Фред? Фред отвърна, че помни.

Цялата дясна стена на магазина представляваше една витрина. Пълна бе с окачени пушки. Неавтоматичните двуцевки той можеше да различи, но всичко останало бе за него напълно непознато. И все пак, някой хора — като тези двамата в края на тезгяха например — бяха овладели този свят с лекотата, с която той бе усвоил общото счетоводство в колежа.

Той влезе навътре в магазина и се вгледа в друга, пълна с пистолети витрина. Видя някои въздушни, няколко калибър 22, един 38 с удобна дървена дръжка, 45-ици и едно оръдие, в което той разпозна

Магнум 44, пищова на Мръсния Хари от онзи филм. Бе чул Рон Стоун и Вини Мейсън да обсъждат филма в пералнята и Вини бе казал: „Никой не би пуснал ченге да се разхожда с такъв пистолет из града. От една миля това нещо може да пробие дупка в човек.“

Дебелият мъж, Мак, и продавачът, или съдържател, Хари (също както в Мръсния Хари) бяха сглобили пистолета.

Обади се като получиш Меншлера — каза Мак.

— Ще се обадя... но да знаеш, че предубежденията ти към автоматичните са направо глупави. (Той реши, че Хари трябва да е съдържателят—продавач никога не би нарекъл клиента си глупав.) — Кобрата за другата седмица ли ще ти трябва?

— Добре би било да я имам — каза Мак.

— Не ти обещавам.

— Кога ли си обещавал... но пак си оставаш най-добрият оръжеен майстор в града и сам знаеш това.

— Така си е.

Мак погали пистолета на витрината и се обърна да излиза. Леко се блъсна в него — *Внимавай, Мак. Усмивай се в такива случаи.* — и продължи към вратата. От вестника, който Мак носеше сгънат подмишница, можеше да се прочете: НЕСТАБИЛНОТО ПРИМ...

Хари се обърна към него, все още усмихнат и клатещ глава:

— Мога ли да ви помогна с нещо?

— Надявам се. Но, отсега ви предупреждавам, че нищо не разбирам от оръжие.

Хари сви рамене:

— Не знам да има закон, който да ви задължава да разбирате. За някой друг ли ще бъде? За Коледа?

— Да, точно така — каза той, хващайки, се за подхвърлената идея. — За братовчед ми. Ник. Ник Адъмс. Живее в Мичигън и е пълен с пушки. Ловджия е, но нали знаете, за него това е нещо много важно. Това му е нещо като...

— Хоби? — запита Хари усмихнат.

— Точно така — той бе на път да каже „фетиш“. Погледът му падна върху касовата машина, на която имаше залепена престаряла лепенка. Надписът бе:

АКО ДА ИМАШ ОРЪЖИЕ БЪДЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЕ,

САМО ПРЕСТЪПНИЦИТЕ ЩЕ ИМАТ ОРЪЖИЕ.

Той се усмихна на Хари и каза:

— Много точно, нали?

— Така е — каза Хари — Този ваш братовчед...

— Ами, цялата работа при нас е нещо като „кой-кого“. Той знае, че съм маниак на тема лодки и за миналата Коледа ме изненада с един мотор Евинруд, 60 конски сили. Изпрати ми го в колет с въздушна поща. А аз му подарих ловджийско яке. Умрях от срам. — Хари кимна с разбиране. — Сега, преди месец и половина имах писмо от него: пише ми като дете с безплатна карта за цирка. Изглежда са се събрали шестима приятели, всеки е дал по нещо и заедно ще тръгват някъде в Мексико, където ще могат да стрелят свободно...

— Ловен резерват без ограничения?

— Да, точно така беше — той се засмя леко — Стреляш колкото ти душа иска. Животните там са специално събрани. Сърни, антилопи, мечки, бизони. Всякакви.

— Не беше ли мястото Бока Рио?

— Не мога да си спомня. Но май името бе по-дълго.

Хари вече гледаше леко замечтано:

— С приятеля ми, който преди малко излезе, и още двама души бяхме в Бока Рио през шейсет и пета. Ударих зебра. Цяла зебра! Сега е в стаята с ловните ми трофеи вкъщи. Това бяха най-хубавите дни през живота ми. Най-хубавите. Завиждам на братовчед ви.

— Поговорихме за това с жена ми — каза той — и тя каза да действам. Пък и годината бе доста добра за пералнята. Аз работя в пералнята Синята Панделка, оттатък, в Уестърн.

— Да, зная къде е.

Струваше му се, че може да продължи този разговор с Хари цял ден, цяла година, съшивайки от истина и лъжи един прекрасен, бляскав гоблен. Да забрави за света около себе си. По дяволите енергийната криза, високата цена на говеждото и несигурното примирие. Нека да говорим за измислените си братовчеди, нали, Фред? Добре, Джорджи.

— Тази година взехме поръчките на Централната болница, а и на приюта за душевно болни заедно с още три мотела.

— Онзи, „Куолити мотър“, на Франклин авеню от вашите ли е?

— Да.

— Отсядал съм там няколко пъти — каза Хари — Чаршафите винаги бяха чисти. Странно, като се замисли човек за това кой му пере чаршафите в мотела...

— Така че годината беше добра. И си помислих, че мога да взема за Ник една пушка и един пистолет. Зная, че винаги е искал да има Магнум 44, чух го веднъж да споменава...

Хари донесе магнума и внимателно го положи върху стъклената витрина. Той го вдигна в ръка. Приятно му бе да усети тежестта на оръжието в ръката си. Внушаваше сериозност. Остави го обратно на витрината.

— Камерата му... — започна Хари. Той се засмя и вдигна ръка:

— Не ме убеждавайте. Вече сте ми го продали. Невежата винаги сам се продава. Колко муниции би трябвало да взема за него?

— Вземете му десет кутии, добре ще е. Братовчед ви винаги може да си купи и още. Цената на пистолета е 289 плюс данъка, но аз ще ви го дам за 280 заедно с мунициите. Какво ще кажете?

— Отлично — каза той, явно доволен. И защото изглежда трябваше да се каже още нещо, добави: — Добре е направен.

— Ако ще ходят в Бока Рио, ще му свърши добра работа.

— А за пушката...

— Какви има той?

Той сви рамене и разпери ръце:

— Съжалявам. Наистина не зная. Две или три обикновени ловджийски и друга, която нарича самозареждаща се...

— Ремингтън? — Хари отправи въпроса толкова бързо, че той се уплаши: чувстваше се все едно газ и във вода до кръста и водата внезапно се бе изпарила.

— Така беше, май. Но може и да греша.

— Ремингтън правят най-добрите — каза Хари и кимна, успокоявайки го отново. — До каква сума искате да качите?

— Честно казано, моторът сигурно е струвал четиристотин. Така че бих искал да се кача до петстотин. Най-много шестстотин.

— Вие с братовчед си май наистина се имате.

— Израснахме заедно — каза той искрено — Мисля, че за Ник бих дал и дясната си ръка, ако я поиска.

— Е, нека ви покажа нещо тогава — каза Хари. Извади един ключ от голямата си връзка и отиде до един от стъклените шкафове. Отключи го, качи се на близкия стол и свали отгоре дълга тежка пушка с инкрустиран приклад. — Може и да е малко по-скъпа, отколкото сте готов да дадете, но това е една великолепна пушка.

— Каква е?

— Уедърби 460. Стреля с по-тежки муниции от моите тук. Ще трябва да ви поръчам бройката от Чикаго. Ще дойдат за около седмица. Това е една идеално претеглена пушка. Дуловата енергия на тази красавица е близо 4 тона... това е все едно да удариш нещо с автоцистерна. Ако уцелиш с нея бизон в главата, ще трябва да му вземеш опашката за трофей.

— Не зная — каза той, външно несигурен, макар вече да бе решил, че ще я вземе. — Ник обича трофеите. Това е част от...

— Разбира се — каза Хари, вземайки в ръка пушката и отваряйки камерата. Цевта изглеждаше достатъчно широка, за да побере и пощенски гълъб. — Никой не ходи в Бока Рио заради месото. Затова и братовчед ви гледа да не повреди трофея. А с тази играчка, няма нужда да се преследва раненото животно на 20 км в онези пущинаци, докато то страда, а човек си изпуска вечерята. Тази красавица сама ще му просне вътрешностите след пет метра.

— Колко е?

— Вижте. Тази пушка не е за града. На кого ще трябва подобно щуро противотанково оръдие, когато вече не остана нищо за лов, освен фазаните, а пък и тях ако сготви човек, после ще яде бензинови пари. Цената на дребно е 950, а на едро е 630. Аз ще ви я дам за 700.

— Това прави... общо близо 1000 долара.

— При покупки над 300 долара правим отстъпка 10%. Това сваля на 900. — Хари сви рамене. — Дайте тази пушка на братовчед си, а аз ви гарантирам, че такава той няма. Ако греша, ще си я откупя обратно за 750. И това ще го запиша черно на бяло, защото съм убеден че е така.

— Ще го направите ли?

— На момента. Твърдо. Разбира се, ако е прекалено много за вас, сам решете. Можем да разгледаме и някои други пушки. Но ако наистина е запален по лова, братовчед ви може да има по две от останалите тук.

— Разбирам — лицето му придоби замислено изражение. — Имате ли телефон тук?

— Разбира се. Елате — Хари го заведе в една затрупана от вещи задна стая. Там имаше пейка и очукана маса с разпилени по нея части от оръжия, пружини, течности за чистене, брошури и етикетирани шишета с тръбички в тапите. — Ето телефона.

Той седна, вдигна слушалката и набра номера, докато Хари се върна в магазина, за да прибере магнума в кутията.

— Служба „Информация за времето“ ви благодари за обаждането — каза ведрият глас от записа. — Прехвърчащият сняг днес следобед ще прерасне в лек снеговалеж по-късно тази вечер...

— Мери? — каза той — Обаждам се от магазина, „Оръжейната на Харви“. Да, за Ники. Взех пистолета, за който говорихме, няма проблем. Имаше един във витрината. После, човекът ми показа и една пушка...

..като до утре следобед се очаква да се изясни. Минимални температури тази нощ — между — 1 и 3 градуса, максимални — между 5 и 10. Вероятността валежите да продължат и през нощта...

..така че, какво ще кажеш да правим? — Хари стоеше до вратата зад него; той виждаше сянката му. — Да, зная.

...служба „информация за времето“ ви благодари за обаждането и не пропускайте Боб Рейнълдс и неговата програма „Нюзнлъс 60“ на вашия екран всяка вечер в шест от понеделник до петък с последната прогноза за времето. Дочуване.

— Зная, че не се шегуваш. Зная и, че е много... служба „Информация за времето“ ви благодари за обаждането. Прехвърчащият сняг днес следобед ще прерасне...

— Наистина ли, скъпа?

...Вероятността валежите да продължат и през нощта е 80%, като утре...

— Е, добре — той се обърна на пейката и се ухили на Хари, като завъртя в кръг палеца и показалеца на дясната си ръка. — Той е разбран. Каза, че ще гарантира за това, че Ник няма такава.

...до утре следобед. Минимални температури тази нощ...

— Обичам те, скъпа. Чао — той затвори телефона. По дяволите, Фреди, добре го направи. Наистина, Джордж. Наистина.

— Тя каза, ако реша, че си заслужава, да действам. Това и ще направя.

— Какво ще правите, ако братовчед ви изпрати „Гъндърбърд“? — усмихна се Хари.

— Ще му го върна, без да го разопаковам — отвърна той на усмивката.

Докато излизаха от стаята, Хари запита:

— С чек или кредитна карта?

— „Америкън експрес“, ако може.

— Може и още как.

Той извади картата си. На обратната ѝ страна, върху специалната лепенка бе написано:

БАРТЪН ДЖОРДЖ ДОУС.

— „Сигурен ли сте, че патроните ще пристигнат навреме, за да мога да изпратя всичко на Фред?“

— Фред? — Хари вдигна поглед от кредитната бланка.

По лицето му се разля усмивка:

— Ник е Фред и Фред е Ник — каза той — Никълъс Фредерик Адъмс. Това с имената си е наша шега. От детинство.

— Аха — учтиво, се усмихна той, както правят хората, неразбрали чутия виц. — Бихте ли разписали тук?

Той се разписа. Хари извади друга книга изпод тезгяха, тежка и прошнурована с метална верига в горния ляв ъгъл:

— И името и адреса ви за федералните власти. Той усети как пръстите му стягат по-силно химикалката.

— Разбира се — каза той. — Погледнете ме. Никога през живота си не съм хващал пушка и вече съм в книгите им. — Той записа името и адреса си в книгата: Бартън Джордж Доусул. „Крестолън Уест“. — Те са навсякъде.

— И на колко места още биха искали да отидат — каза Хари.

— Така е. Знаете ли какво чух по новините оня ден? Искали да приемат закон, който да задължава всеки мотоциклетист да носи защитно средство за устата. Намордник, по дяволите. Кажете, може ли правителството да ми се бърка, ако поемам риска да си строша чейнето?

— Аз казвам, че не може — каза Хари и си прибра обратно книгата под тезгяха.

— Или да вземем тази нова отсечка от магистралата, която строят в Уестърн. Някакъв смачкан земемер казва: „Оттук ще е“ и щатът изпраща купчината писма: „Съжаляваме, но оттук ще минава удължението на магистрала 784. До една година трябва да си намерите нова къща.“

— Срамота е, наистина.

— Наистина. Какво значи „въпросното жилище“ за този, който е живял в тази къща цели 20 години? Любил се е с жена си, отгледал си е детето, връщал се е отдалеч, все там. А те излизат пак с нещо от книгите със закони, съчинени от тях само за да могат да те прецакат по-добре.

Внимавай, внимавай. Но релето този път бе закъсняло и бе пропуснало част от тока.

— Добре ли сте? — запита Хари.

— Да. Не трябваше да ям от тези сочни сандвичи на обяд. От тях получавам страшни киселини.

— Опитайте с това — каза Хари и извади пакетче хапчета от джоба на ризата си. На него пишеше: РОЛЕЙДС.

— Мерси — каза той. Извади най-горното и го мушна в устата си, както бе с парченцето хартия върху него. — Ето ме и в телевизионна реклама. Човекът, който поглъща стомашни киселини 47 пъти колкото собственото си тегло.

— На мен винаги ми помагат — каза Хари.

— А за патроните...

— Няма проблеми. След седмица, най-много две ще са тук. Ще ви поръчам 70 броя.

— А защо не задържите пушките тук? Сложете им картонче с моето име или нещо друго. Може и да изглежда глупаво, но не ми се ще да ги държа вкъщи. Май е смешно, но...

— Всеки си има по нещо — каза Хари, не особено впечатлен.

— Добре. Нека запиша и служебния си телефон. Когато тези курсуми пристигнат...

— Патрони — поправи го Хари. — Патрони или муниципии.

— Патроните — усмихна се той. — Та като пристигнат, позвънете ми. Ще дойда да ги взема и ще уредим изпращането. Ще

може по въздушна поща, нали?

— Разбира се. Братовчед ви само ще трябва да се разпише като ги получи, това е цялата работа.

Той написа името си върху една от визитните картички на Хари. На нея прочете:

Харолд Суинертън 849–6330

ОРЪЖЕЙНАТА НА ХАРВИ

Муницип. Антични пушки.

— Кажете — каза той, — ако вие сте Харолд, кой е Харви?

— Харви бе брат ми. Почина преди 8 години.

— Съжалявам.

— На всички ни липсва. Дойде един ден, отвори магазина, изчисти касата и падна на място от инфаркт. Бе най-милият човек, който може да се срещне. Сваляше сърна от двеста метра.

Той се протегна над тезгяха и двамата стиснаха ръце.

— Ще се обадя — обеща Хари.

— Всичко добро.

Той излезе отново навън в снега, мина край **НЕСИГУРНОТО ПРИМИРИЕ ПРОДЪЛЖАВА**. Вече валеше по-силно, а ръкавиците му бяха у дома.

Какво правеше там вътре, Джордж?

Щрак, релето задейства.

Докато пристигне на спирката, станалото бе вече за него като далечен спомен от нещо някъде прочетено. Нищо повече.

Улица „Крестолън Уест“ бе дълга и правеше завой в долния си край като някога от нея се виждаше добре парка и се откриваше прекрасна гледка към реката, докато прогресът, под формата на високо жилищно строителство, не се бе намесил. Сградите се бяха издигнали на Уестфийлд авеню преди две години и сега закриваха по-голямата част от гледката.

Номер 1241 бе ранчо на полуниво с гараж за една кола край него. Дворът отпред бе дълъг, сега оголял, в очакване на снега — но, истинския сняг. Пътеката до гаража бе от асфалт, с прясно покритие от миналата пролет.

Той влезе вътре и чу звука на телевизора, новия Zenit, стаен модел, който си бяха купили през лятото. На покрива сам бе монтирал

автоматична антена за него. Тя бе възразила, поради предстоящото събитие, но той бе настоял. Щом като може да се качи горе, бе разсъждавал той на глас, антената ще може и да се свали, когато тръгнат да се местят. Барт, бъди разумен. Това са само още пари... и повече работа за теб. Но той бе надделял и накрая тя бе казала, че ще го *изтърпи*. Това бяха думите ѝ в редките случаи, когато той решаваше, че за нещо си заслужава да се премине през лепкавата кал на споровете с нея. Добре, Барт. За това ще те „изтърпя“.

Сега тя гледаше интервюто на Мърв Грифин^[1] с поредната знаменитост. Този път знаменитостта бе Лорн Грийн, който разказваше за новия си полицейски сериал, „Гриф“. Лорн разказваше на Мърв как бил влюбен в това шоу. Скоро никому неизвестен чернокож певец (или негърка-певица, мислеше си той) сигурно ще излезе и ще изпее нещо. „Сърцето ми остана в Сан Франсиско“, може би.

— Здравей, Мери — подвикна той.

— Здравей, Барт.

Поща на масата. Той я прехвърли набързо. Писмо за Мери от леко болната ѝ (душевно) сестра в Балтимор. Сметка по кредитна карта „Гълф“ за 38 долара. Известие за текущия им чеков баланс — 48 точки дебит, 9 точки кредит, баланс — 954. 48 долара. Добре, че бе използвала „Америкън ескпрес“ в оръжейната.

— Кафето е топло — извика Мери. — Освен, ако не искаш нещо за пиене.

— Ще пийна — каза той. — Не ставай.

Още три писма. Бележка за пресрочена книга от библиотеката. „Лице в лице с лъвовете“, от Том Уикър. Преди месец Уикър бе говорил пред техния Ротъри клуб. Най-добрият оратор, който бяха имали от години.

Лично послание от Стивън Орднър, една от важните клечки сред мениджърите на Амрокоткорпорацията, която сега притежаваше почти изцяло Синята Панделка. Орднър искаше той да го посети, за да обсъдят сделката с Уотърфорд — петък добре ли ще е, или смята да заминава някъде за Деня на благодарността? Ако е така, нека се обади; ако не, нека вземе и Мери. Карла винаги се радвала, когато могат да се видят с Мери и още дрън-дрън, бла-бла и т.н. до края.

И още едно писмо от строителите на магистралата.

Той дълго стоя с поглед впит в него в сивата следобедна светлина, процеждаща се през прозорците. После остави всички писма на рафта. Направи си уиски с лед и отиде с питието в дневната.

Мърв продължаваше да си приказва с Лорн. Цветовете на новия Зенит бяха повече от добри, бяха на границата с окултизма. Ако и междуконтиненталните ни балистични ракети са с качеството на цветните ни телевизори, помисли си той, тогава, някой ден, непременно ще се получи едно голямо „бум“. Косата на Лорн бе сребриста, и то във възможно най-невъобразимите тонове на този цвят. *Момче, ще ти хвъркне косата*, спомни си той и се засмя. Това бе една от любимите фрази на майка му. Той не можеше да разбере защо образът на Лорн Грийн^[2] — плешив — му се виждаше толкова смешен. Лек пристъп на потисната истерия след случката в оръжейната, може би.

Мери погледна нагоре с усмивка на уста:

— Нещо смешно?

— Нищо — каза той. — Мисля си.

Той седна до нея и я целуна по бузата. Беше висока жена, вече на трийсет и осем и външността ѝ изживяваше кризата на периода, когато хубостта от младежките години решава какво ще представлява на средна възраст. Кожата ѝ бе хубава, а гърдите ѝ — малки и непредразположени към увисване. Ядеше много, но стимулиран от лентата за бягане, метаболизмът ѝ я поддържаше слаба. Дори и след 10 години едва ли щеше да трепери при мисълта, че ще трябва да носи бански костюм на плажа, независимо от това какво ще решат боговете да сторят с останалата част от живота ѝ.

Това го накара да се замисли за собственото си малко шкембенце. За Бога, Фреди, всеки директор носи шкембенце. Това е символ на успеха, като Олдсмобил Делта 88. Прав си, Джордж. Внимавай само с това старо моторче и не прекалявай с раковите фунийки, пък можеш и осемдесетте да доживееш.

— Как беше днес? — запита тя.

— Добре.

— Ходи ли до новия завод в Уотърфорд?

— Днес не.

Не бе ходил в Уотърфорд от края на октомври. Орднър знаеше — някое птиче трябва да му е казало — и това обясняваше писмото.

Новият завод представляваше една освободена текстилна фабрика и онзи хитър агент по недвижими имоти непрекъснато го търсеше. Трябва да приключим с това, повтаряше му той. Да не мислите, че сте единствените в Уестсайд, хванати натясно? По-бързо от това не мога да работя, отговаряше той на хитрия агент по недвижими имоти. Ще трябва търпение.

— А какво стана с онова място в Кресънт? — попита тя. — Тухлената къща?

— Нямаме шанс — каза той. — Искат 48 хиляди.

— За тази къща? — запитва тя възмутено. — Пладнешки обир.

— Наистина — той отпи голяма глътка от чашата си. — Какво пише старата Бий от Балтимор този път?

— Каквото и преди. Сега се занимава с групово балнеолечение за усъвършенстване на съзнанието. Картинка, нали? Барт...

— Да, наистина — каза той бързо.

— Барт, трябва вече да направим нещо. Двайсети януари идва и ще останем на улицата.

— По-бързо от това не мога — каза той. — Трябва да сме потърпеливи.

— Онази малката къща, „Колониъл“ на ул. „Юниън“?

— ... е продадена — довърши той и пресуши чашата си.

— Е, все така се получава — каза тя, ядосано. — Това място щеше да бъде идеално за нас двамата. С парите от общината за тази къща и още малко, ние можехме да сме първи.

— Не ми харесва.

— Напоследък май нищо не ти харесва — отвърна тя изненадващо рязко. — Не му харесвала — извика тя на телевизора. На екрана, негърката-певица вече се бе появила и изпълняваше „Алфи“.

— Мери, правя всичко, каквото мога.

Тя се обърна и го погледна открито:

— Барт, зная какво е за теб тази къща...

— Не, не знаеш — прекъсна я той. — Изобщо не знаеш.

[1] *Мърв Грифин* — популярен водещ на телевизионни предавания по Ен Бй Си и Си Би Ес — б. прев. ↑

[2] *Лорн Грийн* — популярен актьор, участвал в множество уестърни — б. прев. ↑

21 НОЕМВРИ 1973 Г.

Тънка като каймак снежна покривка бе покрила земята през нощта и когато вратите на автобуса се отвориха и той слезе на тротоара, следите на хората, минали оттам преди него се виждаха добре. Зад ъгъла той сви надолу по ул. „Фър“, като чу как автобусът потегля с тигров рев напред. Край него мина Джони Уокър по втория си курс за сутринта. Джони му махна от кабината на синьобелия камион на пералнята и той му отвърна на поздрава. Беше малко след осем часа.

Денят в пералнята започваше в седем, когато Рон Стоун, бригадирът, и Дейв Реднър, началникът на перачното, пристигаха и вдигаха налягането в бойлера. Момичетата, които се занимаваха с ризите, удряха работните си карти в автоматичния часовник в седем и трийсет, а онези от парното гладене — в осем. Той ненавиждаше долния етаж от пералнята, където се вършеше грубата работа, където в ход бе експлоатацията, но незнайно защо, мъжете и жените там го харесваха. Обръщаха се към него на малко име, и с малки изключения, той също ги харесваше.

Той слезе долу през входа, където се товареха колите, провирайки се между кошчетата с изпрани от снощи, но още неизгладени чаршафи. Всеки кош бе с плътно затворен капак, за да не се напращава прането. По средата, Рон Стоун затягаше ремъка на еднокамерна стара пералня „Милнър“, а Дейв и неговият помощник, едно прекъснало колежа момче, на име Стийв Полак, пълнеха с мотелски чаршафи машините за промишлено пране „Уошекс“.

— Барт! — поздрави го Рон Стоун. Всяка негова дума излизаше от устата му с рев; всекидневното за последните трийсет години надвикване с децибелите, произвеждани от сушилни, гладачни, преси за ризи и центрофуги, бе превърнало в рев речта му. — Този проклет „Милнър“ не престава да се разваля. Програмата му е настроена на толкова силно избелване, че сега Дейв ще трябва да минава прането ръчно. И екстрактът не влиза целия в машината.

— Остават ни само поръчките на Килгалън, — успокои го той.
— Още два месеца...

— И в завода в Уотърфорд?

— Ами, да — каза той, леко замаян.

— Още два месеца и ще съм готов за лудницата — каза Стоун мрачно. — А това местене... Ще бъде по-зле и от парад на полската армия.

— Работата ще ни крепи, ако не друго.

— Работата! Никой няма да може да ни открие поне три месеца.

А после идва лятото.

Той кимна: не желаше да продължава този разговор.

— С какво започвате днес?

— Холидей ин.

— Слагай по 50 кг хавлии на всяко зареждане. Нали знаеш как пицят за хавлии.

— Да, за какво ли не пицят.

— Колко имаме досега?

— Донесоха 300 кг Повечето от Шрайнърс. От понеделник. Не съм виждал по-кирливи чаршафи. Прави ще стоят, ако ги оставиш.

Той махна с глава към новото момче, Полак:

— Той как я кара? — Синята Панделка имаше голямо текучество в помощници от перачното. Дейв ги претоварваше с работа, а ревът на Рон първо ги изнервяше, а после ги изгонваше.

— Засега е добре — каза Рон. — Помниш ли предния?

Спомняше си добре. Момчето бе издържало 3 часа.

— Да, помня. Как се казваше? Рон Стоун смръщи вежди:

— Не помня. Бейкър? Баркър? Нещо такова. В петък го видях край онзи магазин „Спри и купи“ да раздава брошури за бойкотиране на марулите на пазара, или нещо такова. Какво ще кажеш? Като не може да върши работа, тръгнал да обяснява на всеки колко кофти било, че в Америка не е като в Русия. Да се разплачеш, направо.

— Хауърд Джонсън ли ще въртите сега? Стоун изглеждаше обиден:

— Винаги го минаваме първи.

— Ще стане ли до девет?

— Че, как не?

Дейв му махна и той отвърна на поздрава. Тръгна нагоре по стълбите, през химическото чистене, после през счетоводството и влезе в кабинета си. Седна на въртящия се стол зад бюрото си и придърпа цялата кутия с входящата поща и документите за него. На малка табела върху бюрото му пишеше: МИСЛИ! ТОВА БИ МОГЛО ДА Е НЕЩО НОВО ЗА ТЕБ. Той не държеше особено на този надпис, но го остави на бюрото си, защото беше от Мери. Кога му го бе подарила? Не беше ли преди пет години? Той въздъхна. Търговските пътници, които идваха в кабинета му, виждаха нещо смешно в надписа. Умираха да се смеят. Но пък, от друга страна, ако покажеш на някой търговски пътник снимка на гладуващи деца или на Хитлер в сношение с Дева Мария, той пак ще се превие от смях.

Вини Мейсън, без съмнение птичката, която чуруликаше на ухото на Стийв Орднър, имаше на бюрото си надпис, на който пишеше: МИСЛИ! Що за глупост можеше да е това, МИСЛИ? На това дори и търговски пътник не би се засмял, нали, Фред? Да, Джордж, тооочно така. Навън се чу тежкият ропот на дизелови двигатели и той се завъртя на стола си, за да погледне. Строителите на пътната магистрала започваха новия си ден. Едно дълго шаси с два булдозера, качени на него, минаваше край пералнята, следвано от нетърпелива опашка от коли.

От третия етаж, над химическото чистене, можеше да се наблюдава как напредва строителството. То се врязваше в офисите и жилищния район на Уестърн като дълга мръсна рана, като хирургически разрез с кални съсиреци. Вече бяха преминали ул. „Гилдър“ и бяха погребали парка на Хебнър авеню, където той бе извеждал Чарли като малък... почти бебе. Как се казваше парка? Не знаеше. Просто, парка на Хебнър авеню, нали, Фред? Имаше малко игрище за бейзбол, няколко висящи греди за ходене и малко езеро с къщичка по средата. През лятото покривът на къщичката бе винаги покрит с птичи курешки. Имаше и люлки. Чарли се бе люлял за първи път в марка на Хебнър авеню. Какво ще кажеш за това, Фреди, стари приятелю? В началото се бе изплашил и бе плакал, но след това му хареса и накрая пак плака, но вече защото го бяха свалили от люлката. На път за вкъщи се напишка и намокри цялата седалка в колата. Нима всичко това бе станало преди четиринайсет години?

Още един камион отмина с автогрейдер, качен върху него.

Бяха съборили блока „Гарсън“ още преди четири месеца; той бе три или четири пресечки западно от Хебнър авеню. Няколко сгради с офиси на кредитни компании и една-две банки, а останалото бе заето от зъболекари, масажисти и специалисти по изкълчени и увредени крака. Това не бе чак толкова важно, но раздялата със старото кино, „Гранд тиътър“, му бе причинила истинска болка. Там бе видял някои от любимите си филми в началото на 50-те години. „Набери У за убийство“ с Рей Милан. „Денят, когато всичко спря“ с Майкъл Рени. Този филм го бяха давали по телевизията преди две вечери и той бе решил да го гледа, но заспа пред проклетия телевизор рано-рано и се събуди чак за химна в края на програмата. Бе разлял питието си върху килима и Мери бе вдигнала врява по-късно.

Старото кино, все пак, си оставаше незаменимо. Сега строяха тези нови малки залички в предградията, кацнали насред петкилометров паркинг. Кино I, Кино II, Кино III, Кинозала. Бе завел Мери в Уотърфорд, за да види „Кръстникът“. Билетите бяха по 2,50, а вътре приличаше на скапана зала за боулинг. Без балкон А в „Гранд тиътър“ фойето бе покрито с мрамор, имаше и балкон и една прекрасна, стара, омазнена машина за пуканки, където една голяма кутия струваше, десетаче. Образът, който ти късаше билета (който пък ти струваше шейсет цента), беше облечен в червена униформа, като придворен лакей, и бе поне на сто години. И винаги избоботваше една и съща фраза: „Приятно вий гледане“. Вътре бе просторно и тъмно и пропито с дъха на прашно кадифе. Човек като седнеше, не си разбиваше коленете в седалката отпред. А от тавана висеше огромен стъклен полилей. Никой не искаше да сяде под него, защото, ако паднеше, тези отдолу трябваше да ги изстъргват с ножче от пода. Старото кино си беше...

Той погледна часовника на ръката си виновно. Близо четирийсет минути. За Бога, тук нещо не беше в ред. Току-що бе прекарал четирийсет минути, без дори да се замисли за нещо сериозно. Освен за парка и „Гранд театър“.

Нещо не е ли наред, Джорджи? Може и да не е, Фред. Май наистина не е. Той прокара ръка по скулите под очите си и по влагата там разбра, че е плакал.

Той слезе долу, за да говори с Питър, който отговаряше за доставките. Работата в пералнята вече течеше на пълни обороти. Машината за гладене удряше и съскаше с първите чаршафи от поръчката на Хауърд Джонсън; перачните машини се тресяха и караха пода да вибрира, машината за гладене на ризи издаваше своето фъссссшшш, докато Етел и Ронда я зареждаха непрекъснато с нови и нови ризи.

Питър му каза, че поръчките на гражданите вече са натоварени на четвъртия камион и би могъл да им хвърли един поглед преди да заминат, ако иска. Той каза, че няма нужда. Попита дали са тръгнали поръчките за Холидей Ин. Питър отговори, че в момента ги товарят, но онова магаре от хотела вече се обадило два пъти да пита дали хавлиите му са готови.

Той кимна и се качи обратно горе, за да потърси Вини Мейсън, но Филис му каза, че Вини и Том Грейнджър отишли до онзи нов германски ресторант да проучат въпроса с покривките там.

— Би ли казала на Вини да ми обади, като се върне?

— Да, г-н Доус. Г-н Орднър позвъни и поиска да му се обадите.

— Благодаря, Филис.

Върна се в кабинета си, извади книгата от входящата кутия и започна да ги прехвърля.

Някакъв търговски пътник искаше да се срещнат, за да му представи новата промишлена белина „Жълто-Баста“: Откъде им идват наум подобни имена, почуди се той, и остави писмото за Рон Стоун. Рон обичаше да затрупва Дейв с нови продукти, особено, ако можеше да измъкне по 200 г безплатно за проби.

Благодарствено писмо от фондацията „Юнайтид“. Той го отдели настрана, за да го закачи по-късно на таблото със съобщения до автоматичния часовник.

Рекламна брошура за офис мебелировка от „Директорска Ела“. В кошчето.

Рекламна брошура за телефонен секретар, който да отговаря при обаждане, докато няма никой и да записва съобщения до 30 секунди. *Няма ме, глупако. А сега, изчезвай.* В кошчето.

Писмо от някаква госпожа, която дала за пране шест от ризите на съпруга си и ги получила с прегорели яки. Той с въздишка отдели

писмото настрана, за да се занимае със случая по-късно. Етел отново е пийнала повечко с обяда си.

Предложение от университета за тестване на водата. Той го отдели настрана, за да поговори с Рон и Том Грейнджър след обяда.

Рекламна брошура от някаква застрахователна компания, в която изтънчено обясняваха как човек може да спечели осем хиляди долара, като за целта само трябва да умре. В кошчето.

Писмо от хитрия агент по недвижими имоти, който се занимаваше със завода в Уотърфорд. Казваше, че имало някаква компания за производство на обувки, която се интересувала много от него, и по-точно фирмата на самия Том Макан, не някаква дребна риба, а пък тримесечната опция на Синята Панделка изтича на 26 ноември. *Внимавай, малко директорче на пералня. Часът ти май приближава.* В кошчето.

Още един търговски пътник за Рон, този път с препарат за химическо чистене, носещ крадливото име „Обиращ всичко“. Той го остави заедно с „Жълто-Баста“.

Завърташе се към прозореца, когато интеркомът иззвъня. Вини се бе прибрал от германския ресторант:

— Нека влезе.

Вини влезе веднага. Беше висок, млад мъж на около двайсет и пет със загорели страни. Носеше тъмночервено спортно сако и тъмнокафяви панталони. С па-пионка. Много шик, нали, Фред? Да, Джордж, да.

— Как си, Барт? — запита Вини.

— Добре — каза той. — Какво става в германския ресторант?

Вини се засмя:

— Трябваше да дойдеш. Този стар шваба едва не падна на колене, умря от радост, като ни видя. Ние можем направо да смачкаме „Юнивърсъл“, като се настаним в новия завод, Барт. Не бяха изпратили там дори брошура, да не говорим за човек. А този шваба, изглежда вече си мислеше, че ще трябва да пере покривките си в кухнята. Но какво ресторантче има, няма да повярваш! Чиста проба бирхале. Ще унищожи конкуренцията. А каква миризма... Божичко! — Той вдигна ръце, за да засили впечатлението от аромата на бира и извади от вътрешния си джоб кутия цигари. — Като потръгне, ще заведе Шерън там. Дава ни десет процента отстъпка.

В странно преплитане на звуците той почти чу как Хари, съдържателят на оръжейната, каза: *При покупки над 300 долара правим отстъпка 10 процента.*

Боже мой, помисли си той. Наистина ли купих онези пушки вчера? Аз ли направих всичко това?

В този сектор от съзнанието му настъпи нощ.

Хей, Джорджи, какво пра...

— Колко голяма ще е поръчката? — запита той. Гласът му бе станал дрезгав и той се изкашля.

— Между четири и шестстотин покривки седмично, щом веднъж заработи здраво. И салфетки. Всичко — чист лен. Иска ги прани със „Сняг от слонова кост“. Казах му, че няма да има проблеми.

Вини извади бавно цигара от кутията си, така че той успя да види надписа върху нея. Това бе една от чертите на Вини Мейсън, която определено ненавиждаше: идиотските му цигари. На кутията пишеше: **ИГРАЧЪТ ОТ ФЛОТА ЦИГАРИ МЕКИ.**

Е, кой на този свят освен Вини би тръгнал да пуши „Играчът от флота“? Или „Крал Сано“? Или „Английски овални“? Или „Прекрасни“, или „Мурад“, или „Туист“? Ако някой пуснеше нова марка „Лайно на клечка“ или „Катранена гръд“, Вини и тях би пушил.

— Предупредих го, че може да се наложи да съкратим поръчките за малко, докато се местим, — каза Вини, давайки му шанс да изпрати с поглед надписа, докато прибираше обратно кутията си цигари. — Щом тръгнем към завода в Уотърфорд.

— Точно за това исках да си поприказваме — каза той. — Да го гръмна ли в упор, Фреди? — Давай. Направо го отнеси, Джордж.

— Така ли? — той щракна тънка златна запалка „Зипо“ пред цигарата си и вдигна вежди през пушека като британски актьор комик.

— Получих бележка от Стийв Орднър вчера. Иска да се отбия при него в петък вечер, та да поговорим за завода в Уотърфорд.

— Хм?

— Тази сутрин, докато говорех с Питър Уасърмън, Стийв Орднър ме е търсил по телефона. Г-н Орднър иска да му се обадя сега. Изглежда, че ужасно държи да научи нещо, как мислиш?

— Така изглежда, май — каза Вини, хвърляйки своята усмивка номер две. — *Пътят е мокър, карай внимателно.*

— И искам да разбера, кой, по дяволите, е накарал Стийв Орднър така внезапно да се притесни. Това искам да знам.

— Ами...

— Хайде, Вини. Хайде да не си играем на ни лук яли, ни лук мирисали. Десет часът е и трябва да говоря с Орднър. Трябва да се видя и с Рон Стоун, трябва да говоря и с Етел Гибс за прегорелите й яки. Ти ли си говорил нещо зад гърба ми?

— Ами, с Шерън ходихме в Ст... в г-н Орднър в неделя на вечеря...

— И ти просто между другото спомена, че Барт Доус не прави нищо в Уотърфорд, докато удължението на 784 идва все по-близо и по-близо, така ли?

— Барт! — запротестира Вини. — Всичко бе абсолютно по дружески. Съвсем...

— Сигурен съм, че е било тъй. Дружеска бе и бележката, с която ме вика на ринга. Дружески ще е и телефонният ни разговор сега. Не е там работата. Въпросът е, че той ви е поканил с жена ти на вечеря с надеждата, че ще се раздрънкаш и не е останал разочарован.

— Барт...

Той насочи показалец към Вини:

— Чуй ме, Вини. Ако продължаваш да ми залагаш такива клопки на пътя, скоро ще си търсиш друга работа. Бъди сигурен.

Вини бе в шок. Цигарата между пръстите му бе напълно забравена.

— Слушай, Вини. Чуй какво ще ти кажа — започна пак той с равен глас. — Знам, че на младо момче като теб му е дошло до гуша да слуша как старите като мен са обръщали света на младини. Но ти сам си заслужи тази лекция.

Вини отвори уста, да каже нещо в своя защита.

— Не смятам, че си ми забил нож в гърба — каза той, вдигайки ръка към Вини в знак да мълчи. — Ако беше така, щях да ти връча заповедта още с влизането ти тук. Мисля просто, че си действал тъпо. Влязъл си в онази огромна къща, пил си три питиета преди вечерята, после супата, после салатата с онази божествена поливка, после ордъовъра и яденето и всичко сервирано от прислужницата в черната униформа; а Карла се е държала като истинска дама, и без за секунда да ви погледне отвисоко; после ягдовата торта или калиновия кейк с

разбита сметана за десерт и после два коняка с кафето, или нещо такова, и ти си пусна и лигите пред него. Така ли беше?

— Нещо такова — прошепна Вини. Изражението на лицето му беше две трети срам и една трета безсилен гняв.

— Той първо попита как е Барт. Ти каза, че е добре. Той после каза, че Барт наистина е много свестен мъж, но не би било зле, ако се размърда малко около този завод в Уотърфорд. Ти се съ согласи, че наистина, добре би било. Тогава той между другото запитва какво става около тази сделка. Ти каза, че това все пак не е в твоя отдел, а той отвърна: „Хайде, Винсент. Ти знаеш какво става.“ И ти рече, че само знаеш, че Барт още не е приключил с тази сделка. А вярно ли е, че хората на Том Макан се били насочили към същото място? И тогава той каза, че каквото и да е, Барт си знае работата и ти пак се съ согласи с него, разбира се. И после пихте по още един коняк и той те попита как мислиш, дали Мустангите ще стигнат до финалите и след това си тръгнахте с Шерън и знаеш ли кога пак ще те покани там, Вини?

Вини мълчеше.

— Когато на Стийв Орднър му притрябва пак някой нещо да му изпее. Това е.

— Съжалявам — каза Вини намусено и тръгна да става.

— Не съм свършил.

Вини седна обратно и заби поглед в ъгъла на стаята с горящи очи.

— Знаеш ли, че цели дванайсет години аз вършех твоята работа. Дванайсет години — сигурно ти се струва ужасно много. Но аз самият не знам кога мина това време и къде отидоха тези години. Но твоята работа си я спомням достатъчно добре, за да знам, че ти харесва. И за да мога да видя, че добре се справяш. Тази реорганизация в химическото чистене, с новата номерация... това бе гениално.

Вини го гледаше объркан.

— Започнах в пералнята преди двайсет години, — започна той. — През 1953-а. Бях двайсетгодишен и току-що се бях оженил. Изкарал бях две години бизнес администрация и с Мери бяхме решили да не бързаме за дете, но тогава използвахме този метод с прекъсването, нали знаеш. Веднъж в града, някой тръшна вратата от долния етаж и така се стреснах, че на секундата получих оргазъм. Тогава и Мери забременя. Тъй че винаги, когато започна да се мисля за много велик,

си напомням, че една затръшната врата ме е изпратила на мястото. където съм и сега. Това отрезвява. В онези дни нямаше рехави закони с абортите. Забременее ли някое момиче от теб, или се жените, или я изоставяш. Друг избор нямаше. Оженихме се и започнах първата работа, която ми попадна, и това бе тук. Помощник в перачното — точно това, което онова хлапе, Полак, прави долу в момента. Само че тогава всичко се правеше на ръка и прането трябваше да се вади мокро от машините и да се окача на един голям изстисквач, Стонингтън, който поемаше до 250 кг. Заредиш ли го лошо, и кракът ти можеше да замине. Мери пометна в седмия месец и лекарите казаха, че никога не ще може пак да зачене. Изкарах като помощник тук три години и за 55 часа седмично вземах чисто 55 долара. Тогава Ралф Албертсън, началникът на перачното, се бе замесил в някаква шашма с автомобилни застраховки, получи удар на улицата, докато си разменяли полиците с неговия човек, и умря. Добър човек беше. В деня на погребението му цялата пералня затвори. След като бе прилично погребан, отидох при Рей Таркингтън и поисках да ме назначи на мястото на Ралф. Бях почти сигурен, че това ще стане. Научил бях всичко в перачното, защото Ралф ме беше обучил.

— В онези дни, това бе семеен бизнес, Вини. Рей и баща му, Дон Таркингтън, го движиха. Дон го бе наследил от баща си, който бе създал Синята Панделка през 1926-а. Профсъюзи тук нямаше и активистите им, предполагам, биха казали, че и тримата Таркингтън са си чисти експлоататори на нискоквалифицирания наемен труд. А така и си беше. Но, когато Бети Кийсън се подхлъзна на мокрия под и си счупи ръката, Таркингтънови платиха разноските в болницата и й пращаха по 10 долара седмично за храна, докато се оправи и тръгне пак на работа. И всяка година за Коледа правеха по един голям банкет в разпределителната — с най-хубавия пилешки пай, който можеш да си представиш, с боровинково сладко и банички, и шоколад по твой избор за десерт. Дон и Рей подаряваха на всяка жена по чифт обици, а на всеки мъж — по една вратовръзка. Още пазя всичките тези 9 вратовръзки в гардероба въщи. Когато Дон Таркингтън почина през 1959 г., на погребението му носех една от тях. Бяха станали вече демоде и Мери вдигна голяма патърдия, но аз въпреки това я сложих. Тук беше мрачно, работното време — дълго, а работата — монотонна, но хората държаха един на друг. Ако изстисквачът се повредеше, Дон и

Рей ще слязат веднага долу и с навити ръкави на белите си ризи, ще усукват онези ми ти чаршафи с нас. На това се казваше семеен бизнес тогава, Вини. Така беше.

— Та след смъртта на Ралф, Рей Таркингтън ми каза, че е наел друг човек отвън да отговаря за перачното. Аз нищо не разбирах и се чудех какво, по дяволите, става тук. А Рей ми казва: „Баща ми и аз искаме да се върнеш в колежа.“ Отговорих: „Чудесно! И с какви пари? С автобусни билети?“ А той ми подава един чек за 2000 долара. Гледах го и не вярвах на очите си. „Какво е това?“, попитах го. А той отвърна: „Не е достатъчно, но ще стигне за обучението, наема и книгите ти. А за останалото ще работиш тук през лятото.“ Попитах го как ще мога да му се отблагодаря. А той ми каза: „По три начина. Първо, върни си заема. Второ, върни и лихвите по него. Трето, донеси това, което ще научиш пак тук, в Синята Панделка“. Занесох чека вкъщи и го показах на Мери, а тя се разплака. Зарови лице в дланите си и се разплака.

Вини вече го гледаше наистина смаян.

— Така че през 1955-а се върнах в колежа и завърших след две години. Върнах се пак в пералнята и Рей ме назначи за началник на шофьорите. С деветдесет долара седмично. Като върнах първата вноска от парите, попитах Рей каква ще е лихвата. Отвърна ми: „Един процент.“ „Какво?“ — извиках. „Добре ме чу.“ — каза той и добави: „Нямаш ли работа?“ — „Да, мисля, че трябва да изтичам в града и да викна лекар да ти прегледа главата.“ Рей избухна в смях и ми каза да изчезна от кабинета му. През 1960 г. изплатих целия заем и знаеш ли, Вини, какво стана? Рей ми подари часовник. Този тук.

Той вдигна ръкавела си и му показа часовника „Булова“ на китката си със златната разтегателна каишка.

— Нарече го „позакъснял подарък по случай завършването“. Двайсет долара бе лихвата, която платих за образованието си, а този проклетник ми подаряваше часовник за осемдесет. На гърба му бе гравирано: *Най-добри пожелания от Дон и Рей. Пералня Синята Панделка.* Имаше вече година, откак Дон бе починал.

— През 1963-а Рей ме назначи на твоята работа. Занимавах се с химическото чистене, отварях нови сметки, следях останалите перални в града — само че тогава те бяха пет, а не единайсет. Работих това до 1967-а и тогава Рей ме назначи тук на това място. След още четири години, вече трябваше да продава. Останалото вече го знаеш. Как тези

копелета го притиснаха. Това го състари. Тъй че сега сме част от корпорация с не две, ами дващсет дини под мишницата — бързи закуски, голф, магазини с намалени цени, бензиностанции и какви ли не идиотщини. А Стийв Орднър не е нищо повече от един наперен началник-смяна. Някъде в Чикаго, или Гари, управителният съвет може би отделя петнайсет минути седмично на Синята Панделка. Тях хич не ги интересува какво представлява работата в пералнята. Те си нямат и най-малка представа. Обаче, знаят как да четат приходно-разходния баланс, виж, толкова могат. Счетоводителят казва: „Я, вижте. Ще удължават магистрала 784, а Синята Панделка им е точно на пътя заедно с жилищните квартали.“ А, така ли? С каква сума ще ни компенсират за това? И толкова. Исусе Христе, ако Дон и Рей Таркингтън бяха живи, тези педерастии от пътното строителство вече щяха да са на подсъдимата скамейка и да отговарят по толкова обвинения, че да не могат да си отдъхнат до 2000 г.! Щяха да ги подгонят както трябва. Може и да бяха упорити старомодни старци, но имаха чувство за дом, Вини. А то не идва от счетоводния баланс. Ако бяха живи и някой им кажеше, че пътната комисия ще погребее пералнята под осем платна асфалт, такъв вой биха надали, та чак в общината щеше да се чуе.

— Но те са мъртви — каза Вини.

— Да, напълно. — Изведнъж се почувства отпуснат и разстроен, като китара на аматьор-изпълнител. Това, което трябваше да стигне до Вини се бе изгубило в лабиринта от лични спомени. Виж го, Фреди, та той не разбира какво му говоря. Той си няма представа. — Слава Богу, че не са тук, за да видят това.

Вини замълча.

Той направи усилие да се стегне и рече:

— Това, което се опитвам да кажа, Вини, е, че има две групи хора в тази работа тук. Те и ние. Ние сме перачите. Това ни е работата. Те са счетоводителите. Това си е *тяхната* работа. Те пращат заповеди отвисоко, а ние трябва да ги изпълняваме. И с *това* нашата работа свършва. Разбираш ли?

— Разбирам, Барт — каза Вини, но за него бе явно, че Вини не е схванал нищо. Не бе сигурен дали и самият той разбира всичко.

— Добре — каза той. — Ще говоря с Орднър. А за твоя информация, Вини, заводът в Уотърфорд е не по-лош от нашия.

Приключвам със сделката идния вторник.

Вини се усмихна широко и с облекчение:

— По дяволите, това е чудесно.

— Да. Всичко е наред.

Докато Вини излизаше, той викна след него:

— И ще ми кажеш после дали ти е харесал онзи германски ресторант, нали?

Вини Мейсън му хвърли своята усмивка номер едно, блестяща и многозъба, готова на всичко:

— Разбира се, Барт.

Вини вече го нямаше, но той продължи да гледа в затворената от него врата. И аз я направих една, Фред. Е, не бе толкова зле, Джордж. Към края, май се поувлече, но, от друга страна, само по книгите всичко става безгрешно още от първия път. Не, не, изложих се. На излизане оттук той вече си мислеше, че Бартън Доус нещо не е в ред. Господ ми е свидетел, че има нещо вярно в това, Джордж. Чакай, не ме пъди. Защо купи онези пушки, Джордж? Защо направи това? Щрак, релето задейства.

Той слезе на долния етаж, даде на Рон Стоун материалите на търговските пътници и Рон на минутата изрева на Дейв да дойде и да хвърли едно око. Дейв извърна поглед. Пак щяха да го затрупат с нова работа.

Той се качи горе и позвъни в кабинета на Орднър с надеждата, че последният ще е излязъл някъде да пийне нещо по обед. Днес обаче, не му бе писано да има такъв късмет. Секретарката му го свърза директно.

— Барт! — каза Стийв Орднър. — Радвам се да те чуя.

— Аз също. Говорих с Вини Мейсън преди малко и той спомена, че нещо май се притесняваш за завода в Уотърфорд.

— Боже мой, не. Но все пак, мислех си, че в петък бихме могли да поговорим...

— Да, обаждам се главно да ти кажа, че Мери няма да може да дойде.

— Така ли?

— Някакъв вирус не я оставя на мира. Дежури по цял ден в тоалетната.

— Жалко, че няма да може да дойде.

Спести си любезностите, нищожество такова.

— Лекарят ѝ даде някакви хапчета и вече е малко по-добре. Но, може и да е заразно, знаеш.

— Кога смяташ да дойдеш, Барт? Осем добре ли е?

— Да, осем е добре.

Ха, така. Провали ми и петъчния филм по телевизията, простако. Какво още ще измислиш?

— Как върви тази работа с Уотърфорд, Барт?

— За това нека по-добре да поговорим като се видим, Стийв.

— Добре. — Осце една пауза. — Имате много поздравии от Карла. Предай на Мери, че и Карла и аз...

О, да. Разбира се. Дрън-дрън, дрън-дрън.

22 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Той почти подскочи в леглото, изпращайки възглавницата си на пода, и вече разбуден, помисли, че може да е събудил и Мери. Но Мери спеше на другото легло и тъмният ѝ силует не помръдваше. Дигиталният часовник на бюрото сочеше: 4:23. Цък — отброи той следващата минута. Старата Бий от Балтимор, същата, която сега се занимаваше с групово балнеолечение за усъвършенстване на съзнанието, им го бе подарила миналата Коледа. Той нямаше нищо против часовника, но така и не успя да свикне с този звук при смяната на минутите. 4:23 цък, 4:24 цък, човек просто можеше да полудее.

Той слезе долу в банята, включи осветлението и започна да уринира. Сърцето заби по-силно в гърдите му. Напоследък, когато уринираше, сърцето му започваше да удря направо като тъпан. Опитваш се нещо да ми кажеш ли, Господи?

Той се върна и отново си легна, но сънят дълго не идваше. Въртенето в леглото го бе превърнало във вражеска територия. Сега не можеше и да го оправи. Ръцете и краката му изглеждат също не можеха да намерят удобното за сън положение.

Какъв бе сънят не бе трудно да се отгатне. Без проблеми, Фред. Човек лесно би могъл да използва този номер с релето, докато е буден: ще спира тока час по час и в тъмнината ще си въобразява, че не вижда какво става всъщност наоколо. Всичко заключваш в мазето на мозъка си. Но там пък имало заден изход. И когато заспиш, вратата му понякога се отваря с трясък и нещо изпълзва на светлото. Цък. 4:42.

Сънувал бе, че е заедно с Чарли на брега на езерото в Пиърс Бийч (интересно, не бе ли странно, че когато бе чел онази автобиографична лекция на Вини Мейсън, не бе споменал нищо за Чарли, а, Фред? Не ми изглежда тъй странно, Джордж. Всъщност и на мен, Фред. Както и да е.)

Двамата с Чарли бяха на онзи дълъг плаж с белия пясък и времето бе идеално за плаж — ясносиньо небе и слънцето грееше усмихнато, също както на онези хлапашки рисунки с кръгче, точки и чертички. Хора седяха на светли одеяла под различни на цвят чадъри,

дечица се суетяха край водата с пластмасови кофички. Спасителят бе на белосаната си кула, загорял като туземец, а белите му бански „Латекс“ се издуваха могъщо отпред, като че ли размерът на пениса и тестисите му по някакъв начин го правиха по-добър спасител, а и той държеше всички да знаят, че не пренебрегва тези си органи. Нечий транзистор се дереше високо в рокендрол и той дори си спомни песента: „Но аз обичам това лошо време; защото, Бостън, ти си моя дом.“

Две момичета минаха по бикини, спокойни и сигурни в прекрасните си апетитни тела (предназначени обаче не за теб, а за незнайните им приятели), като пръскаха леко пясък с пръстите на краката си.

Странното, Фред, бе, че идваше прилив, а на Пиърс Бийч приливи нямаше, защото най-близкият океан бе на хиляда и петстотин километра оттам.

Двамата с Чарли правиха пясъчен замък. Но бяха започнали твърде близо до водата и вълните идваха все по-близо и по-близо.

Трябва да го започнем по-нататък, татко, бе казал Чарли, но той се заинати и те продължиха да го строят там. Когато приливът докара вълните до първата стена, той изкопа дупка, разтваряйки мокрия пясък като голяма женска вагина. Вълните продължаваха да напират.

По дяволите! изкрещя той към водата.

Издигна нова стена. Друга вълна я събори. Дочу се писък. Хора се разбягаха. Свирката на спасителя изсвистя като сребърна стрела. Той трябваше да спаси замъка. А вълните продължаваха да идват една след друга, водата стигна до глезените му, заля една от кулите, после покрива на замъка, и накрая го събори целия. Последната вълна се отдръпна, оставяйки след себе си само равен и гладък пясък да блести на Слънцето.

Чуха се още писъци. Някой плачеше. Той погледна нататък и видя как спасителят прави изкуствено дишане уста в уста на Чарли. Чарли бе мокър и бял като платно, само устните и клепачите му бяха посинели. Гърдите му не се помръдваха. Спасителят спря изкуственото дишане и вдигна глава. Усмиваше се.

Раничко му беше, каза спасителят с усмивка. Но не е ли време за теб?

Той изкрещя: *Чарли!* и тогава се бе събудил, изплашен, че наистина може да е извикал.

Лежа дълго в тъмнината, слушайки цъкането на дигиталния часовник, като се опитваше да не мисли за съня. Накрая стана и отиде да си налее чаша мляко в кухнята. Чак тогава, като видя пуйката да се размразява в една чиния на масата, си спомни, че днес е Деня на благодарността и пералнята ще е затворена. Изпи млякото си прав и загледан в оскубаното тяло. Цветът му бе същия като на трупа на сина му от неговия сън. Но Чарли не се бе удавил, разбира се.

Като си лягаше пак, Мери измърмори някакъв въпрос в съня си дебело и неразбираемо.

— Нищо — каза той. — Спи.

Тя пак промърмори нещо.

— Добре. — каза той в тъмнината.

Тя спеше.

Цък.

Вече бе пет часа сутринта. Когато най-после се унесе, утрото се бе вмъкнало като крадец в спалнята. Последните му мисли бяха за празничната пуйка, на масата под студената светлина на неоновата лампа, мъртво месо, безмисловно и в очакване да бъде погълнато.

23 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Той пристигна у Стивън Орднър с двегодишния семеен Форд ЛТД в осем и пет и паркира колата зад тъмнозеления Олдсмобил Делта 88 на стопанина. Къщата представляваше разчупена масивна постройка, дискретно отдалечена от пътя и отчасти прикрита от високите храсти, вече оголели в края на есента. Той беше идвал тук и по-рано и я познаваше добре. Долу имаше огромна, иззидана от камък камина; камини имаше и по спалните на горния етаж, но те бяха по-скромни. Всичките работеха. В просторния приземен етаж имаше маса за бiliarд „Брънсуик“, екран за любителски филми и звукова уредба Кей Ел Ейч, която Орднър бе превърнал от стерео в quadro преди година. Стените бяха изпъстрени със снимки от баскетболната кариера на Орднър в колежа; той бе висок метър и деветдесет и пет и все още се поддържаше във форма. Когато влизаше в стая, Орднър трябваше да се навежда и той подозираше, че може и да се гордее с това. Може и да си е снижил нарочно горния праг на вратите, така че да трябва да се навежда като влиза. Четвъртитата маса в гостната бе от полиран дъб и бе дълга близо 3 метра. Дори да беше проядена на места от червеи, то всичко бе добре прикрито от шест или осем пласта блестящ лак. На другия край на стаята имаше шкаф, пълен с порцелан, и висок... към метър и деветдесет и пет, нали Фред? Да, толкова, горе-долу. В задния двор имаше трап за печене на барбекю, достатъчно голям, за да побере цял динозавър, и малка тревна площ за по някой удар голф. Нямахме басейн с форма на бърбек. Бърбековидните басейни вече се смятаха за баналност. Правеха си ги само южнокалифорнийски обожатели на слънцето, и то от средна класа. Орднърви нямаха деца, но издържаха едно корейче и едно вьетнамче, а бяха платили на едно момче от Уганда да учи за инженер, та като се върне в родината си да строи водноелектрически централи. Бяха демократи, но само заради Никсън.

Той тихо мина по пътеката до верандата и натисна звънеца. Домашната прислужница отвори вратата.

— Г-н Доус — каза той.

— Заповядайте, господине. Нека само взема палтото ви. Г-н Орднър е в кабинета си.

— Благодаря.

Той ѝ подаде палтото си и мина през коридора край кухнята и гостната. Зърна за миг голямата маса, паметник на Стийв Орднър. Килимът по пода свърши и стъпките му зачаткаха леко по балатума на черни и бели квадрати.

Посегна към вратата на кабинета, и в този момент, както бе сигурен, че ще стане, Орднър я отвори.

— Барт! — каза Орднър. Те се ръкуваха. Орднър бе облечен със сако от кафяво кадифе с кръпки на лактите, тъмнозелен панталон и виненочервени чехли. Не носеше вратовръзка.

— Здравей, Стийв. Как са финансите? Орднър простена театрално:

— Ужасно. Преглеждал ли си скоро борсовата страница? — той го въведе в стаята и затвори вратата. Стените бяха изцяло покрити с книги. Отляво имаше малка камина и електрическа печка. По средата — голямо бюро с някакви документи по него. Той знаеше, че някъде в това бюро има скрит един Ай Би Ем „Силектрик“ и ако се натиснеше нужния бутон, компютърът щеше да изплува като торпедо. — Пазарът направо се е продънил. Меко казано — добави Орднър с гримаса. — Пак работа на Никсън, помни ми думата, Барт. Той все си намества картите някъде. Когато направиха теорията на доминото на пух и прах в Югоизточна Азия, той просто я взе оттам и я стовари върху американската икономика. На другия край на света от нея нищо не излезе, а виж какви чудеса върши тук. Какво ще пиеш?

— Уиски с лед.

— Готово е.

Той отвори от стената малко барче и извади четвъртинка скоч, купен от специализирания магазин, за който едва ли е оставил някой цент ресто от десетачката. Разля питието върху две кубчета лед в чашата и му я подаде.

Да седнем — каза той. Те седнаха в креслата край електрическата печка. Той си помисли: *Ако си тръсна питието в това нещо тук, ще лумне на момента.* За малко не го и направи.

— Карла не можа да остане — каза Орднър. — Един от клубовете ѝ е спонсор на модно ревю тази вечер. Приходите са за

някакво младежко кафене в Нортън.

— И модното ревю е там? Орднър изглежда се стресна:

— В *Нортън*! О, не. В Ръсел е. Не бих разрешил на Карла да отиде там дори и с двама бодигарда и полицейско куче. Има един поп... Дрейк, мисля, се казва. Пие много, но младите го обичат. Та той е, един вид, свързката.

— Аха.

— Да.

Те се загледаха в печката за малко. Той отпи половината от уискито си.

— Въпросът с Уотърфорд бе повдигнат на последното заседание на управителния съвет — каза Орднър. — В средата на ноември. И трябва да си призная, че бях малко неподготвен за това. Та, дадох ми... хм, мандат да проуча каква точно е ситуацията. Без това изобщо да е свързано с твоето ръководство на пералнята, Барт...

— Разбирам — каза той и отпи още от чашата. В нея нямаше вече нищо, освен капчиците алкохол останали между бучките лед и стените на чашата. — За мен винаги е било удоволствие, когато работата ни събира, Стийв.

Орднър изглеждаше доволен:

— Та, какво е положението? Вини Мейсън ми каза, че сделката още не била приключена.

— Вини или не е разбрал, или не ти е казал нещо както трябва.

— Значи, сделката е приключена?

— В процес на приключване е. Очаквам да подпишем договора идния петък, освен ако нещо не стане междуременно.

— Научих, че агентът по недвижими имоти ти е направил сравнително добро предложение, което ти си отхвърлил.

Той погледна към Орднър, стана и си наля още уиски:

— Това не си го разбрал от Вини Мейсън.

— Не.

Той се върна и седна пак в креслото:

— Предполагам, че не би имал нещо против, ако ми кажеш откъде си разбрал това, Стийв.

Орднър разпери ръце:

— Бизнесът си е бизнес, Барт. Като чуя нещо, длъжен съм да го проверя, дори и ако всичките ми лични и професионални впечатления

от човека сочат, че мога да му се доверя. Неприятно е, но и излишни рискове са ненужни.

Но Фреди, никой не знаеше за това, освен мен и агентът по недвижимите имоти. Май старият мистър Бизнес се е захванал сериозно с тази работа. Или излишни рискове са ненужни, а? Така е, Джордж. А дали да не го гръмна в упор, Фреди? По-добре, недей Джордж. И дай шанс на леда да се разтопи в огнената вода.

— Сумата, на която отказах бе четиристотин и петдесет — каза той. — Само за да сме наясно, за толкова ли знаеш и ти?

— Горещо-долу.

— И това ти се стори разумно.

— Ами, да, наистина — каза Орднър, сядайки крак връз крак. — Общината оцени стария завод на шестстотин и двайсет, а бойлерът ще може да се пренесе и на новото място. Разбира се, там няма толкова много място за разширяване, но нашите момчета смятат, че след като заводът вече е достигнал оптималния си размер, всъщност нужда от допълнителни помещения няма. Изглеждаше ми, че на тази сума ще можем да излезем на чисто, или дори отгоре... макар това да не бе основният ни мотив. Трябва да си намерим място, Барт. И то веднага.

— Може би си дочул и още нещо.

— Да, наистина — въздъхна Орднър и кръстоса обратно крака. — Чух, че ти си отказал на четиристотин и петдесет, а Том Макан е изникнал отнякъде и е предложил петстотин.

— Предложение, което посредникът не може да приеме от съображения на лоялност.

— Не може засега. Но знаеш, че опцията ти за покупката изтича във вторник.

— Да, зная. Стийв, нека ти кажа само три-четири неща.

— Заповядай.

— Първо, Уотърфорд ще ни отдалечи на пет километра от промишлените ни клиенти — говоря средно. И това ще качи сериозно преките ни разходи. Всичките мотели са горе, край междуцатската магистрала. Нещо по-лошо, услугите ни ще се забавят. Холидей Ин и Хоуджоу и без това вече ни се качват на главата, като им забавим хавлиите с петнайсет минути. А представяш ли си какво ще стане, когато камионите ще трябва на всеки курс да покриват пет километра градско?

Орднър клатеше глава:

— Барт, магистралата се *удължава*. Затова се и местим, забрави ли? Нашите момчета смятат, че няма да се губи време при доставките. А с новата отсечка, може дори да стане и по-бързо. А, казват, че и мотелските вериги вече са купили добри парцели край Уотърфорд и Ръсел, край бъдещото колело. Така че, с преместването ни в Уотърфорд ще попаднем в по-добри, а не в по-лоши позиции.

Сам си сложих крака в капана, Фреди. И той сега ме гледа като готова плячка. Прав си, Джордж. Съвсем си прав.

— Добре — усмихна се той. — Разбирам. Но тези нови мотели ще тръгнат чак след година или две. И ако тази енергийна криза се окаже наистина толкова сериозна...

Орднър го прекъсна сухо:

— Това е въпрос на политика, Барт. Ние с теб сме двама изпълнители. Ние изпълняваме заповедите.

Стори му се, че имаше нотка на смърряне в гласа му.

— Добре. Само и исках моето мнение да се чуе.

— Добре. Чуто е. Но ти не си този, който прави политиката, Барт. Това трябва да ти е ясно. Ако бензинът свърши и всички мотели увиснат, ще увиснем и ние, както и всички останали. Но дотогава, нека момчетата горе да се безпокоят за това, а ние да си вършим своята работа.

Смъррен бях, Фреди. Без съмнение, Джордж.

— Добре. А ето и останалото. По моя преценка, ще са нужни двеста и петдесет хиляди долара за ремонт и довършителни работи, преди Уотърфорд да даде първия си чист чаршаф.

— Какво! — Орднър прикова с удар чашата си на масата.

Аха, Фреди. Тук май докоснахме някой оголен нерв.

— Стените целите са изгнили и изсъхнали. Зидарията в източната и северната част е станала вече на прах. А подът е толкова слаб, че само първата ни тежка пералня ще го продъни.

— Това твърдо ли е? За тези двеста и петдесет?

— Твърдо. Отвън ще ни трябва нов комин. Нови подове и горе и долу само по инсталацията петима електротехници ще имат две седмици работа. Всички кабели са сечение за двеста и четирийсет волта, а на нас ще ни трябва петстотин и петдесет. И тъй като ще бъдем в далечния край на всички градски електро- и водопроводи,

басирам се, че токът и водата ни ще скочат поне с двайсет процента. С електричеството ще се справим, но едва ли трябва да ти обяснявам какво значи за една пералня двайсетпроцентно нарастване на разходите за вода.

Орднър смаян го гледаше.

— Но да оставим това. Това е част от преките разходи, не от ремонта. Докъде бях стигнал? Къщата иска нова инсталация за петстотин и петдесет волта. Ще ни трябва и сносна алармена инсталация с местна телевизионна мрежа. Нова изолация. Нов покрив. А, да, и отводнителната система. Горѐ на ул. „Фър“ сме нависоко, но ул. „Дъглас“ е точно в дъното на един естествен басейн. Само монтирането на тръбите ще струва между четирийсет до седемдесет хиляди.

— Господи, как така Том Грейнджър не ми каза нищо за това?

— Той не беше с мен на огледа на завода.

— Защо?

— Защото му казах да остане.

— Какво си му казал?

— Това бе в деня, когато пещта ни излезе от строя — каза той търпеливо. — Поръчките се трупаха, пък няхаме топла вода. Том беше нужен там. Само той се оправя с пещта.

— Ами, Барт, не можа ли да го заведеш там някой друг път?

— Не виждах смисъл — каза той и пресуши чашата си.

— Не си виждал... — Орднър не можа да довърши. Той остави чашата си и заклати глава, като човек току-що ударен с юмрук. — Барт, знаещ ли, ако оценката ти е грешна, как ще ти се отрази това? Оставаш без работа, ей така, за един миг. Божичко, нима ти се иска да се прибереш някой ден при Мери с опашка между краката? Това ли искаш?

Ти нищо не разбираш, помисли си той, защото никога не помръдваш и пръст, без да си си осигурил шест резервни вратички и двама души — спасители за всеки случай. Ей затова си натрупал четиристотин хиляди по банки и в акции, Делта 88 и компютър, дето изскача от бюрото ти като детски палячо на пружина. Ех ти, глупав пикльо. Бих могъл да те въртя на пръста си поне десет години. Само ако реша.

Той се ухили срещу изопнатото лице на Орднър:

— С това и завършвам, Стийв. Именно заради това, не се притеснявам.

— Какво искаш да кажеш? Той с радост излъга:

— Том Макан вече бе уведомил посредника, че не проявява интерес към завода. Бяха изпратили свои хора да го огледат и те бяха надали вой до Бога. Така че, имаш ми думата, че за четиристотин и петдесет това място не струва. Имаш и една опция, която изтича във вторник. И най-последно, имаш и един хитър агент по недвижими имоти, на име Монохън, който за малко да ни свали гащите с блъф. За малко.

— Какво предлагаш?

— Предлагам ти да оставим опцията да изтече. Да задържим пат до четвъртък или там някъде. Ти ще говориш с твоите момчета от счетоводството за това двадесетпроцентно нарастване при тока и водата. Аз ще поговоря с Монохън. И като свърша, той ще е паднал на колене и ще предлага двеста хиляди.

— Барт, сигурен ли си?

— Да, сигурен съм — каза той и се усмихна със стиснати устни. — Не бих си оголвал врата, като знам, че някой чака да го отреже.

Джордж, какво правиш???

Млъкни, остави ме на мира сега.

— Насреща ни има само един хитър агент без клиенти — каза той. — Можем да си позволим да не бързаме. Оставим ли го да увисне, с всеки изминат ден цената ни ще пада, докато купим.

— Добре — каза бавно Орднър. — Но, Барт, имай предвид, че ако оставим опцията ни да изтече и тогава някой друг се намести там, с работата ти ще е свършено. Нищо...

— Знам — каза той уморено. — Нищо против мен нямаш.

— Барт, да не си се заразил нещо от Мери? Изглеждаш ми зле тази вечер.

Ти изглеждаш зле, идиот такъв.

— Ще се оправя, като привършим. Напрегнато е.

— Наистина — лицето на Орднър вече излъчваше съчувствие. — Почти бях забравил. И твоята къща минава под ножа, нали?

— Да.

— Намерихте ли си друга?

— Имаме една-две предвид. Няма да се учудя, ако приключи и с пералнята и с къщата в един и същи ден.

— Това може да ти е първия случай, когато в един ден ще си обърнал триста хиляди до половин милион долара в сделки — усмихна се Орднър.

— Да, голям ден ще бъде.

По пътя към дома Фреди непрекъснато се опитваше да го заговори, крещейки, и той трябваше непрекъснато да прибягва към помощта на релето. Тъкмо завиваше на ъгъла на ул. „Крестолън Уест“, когато релето изведнъж изгърмя с мирис на прегорели жици и усещане за претоварен мозък. Цялата лавина въпроси се стовари върху него така, че той скочи с два крака върху спирачката. Фордът спря с писък по средата на улицата, а той така силно политна напред, че предпазният му колан се заключи и изтръгна едно изохкване от стомаха му.

Когато дойде на себе си, той бавно качи колата на тротоара. Изключи двигателя, после светлините, разкопча предпазния колан и постави треперещи ръце на волана.

От мястото, където бе той, улицата правеше лек завой, като лампите ѝ плавно очертаваха красива дъга. Повечето от къщите бяха строени в следвоенния период между 1946-а и 1958-а, но някак си, като по чудо бяха останали незасегнати от синдрома на 50-те години и всичките болести на това време — пропадащите основи, изобилието от играчки по грозните дворове, преждевременната смяна на автомобили, падащата боя, пластмасовите прозорци срещу бури.

Познаваше добре съседите си, и как иначе — с Мери бяха на ул. „Крестолън“ вече 14 години. Дълго време. Тъплингърови живееха в къщата над тях; момчето им, Кенеди, носеше сутрешния вестник. Отсреща бе семейство Лангс; Хобрътови живееха две къщи по-долу (Линда Хобрът бе гледала понякога Чарли като малък и сега учеше медицина в градския колеж); семейство Стофър; Хенк Албърт, чиято жена почина от емфизема преди четири години; семейство Дарби и старите Куинс — само четири къщи по-нагоре от мястото, където бе спрял и в момента трепереше. Както и дузина други семейства, с които той и Мери се поздравяваха на улицата — повечето с малки деца.

Хубава улица, Фред. Хубави съседи. Е, зная, разбира се, с какво пренебрежение гледат интелектуалците на тези градски райони — там не е тъй романтично, както в пълните с плъхове самотни замъци, или из затъntenите райони — „назад към природата“. В тези градски

райони няма известни музеи, или гъсти гори, нито сериозни предизвикателства.

Но тук бяха прекарвали хубави дни. Знам какво се питаш сега, Фред. Хубави дни, какво значи това? В тези дни няма никакви страшни изненади, голяма радост, голяма мъка или нещо такова. Нищо особено. Печено барбекю в задния двор някоя Лятна привечер, когато всеки е лекичко пийнал, но никой не е пиян или неприятен. Мачовете на Мустангите, на които всеки се редуваше да води групата с колата си. Скапаните Мустанги, които не можах да бият дори Ирландците, когато те бяха с дванайсет загуби и една победа в шампионата. Гости на вечеря вкъщи, или ти у някои съседи. По малко голф отгатък на игрището в Уестсайд, или пък да заведеш жените в Пондероса и да покараш онези малки колички. Помниш ли, когато Бил Стофър с една такава количка прегази оградата и влезе направо в плувния басейн на съседа? Да, помня, Джордж, такъв смях падна. Но Джордж...

И да идват булдозерите, така ли, Фред? А на всичко това — тури му пепел. Скоро ще има друг такъв квартал някъде в Уотърфорд, върху онези празни доскоро паркинги. Маршът на времето. Прогресът в действие. Благоденстващото поколение. А какво всъщност ще имаш, ако отидеш там? Купчина кибритени кутийки, боядисани разноцветно. Пластмасови тръби, които ще замръзват всяка зима. Всичко — пластмасово. Защото Бо от пътното управление казал нещо на Джо от строителното, а Сю от бюрото пред Джо казала на Лу от финансите и ето ти, по празните паркинги вече никнат постройки. Бумът на Уотърфорд. Можеш да избираш от къща на ул. „Люляк“, ул. „Дъбова“, ул. „Кипарис“ при ул. „Ела“. Всяка ще си има голяма баня долу, помалка баня горе и фалшив комин на източната фасада. А ако се прибираш пиян, няма да можеш да намериш собствената си къща сред всичките други като нея.

Но Джордж...

Млъкни, Фред, сега аз говоря. А къде са ти съседите? Може и да не са били кой знае какви, но поне си ги познавал. Знаел си от кого можеш да вземеш на заем чаша захар, ако се окаже, че твоята е свършила. Къде са? Тони и Алиция Ланг се прехвърлиха в Минесота, защото той поиска от службата си да го преместят в друг район и те се съгласиха. Хобрътови се преместиха в Нортсайд. Хенк Албърт, виж, си намери нещо в Уотърфорд, но като се върна от подписването на

документите изглеждаше смазан. Видях лицето му, Фред. Все едно току-що му бяха ампутирали краката, а той се мъчеше да убеди всички колко удобни щели да бъдат протезите, защото като ги удариш някъде нищо няма да ти се подува. Значи, да се местим. Но къде? При кого? Двама непознати в къщата си, сред много други непознати, всеки в своята. Това ще сме, Фред. В утрото на новото време. Чакаш четирийсет, после петдесет, после шейсет. Чакаш едно болнично легло, където някоя симпатична сестра да ти вкара някой симпатичен катетър някъде. На четирийсет, Фреди, младостта е отминала. Всъщност тя е отминала още на трийсет, но на четирийсет, вече не си правиш илюзии. Не желая да остарявам на непознато място.

Той плачеше отново. Седеше в тъмната, студена кола и плачеше като дете.

Джордж, не е само заради магистралата, не е само местенето. Знаем какво не е наред.

Млъкни, Фред, предупреждавам те.

Но Фред вече не искаше да спре, а това бе лошо. Защото, ако Фред вече не го слушаше, щеше ли някога да има покой за него?

Чарли, нали, Джордж? Не искаш да го погребваш втори път.

— Да, Чарли — каза той с нисък и странен от плача глас. — И аз самият. Не мога. Няма да мога...

Той отпусна глава и остави сълзите да се лият, лицето му — изкривено от болка, а ръцете — свити в юмруци под очите му, подобно на, ако сте виждали, дете, изгубило петаче за бонбон през дупката на джоба си.

Когато най-после потегли отново, му бе вече по-леко. Чувстваше се пресъхнал. Кух и пресъхнал. Абсолютно спокоен. Вече дори можеше да гледа, без да трепери, тъмните къщи от двете страни на улицата, напуснати от обитателите си.

Заживели сме в гробище, помисли си той. Мери и аз, в гробището. Също както Ричърд Буун в онзи филм, *Ще погребат живите*. В къщата на Арлинови светеше, но и те напуснаха на пети декември. Хобрътови се бяха изнесли през уикенда. Празни къщи.

Докато паркираше колата на асфалтовата пътека (Мери бе в спалнята; меката светлина на настолната ѝ лампа се виждаше) той ненадейно усети, че си спомня за нещо, което Том Грейнджър бе

споменал преди две седмици. Реши да поговори с Том за това. В
понеделник.

25 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Гледаше срещата между Мустангите и Кавалеристите на цветния телевизор и пиеше от пресоналното си питие — Южен комфорт със Севън-ъп. Казваше му така, защото като го пиеше пред други хора, те вечно се смееха. В третата четвъртина Кавалеристите водиха с 27:3. Ракър, звездата, бе повален на три пъти. Голям мач, а, Фреди? Какво разправяш, Джордж? Не зная как издържаш на напрежението.

Мери спеше на горния етаж. През уикенда времето се бе затоплило и сега навън ръмеше. Приспа му се и на него. Бе вече на три питиета.

Имаше прекъсване и пуснаха реклама. Бъд Уилкинсън разказваше колко тежка била тази енергийна криза и как всеки трябва да изолира таванските си помещения и да затваря комина си, като не използва камината. Знакът на фирмата, представяща рекламата се показва в края: ЕКСОН.

Той си помисли, че всеки трябва вече да е разбрал, че нещата тръгнаха на лошо, още когато Есо си смени името на Ексон. Есо се изговаряше лесно като въздишка на човек, почиващ си в койката. Ексон напомняше на име на рицар от планетата Юрир.

— Ексон повелява всички землянчета да хвърлят оръжие — каза той. — Хайде, немощни земляни.

Той се изкикоти и си наля нова чаша. Дори не трябваше и да става; Южният комфорт, еднолитровата бутилка Севън-ъп и пластмасовата купа лед бяха на малката кръгла масичка до него.

Включиха пак мача. Кавалеристите шутираха. Хю Феднак, разпределителят на Мустангите, получи топката и след спринт я подаде на 31. После, под стоманения поглед и вещото ръководство на Ханк Ракър, който сигурно бе виждал някога купата по телевизията, Мустангите задържаха топката за още пет метра. Джийн Формън би шута. Анди Кокър от Кавалеристите върна топката на 46 от Мустангите. И тъй нататък и тъй нататък, както находчиво бе казал Кърт Вонегът. Бе чел всички книги на Кърт Вонегът. Харесваха му най-вече, защото бяха смешни. Миналата седмица в новините бяха

съобщили, че училищният съвет в някаква гимназия в град Дрейк, Северна Дакота, изгорил всички налични екземпляри на „Кланица 5“ на Кърт Вонегът, където се говореше за бомбардировката на Дрезден. Като си помисли човек, имаше като че ли някаква връзка между бомбите и запалените книги.

Фред, защо тези идиоти от пътното строителство не вземат да прокарат удължението на 784 през Дрейк, а? Басирам се, че ще им хареса. Страшна идея, Джордж. Защо не напишеш стихотворение на тази тема? Майната ти, Фред.

Кавалеристите отново отбелязаха и резултатът бе 34:3. Някакви мажоретки заподскачаха край игрището на стадиона Астротърф по голи задници. Той бе наполовина задрямал и когато Фред го заяде, не успя да се отърве от него.

Джордж, след като явно не виждаш какви ги вършиш, нека ти кажа. Нека ти го кажа направо в очите, стари приятелю. (Остави ме на мира, Фред.) Първо, опцията на завода в Уотърфорд ще ти изтече в полунощ във вторник. В сряда, Том Макан ще подпише договора с това раболепно лайненце, кръстено на Свети Патрик, Патрик Ж. Монохан. В сряда следобед или четвъртък сутринта там ще изникне един голям знак **ПРОДАДЕНО!**. Ако някой от пералнята го види, може и да отложиш неизбежното, като кажеш: „Ами да. Продадено на нас.“ Но ако Орднър провери, с тебе е свършено. Вероятно той няма да провери. Но в сряда (Фреди, остави ме на мира) там ще изникне още един знак: **СТРОИТЕЛНА ПЛОЩАДКА НА НОВИЯ ЗАВОД В УОТЪРФОРД. ОБУВКИ ТОМ МАКАН.**

В понеделник, рано-рано, ти ще си без работа. Да, тъй както го виждам, ще си безработен още преди кафето в десет часа. Тогава ще можеш да се върнеш вкъщи и да кажеш на Мери. Не знам кога точно ще стане това. С автобуса сигурно ще си дойдеш за двайсет минути. Така че, вероятно за около половин час, ще можеш да сложиш кръст на един двайсетгодишен брак и една двайсетгодишна работа. Но след като кажеш на Мери, идва и сцената с обяснението. Можеш и да я отложиш, като се напиеш, но рано или късно...

Фреди, затвори си проклетата уста.

...рано или късно ще трябва да обясниш как точно си останал без работа. Ще трябва да изплюеш камъчето. Ами, Мери, онези от пътното до месец ще съборят завода на ул. „Фър“ и аз май пропуснах да намеря

нов за пералнята. Все си мислех, че цялата тази работа с удължението на 784 е някакъв кошмарен сън, от който всеки миг ще се събудя. Наистина, Мери, така беше. Аз все пак намерих един друг завод — да, Уотърфорд, точно така — но просто не можах да го преживея. Колко ще струва това на Амроко? Сигурно към милион или милион и половина, зависи дали ще успеят бързо да намерят ново място и каква част от бизнеса ще изгубят завинаги?

Предупреждавам те, Фред!

А можеш да й кажеш и това, което никой не знае по-добре от теб, Джордж. Че, печалбата на Синята Панделка е толкова изтъняла, че счетоводителите може просто да вдигнат ръце и да кажат: „По-добре да зарежем това, момчета. Да вземем парите на общината и да купим с тях открития пазар в Нортън, или пък една спортна площадка в Ръсел или Кресънт. С пералнята ще си вземем беля на главата, след онзи номер на Доус, този кучи син.“ Можеш и това да й кажеш.

Я, върви по дяволите.

Но, това ще е само първата част, а този филм е двусериен. Вторият епизод ще почне като кажеш на Мери, че всъщност не си търсил никаква къща и няма и да потърсиш. И как ще й обясниш това?

Нищо не правя.

Точно така. Ти просто си заспал на руля. Но дойде ли вторник вечер, лодката ти ще стигне до водопада, Джордж. За Бога, иди при Монохан в понеделник, провали му играта. Разпиши се на пунктира. Така или иначе ще загазиш след целия куп лъжи, който изсипа върху Орднър в петък. Но от това ще успееш да излезеш. Бог ти е свидетел, правил си го и друг път.

Остави ме на мира. Почти съм заспал.

Пак Чарли, нали? Един вид самоубийство. Не е честно, Джордж. Помисли за Мери. И за другите. Ти...

Той се изправи рязко в креслото, разливайки питието си върху килима:

— Само не и за себе си.

А какво ще кажеш за пушките, Джордж? Какво ще кажеш за тях?

С треперещи ръце, той вдигна чашата от земята и си наля отново.

26 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Той обядваше с Том Грейнджър в ресторанта „При Ники“, на три преки от пералнята. Седяха в сепаре и отпиваха от бирата си, докато чакаха да им сервира обяда. В ресторанта имаше музикален шкаф и в момента звучеше „Сбогом на жълтите павета“ на Елтън Джон.

Том приказваше за срещата между Мустангите и Кавалеристите, която последните спечелиха с 37:6. Том бе влюбен в спортните отбори на града и загубите им го вбесяваха. Някой ден, помисли си той, докато слушаше как Том проклина целия състав на Мустангите, човек по човек, този Грейнджър ще си отреже едното ухо с някой нож в пералнята и ще го прати на менажера на отбора. Някой луд би го пратил на треньора им, който ще се изсмее и ще го забучи на таблото в съблекалнята, но Том ще го изпрати на менажера, който ще се замисли.

Обядът бе донесен от сервитьорка в бяла найлонова туника, която според него бе на поне триста години, най-много — триста и четири. Бе много дебела. На малка табелка отляво на гърдите ѝ пишеше: ГЕЙЛ *Благодаря ви за поръчката ПРИ НИКИ*. Том бе решил да хапне говеждо печено, което сега плуваше в чиния пълна със сос. Той си бе поръчал два чийзбургера, алангле, с пържени картофи. Знаеше, че все пак ще бъдат препечени. Бе обядвал „При Ники“ и порано. Удължението на 784 щеше да мине на една пресечка от ресторанчето.

Хранеха се. Том свърши с тирадата си за вчерашния мач и запита за завода в Уотърфорд и срещата му с Орднър.

— Ще подписваме в четвъртък или петък — каза той.

— Мислех, че опцията изтича във вторник.

Той пусна историята как Том Макан бил решил, че не иска завода в Уотърфорд. Не бе забавно да се лъже Том Грейнджър. Познаваше го от седемнайсет години. Не бе особено умен. Лъжите, предназначени за Том, не носиха предизвикателство.

— Хм — каза Том, когато той свърши с разказа си и темата бе приключена. Набучил бе парче говеждо на вилицата си и го поднасяше

към устата си. — Защо идваме тук? Храната не струва. Дори и кафето им не струва. Жена ми чак прави по-хубаво кафе от това.

— Знам ли? — каза той, използвайки възможността. — Но помниш ли, когато отвориха онзи италиански ресторант? Където заведохме Мери и Върна.

— Да, през август. Върна още ми говори за онези рикоти... не, ами, ригатони. Така се казваха. Ригатони.

— А онзи мъж, който седна до нас? Висок и дебел?

— Висок, дебел... — Том поклати глава, докато се опитваше да си спомни, дъвчейки.

— Ти каза, че бил мошенник.

— Аааа — очите му станаха по-големи. Той премести чинията си по-надалеч и запали цигара „Хърбърт Тарейтън“, като пусна изгорялата кибритена клечка в чинията със соса. — Да, сецям се. Сали Маглиоре.

— Тъй ли се казваше?

— Да. Едрият с високия диоптър. С не двойна, ами десеторна брадичка. Салваторе Маглиоре. Звучи като специалитет в италиански бордей, нали? Едноокия Сали му викаха, защото имаше кръвоизлив в едното око. Махнаха му го в болницата Мейо преди три-четири години... кръвоизлива, де, не окото. Да, голям мошеник е.

— И с какво се занимава?

— С какво се занимават мошениците? — запита Том, изтръсквайки пепелта от цигарата си в чинията. — Наркотици, момичета, хазарт, тъмни сделки, рекет. И с убийства на други мошеници. Видя ли във вестника? Миналата седмица? Намерили някакъв човек в багажника на колата му до една бензиностанция. С шест куршума в главата и с прерязано гърло. Това не мога да разбера. Защо ще тръгнат да му режат гърлото, като вече са му продупчили шест пъти главата? Мафиотски истории. Там е и Едноокият Сали.

— Няма ли и някакъв законен бизнес?

— Да, мисля, че има. Горе, на Вехтошарника, в Нортън. Продава коли. „Автомобили Маглиоре — Втора ръка плюс гаранция“. С по един труп в багажника — засмя се Том и пак тръсна пепел в чинията. Гейл дойде отново и попита искат ли още кафе. И двамата си поръчаха отново.

— Получих болтовете днес за вратата на бойлера — каза Том. — Като малкия Том са.

— Така ли?

— Трябва да ти ги покажа какво нещо са. Двайсет и два сантиметра дълги и седем — по средата.

— Като малкия Барт ли каза? — запита той и двамата се разсмяха, а после говориха глупости, докато стана време да се връщат на работа.

Този ден той слезе от автобуса на ул. „Баркър“ и влезе в бара на Дънкан, тихата квартална кръчма. Поръча си една бира и послуша известно време ругатните на Дънкан по повод снощната среща между Мустангите и Кавалеристите. Някой дойде отзад и каза на Дънкан, че машината за боулинг нещо не е в ред. Дънкан отиде да я погледне, докато той отпиваше от бирата си и гледаше телевизия. Имаше някакъв блудкав сериал и две жени говореха бавно и отчаяно за някакъв мъж, наречен Хенк. Хенк се връщаше от колежа, а едната от тях току-що бе научила, че той ѝ е син — резултатът от най-голямата грешка в живота ѝ през нощта на абитуриентския ѝ бал отпреди дваайсет години.

Фреди пак се опита да каже нещо, но Джордж мигом му запуши устата. Релето действаше безупречно. Така бе през целия ден.

Това е истината, шизофренико!, изкрещя Фред, но Джордж го прекъсна. Гледай си уроците, Фреди. Тук си персона нон грата.

— Разбира се, че няма да му кажа — говореше една от жените на телевизора. — Как си представяш, че мога да му го кажа?

— Просто, кажи му — отговори другата жена.

— Защо да му казвам? Защо да променям целия му живот заради нещо, което е станало преди дваайсет години?

— Значи, предпочиташ да го лъжеш.

— Няма да му казвам нищо.

— Длъжна си да му кажеш.

— Не мога да го направя, Шерън.

— Майната ѝ на скапаната машина — каза Дънкан, като се върна. — Започна да се разваля на първия ден и досега не е спряла. И кво да правя аз? Да търся онези от фирмата-производител? Да чакам половин час, докато ме свържат по телефона, за да ми каже някой, че

са страшно заети, но ще се опитат да изпратят човек в сряда. *Сряда!* И онзи, дето мозъкът му е колкото един напръстник, ще цъфне в петък, ще изпие бира за пет долара, без да си плаща, ще оправи каквото там трябва и ще заложи някаква друга повреда, така че пак да го викам след две седмици. И ще ми каже да не давам на момчетата да хвърлят топките толкова силно. Имаше боулинг-машини, на времето. И то какви. Никога не се повреждаха. На ти прогрес. Ако съм още жив през 1980-а, сигурно ще махнат тази, „автоматичната“, дето работи веднъж в седмицата, и ще сложат друга, по-добра, дето изобщо няма да тръгне. Ще пиеш ли още една бира?

— Може — каза той.

Дънкан отиде да я източи. Той остави петдесет цента на бара и отиде до телефонната кабина в дъното, до счупената машина. В указателя с жълтите страници, под *автомобили, нови и втора ръка*, намери това, което търсеше. Пишеше:

АВТОМОБИЛИ ВТОРА РЪКА
МАГЛИОРЕ, ул. 16, Нортън 892–4576.

Ул. 16 прерастваше във Венър авеню, по-навътре в Нортън. Венър авеню бе известно и като Вехтошарника, защото там се намираще всичко, за което по жълтите страници не се споменаваше.

Той пусна монета от десет цента в телефона и набра номера на Маглиоре. На второто звънване мъжки глас каза:

— Коли втора ръка Маглиоре.

— Казвам се Доус. Бартън Доус — каза той. — Търся г-н Маглиоре.

— Сал е зает в момента. Но с радост бих ви помогнал, ако мога. Пийт Менси.

— Не, трябва ми г-н Маглиоре, г-н Менси. Става въпрос за тези две Елдорадо.

— Едва ли ще можем — каза Менси. — Заради енергийната криза поне до края на годината големи коли няма да вземаме. Никой не ги купува вече. Така че...

— Аз ги купувам — каза той.

— Какви бяха точно?

— Две Елдорадо. Едната — 1970-а, другата — 1972-а. Златистожълта и бежова. Говорихме с г-н Маглиоре миналата седмица.

Подготвихме сделката.

— Аха, разбирам. Той всъщност не е тук, г-н Доус. Да ви кажа право, сега е в Чикаго. Ще се прибере след 11 ч. довечера.

Навън, край кабината, Дънкан окачаше надпис НЕ РАБОТИ на машината за боулинг.

— Ще бъде ли тук утре?

— Да, разбира се. Някакъв бартер ли беше?

— Не, чиста покупка.

— От специалните?

Той се поколеба за момент и после каза:

— Да, точно така. Четири часа, удобно ли е?

— Разбира се.

— Благодаря, г-н Менси.

— Ще му предам, че сте го търсили.

— Да не забравите — каза той и затвори внимателно телефона.

Дланите му бяха потни.

Когато се прибра вкъщи, Мърв Грифин разпитваше пак знаменитости по телевизията. Нямаше никаква поща, което бе и добре дошло за него. Той отиде в дневната. Мери отпиваше горещ грог от чашата си. До нея имаше кутия със салфетки, а стаята миришеше на ментолови таблетки.

— Как си? — запита я той.

— Недей ме дзелува — каза тя, а гласът ѝ звучеше като далечен рог в мъглата. — Зъвзем зе разболях.

— Горкото ми — той я целуна по челото.

— Дрябва да те помоля, Бард, би ли донезъл зелен-джуциде дази вечер? Бях дръгнала з Мег Гардър, но ми здана зле и я бомолих да ги оздави у тях.

— Естествено. Имаш ли температура?

— Не знам. Може, малго.

— Да се обадя ли на Фонтейн да дойде да те види?

— Недей. Аз ще му зе обадя удре, аго зъм пак дака

— Здрава хрема те е хванала.

— Гапчетата ми бомогнаха малко, но зегга — тя сви рамене и се усмихна леко. — Говоря гадо Донълд Дък.

Той се поколеба за малко,но после каза:

— Утре вече ще закъснея малко след работа.

— Гагво има?

— Ще отида до Нортсайд, да разгледам една къща. Изглежда не е зле. Шест стаи. Малък двор отзад. Хобрътови живеят наблизко.

Фреди съвсем ясно промълви: *Как не те бе срам, долни кучи сине.*

Лицето на Мери се разведри:

— Но дова е джудесно. Нега да дойда з тебе.

— По-добре остани тук. С тази настилка...

— Ще зе облега добре.

— Следващият път — каза той твърдо.

— Добре — прогъгна тя и го погледна. — Злава Богу, най-зедне набрави нещо. Бях забочнала да се бритеснявам.

— Недей.

— Няма вече.

Тя отпи от горещия си грог и се притисна до него. Той чуваше тежкото ѝ дишане. Мърв Грифин говореше с Джеймс Бролин^[1] за новия му филм, „Уестуърлд“. Скоро — по всички фризьорски салони в цялата страна.

След малко Мери стана и сложи две полуготови вечери в печката. Той стана и превключи канала на телевизора на повторението на „Отряд Еф“, като се опитваше да не слуша Фреди. След малко, обаче, Фреди смени темата.

Помниш ли как купихте първия си телевизор, Джорджи?

Той леко се усмихна и вече не гледаше какво прави Форест Тъкър^[2] на екрана, макар погледът му да бе прикован в телевизора. Помня, Фред. И още как.

Една вечер, около две години след като се бяха оженили, се бяха върнали вкъщи от семейство Ъпшоу, където гледаха „Вашия хит парад“ и „Дан Форчън“. Мери го бе запитала дали Дана Ъпшоу не му се бе видяла малко... кисела. Седейки пред телевизора, той добре си спомни Мери от онази вечер — стройна и леко пораснала върху високите бели сандали, които ѝ бе купил по случай началото на лятото. Носеше къси бели панталони и краката ѝ изглеждаха дълги като на жребче и ако можеха щяха до стигнат до гърдите ѝ. Всъщност, в този момент, той не се бе замислил дали Дона Ъпшоу бе кисела или не; мислите му клоняха повече към тесните къси панталони на Мери и онова, което се криеше зад тях — казано по-точно.

— Може и да ѝ е омръзнало да поднася фъстъци на половината квартал всяка вечер само защото на тази улица те единствени имат телевизор. — бе казал той.

Бе му се сторило, че видя за миг онази лека бръчка на челото на Мери, което винаги значеше, че тя му готви нещо, но докато се замисли, те бяха вече на стълбите, а ръката му бродеше по късите панталони — и колко малки бяха те тогава — та чак по-късно, след като бяха свършили, тя бе казала:

— По колко са настолните модели, Барт? Полузаспал той бе отговорил:

— Едно Моторола е май към двайсет и осем — трийсет долара. Но едно Филко...

— Не радио. Телевизор.

Той стана, включи лампата и я погледна. Тя лежеше гола до него, чаршафът бе някъде около слабините ѝ и макар да му се усмихваше, той знаеше, че говори сериозно. Това бе нейната усмивка — предизвикателство.

— Не можем да си позволим да си купим телевизор, Мери.

— По колко са настолните модели? Джи И^[3], или Филко, или който там знаеш?

— Нов?

— Нов.

Той се замисли над въпроса ѝ, докато гледаше играта на светлината от лампата върху прекрасните извивки на гърдите ѝ. Тя бе далеч по-слаба по онова време (макар и сега съвсем да не е дебела, Джордж, смъмри се сам той; никога не съм казвал това, Фреди, момчето ми), толкова по-жизнена. Дори и косата ѝ като че ли сама казваше: *жива съм, будна съм, чувствам*.

— Около седемстотин и петдесет долара — каза той, очаквайки това да изтрие усмивката ѝ... но не позна.

— Виж сега — каза тя, сядайки по турски в леглото с чаршафа около кръста си.

— Добре виждам — ухили се той.

— Не *това*. — Но тя се засмя и макар по бузите ѝ да се бе разнесла лека руменина, той помнеше, че не бе придърпала чаршафа си по-нагоре.

— Какво си си наумила?

— Защо им е на мъжете телевизор? — запита тя. — За да гледат спорта през уикенда. А защо им е на жените? Заради следобедните сериали. Можеш да слушаш какво става, докато гладиш, или да погледаш, докато почиваш, ако работата е свършена. Представи си сега, че и двамата започнем да правим нещо, което се *заплаща*, през това време, когато иначе се мотаем...

— Четем книга или се любим? — допълни той.

— За *това* май време винаги намираме — каза тя, засмя се и се изчерви, с очи черни на слабата светлина, която хвърляше топла овална сянка между гърдите ѝ.

И тогава той разбра, че ще се съгласи с нея; че би ѝ обещал и Зенит за хиляда и петстотин долара, ако само пак започнат да се любят в този момент и само при мисълта за това усети змията да се вкаменява, както Мери веднъж бе казала, след като си бе пийнала повечко на новогодишното празненство у семейство Ридпафс (и сега, осемнайсет години по-късно, той пак усети змията да се вкаменява — при мисълта за този спомен).

— Ами, добре — каза той. — Аз ще работя през почивните дни, а ти — следобед. Но, какво точно ще правим, скъпа моя, не тъй Девствена Мария?

Тя го събори със смях и гърдите ѝ леко натежаха на стомаха Му (плосък тогава, Фреди, а не шкембенце както днес):

— Там е цялата работа — каза тя. — Коя дата сме днес? Осемнайсети юни?

— Точно така.

— Ти започвай с почивните дни и на осемнайсети декември всеки ще сложи парите на масата...

— ... и ще можем да си купим един тостер — каза той ухилен.

— ... и ще си вземем телевизор — каза тя тържествено. — Сигурна съм, че ще можем, Барт. Но цялата работа ще е там, че никой няма да казва на другия какво прави.

— Само докато не видя червения фенер на вратата, като се прибера от работа утре — отвърна той, капитулирайки.

Тя го хвана за раменете, качи се отгоре му и започна да го гъделичка, което след малко се превърна в милувка.

— Дай ми го — прошепна тя във врата му и пое пениса му в ръка, нежно и възбуждащо, насочвайки го и притискайки го в същото

време. — Ела в мен, Барт.

По-късно, отново в тъмнината, докато лежеше, подпрял глава на ръцете си, той каза:

— И няма да казваме кой какво прави, така ли?

— Няма.

— Мери, откъде ти щукна това? Да не би това, което казах за Дона Ъпшоу, че не ѝ се поднасят фъстъци на половината квартал?

Когато му отговори, в гласа ѝ вече нямаше смях. Думите ѝ прозвучаха студено, строго и даже малко сплашващо, като лек зимен полъх в топлата юнска нощ в техния апартамент на третия етаж.

— Не обичам да я карам на аванта, Барт. И няма. Никога.

В продължение на седмица и половина, нейното щуро предизвикателство не му излизаше от главата и той се чудеше какво по дяволите можеше да започне, тъй че да си докара половината от седемстотин и петдесетте долара (а може би и три четвърти от сумата, както му се искаше) през почивните дни на следващите двайсетина седмици. Бе вече малко стар за да коси тревата по дворовете. А и сенките под очите на Мери го караха вече да мисли, че тя започва, или вече е започнала нещо. Май трябва да запряташ ръкави, Барт, помисли си той, и не се сдържа да не се засмее на глас над собственото ѝ положение.

Хубави дни бяха, нали, Фреди? запита той себе си, докато на екрана Форест Тъкър и неговият „Отряд Еф“ бяха заменени от реклама на макарони, в която рисуван заек поучаваше, че „«Номерцата» са за децата“. Наистина, Джордж, ужасно *хубави* бяха.

Един ден след работа, докато отключваше вратата на колата си и погледът му бе паднал върху високия комин на химическото чистене, когато идеята го озари.

Бе прибрал обратно ключовете в джоба си и се бе върнал да говори с Дон Таркингтън. Дон се облегна назад в стола си и го изгледа изпод рошавите си вежди, които вече бяха започнали да се прошарват (както и космите, които стърчаха от ушите и носа му), с ръце склучени пред гърдите.

— Да боядисаш комина — каза Дон. Той кимна.

— През почивните дни. Той пак кимна.

— На твърда цена — триста долара. Трето кимане.

— Ти си луд.

Той избухна в смях.

— Да не си подкарал наркотиците, Барт? — усмихна се Дон.

— Не — каза той. — Нещо между нас с Мери.

— Облог? — рунтавите вежди скочиха половин метър нагоре.

— Нещо по-джентълменско от това. Кой повече ще изкара. Както и да е, Дон. На комина му трябва боядисване, а на мен ми трябва триста долара. Какво ще кажеш? Ако си наемеш бояджия, ще ти вземе четиристотин и петдесет.

— Ти вече си проучил.

— Проучих.

— Луд човек — каза Дон и се запревива от смях. — Сигурно ще се утрепеш.

— Да, сигурно — каза той и сам започна да се смее (и дори сега, осемнайсет години по-късно, докато новините започваха след заека с „Номерцата“, той се бе ухилил пред телевизора като първия глупак).

И така, една седмица след Четвърти юли, той увисна на малко столче на двацет и пет метра във въздуха с бояджийска четка в ръка, поклащайки се на вятъра. Един следобед, внезапно, се бе развила буря. Едно от възетата се скъса като конец и бе почти паднал. Резервното му въже го бе удържало и той се бе спуснал бавно до покрива, докато сърцето му биеше като тъпан, а той се кълнеше, че няма земна сила, която да го върне там горе, а да не говорим за някакъв въшлив телевизор.

Но той се върна. Не заради телевизора, а заради Мери. Заради играта на светлината върху малките ѝ стегнати гърди; заради нейната усмивка — предизвикателство, грееца и от очите ѝ, черните ѝ очи, които понякога ставаха така светли, а друг път — още по-черни, почти като смола.

В началото на септември той бе свършил с комина. Сега той се издигаше чист и бял на фона на небето; тебеширен знак на синята дъска; строен и светъл. Оглеждаше го с известна гордост, докато изтриваше с разредител изпоцапаните си до лактите ръце.

Дон Таркингтън му бе платил с чек.

— Добра работа — бяха думите му. — Като се има предвид що за луд я свърши.

Спечели още петдесет долара като постави ламперията в новата трапезария на Хенри Чалмърс — тогава Хенри бе бригадир в завода —

и като боядиса старата барака на Ралф Тремънт. На осемнайсетия ден от ноември те седнаха с Мери на масата като съперничещи си, но странно дружелюбни един с друг състезатели, и той сложи триста и деветдесет долара отгоре. Бе оставил парите в банка и те бяха натрупали малко лихва.

Тя сложи четиристотин и шестнайсет долара до неговите. Извади ги от джоба на престилката си. Купчинката ѝ бе много по-голяма от неговата, защото повечето бяха в банкноти от по един и пет долара. Той ахна и запита:

— Какво за Бога си правила, Мери? Тя каза с усмивка:

— Скроих дваисет и шест рокли, подгънах четирийсет и девет, отпуснах шейсет и четири; уших трийсет и една поли; обримчих четири килима; оплетох пет пуловера; уших и един пълен комплект покривки и салфетки за маса; избродирах шейсет и три носни кърпички, дванайсет комплекта хавлии и калъфки за възглавници и вече виждам монограмите им насън.

Със смях тя протегна напред ръка и той за пръв път забеляза твърдите мазоли по върховете на пръстите ѝ, като тези, които китаристите с времето получават.

— За Бога, Мери — каза той с дрезгав глас. — За Бога, виж ръцете си.

— Нищо им няма — каза тя и очите ѝ станаха още по-черни и заиграха. — А на теб много ти отиваше да висиш горе на комина, Барт. Помислих си дали да не купя една прашка и да те цапна по дупето...

Той бе скочил с рев и я бе преследвал през дневната, до спалнята. Където прекарахме останалата част от деня, Фреди, старче, доколкото си спомням.

Те откриха, че не само са събрали достатъчно за един настолен модел, но с още 40 долара отгоре, можеха да купят и такъв върху конзолна поставка. Ар Си Ей^[4] бяха пуснали този модел на пазара същата година, каза им собственикът на „Телевизора на Джон“ (магазинчето бе вече погребано под удължението на 784, разбира се, заедно с киното и всичко останало), и го купуваха като топъл хляб. Човекът бе готов да изплатят четирийсетте долара по десет на седмица през следващия месец.

— Не — отсече Мери. Джон изглеждаше обиден:

— Това са само четири седмици, госпожо. Това не е заем, с който може да загазите.

— Само за момент — каза Мери и го изведе навън в предколедния студ, където вече звучаха веселите песнички.

— Прав е, Мери — каза той — Това не е като...

— Първия кредит, който вземем, трябва да е за дома ни, Барт — каза тя. — А сега ме чуй.

Те се върнаха пак в магазина.

— Бихте ли ни го запазили? — запита той Джон.

— Бих могъл — за известно време. Но тези дни сега са ми жътвата, г-н Доус. Докога?

— Само за уикенда — каза той. — Понеделник вечер сме тук.

Този уикенд бяха прекарвали на открито, дебело облечени поради студа и снега, който всеки момент се очакваше да падне, но така и не заваля. Пътуваха бавно нагоре-надолу по малките пътища и се смееха като деца, с една половинка на седалката до него и бутилка вино за Мери. Събираха бутилките от бира, и натрупаха няколко чанти от тях; събираха и шишетата от сода, малките — по два цента, големите — по пет, отново с чанти. Бе наистина велик уикенд, помисли си Барт сега, Мери бе с дълга коса, която се вееше зад нея над палтото ѝ от изкуствена кожа, и с пламнали бузи. Той я виждаше, като че ли бе вчера, да слиза в канавката, пълна с есенна шума и да рови с крака в нея, докато под ботушите ѝ звънне бутилка и тя я вдигне победоносно, за да му я покаже от другата страна на пътя, ухилена като хлапак.

И стъклени бутилки няма вече, Джорджи. Повелята на деня в наше време е „не спестявай, а харчи“. Ползвай и захвърли.

В понеделника, след работа, бяха върнали бутилки за трийсет и един долара в девет супермаркета. Бяха пристигнали при Джон десет минути, преди да затвори.

— Не ми стигат девет долара — каза той на Джон. Джон написа ПЛАТЕН на фактурата, която бе вече залепена на конзолния Ар Си Ей.

— Весела Коледа, г-н Доус — каза той. — Нека само взема количката и ще ви помогна да го изнесете.

Закараха го вкъщи и Дик Келър, от първия етаж, въодушевено им помогна да го качат до горе. Тази нощ бяха гледали телевизия, докато и на последния канал не пуснаха химна, а после се любиха пред

телевизора с таблицата на екрана, и двамата с главоболие от преумора на очите.

Отдавна не помнеше да е гледал по-хубава телевизия от тогава.

Мери влезе в стаята и го свари да гледа в телевизора с празна чаша в ръка.

— Вечерята е годова, Бард — каза тя. — Дука ли я изгаш?

Той се вгледа в нея, питайки се кога точно бе видял за последен път онази предизвикателна усмивка на лицето ѝ — кога точно онази тънка линия между очите ѝ бе решила да остане там постоянно, като бръчка, белег, татуировка, декларираща годините.

Чудиш се за неща, помисли си той, които никога не ще научиш в този свят. Защо по дяволите става тъй?

— Бард?

— Нека хапнем от татък — каза той. Стана и изключи телевизора.

— Добре.

Седнаха. Той погледна яденето в алуминиевия поднос. Шест малки отделения, във всяко по нещо, което изглеждаше като пресовано. Месото бе със сос. Останал бе с впечатлението, че в полуготовите вечери месото *вечно* бе със сос. Без сос месото им като че ли щеше да е голо, помисли си той и без абсолютно никаква причина свърза всичко това с Лорн Грийн и: *Момченце, ще ти хвъркне косата.*

Този път това не му се стори забавно. Почувства се дори някак уплашен.

— За гагво се усмигваше отдадък, Бард? — попита Мери. Очите ѝ бяха зачервени от настинката, а носът ѝ изглеждаше обрулен и възпален.

— Не си спомням — каза той и за момент си помисли: *Май ей сега ще закреця. За всичко изгубено. За усмивката ти, Мери. Прости ми, ако просто вдигна нагоре глава и закреця за усмивката, изчезнала завинаги от лицето ти. Ще ми простиш ли?*

— Изглеждаше много ждаздлив — каза тя.

Против волята си — това бе негова тайна, а тази вечер той имаше нужда от тайните си, тази вечер душата му бе възпалена, също колкото носа на Мери — против волята си той каза:

— Сетих се за времето, когато събирахме бутилките, за да доплатим за онзи телевизор. Конзолният Ар Си Ей.

— А, за дова... — каза Мери и кихна в кърпичката си над полуготовата вечеря.

Той срещна Джак Хобрът в магазина „Спри и купи“. Количката на Джак бе пълна с дълбоко замразени храни и консерви, които трябва само да затоплиш, преди да изядеш. Имаше и много бира.

— Джак! — извика той. — Какво правиш чак тук? Джак се усмихна сконфузено:

— Не съм свикнал още с другия магазин... Та реших...

— Къде е Елен?

— Наложил се да замине за Кливлънд — каза той. — Майка ѝ почина.

— Джак, съжалявам. Как толкова внезапно?

Навсякъде около тях в студената светлина се движиха хора тръгнали на пазар. От скрити говорители някъде отгоре се чуваше и музика — стари мелодии, чиито имена все не успяваш да запомниш. Жена с препълнена количка мина край тях, влачейки след себе си пищящо тригодишно хлапе със синьо яке и сополи по ръкавите.

— Наистина бе внезапно — каза Джак Хобрът. Той се усмихна глупаво и се загледа в количката си. На голяма жълта торба там пишеше: **ТИГАНЪТ, КОЙТО СЕ НЕ МИЕ СЛЕД УПОТРЕБА ГО ХВЪРЛИ! СТЕРИЛЕН!** — **БЛАГОДАРЯ ТИ.** Известно време не се бе чувствала съвсем добре, но смятала, че е от промяната при пенсионирането. Оказа се, че е рак. Отвориха я, хвърлиха един поглед и я зашиха пак. Три седмици по-късно почина. Елен страшно трудно го понесе. Разликата им беше само дващест години.

— Разбирам — каза той.

— Така че, сега е за малко в Кливлънд.

— Да.

— Да.

Те се спогледаха и се усмихнаха цинично над факта на смъртта.

— А как е горе, в Нортсайд? — запита той.

— Честно, Барт, никой не е настроен особено дружелюбно.

— Така ли?

— Нали знаеш, че Елен работи в банката?

— Разбира се.

— Момичетата тук, които живееха по-наблизо, се събираха на групички и ползваха една кола, за да ходят на работа. Елен вземаше

нашата всеки четвъртък, тогава бе нейният ред. Същото става и горе в Нортсайд, но всички жени, които го правят там, са членове на някакъв клуб и Елен не може да се запише в него, докато не мине година след преместването ни там.

— На мен това доста ми прилича на дискриминация, Джак.

— Майната им — каза Джак гневно. — Елен и без друго не би се записала в клуба им, ако ще и да допълзят да я молят. Купих още една кола за нея. Един стар биик. Влюбена е в него. Трябваше да го направя още преди две години.

— Как е къщата?

— Бива — каза Джак и въздъхна. — Токът е скъпичък. Да не ти казвам какви сметки плащаме. Не помага много на хора, които издържат детето си в колежа.

Те се размърдаха. След като гневът на Джак бе преминал, циничната усмивка отново се появи на лицето му. Той усети, че Джак се бе зарадвал трогателно да види някой от стария квартал и сега протакаше раздялата им. Внезапно си представи Джак да се мотае сам в новата къща, изпълвана със звуците на телевизора, докато жена му бе на хиляди километри от него, за да изпрати майка си в земята.

— Слушай, защо не дойдеш сега вкъщи? — попита той. — Ще обърнем по няколко бири, а Хауърд Каусъл ще ни обясни всичко, дето не е наред с Националната футболна лига.

— Ей, би било чудесно.

— Само да звънна на Мери, като излезем.

Той се обади на Мери и тя се съгласи. Каза, че ще сложи някакъв замръзен сладкиш в печката и ще си легне, та да не зарази Джак с настинката си.

— Гаг я гара той горе? — попита тя.

— Бива. Меър, майката на Елен е починала. Елен в момента е Кливлънд за погребението. Рак.

— *Боже мой.*

— Затова рекох, че Джак би се радвал да бъде с някого...

— Разбира зе. — тя направи кратка пауза. — Газа ли му, че можем да зданем и зъзеди?

— Не — каза той. — Това не му казах.

— Гажи му. Жде зе зарадва.

— Добре. Чао, Мери.

— Чао.

— Вземи аспирин, преди да си легнеш.

— Жде взема.

— Чао.

— Чао, Джордж — каза тя и затвори.

Той погледна телефона смразен. Тя му казваше Джордж само когато бе много доволна от него. Играта на „Фред и Джордж“ пръв я беше измислил Чарли.

С Джек Хобърт отидоха вкъщи и гледаха мача. Изпиха много бира. Но не бе, както преди.

Докато се качваше в колата си, преди да поеме към тях към дванайсет и петнайсет, Джек го погледна мрачно и каза:

— Проклетата магистрала. Това ни прецака.

— Това бе, наистина. — Стори му се, че Джек изглежда състарен и това го изплаши. Двамата бяха на почти една и съща възраст.

— Обаждай се, Барт.

— Ще се обаждам.

Те се усмигнаха кухо един на друг, малко пияни и малко тъжни. Той остана да гледа колата на Джек, докато задните ѝ фарове изчезнаха съвсем, надолу по извития път.

[1] *Джеймс Бролин* — актьор в популярни тв сериали — б. прев.

↑

[2] *Форест Тъкър* — актьор в известни уестърни и др. — б. прев.

↑

[3] *Джи И* — Дженеръл Илектрик — б. прев. ↑

[4] *Ар Си Ей* — Рейдио Корпорейшън във Америка — един от водещите производители на електроника през 70-те години — б. прев.

↑

27 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Беше си легнал късно и на сутринта му се спеше, а и се чувстваше леко махмурлия. Звукът на машините, въртящи прането, гърмеше в ушите му, а от постоянното *фъсссс-шшш* на машината за гладене на ризи му се завиваше свят.

Фреди бе още по-ужасен. Днес Фреди се бе превърнал в самия дявол.

Слушай, казваше Фред, това е последният ти шанс, момчето ми. Все още имаш на разположение следобеда, за да стигнеш до офиса на Монохан. Ако отложиш това за след пет часа, ще бъде твърде късно. *Опцията изтича чак в полунощ.* Да, така е. Но веднага след работа Монохан ще реши, че трябва неотложно да се види с някакви свои роднини. Някъде в Аляска. За него, цената на пътя дотам е само разликата между комисионната му от 45 000 долара и другата от 50 000 долара. Разлика — колкото една нова кола. За толкова пари не ти трябва калкулатор, за да си направиш сметката. За толкова пари ще си откриеш роднини и на дъното на бомбайска септична яма.

Но това вече бе без значение. Той бе отишъл твърде далеч. Бе оставил машината да работи без него прекалено дълго. Сега бе хипнотизиран от задаващия се взрив, почти омагьосан от него. Стомахът му клокочеше в собствените си киселини.

Прекара по-голямата част от следобеда в перачното. Гледаше как Рон Стоун и Дейв изпробваха някакъв нов препарат. В перачното беше шумно. Шумът цепеше главата му, но му помагаше да не чува собствените си мисли.

След работа се качи на колата от паркинга — Мери с радост се бе съгласила той да я вземе, за да огледа новата къща — и прекоси града в посока към Нортън.

По ъглите на улиците в Нортън и около баровете се виждаха негри. Ресторанти рекламираха различни видове храна за душата. Деца играеха на куц крак по начертани с тебешир тротоари. Видя и един сводник да спира колата си — огромен розов Кадилак Елдорадо — пред анонимен блок апартаменти. Мъжът бе с ръста на Уилт

Чембърлейн^[1] и също чернокож, с бяла плантаторска шапка, млечно бял костюм със седефени копчета и черни лачени обувки с огромни златни катарамии от страни. В ръка носеше бастунче от малака с голяма топка от слонова кост на върха. Завъртя се бавно и величествено край предницата на колата, където се издигаха чифт рога на канадски елен. На сребърна верижка около врата му висеше малка сребърна лъжичка, който проблясваше на слабото есенно слънце. Той наблюдаваше негъра в огледалото си за обратно виждане, докато децата го наобиколиха, Очаквайки бонбони.

Девет пресечки по-надолу, блоковете отстъпваха място на обрулени, пусти полета, на места още меки и бластисти. Между издатините тук и там мазната вода в спокойните локви отразяваше цветовете на хиляди мъртви дъги. На ляво, близо до хоризонта, той видя как самолет кацаше на градското летище.

Вече бе на път 16 и преминаваше от района на града в предградията му. Подмина ресторантите на Макдоналдс, Шейки, Пържолите на Нино. Премина край мотелите „Млечна феерия“ и „Спрялото време“, и двата затворени по това време на годината. Подмина кино-паркинга на Нортън, където на афиша пишеше:

ПЕТ — СЪБ — НЕД
НЕУМОРНИТЕ СЪПРУГИ
НЯКОИ — НА БЕГОМ (ЗАБРАНЕН)
24 КАРАТА

Подмина и една зала за боулинг и един автомобилен полигон, също затворени до пролетта. Бензиностанции — две от които бяха с окачен надпис: СЪЖАЛЯВАМЕ, НЯМА БЕНЗИН. Имаше още четири дни, докато градът получи лимита си бензин за декември. Потърси в себе си, но не можа да намери никаква жалост за страната, потъваща в тази криза, която напомняше все повече на научна фантастика — страната бе лочила ненаситно бензин твърде дълго, за да заслужи сега съжалението му — но съжаляваше малките хора, останали с пръсти, прискрипани от затръшнатата врата.

След още километър — два, той бе пред „Коли втора ръка Маглиоре“. Не знаеше какво точно бе очаквал, но се почувства разочарован. Всичко му напомняше за долнопробен, зле прикрит бар

от времето на сухия режим. Колите бяха наредени на паркинга с лице към пътя и под знамената — червени, жълти, сини и зелени — веещи се по отпуснатите въжета, провиснали между лампите, които щяха да осветяват стоката през нощта. Цени и коментари бяха изписани със сапун по прозорците: \$795 ВЪРВИ ДОБРЕ! или \$550 СУПЕР ПРЕВОЗ! А на един пращен стар Валиънт с изпуснати гуми и спукано предно стъкло пишеше: \$75 СПЕЦИАЛНА МЕХАНИКА!

Продавач в сивозелена престилка кимаше и се усмихваше нерешително, докато някакво младо момче в червено копринено сако му говореше нещо. Двамата стояха до един син Мустанг с пробити ламарини. Момчето каза нещо ядосано и удари с длан шофьорската врата. Посипа се облак ръжда. Продавачът сви рамене и продължи да се усмихва. Мустангът си стоеше на мястото и продължаваше да остарява.

В средата на паркинга имаше гараж, комбиниран с офис. Той паркира и излезе от колата си. В гаража имаше повдигач и един стар Додж с огромни перки на задните калници стоеше, издигнат над земята. Някакъв механик излезе изпод него, държейки подобно на жезъл ауспухово гърне в омазнените си ръце.

— Ей, тук не можете да паркирате, господине. Това ни е точно на пътя.

— Къде мога да паркирам?

— Оставете я отзад, ако ще ходите в офиса.

Той закара форда отзад, пропълзявайки внимателно по тесния проход, оставен между ламарините на гаража и строените в редица коли. Паркира зад гаража и излезе. Вятърът, силен и режещ, го накара за миг да се олюлее на краката си. Парното на колата бе отпуснало лицето му и сега трябваше да присвива очи, за да не започнат да сълзят.

Отзад имаше и автомобилно гробище. Простираше се върху декари земя и само площта смайваше окото. Повечето от колите бяха с обрани части и сега лежаха изкорубени върху осите си, като жертви на някаква ужасна чума, твърде заразни дори за да бъдат довлечени до трапа си. Решетки и дупки от предни фарове го наблюдаваха съсредоточено.

Той мина отпред. Механикът монтираше гърнето. Отворена бутилка кола бе закрепена върху купчина гуми вдясно от него.

— Тук ли е г-н Маглиоре? — извика му той. Винаги, когато се обръщаше за нещо към майстори по колите, се чувстваше като идиот. Бяха минали двайсет и четири години, откакто бе купил първата си кола, а пред тях продължаваше да се чувства като пъпчив тийнейджър.

Механикът погледна през рамо, като продължаваше да върти френския си ключ:

— Да, и той, и Менси. И двамата са в офиса.

— Благодаря.

— Нищо.

Той влезе в офиса. Стените бяха имитация на чам, а подът бе покрит с балатум на размазани червени и бели квадрати. Имаше два стари Стола и купчина разпокъсани списания между тях — *Живот сред природата*, *Поля и реки*, *Истинският пътешественик*. Никой не седеше на столовете. Още една врата вероятно водеше към вътрешния офис, а вляво се виждаше малка, като каса на кино, клетка. Там имаше жена, тракаща по машинка за събиране. От косата ѝ стърчеше жълт молив. Верижка от перли крепеше над неразвятия ѝ бюст очила с шарени рамки. Малко изнервен, той се приближи към нея. Навлажни устните си, преди да заговори:

— Извинете.

— Да — вдигна тя поглед.

Прииска му се лудо да ѝ каже: Идвам да видя Едноокия *Сали*, кучко. *Размърдай си задника*.

Вместо това, той каза:

— Имам среща с г-н Маглиоре.

— Така ли? — тя го изгледа внимателно за момент и после запрелиства късовете хартия край машинката си, докато извади един от тях.

— Г-н Доус? Бартън Доус?

— Точно така.

— Влизайте направо — тя разтегна устни в усмивка и веднага започна да чука по машинката си.

Чувстваше се много напрегнат. Те знаеха, разбира се, че ги бе изиграл. Тук се въртеше привидно някакъв бизнес с коли и още нещо; поне това му бе станало ясно от снощния разговор с Менси. И те се досещаха, че той знае това. Може би, щеше да е по-добре, в този

момент да излезе през вратата и да подкара форда като луд към офиса на Монохан, за да го хване, преди да е заминал за Аляска, Тамбукту или където и да е.

Най-сетне, каза Фреди. Човекът показва малко здрав разум.

Но въпреки Фреди, той отиде до вратата, отвори я и влезе във вътрешния офис. Вътре имаше двама души. Единият, на бюрото, бе дебел и носеше силни очила. Другият бе тънък като бръснач и бе облечен в червеникавооранжево сако, което му напомни за Вини. Той се бе навел над бюрото. Двамата разглеждаха каталог на Джей Си Уитни и вдигнаха поглед при влизането му. Маглиоре се усмихна от бюрото си. Зад диоптрите очите му изглеждаха огромни и размазани като жълтъци на яйца.

— Г-н Доус?

— Точно така.

— Радвам се, че успяхте да се обадите. Бихте ли затворили вратата?

— Да.

Той я затвори. Когато се обърна, Маглиоре вече не се усмихваше. Менси също. Те просто го гледаха, а температурата в стаята изглежда бе спаднала с двайсет градуса.

— Така — каза Маглиоре. — Какви са тия номера?

— Искан да говоря с вас.

— За приказки пари не вземам. Но не и с лайна като теб. Звъниш на Пийт и му пускаш някакви глупости за две Елдорадо — той произнесе марката „Елдорейдо“. — Каж ми сега на мен, господинчо. Каж ми какъв си и що си!

Изправен до вратата, той каза:

— Разбрах, че продавате разни неща.

— Да, точно така. Коли. Продавам коли.

— Не — каза той. — Други неща. Като... — той огледа ламперията от имитация на дърво по стените. Бог знае от колко места сигурно бе подслушвана тази стая. — Разни работи — довърши той и думите му прозвучаха като на патерици.

— Искан да кажеш нарко, курви („кърви“), черно тото? Или сигурно търсиш човек да пречука жена ти или шефа ти? — Маглиоре видя как той се олюля леко и се изсмя грубо. — Туй не беше зле, господинчо, съвсем не бе зле за лайно като теб. Номерът с „Ами ако

това място се подслушва?“, нали? Лекция първа от полицейската академия. Не съм ли прав?

— Виж, не съм...

— Млъкни — каза Менси. Държеше в ръка каталога на Джей Си Уитни. Носеше маникюр. Никога не бе виждал мъжки маникюр отблизо, освен по телевизията, когато човекът от рекламата трябваше да държи шишенце с аспириин пред камерата. — Ако Сал иска да говориш, той ще ти заповяда да го сториш.

Той премигна и затвори уста. Всичко ставаше като в лош сън.

— Вие там от ден на ден ставате по-тъпи. — каза Маглиоре. — Нямам нищо против. Ще се занимавам и с тъпащи. *Свикнал* съм да работя с тъпащи. Бива ме в тази работа. А сега. Не, че не знаеш, но; все пак, да ти кажа: този офис е чист, та стерилен. Мием си го всяка седмица. Вкъщи съм събрал цяла кофа ушенца. Лепенка — микрофон, копче — микрофон, игла — микрофон, касетофончета Сони, по-малки от ръката ти. Сега вече и това не ми пращат. Сега ми изпращат лайна като теб.

Той се чу как казва:

— Не съм лайно.

Маглиоре направи гримаса на преиграна изненада.

— Чу ли това? — обърна се той към Менси. — Той каза, че не бил лайно.

— Да, чух го — каза Менси.

— Не ти ли прилича на лайно?

— Прилича — каза Менси.

— Та чак и приказва като лайно, нали?

— Да.

— Че, ако и ти не си едно лайно, какво ще си тогава?

— Аз съм — започна той, без да знае какво ще каже. *Какъв* беше той? Фред, къде си, когато ми трябваш?

— Давай, продължавай — каза Маглиоре. — От щатските? Общината? Данъчните? ФБР? Не ти ли прилича точно на някой от Фей Бей Рето, Пийт?

— Да — каза Пийт.

— И градското полицейско няма да прати лайно като теб, господинчо. Ти си или от ФБР или частен детектив. Кое от двете?

Той започна да се ядосва.

— Изхвърли го, Пийт — каза Маглиоре, вече без интерес. Менси тръгна напред, още с каталога на Джей Си Уитни в ръка.

— Ти ли, бе, путко заспала! — изведнъж извика той към Маглиоре. — Ти сигурно полицаи и под леглото си виждаш, глупак такъв! Сигурно мислиш, че докато ти си на работа, те чукат жена ти у вас.

Маглиоре се взираше в него, а увеличените му под очилата очи се разширяваха още повече.

— Путко? — запита Маглиоре, обръщайки думата през устата си, както дърводелец би въртял в ръце непознат инструмент. — Така ли ми каза той?

Той сам бе зашеметен от това, което бе изрекъл.

— Ще го изхвърля отвън — каза Менси и пак тръгна напред.

— Чакай — измърмори Маглиоре. Сега той го погледна с искрено любопитство. — Ти ме нарече путка?

— Не съм ченге — каза той, — не съм и мошеник. Просто разбрах, че продаваш по нещо на хора, които имат пари да си го купят. Аз си имам парите. Не знаех, че трябва да кажа парола, да нося шифратор, или тем подобни. Да, нарекох те путка. Съжалявам, че го направих, ако това ще ми спести боя. Аз... — той облиза устните си и не знаеше как да продължи. Маглиоре и Менси го гледаха смаяни, като че ли току пред очите им се превърнал в гръцка мраморна статуя.

— Путка — промърмори Маглиоре. — Претърси го, Пийт.

Пийт го тупна с ръце по раменете и той се обърна.

— Вдигни ръце на стената — каза Менси до ухото му. Миришеше на силен парфюм. — Краката назад и разтворени. Също като по филмите.

— Не гледам от тези филми каза той, но знаеше какво иска Менси и зае нужната поза. Менси прокара ръце по краката му, потупа торбите му с лекарско безразличие, мушна ръка под колана му, после опипа гърдите и яката му.

— Чист е — каза Менси.

— Я се обърни — каза Маглиоре.

Той се обърна. Маглиоре все още го гледаше слисан.

— Ела.

Той отиде до него. Маглиоре почукваше с пръсти стъклото върху бюрото си. Под него се виждаха няколко снимки: смееща се мургава

жена с тъмни очила, вдигнати върху разрошената ѝ коса; загорели хлапета, играещи в басейн; самият Маглиоре, разхождащ се по плажа с черен бански костюм, подобно на крал Фарук, и с голямо коли по петите му.

— Разтоварвай — каза той.

— А?

— Всичко от джобовете ти. На бюрото.

Той понечи да протестира, после се сети за Менси, застанал точно зад гърба му. Изпразни джобовете си.

От джобовете на палтото си — скъсаните билети от последния филм, който бяха гледали с Мери. Беше нещо с много песни. Не си спомняше името.

Свали палтото си. От джобовете на сакото — запалка Зипо, гравирана с неговите инициали — Б. Дж. Д. Кутийка ментолови бонбони. Едно цигаре. Кутийка хапчета за стомах Филипс. Фактура от Автомобилни гуми А&С, сервиза, където бяха поставили на колата гумите за през зимата. Менси погледна парчето хартия и каза с известно задоволство:

— Добре са те оскубали.

Той си свали сакото. Нищо по джобовете на ризата му, освен топче мъх. От десния джоб на панталона си извади ключовете за колата и четирийсет цента на дребни, предимно петачета. По някаква причина, която никога не можеше да разгадае, той привличаше като магнит монетите от по пет цента. По джобовете си никога нямаше десетаче за автомата на паркинга; само петачета, които не ставаха. Той остави портфейла си на бюрото заедно с всичко останало.

Маглиоре взе портфейла и се вгледа в изтъркания монограм — Мери му го бе подарила преди четири години по случай годишнината им.

— Защо Д? — запита той.

— Джордж.

Той отвори портфейла и разхвърли съдържанието му по масата като пасианс.

Четирийсет и три долара на по дващестачки и по един.

Кредитни карти: Шел, Суноко, Арко, Грантс, Сийрс, Магазини Керис, Америкън експрес.

Шофьорска книжка. Социална осигуровка. Карта за кръвна проба — група А, резус положителен. Карта за библиотеката. Пластмасово албумче. Фотокопие от акта му за раждане. Няколко стари фактури, някои почти прокъсани по прегъвките. Разписки за внесени суми по разплащателни сметки, някои още от юни.

— Що за човек си ти? — попита Маглиоре раздразнен. — Никога ли не си чистиш портфейла? Ако така го товариш, след година ще натежи като гира.

— Не обичам да хвърлям неща — сви рамене той. Той се замисли колко странно бе, че се бе ядосал от това, че Маглиоре го бе нарекъл лайно, а сега критиките към портфейла му изобщо не го притесняваха. Маглиоре отвори албумчето, което бе пълно със снимки. Най-отгоре бе Мери, със затворени очи и изплезен език. Стара снимка. Тогава тя бе по-слаба.

— Това жена ти ли е?

— Да.

— Сигурно е хубава, когато не ѝ завират фотоапарат в лицето. Той обърна на друга снимка и се усмихна.

— Синът ти, а? И аз имам един, долу-горе на същата възраст. Удря ли бейзболната топка? Прас! Сигурно.

— Да, това е синът ми. Почина преди време.

— Лошо. Нещастен случай?

— Тумор в мозъка.

Маглиоре кимна и погледна и другите снимки. Отрезки от календара на изминалото време: къщата на ул. Крестолън Уест; той и Том Грейнджър в перачното; той на сцената на конгреса на обществените перални в страната в годината, когато се проведе в града (той бе представил най-важния оратор), печено барбекю в задния двор, до него — той, изправен с шапка на готвач и с престилка, на която пише: ТАТКО ГОТВИ, МАМА ГЛЕДА.

Маглиоре остави албумчето на бюрото, събра кредитните карти на куп и ги подаде на Менси.

— Направи им по едно ксерокопие — каза той. — И вземи една от разписките за внесените пари. Жена му сигурно ги държи всички под ключ, също като моята — засмя се Маглиоре.

Менси го погледна недоверчиво:

— Ще тръгнеш да правиш бизнес с този пикльо?

— Не го наричай пикльо, че кой знае вече какво ще направи — той се засмя леко, но смехът му спря подозрително рязко. — Ти, Пити, си гледай своята работа. Не ме учи на моята.

Менси се засмя, но излезе с тежка походка. Маглиоре изчака докато вратата се затвори.

— Путка — каза той. — Божичко, пък аз си мислих, че вече са ме наричали с всички възможни имена.

— Защо ще преснима кредитните ми карти?

— Разполагаме с част от един компютър. Никой го няма целия. Използваме го всеки по малко. Ако знаеш нужните цифри, можеш да източиш паметта на над петдесет фирми, които въртят бизнес в града. Така ще те проверят. Ако си ченге, ще разбере. Ако тези кредитни карти са фалшиви, пак ще стане ясно. Ако са истински, но не са твои — пак. Но ти ме убеди. Мисля, че си чист. Путка — той поклати глава и се засмя. — Вчера ли беше понеделник? Господине, голям късмет извади, че не ми викна тази дума в понеделник.

— Мига ли да ти кажа какво искам да купя сега?

— Можеш и ако си ченге с шест микрофона по тебе, пак няма да можеш да ме докоснеш. На това му викат капан. Ще дойдеш пак утре. Същото време, същото място. Тогава ще ти кажа дали искам да ми кажеш нещо. Дори и да си чист, може пак нищо да не ти продам. И знаеш ли защо?

— Защо?

Маглиоре се засмя:

— Защото мисля, че си мръднал. По магистралата — на три колелета. Летиш на автопилот.

— Защо мислиш така? Защото те нарекох путка ли?

— Не — каза Маглиоре. — А защото ми напомняш за нещо, което ми случи, когато бях на годините на сина си. Имаше едно куче в квартала, където израснах. Кухнята на ада, в Ню Йорк. Беше преди Втората световна война, по време на Депресията. Та един мъж там, Пиази, имаше този черен, женски мелез, Андреа, но всички му викаха просто кучето на г-н Пиази. Той го държеше вързано през цялото време, макар това куче никога да не бе ухапало някой, никога, докато не настъпи онзи августовски ден. Трябва да е било 1937-а. Нападна едно хлапе, което бе дошло да го погали и детето остана в болница цял месец. С трийсет и седем шева на врата. Но аз знаех, че това щеше да

стане. Това куче стоеше на онази ми ти жега по цял ден, всеки ден, цяло лято. Към средата на юни то спря да вири опашка, когато децата идваха да го гаят. После започна и да обелва очи. Към края на юли, ако някое хлапе го потупаше, то вече ръмжеше тихо. Когато това стана, спрях да галя кучето на г-н Пиази. А момчетата само това и чакаха: „Кво става, бе, Сали? Ти май си един пъзльо, а?“ Казах им, че не съм пъзльо, но не съм и глупак. Кучето бе станало опасно. А момчетата продължиха: „Опасно — глупости. Това куче никога не е ухапало никого. Не би ухапало и бебе, ако си сложи главата в устата му.“ Но аз им казах: „Вие го галете, никой не ви пречи.“

Аз обаче няма. А те продължиха да подвикват: „Сали е пъзльо. Сали е момиче. Сали иска мама до го води за ръка край кучето на г-н Пиази.“ Нали знаеш как правят децата.

— Зная — каза той. Менси се беше върнал с кредитните карти и стоеше до вратата, заслушан.

— И един от тези хлапаца, който крещеше най-силно, накрая си го получи. Луиджи Бронтичели, беше името му. Добро еврейче, като мен. — Маглиоре се засмя. — Отиде да потупа кучето на г-н Пиази в онзи горещ ден през август, когато можеше на тротоара яйце да изпържиш и оттогава не е продумал една дума. Не може да шепне дори. Сега има бръснарница в Манхатън и му викат Луиджи Шепота.

Маглиоре му се усмихна:

— Ти ми напомняш за кучето на г-н Пиази. Не си заръмжал още, но, ако някой те потупа, ще обелиш очи. А да въртиш опашка, отдавна си спрял. Пийт, дай му нещата.

Менси му подаде картите.

— Ела утре и пак ще поговорим — каза Маглиоре. Гледаше го как слага нещата си обратно в портфейла. — И наистина трябва да разчистиш тези боклуци. Повреждат портфейла.

— Ще ги разчистя, няма страшно — каза той.

— Пийт, изпрати човека до колата му отвън.

— Разбира се.

Вратата бе отворена за него и той бе тръгнал да излиза, когато Маглиоре извика зад него:

— А знаеш ли какво стана с кучето на г-н Пиази, господине? Закараха го до пандиза и там свърши, в газовата камера.

След вечеря, докато Джон Ченсълър обясняваше, че ограничението на скоростта на магистралата в Джърси е вероятно причината за по-малкото катастрофи там, Мери го запита за къщата.

— Термити — каза той.

Само за миг лицето ѝ бе помръкнало.

— Ех. Не става, така ли?

— Ще отида пак утре. Ако Том Грейнджър познава някой добър специалист, ще взема човека да си каже мнението. Може и да не е чак толкова зле.

— Дано да е тъй. С дворче и всичко... — не довърши тя замечтано.

Е, няма що, цар си, рече Фреди внезапно. Или поне първородния принц. От кога си така добър към жена си, Джордж? Това просто талант ли е, или си вземал уроци?

— Млъкни — каза той. Мери вдигна глава, стреснато:

— Какво?

— Ах... Ченсълър — каза той. — Омръзна ми да ги слушам все за тази криза и Джон Ченсълър и Уолтър Кронкайт^[2] и всички там други.

— Не можеш да си го изкарваш на вестоносеца, заради новината, която ти носи — каза тя и се вгледа в Джон Ченсълър с неспокойни, невярващи очи.

— Права си — каза той и си помисли: *Фреди, копеле такова.*

Фреди само му каза да не си го изкарва на вестоносеца, заради новината, която му носи.

Известно време гледаха новините умълчани. Реклама на нови хапчета против настинка — двама мъже, чиито глави бяха се превърнали в блокове лед. Когато единият взе хапчето против настинка, сиво-зеленият куб лед стегнал главата му започна да се разпада парче по парче.

— Настинката ти, изглежда е попреминала — каза той.

— Да. Барт, как се казва агента по недвижимите имоти?

— Монохан — автоматично отговори той.

— Не, не този, от който купувате завода. Този, който продава къщата.

— Олсен — каза той на момента, изваждайки едно име от вътрешното си кошче за смет.

Новините пак започнаха. Съобщаваха за Давид Бен-Гурион, който щеше да се присъедини към Хари Труман в този велик Секретариат на небето.

— Как я кара Джак там? — запита тя изведнъж. Искаше да й каже, че на Джак там изобщо не му харесва, но се чу как отговаря:

— Добре, май.

Джон Ченсълър закри новините с някакво смешно съобщение за летящи чинии над Охайо.

Легна си в единайсет и десет и този кошмарен сън трябва да е започнал почти веднага, защото като се събуди дигиталният часовник показваше 11:22. Сънувал бе, че стои на ъгъла на ул. „Венер“ и ул. „Райе“ в Нортън. Стоеше точно под табелата с името на улицата. Надолу по пътя, пред една сладкарница, розов автомобил с рога на канадски елен на капака, току-що бе паркирал. Деца побягнаха натам от веранди и дворове.

От другата страна на пътя, голямо черно куче бе вързано с верига за перилата на външната стълба на някакъв неизмазан блок. Малко момченце вървеше към него уверено.

Той се опита да извика: *Не пипай кучето! Иди да си вземеш бонбон отсреща!* Но думите просто не излизаха от устата му. Като в забавен кадър, сводникът с плантаторската шапка и и белия костюм се обърна да види какво става. Ръцете му бяха пълни с бонбони. Децата, насъбрали се край него, също се обърнаха. Всички деца около сводника бяха чернокожи, само момченцето, което се приближаваше към кучето, бе бяло.

Кучето се хвърли нагоре, катапултирайки от задните си крака като стрела. Момчето изпищя и залитна назад с ръце на гърлото. Когато се обърна, кръвта шуртеше измежду пръстите му. Беше Чарли.

Тогава и се събуди.

Сънищата. Проклетите *сънища*.

Синът му бе починал преди близо три години.

[1] *Уилт Чембърлейн* — един от най-известните професионални баскетболисти за всички времена — б. прев. ↑

[2] *Уолтър Кронкайт* — дълги години един от най-популярните водещи на новинарски предавания по Си Би Ес, считан за човека,

спечелил най-голямо доверие сред американците — б. прев. [↑](#)

28 НОЕМВРИ, 1973 Г.

Когато стана на другата сутрин, навън валеше сняг, но докато стигне до пералнята, снегът бе почти спрял. Том Грейнджър, по риза, изтича откъм завода, като дъхът му излизаше на къси облачета пара в студения въздух. По лицето му разбра, че предстоеше тежък ден.

— Лоши новини, Барт.

— Много лоши ли са?

— Достатъчно лоши. Джони Уокър е катастрофирал на път от Холидей Ин насам при първия си курс. Някакъв понтиак занесъл на червено на светофара на Дийкмън и го ударил точно по средата. Късмет — той спря за малко и погледна безцелно към вратата, където се товареше прането. Там нямаше никой. — Ченгетата казват, че Джони бил зле.

— Исусе Христе.

— Пристигнах там петнайсет или двацет минути по-късно. Нали знаеш кръстовището...

— Да, да, коварно е. Том поклати глава:

— Ако не беше толкова ужасно, можеше да ти се досмее. Все едно някой е хвърлил бомба в текстилен магазин. Чаршафите и хавлиите от Холидей Ин са пръснати навсякъде. Хора наоколо крадяха от тях, мамка им, можеш ли да повярваш? Камιονът... Барт, от вратата на кабината на шофьора не бе останало нищо. Беше направена на пихтия. Джони е изхвъркнал.

— В Сентръл ли е откаран?

— Не, в Сейнт Мери. Джони е католик, не помниш ли?

— Искаш ли да дойдеш с мен дотам?

— По-добре да остана. Рон вече вдига пара защо бойлерът няма налягане — той сви рамене неудобно. — Нали го знаеш Рон. Работата да не спира.

— Добре.

Той се качи обратно в колата си и пое към, болницата Сейнт Мери. Господи, от всички точно на Джони Уокър да се случи. Той бе единственият, освен него, който работеше в Синята Панделка от 1953-а

насам — всъщност той бе започнал още през 1946-а. Една мисъл злокобно заседна като топка в гърлото му. От вестниците знаеше, че удължението на 784 щеше почти да извади от употреба опасното кръстовище на Дийкмън.

Името му, всъщност, не бе Джони. Казваше се Кори, Еверет Уокър — виждал го бе на достатъчно работни карти за да го запомни. Но всеки го знаеше като Джони. дори и преди двайсет години. Жена му бе починала през 1956-а по време на ваканция във Вермонт. От тогава живееше с брат си, който караше кола за смет към общината. Десетки работници в пералнята наричаха Рон „Каменоломната“ зад гърба му, но само Джони му го казваше в лицето, и то, без да си изпати за това.

Той си помисли: Ако Джони умре, ще остана най-старият работник в пералнята. С рекорден двайсетгодишен трудов стаж. Не е ли смешно, Фред?

Фред не бе на това мнение.

Братът на Джони седеше в чакалнята на крилото за спешни случаи. Беше висок мъж с чертите на Джони, загорял, облечен с тъмнозелени работни дрехи и черно платнено яке. Въртеше в ръце зеленото си кепе между коленете си и гледаше в пода. Той вдигна поглед при звука на стъпките му.

— От пералнята ли сте? — запита той.

— Да. Вие трябва да сте... — Той не очакваше да се сети за името му, но все пак го направи. — Арни, нали?

— Да, Арни Уокър — той поклати бавно глава. — Не знам, г-н...

— Доус.

— Не знам, г-н Доус. Видях го в залата за преглед. Доста зле ми се видя. Пък и вече не е млад. Зле изглеждаше.

— Съжалявам много — каза той.

— Гадно кръстовище е там. Не е бил виновен и другият. Той просто е занесъл в снега, Не го обвинявам. Казват, че си счупил носа, но само толкоз. Странно как свършват тези неща.

— Да.

— Спомням си веднъж, карах един кран към Хемингуей, през шейсет и някоя, и на пътя към Индиана, видях...

Външната врата се отвори с трясък и в чакалнята влезе свещеник. Той отърси снега от обувките си и се забърза напред, почти тичешком. Арни Уокър го видя, очите му се разтвориха още повече и

придобиха блясъка на шока. От стегнатото му гърло му излезе кратко, подобно на вой, стенание и той се опита да се изправи на крака. Той сложи ръка на рамото на Арни и се опита да го задържи.

— Господи! — извика Арни. — Той беше взел разпятието, видяхте ли го? Той идва да му даде последно причастие... а може и вече да е мъртъв. Джони...

В чакалнята имаше и други хора: момче на десет — петнайсет години със счупена ръка, възрастна жена с ластичен колан на единия си крак, мъж с палец увит в огромен бинт. Те погледнаха към Анди и после отново, нарочно заразливстваха списанията си.

— Почакай — каза той безчувствено.

— Пусни ме — отвърна Арни. — Трябва да видя.

— Чуй...

— *Пусни ме!*

Той вдигна ръка от рамото му. Анди Уокър зави зад ъгъла по пътя на свещеника. Той остана на стола от изкуствена кожа още минута, чудейки се какво да стори. Загледа се в пода, покрит с кални следи от обувки. Погледна към стаята на сестрите, където някаква жена обслужваше ръчна телефонна централа. Погледна през прозореца и видя, че снегът е спрял.

От другия край на коридора, където правиха прегледите, се разнесе вик и хълцане.

Всички в чакалнята вдигнаха поглед нагоре, с полупризляло изражение на лицата.

Последва още един писък и след него остър, цвилещ вик на мъка.

Всеки пак наведе глава към списанието си. Момчето със счупената ръка преглътна шумно, промлясквайки в тишината.

Той стана и излезе бързо навън, без да поглежда назад.

В пералнята, всички се стекоха да го питат как е Джони, като дори и Рон Стоун не се опита да ги спре.

Не зная, казваше той. Не можах да разбера дали е жив или мъртъв. Ще ни кажат. Просто не знам.

Той избяга на горния етаж. Чувстваше се странно, като изключен уред.

— Разбрахте ли как е Джони, г-н Доус? — запита Филип. Той забеляза за пръв път, че, въпреки младежката си прическа и боядисана

коса, Филис изглеждаше остаряла.

— Зле е — каза той. — свещеникът дойде да му даде последно причастие.

— Оох, защо трябваше да се случва. И малко преди Коледа.

— Отиде ли някой до Дийкмън да събере товара му?

Тя го погледна, с лека обида в очите:

— Том изпрати Хари Джонс. Върна се преди пет минути.

— Добре — каза той, но това не беше добре. Беше зле. Помисли си да отиде долу в перачното и да изсипе достатъчно белина в машините, та всичко да се разложи — и когато програмата свърши и Полак отвори капаците, да е останала само купчина сиво текстилно тесто. Това би било добре.

Филис бе вече казала нещо, което той не чу.

— Какво? Извинявай.

— Казах, че г-н Орднър позвъни. Иска да му се обадите веднага. И някакъв човек, на име Харолд Суинертън. Каза, че патроните били пристигнали.

— Харолд? — Тогава той си спомни. „Оръжейната на Харви“. Само дето Харви, както и Марли, си бе отдавна отишъл. — Да, добре.

Той влезе в кабинета си и затвори вратата. На табелката на бюрото му все още пишеше: **МИСЛИ! ТОВА БИ МОГЛО ДА Е НЕЩО НОВО ЗА ТЕБ.** Той свали табелката от бюрото си и я хвърли в кошчето за боклук. Туп.

Той седна на бюрото си, взе всичко от кутията с надпис **ВХОДЯЩА** и го хвърли в кошчето, без да го погледне. Спря се и огледа кабинета. Стените бяха покрити с дървена облицовка. Отляво висяха в рамки две свидетелства — едното от колежа, другото от Института по перални, където бе изкарал курс през летата на 1969 и 1970 г. Зад бюрото му висеше увеличена снимка, на която той и Рей Таркингтън се ръкуваха на паркинга на Синята Панделка точно след като покривът ѝ бе сменен. Двамата с Рей се усмихваха. В далечината се виждаше пералнята с три камиона, наредени за товарене. Коминът все още изглеждаше много бял.

Работил бе в този кабинет от 1967-а насам, вече повече от шест години. В него бе посрещнал Уудсток, вълненията в университета Кент, убийството на Робърт Кенеди и Мартин Лутър Кинг, Никсън. Години от живота му бяха преминали между тези четири стени. Тук

бяха останали милиони удари на сърцето му, милиони вдишвания и издишвания. Той се огледа, за да види дали ще почувства нещо. Чувстваше лека тъга. Нищо повече.

Изчисти бюрото си като изхвърляше личните си документи и тетрадки. Написа оставката си на гърба на една бланка за пране и я постави в плик, в какъвто в пералнята даваха заплатите. Остави нещата, които не носеха нещо лично — кубчето квадратни хартийки, рулото скоч, книгата с чековете, купчината празни работни карти, привързани с ластик.

Стана, взе двете дипломи от стената и ги хвърли в кошчето. Стъклото, което покриваше свидетелството от Института по пералните, се разби. Местата, където двете рамки бяха висели на стената през всичките тези години, сега бяха по-светли и това бе всичко.

Телефонът звънна и той го вдигна, като смяташе, че е Орднър. Беше Рон Стоун, от долния етаж.

— Барт?

— Кажи.

— Джони се помина преди половин час. Изобщо не е дошъл в съзнание.

— Много съжалявам. Искам да затворя за днес, Рон.

Рон въздъхна:

— Така май ще е най-добре. Нали няма да си изпатиш от големите началници?

— Вече не работя за тях, Рон. Току-що си написах оставката.

Това беше. Беше го изрекъл. Това превърна всичко в реалност.

Отсреща последва пауза. Той чуваше шума на машините и неуморимото съскане на гладачното. „Убиецът“, така наричаха тази машина, поради това, което щеше да се случи на всеки, който попадне под нея.

— Нещо не дочух — каза Рон накрая. — Стори ми се, че каза...

— Да, това казах, Рон. Привършвам. Бе удоволствие да работя с теб и с Том, и дори с Вини, когато успяваше да си държи езика зад зъбите. Но това свърши.

— Хей, Барт, чуй ме. Успокой се. Знам, че си се разстроил...

— Не е заради Джони — каза той, без да знае така ли е, или не. Може би, все пак, той би бил способен да направи усилие да спаси

себе си и живота, преминал под защитния купол на всекидневието от последните двайсет години. Но когато в коридора бе минал свещеникът, почти тичешком, и когато Арни бе издал онова странно, подобно на вой, стенание, той се беше отказал. Също като да караш кола, която занася, или да си въобразяваш, че я управляваш, и да вдигнеш ръце от волана, за да закриеш с тях очи.

— Не е заради Джони — повтори той.

— Почакай... Виж... — Рон изглеждаше силно разстроен.

— Ще поговорим по-късно, Рон — каза той, без да знае дали това ще стане или не. — Хайде, кажи на всички, че за днес приключихме.

— Добре. Добре, но...

Той затвори бавно телефона. Извади указателя от чекмеджето и намери на жълтите страници *ОРЪЖИЕ*.

Набра номера на „Оръжейната на Харви“.

— Здравейте, Харви.

— Бартън Доус се обажда — каза той.

— Отлично. Вчера следобед пристигнаха патроните. Казах ви, че ще дойдат достатъчно рано преди Коледа. Двеста броя.

— Добре. Вижте. Днес следобед ще съм ужасно зает. Работите ли до по-късно вечер?

— Всяка вечер, до девет, и така чак до Коледа.

— Добре. Ще се опитам да мина около осем. Ако не днес, утре следобед със сигурност.

— Няма страшно. А, разбрахте ли, дали става дума за Бока Рио?

— Бока... — Аа, да, Бока Рио, където братовчед му Ник Адамс скоро ще ходи на лов. — Бока Рио. Да, това е името.

— Господи, завиждам му. Това бяха най-хубавите дни през живота ми.

— Несигурното примирие продължава — каза той. Внезапно си представи главата на Джони Уокър, поставена на електрическата печка до камината на Стивън Орднър, с малка бронзова табелка отдолу, където пише: *ХОМО ПЕРАНИУС 28 ноември, 1973 г., прибран на ъгъла на Дийкмън.*

— Какво значи това? — попита Хари, озадачен.

— Казах, че и аз му завиждам — каза той и затвори очи. Усещаше, че започва да му са гади. *Пръскам се по шевовите, помисли*

си той. На това му казват да се пръснеш по шевовете.

— Аха. Е, до скоро.

— Да. Благодаря ви още веднъж, г-н Суинертън.

Той затвори телефона, отвори широко очи и пак огледа оголелия си кабинет. Натисна копчето на интеркома.

— Филис?

— Да, г-н Доус?

— Джони е починал. За днес ще затворим.

— Видях вече някои да си тръгват и същото си помислих и аз. — Гласът на Филис издаваше, че може би вече бе плакала.

— Би ли опитала да ме свържеш с г-н Орднър по телефона, преди да си тръгнеш?

— Разбира се.

Той се завъртя на стола си и погледна през прозореца. Огромна оранжева машина се придвижваше трмаво на високите си, облечени с вериги колела, като разбиваше и подравняваше пътя. Всичко е заради тях, Фреди. Те са виновни. Всичко беше наред, докато онези от общината не решиха да разсипят живота ми. Дотогава всичко беше наред, нали, Фреди?

Фреди?

Фред?

Телефонът звънна и той го вдигна.

— Доус.

— Трябва да си полудял — каза Стийв Орднър с равен глас. — Напълно.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че в девет и половина тази сутрин лично се обадох на Монохан. Хората на Том Макан са подписали документите за завода в Уотърфорд в девет часа. Какво, по дяволите, се случи, Бартън?

— Може би ще е по-добре да се срещнем, за да поговорим за това.

— И аз така мисля. И трябва да знаеш, че ще ти се наложи да говориш много убедително, ако искаш да останеш на тази работа.

— Престани с тези номера, Стийв?

— Какво?

— Ти няма да ме оставиш тук, дори и като метач. Вече написах оставката си. Запечатана е, но мога и да ти цитирам по памет: „Напускам. Подпис, Бартън Джордж Доус.“

— Но защо? — тонът му бе като на човек, наранен физически от нещо. Но не виеше, като Арни Уокър. Той се съмняваше дали Стийв Орднър някога бе вил след единайсетия си рожден ден. Воят бе последната стъпка на по-малките хора.

— В два часа?

— В два ще е добре.

— Довиждане, Стийв.

— Барт...

Той затвори телефона и погледна безизразно към стената. След малко Филис показва глава на вратата. Изглеждаше уморена, изнервена и объркана под модерната си прическа. Видът на шефа ѝ, седнал отпуснато насред оголелия си кабинет, само още повече я обърка.

— Г-н Доус, трябва ли да си тръгна? Мога и да остана, ако...?

— Не, не Филис. Върви. Върви си вкъщи.

Тя изглежда се мъчеше да намери нужните думи, за да каже още нещо и той се завъртя и погледна отново през прозореца, с надеждата, че така ще спести неудобството и на двамата. След секунда, вратата тихо се затвори.

На долния етаж, бойлерът простена и спря. Двигатели на коли заработиха на паркинга.

Той седеше в празния си кабинет, посред празната пералня, чак докато дойде време да тръгва към Орднър. Сбогуваше се.

Офисът на Орднър бе в центъра на града, в една от високите нови сгради — седемдесететажна, цялата от стъкло, трудно отоплявана през зимата и още по-трудно охлаждавана през лятото — небостъргач, който енергийната криза може би скоро щеше да опразни. Офисите на Амроко бяха на петдесет и четвъртия етаж.

Той паркира колата си в подземния гараж, взе асансьора до нивото на партера и намери поредния нужен му асансьор. Качи се в него заедно с някаква негърка, с огромна бухнала коса — в прическа, която наричаха Афро. Беше облечена с пуловер и носеше блок за стенограми.

— Хубава прическа — каза той изведнъж без никакъв повод.

Тя го изгледа хладно, без да каже нищо. Абсолютно нищо.

Приемната в офиса на Стивън Орднър бе обзаведена с няколко стола с авангарден дизайн и червенокоса секретарка, която седеше под репродукция на „Слънчогледите“ на Ван Гог. По пода човек стъпваше върху дебел килим с цвят на стриди. Неоново скрито осветление. Скрити говорители донасяха отнякъде музика — Мантовани.

Червенокосата глава му се усмихна. Бе облечена в черна блуза, а косата ѝ бе вързана отзад с пухкаво парче златиста прежда.

— Г-н Доус?

— Да.

— Заповядайте направо.

Той отвори вратата и влезе веднага. Орднър пишеше нещо на бюрото си, което бе покрито с впечатляващо дебело парче ясно стъкло. Зад него от огромния прозорец се виждаше целият западен край на града. Той вдигна поглед и остави химикалката си.

— Здравей, Барт — каза той тихо.

— Здравей.

— Седни.

— Толкова дълго ли ще говорим? Орднър бе впил поглед в него.

— Ще ми се да те напердаша — каза той. — Знаеш ли? Искане ми се да те подгоня из този офис и добре да те напердаша. Не да те удрям или да те пребивам, а да те напердаша.

— Зная — каза той, и това бе истина.

— Не знам дали си даваш сметка какво изгуби — каза Орднър. — Предполагам, че хората на Макан са те прикоткали. Надявам се, че са ти платили добре. Защото аз лично те бях набелязал за изпълнителен вицепрезидент на тази корпорация. Тази работа щеше да ти носи трийсет и пет хиляди годишно. Надявам се, че са ти платили повече от това.

— Не са ми платили и цент.

— Наистина ли?

— Да.

— Тогава защо, Барт? Защо, за Бога?

— Защо трябва да ти отговарям, Стивън? — той седна на предложението му стол, столът на молещия, от другата страна на покритото със стъкло бюро.

За момент Орднър изглежда бе изгубил ума и дума. Той разтърси глава, както би направил боксьор, ударен добре, но не сериозно.

— Защото си мой служител. Това достатъчно ли ти е като начало?

— Не е.

— Какво искаш да кажеш?

— Стийв, аз бях служител на Рей Таркингтън. Той беше човек. Може и да не си държал на него, но трябва да признаеш, че беше така. Може понякога като сте говорили, да е хлъцнал, да се е уригнал, или да си е бръкнал в ухото. Но вземаше работата си присърце, със всичките й проблеми. Случваше се и аз да бъда един от тези проблеми. Веднъж, когато не можах да се справя с поръчките на един мотел в Крагър Плаца, той ме притисна до вратата. Ти не си като него. Синята Панделка е долнопробна играчка за теб, Стийв. Ти пет пари не даваш за мен. Ти се интересуваш единствено от хода на собствената си кариера. Тъй че не ми излизай с тези глупости за служителя. Не се преструвай, че си ми оказал доверие, и аз съм не съм го оправдал.

Ако лицето на Орднър бе само маска, то по нея не се появи и пукнатина. Изражението му продължаваше да говори за сдържана болка и нищо повече.

— Вярваш ли си? — запита Орднър.

— Да. Ти се интересуваш от Синята Панделка само доколкото тя влияе на положението ти в корпорацията. Тъй че, нека престанем с преструвките. — Той плъзна оставката си по стъклото върху бюрото.

Орднър отново поклати леко глава:

— А какво ще кажеш за хората, които нарани, Барт? Малките хора. Да забравим всичко друго, но ти заемаше важен пост. — Той изглежда претегляше думите си. — Какво ще кажеш за хората в пералнята, които ще останат без работа, тъй като няма да могат да се прехвърлят в нов завод?

Той се изсмя рязко и каза:

— Един гаден кучи син, това си ти. Качил си се твърде високо, за да можеш да видиш до долу.

Орднър почервеня и внимателно каза:

— Би било добре да се изясниш, Барт.

— Всеки един от работниците в пералнята, от Том Грейнджър до Полак в перачното, има застраховка за безработица. И тя си е негова.

Той сам си я плаща. Ако ти е трудно да схванеш това понятие, приеми го за допълнителен разход. Като обяд с четири, вместо с две питиета, в Шератън.

Ужилен, Орднър каза:

— Това не са никакви пари, и ти го знаеш.

— Един гаден кучи син, това си ти — повтори той.

Орднър склочи ръцете си в един двоен юмрук. Напомняха за ръцете на дете, което за наказание трябваше да казва молитвата си преди сън до леглото си:

— Мисля, че прекаляваш, Барт.

— Не, не прекалявам. Ти ме извика тук. Ти поиска да ти обясня. Какво искаше да чуеш? Съжالياвам, сбърках, ще се поправя? Не мога да ти го кажа. Не съжالياвам. И няма да се поправам. И ако съм сбъркал нещо, то е само между мен и Мери. И тя никога няма да разбере това, сигурен съм. Нима ще ми кажеш, че съм навредил на корпорацията? Мисля, че дори ти не си способен да изречеш такава лъжа. След като една корпорация достигне определени мащаби, нищо не може да ѝ навреди. Може би само божията воля. Когато нещата вървят добре, тя вади огромни печалби, когато времената са лоши, тя просто печели, а когато всичко се обърне с главата надолу, получава данъчни отчисления. Сега вече знаеш.

— Ами какво ще стане с тебе? С Мери? — каза Орднър внимателно.

— Теб не те е грижа и за това. За теб това е просто начин, по който смяташ, че можеш да ми повлияеш. Нека те попитам нещо, Стийв? От това ще те заболи ли? Ще ти намалее ли заплатата? Годишният дивидент? Пенсионният фонд?

Орднър поклати глава:

— Върви си вкъщи, Барт. Ти не си на себе си.

— Защо? Защото говорим за теб, а не само за пари?

— Ти си се побъркал, Барт.

— Не знаеш защо — каза той като стана и постави юмруци на покритото със стъкло бюро на Орднър. — Бесен си, но не знаеш защо. Някой сигурно ти е казал, че в подобна ситуация трябва да си бесен. Но не знаеш защо.

Орднър повтори внимателно:

— Ти си се побъркал.

— Така е, по дяволите. Но какво става с теб?

— Върви си вкъщи, Барт.

— Ей сега ще те оставя на мира, както и искаш. Отговори ми само на един въпрос. За миг, престани да бъдеш служител на корпорацията и ми отговори на един въпрос. Държеше ли на всичко това? Значеше ли то нещо за теб, или не даваше и пет пари?

Орднър го погледна и остана загледан в него доста време. Градът се простираше зад него като кралство от кули, обгърнати в сивота и мъгла.

— Не — каза той.

— Добре — каза той меко. Погледна Орднър без злоба. — Не съм го направил, за да прекарам теб. Или пък корпорацията.

— Тогава защо? Аз отговорих на твоя въпрос. Сега ти отговори на моя. Можеше да подпишеш за завода в Уотърфорд. Оттам нататък, някой друг щеше да има грижата. Защо не го направи?

— Не мога да ти обясня — каза той. — Вслушах се в себе си. Но там, отвътре, хората говорят на друг език. Ако се опиташ да го кажеш на глас, излиза по-тъпо и от най-големите глупости, които си чул. Но това бе правилното решение за мен.

Орднър го гледаше твърдо:

— А Мери?

Той замълча.

— Върви си, Барт — каза Орднър.

— Какво искаш, Стийв?

Орднър разклати глава, губейки търпение.

— Приключихме, Барт. Ако искаш да поприказваш с някой, иди на бар.

— Какво искаш от мен?

— Единствено да напуснеш тази стая и да отидеш вкъщи.

— Какво искаш от живота тогава? Какво те крепи?

— Върви си, Барт.

— Отговори ми! Какво искаш? — той впи поглед дълбоко в Орднър.

Орднър му отговори тихо:

— Искам, каквото искат всички хора. Върви си, Барт.

Той излезе, без да поглежда назад. И повече не се върна там.

Докато стигне до „Коли втора ръка Маглиоре“, навън вече валеше силен сняг и повечето от колите бяха включили фаровете си. Чистачките пред него махаха равномерно напред-назад, а извън обсега им разтопеният сняг се стичаше по предното стъкло на колата, подобно на сълзи.

Той паркира колата отзад и отиде до офиса. Преди да влезе, разгледа за момент призрачното си отражение в стъклото на вратата и избърса тънката розова кора, събрала се на устните му. Срещата му с Орднър го бе разстроила повече, отколкото бе допускар. Бе взел шише пептобисмол от една аптека и по пътя насам го бе пресушил наполовина. Сигурно една седмица няма да мога отида по нужда, Фред. Но Фреди го нямаше. Може би бе отишъл да види роднините на Монохан в Бомбай.

Жената зад сметачната машина му хвърли странна, изпълнена с догадки усмивка и му махна да влиза направо.

Маглиоре бе сам. Четеше „Уол Стрийт Джърнъл“ и когато влезе, го захвърли направо в кошчето за смет. Вестникът падна там шумно.

— От зле, *по-зле* става — каза Маглиоре, като че продължаваше вътрешния си диалог, започнат по-рано. — Всичките тези дилъри са се превърнали в баби, точно както казва Пол Харви^[1]. Ще подаде ли оставка президентът? Дали? Няма ли? Ами, ако подаде? Ще фалира Дженеръл Илектрик при този недостиг на електроенергия? От това само ми се разваля настроението.

— Да — каза той, без да знае с какво точно се съгласява. Чувстваше се неловко и не бе напълно сигурен, че Маглиоре си спомня кой точно стоеше пред него. Какво трябваше да каже? *Аз съм този, който те нарече путка*. По дяволите, такова начала не бе за препоръчване.

— Заваля по-силно май, а?

— Да, силничко е.

— Мразя снега. Брат ми прекарва всяка зима в Пуерто Рико, от първи ноември до петнайсети септември. Притежава четирийсет процента от един хотел там. Каза, че трябвало да се грижи за инвестициите си. Глупости. Той не знае как да се грижи за собствения си задник. Какво искаш?

— Хъ? — той подскочи леко и се почувства виновен.

— Дошъл си да купиш нещо. Как да ти го дам, като не зная какво е?

Когато въпросът му бе поставен така директно и внезапно, той не можа да реши с какво да започне. Думата, която му се въртеше в устата, изглежда бе твърде голяма, за да излезе оттам. Той си спомни за нещо, което бе направил като дете и леко се усмихна при мисълта.

— Какво смешно има? — попита го Маглиоре остро и с любопитство. — Както е тръгнал бизнесът, един виц би ми дошъл добре.

— Веднъж, като бях малък, си сложих една кукла на конци в устата — каза той.

— И какво смешно има в това?

— Не можах да я извадя оттам. Това е смешното. Майка ми ме заведе на лекар и той я извади. Ощипа ме по дупето и като изпищях, той просто я измъкна.

— Аз няма да те щипя по задника — каза Маглиоре. — Какво искаш, Доус?

— Експлозивни — каза той.

Маглиоре го изгледа. Облеци очи. Започна да казва нещо, но вместо да довърши плясна с ръка увисналата си челюст.

— Експлозивни?

— Да.

— Знаех си, че този е куку — каза Маглиоре на себе си. — И на Пийт казах, като си тръгна: „Ето ти един, дето си търси белята.“ Това му казах.

Той замълча. „Търсенето на белята“ му напомни за Джони Уокър.

— Добре, добре. Ще захая. За какво са ти експлозивни? Искаш да вдигнеш във въздуха Търговското изложение на Египет? Ще отвличаш самолет? Или просто искаш да видиш сметката на тъща си?

— За нея няма да си хабя експлозивите — каза той схванато, при което и двамата се разсмяха, но без това да разведри атмосферата.

— За какво са ти, тогава? На кого си вдигнал мерника?

— Мерник на никой не съм вдигал — каза той. — Ако исках да убия някого, щях да си купя пушка. — Тогава той си спомни, че си бе купил пушка, дори две, и от това пълният му с пептобисмол стомах започна да се бунтува.

— И за какво са ти експлозивни?

— Искам да вдигна във въздуха един път.

Маглиоре го изгледа с премерено недоверие. Всичките му емоции изглеждаха преиграни; напомняше му за някой, който сам си бе избрал характера, така че да се вмести успешно точно в диоптъра на силните му очила.

— Искаш да вдигнеш във въздуха един път. Кой път?

— Още не е построен. — Това започваше да му доставя някакво извратено удоволствие. Така, разбира се, той само отлагаше неизбежната конфронтация с Мери.

— Значи, искаш да вдигнеш във въздуха път, който още не е построен. Сбърках ти диагнозата, господинчо. Ти не си куку. Ти си психо. Можеш ли да говориш разбрано?

Като подбираше внимателно думите си, той каза:

— В момента строят един път, известен като удължението на 784. Когато стане готов, околоръстното ще минава почти през целия град. Има причини, в които сега не бих искал да се задълбочавам, а и не мога, но този път разби двайсет години от живота ми. Това е...

— Защото ще прегазят пералнята, където работиш, и къщата ти.

— Откъде знаеш?

— Казах ти, че ще те проверя. Да не си мислеше, че бе на майтап? Знаех дори, че ще останеш без работа, преди сигурно и ти да си го разбрал.

— Не, това го знаех още преди месец — каза той, без да мисли.

— И как смяташ да го направиш? Ще минеш през строителната площадка с колата, ще палиш снопчета динамит с пурата си и ще ги хвърляш през прозореца насам-натам?

— Не. В празничните дни те си оставят машините там. Искам всичките да ги вдигна във въздуха. И новият им фургон. И той искам да хвъркне.

Маглиоре се опули насреща му. Стоя така дълго време. После метна назад глава и започна да се смее. Коремът му се затресе, а токата на колана му подскачаше нагоре-надолу като книжна лодка в неспокойни води. Смехът му бе истински, богат и дълъг. Смя се така, че сълзи избиха по очите му, а после от някакъв вътрешен джоб извади огромна, почти бутафорна, носна кърпичка и си избърса очите. Той седеше и гледаше как Маглиоре се смее и изведнъж се почувства убеден, че този мъж ще му продаде експлозивите. Наблюдаваше го с

лека усмивка на уста. Смахът не му пречеше. Смахът днес звучеше добре.

— Човече, ти съвсем си полудял — каза Маглиоре, когато вълната от смях бе утихнала до откъслечни изблици. — Жалко че Пийт не бе тук, та да те чуе. Няма да ми повярва, ако му кажа. Вчера ме нарече путка, а д-днес... д-д-днес... — И той пак избухна в смях, като бършеше очите си с кърпичката. Когато се успокои, той попита:

— А как ще финансираш това малко приключение, г-н Доус? Сега, след като вече си безработен?

Странно му прозвуча като го чу. *Вече безработен*. Казано по този начин, звучеше доста вярно. Беше без работа. Това не беше някакъв сън.

— Изтеглих си застраховката живот миналия месец — каза той. — Изплащах по полица за десет хиляди долара в продължение на десет години. Сега имам около три хиляди.

— Значи отдавна си почнал да се подготвяш за това.

— Не — каза той честно. — Когато си изтеглях полицата, не знаех точно за какво ще са ми парите.

— По това време, значи, още си разглеждал и други варианти, така ли? Да запалиш пътя, или да го застреляш с картечница, да го удушиш, или...

— Не. Просто не знаех какво ще направя. Сега вече знам.

— Е, тогава, забрави за мен.

— Какво? — той премигна пред Маглиоре, истински изненадан. Това го нямаше в сценария. Маглиоре трябваше да се дърпа, малко по бащински. После да му продаде експлозива. Трябваше да му напомни и нещо като: *Ако те хванат, знай, че ще отричам, че някога съм те виждал*.

— Какво каза?

— Казах не. Н — Е. Това значи не. — Той се наведе напред. Доброто настроение се бе изпарило от очите му. Те бяха студени и неочаквано малки, въпреки увеличението на лупите. Това вече съвсем не бяха очите на някой весел Дядо Коледа от Неапол.

— Виж какво — каза той на Маглиоре. — Ако ме хванат, никога няма да кажа, че съм чувал името ти. Изобщо няма да го спомена.

— Ще го изпееш като пои. Ще си изплюеш и червата и ще те признаят за невинен по невменяемост. А аз ще кацна в пандиза до

живот.

— Не, слушай...

— *Ти* слушай — каза Маглиоре. — Беше ми смешен, но до едно време. Това време изтече. Казах не и точно това имах предвид. Никакви пушки, никакъв динамит, никакви експлозиви, нищо. Защо ли? Защото ти си куку, пък аз съм бизнесмен. Някой ти е казал, че мога да намирам разни неща. И така да е. Давал съм много неща на много хора. Но и на мен са ми давали по нещо. През 1946-а ми дадоха от две до пет години за незаконно притежаване на оръжие. Излежах десет месеца. През 1952-а ми лепнаха обвинение в заговор, което не успяха да докажат. През 1955-а, ме обвиниха в неплащане на данъци, което също опровергах. През 1959-а ме обвиниха в приемане на крадена собственост, с което не можах да се справя. Прекарах осемнайсет месеца в Кастълтън, но онзи, който се разприказва пред съда, още излежава доживотна присъда. От 1959-а насам са ме викали три пъти — в два от тях до дело въобще не се стигна, а третото обвинение не издържа. Много би им се искало пак да ме хванат натясно, защото, при едно добро обвинение, двайсет години не ми мърдат без шанс за пораншно излизане заради добро поведение. А от някой като мен, единствено здрави след двайсет години ще му излязат бъбреците, колкото и тях да дадат на някоя чернилка в болницата в Нортън. За теб това може и да е игра. Луда, но игра. За мен не е. Мислиш, че казваш истината, когато твърдиш, че ще си държиш езика зад зъбите. Но ти лъжеш. Не мен. Себе си. Затова отговарям ти — твърдо не. Ако беше за жена, Бога ми, щях да ти дам две, само заради това шоу, дето ни разигра тука вчера. Но за друго — не.

— Добре — каза той. Стомахът му беше по-зле от всякога. Имаше чувството, че всеки момент ще повърне.

— Това място е чисто — каза Маглиоре. — И аз знам, че е чисто. Нещо повече, знам, че и ти си чист, макар че, Бог ми е свидетел, ако я караш така, скоро ще я оплескаш. Но чуй какво ще ти кажа. Преди около две години един негър дойде при мен и каза, че иска експлозиви. Той нямаше да гърми нещо безобидно като път. Искаше да вдига, във въздуха самия федерален съд.

Можеш да не продължаваш, помисли си той. Мисля, че ще повърна. Стомахът му бе като че ли пълен с пера и всяко едно от тях го дразнеше непоносимо.

— Продадох му стоката — каза Маглиоре. — Малко от това, малко от онова. Спазарихме се. Той поговори с неговите хора, аз — с моите. Парите бяха прехвърлени. Много пари. Стоката също бе прехвърлена. Слава Богу, хванаха го заедно с неговите момчета, преди да е успял да направи нещо. Но сън не ме хвана седмици наред, като си мислех как ще си изплюе червата пред ченгетата, или пред прокурора, или пред ФБР-то. И знаеш ли защо? Защото всичките бяха мръднали и всичките бяха черни, а това е най-лошото възможно съчетание. Някой само луд като теб, е готов пропял. Ще изгори като кибритена клечка. Но ако има трийсет души и хванат трима от тях, ще си затворят устата като неми и ще си заминат.

— Добре — повтори пак той. Очите му смъдяха и го боляха.

— Слушай — каза Маглиоре малко по-тихо. — Три хиляди долара, и така няма да стигнат за това, дето го искаш. Това е черен пазар, разбираш ли? Трудно се пазариш. За това, което търсиш, ще ти трябват три или четири пъти повече.

Той замълча. Не можеше да си тръгне преди Маглиоре да го пусне. Всичко приличаше на кошмарен сън, но той знаеше, че е истина. Трябваше непрекъснато да си повтаря да не направи нещо идиотско пред Маглиоре, като например, да се ощипе, за да се събуди.

— Доус?

— Какво?

— Това няма да помогне. Не знаещ ли? Можеш да унищожиш човек или природна забележителност, или нещо от изкуството, както онзи смахнат негър направи на нищо Пиета с чука си, дано още гори в ада. Но не можеш да се справяш със сгради, пътища или нещо такова. Това не могат да разберат и всички онези смахнати негри. Вдигнеш ли във въздуха федералния съд, ще построят два на негово място — един — да замести стария и един — да прибира всеки негър, който им се покаже пред очите. Тръгнеш ли да трепеш ченгета, ще вземат по шест нови на мястото на всеки убит — и всеки от новите ще търси най-вече черно месо. Не можеш да спечелиш, Доус. Бял или черен. Изпречиш ли им се на пътя, ще те погребат в него, заедно с къщата ти и с работата ти.

— Трябва да тръгвам — чу се той да казва дебело.

— Да, не изглеждаш добре. Трябва да забравиш за това. Мога да ти намеря някоя стара курва, ако искаш. Стара и тъпа. Да можеш да

правиш каквото си щеш с нея. За да си изпуснеш отровата. Защото, знаеш ли, ти ми хареса...

Той побягна. Побягна сляпо през вратата, после през офиса и навън в снега. Спря се там треперейки, поемайки на големи глътки от мразовития въздух. Внезапно помисли, че Маглиоре ще дотича след него, ще го хване за яката и ще го върне обратно в офиса, за да му говори и говори до края на света. Така че, когато тръбният зов предизвести Апокалипсиса, Едноокият Сади още търпеливо ще му обяснява как всички системи се самосъхраняват и самовъзпроизвеждат и ще му предлага старата курва.

Докато се прибере, снегът бе натрупал близо петнайсет сантиметра. Снегорините бяха минали скоро и той трябваше да прекара форда през малката планина замръзнал сняг отстриани, за да го паркира на пътеката в двора. За форда това не беше проблем. Той беше добра тежка кола.

В къщата беше тъмно. Отвори вратата и влезе, изтърсвайки снега от себе си върху изтривалката, бе съвсем тихо. Мърв Грифин този път не разговаряше със знаменитости.

— Мери? — извика той. Не последва отговор. — *Мери?*

Щеше му се да е излязла някъде, докато не чу, че плаче в дневната. Той си свали палтото и го окачи на закачалката си в гардероба. Кутията на дъното на гардероба беше празна. Мери я слагаше там всяка зима, за да събира водата, която се стича от дрехите. Понякога се бе чудил: Кой го е грижа за пода на гардероба. Сега отговорът се появи пред него с цялата си простота. Мери. Ето кой.

Той влезе в стаята. Тя седеше на дивана пред изключения телевизор и плачеше. В ръцете ѝ нямаше носна кърпичка. Те бяха отпуснати край тялото ѝ. Тя винаги бе плакала насаме със себе си, горе в спалнята, или, ако бе неочаквано и за нея; бе прикривала лице с кърпичка или с ръцете си. Сега лицето ѝ изглеждаше голо и неприлично. Беше лице на някой преживял самолетна катастрофа. Сърцето го заболя.

— Мери — каза той меко.

Тя продължи да плаче, без да го погледне. Той седна до нея.

— Мери — каза той. — Не е чак толкова лошо. От всяко положение се излиза. — Но сам се почуди дали бе така.

— Това е краят на всичко — каза тя, като плачът насичаше думите ѝ. Странно, но красотата, която тя вечно бе имала, или бе изгубила завинаги, сега грееше от лицето ѝ. В този момент на пълно съсипване, тя си оставаше една прекрасна жена.

— Кой ти каза?

— *Всички ми казаха!* — проплака тя. Тя все още не искаше да погледне към него, но вдигна ръка, завъртя я и удари във въздуха, преди да я отпусне пак върху крака си. — Том Грейнджър се обади. После *жената* на Рон Стоун се обади. После и Винсент Мейсън. Искаха да разберат какво ти има. *А аз не знаех!* Не знаех, че изобщо нещо става с теб!

— Мери — каза той и се опита да вземе ръката ѝ в своята. Тя я Дръпна, като че ли бе заразен.

— С всичко това искаш да ме накажеш ли? — попита тя и най-сетне го погледна в очите. — Това ли искаш? Да ме накажеш?

— Не — каза той бързо. — Не, Мери, не искам това. — Сега му се искаше да заплаче, но това би било неправилно. Това би било съвсем неправилно.

— Защото ти дадох първо едно мъртво бебе, а след това — друго, определено още от раждането си да умре? Аз ли убих сина ти? За това ли е всичко?

— Мери, той беше *наш* син...

— *Той беше твой!* — извика му тя.

— Недей, Мери. Недей така — той се опита да я прегърне, но тя се отскубна от него.

— Да не си ме докоснал.

Те се погледнаха един друг, зашеметени, като че ли току-що бяха открили, че могат да бъдат и съвсем различни и непознати хора, като големи бели петна по някоя карти.

— Мери, това, което направих, не зависеше от мен. Моля те, повярвай ми.

Но това можеше и да е лъжа. Въпреки това той продължи:

— Не знам дали има нещо общо с Чарли, може и така да е. Сторих неща, които и сам не разбирам. Из... изтеглих застраховката си живот през октомври. Това бе първото, първото *свършено нещо*, но и много по-рано разни неща ставаха в главата ми. Но бе по-лесно да се

вършат нещата, отколкото да говорим за тях. Разбираш ли ме? Ще се опиташ ли да ме разбереш?

— Какво ще стане с мен, Бартън? Аз мога да съм само твоя съпруга. Какво ще стане с мен?

— Не зная.

— Чувствам се, все едно си ме изнасилил — каза тя и отново заплака.

— Мери, моля те, спри. Недей... Опитай се да не плачеш.

— Когато вършеше всичките тези *неща*, помисли ли си поне веднъж за мен? Не се ли сети, че аз *завися* от теб?

Не можеше да ѝ отговори. Под действието на някаква странна, разцентрирана сила, той имаше чувството, че говори пак с Маглиоре. Като че ли Маглиоре бе влязъл в къщата му, облякъл бе дрехите на Мери, сложил бе нейната маска. Какво следваше? Да му предложи пак старата курва?

Тя стана.

— Ще отида горе. Ще си легна.

— Мери... — Тя не го прекъсна, но той откри, че не знаеше как да продължи след първата дума.

Тя излезе от стаята и той чу стъпките ѝ да се качват нагоре. След това чу проскърцването на леглото, когато тя седнаше върху него. После я чу, че плаче отново. Той стана, включи телевизора и усили звука така, че да не може да я чува. От екрана Мърв Грифин разговаряше със знаменитости.

[1] Пол Харви — известен американски радиокоментатор — б. прев. ↑

ВТОРА ЧАСТ ДЕКЕМВРИ

*О, любима, нека верни бъдем си
Докрай! Заради света, който с
всеки ден*

*Открива вред пред нас все нови
чудеса*

*Тъй много, тъй нови и така
красиви;*

*А досега, не виждах нито
радост, ни мир, ни любов.*

*Ни кураж, ни светлина или
приятелска ръка;*

*И ето ни като на остров сред
океана,*

*Посред вълните от бягство и
бой,*

*В които нощем невежи войници
се впускат, без да знаят Защо.*

Матю

Арнолд.

„Брегът на
Дувър“

5 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той пиеше личното си питие, Южен Комфорт със Севън-ъп, и гледаше предаване по телевизията, чието име не знаеше. Главният герой в това нещо, което приличаше на филм, бе или цивилно ченге, или частен детектив, и някой току-що го бе ударил по главата. Това бе накарало цивилното ченге (или частен детектив) да реши, че е надушило нещо важно. Преди да успее да каже какво бе това, прекъснаха филма с реклама за нов сос. Човекът на рекламата говореше, че сосът (на прах) при хубаво време навън дава един деликатес, който, не приличаше ли досущ на телешки бульон? Според Бартън Джордж Доус, сосът приличаше досущ на нещо, излязло от дебелото му черво, и поставено в червена кучешка чинийка. Филмът продължи. Частният детектив (или цивилен полицай) разпитваше някакъв барман, негър, който имаше полицейско досие. Барманът казваше „чупката“. Казваше и „прегърна букета“. Барманът казваше дори „шикозен“. Изобщо, това беше един много сериозен барман, но Бартън Джордж Доус смяташе, че частното ченге (или неуниформен следовател) вече му е взело мярката.

Беше съвсем пиян и седеше пред телевизора само по шорти. В къщата беше горещо. Бе завъртял термостата на 28 градуса и не го бе докосвал, откакто Мери си бе отишла. Кой спомена за енергийна криза? Майната ти, Дик. На теб и на номерата, с помощта на които са те избрали. Майната му и на проклетото ти куче, Чекърс^[1]. Като излезеш на околоръстното, и караш със сто и двайсет, клатиш пръст на шофьорите, които ти свирят да намалиш. Експертът на президента по проблемите на потребителския пазар бе някаква жена, която може през 30-те години да е била и дете-чудо, но с времето се бе превърнала в политически хермафродит. Преди две вечери същото създание разясняваше на цялата нация за това как Всички Заедно можем да спестим толкова много електричество вкъщи. Казваше се Виржиния Науър и вземаше много присърце начините, по които Всички Заедно можем да пестим електричество, защото тази криза била наистина тежка и от нея сме страдали всички заедно. Когато предаването бе

свършило, той бе отишъл в кухнята и бе включил миксера. Г-жа Науър бе казала, че миксерите са вторият по големина консуматор на енергия от групата на малките електродомакински уреди. Беше оставил миксера включен цяла нощ и на сутринта — вчера сутринта го намери с изгорял мотор. Най-големите прахосници на електричество, бе казала г-жа Науър, са тези малки електрически печки и той бе помислил дали да не си купи една, за да може да я държи денонощно включена, докато изгори. Възможно бе, ако бе пиян или в безсъзнание, и той да изгори с нея. Това би бил края на цялата каша от самосъжаление.

Той бе представлявал истинска придобивка. Тогава течаха „Часът на Джак Бени“ и „Амос и Анди“, онези оригинални негри-танцьори. Тогава бе гледал „Драгцет“, но в оригиналния му вариант, с Бен Александър и Джоу Фрайди, а не с този новия Хари ня-кой-си. Тогава, пускаха и „Пътен патрул“ и Бродерик Крофърд ръмжеше „Десет-четири“ в микрофона си и всички се втурваха с буиците си, които тогава още имаха люк отстрани. „Вашето шоу“, „Вашият хит парад“, където Жизел МакКензи пееше „Зелената врата“ И „Чужд за рая“. Рокендролът бе убил всичко това. Ами онези състезания с въпросите, а? „Раз-два и край“, или „Двайсет и едно“ всеки понеделник с Джак Бери. Участниците в тези състезания стояха всеки в тясната си кабинка със слушалки на главата, като в ООН, за да чуят въпроса към тях. „Въпросът за 64 000 долара“ с Хол Марч. Състезателите се олюляваха под товара на енциклопедиите и речниците, с които бяха пълни ръцете им. „До тук“ с Джак Нарц. Или пък в събота сутринта „Ани Оукли“, където тя вечно изваждаше брат си Таг от някаква невероятна каша. Той често се бе питал, наистина ли имаше Ани роднинска връзка с това хлапе. Тогава гледаха и „Рин-тин-тин“, където действието се развиваше във Форт Апахи, „Сержант Престън“ — там всичко ставаше в Юкон, „Ездачът от полигона“ с Джок Махони. Или „Лудият Бил Хикок“ с Гай Медисън и Анди Довайн в ролята на Звънчетата. Мери му казваше: „Барт, ако някой разбере, че гледаш всичко това, ще те вземе за хлапак. Сериозно. Човек на твоята възраст!“ На което той винаги бе отговарял: „Искам, като дойде време, да мога да разговарям нормално с децата си, малчо.“ Само дете деца така и не дойдоха. Или почти не се задържаха. Първото бе просто някаква мъртва пихтия — какъв беше онзи виц за пиратите на АБОРТаж? — а второто бе Чарли, за който най-добре бе да не се мисли. Виждам те и насън, Чарли.

Струваше му се, че всяка нощ, той и синът му участваха в един или друг сън. Бартън Джордж Доус и Чарлз Фредерик Доус, отново заедно в резултат на чудесата на подсъзнателното. И ето ни, момчета, пак в Дисни и пак в Страната на Самосъжалението, където можеш да се качиш на гондола по Канала от Сълзи, да посетиш Музея на Старите Снимки или да се разходиш с НосталгоМобила, в компанията на Фред Макмъри. И последната спирка от това чудесно пътуване ще е един дубликат на ул. „Крестолън Уест“. Ето я вътре и тази гигантска бутилка Южен Комфорт, запазена за всички времена. Точно така, мадам. Само навеждайте глава на влизане в гърлото ѝ. То скоро ще се разшири. И ето ни в дома на Бартън Джордж Доус, последният жив жител на ул. „Крестолън Уест“. Погледнете през прозореца тук. Почакай, детко. Сега ще те вдигна да видиш. Ето го и самия Джордж, пред цветния си телевизор Зенит, с раираните си боксьорски шорти, да си пийва и плаче. Да плаче? Ще плаче, естествено. Какво друго му остава да прави в Страната на Самосъжалението? Плаче през цялото време. Дебитът на сълзите му се регулира от нашия СВЕТОВНО ИЗВЕСТЕН ИНЖЕНЕРЕН ЕКИП. В понеделник те едва-едва се стичат, защото тогава посещаемостта е слаба. Но през другите дни от седмицата той плаче много повече. През уикендите сълзите текат като река, а по Коледа може и целия да го отнесат. Признавам, че малко ме отвращава, но все пак, той е един от най-популярните жители на Страната на Самосъжалението. Той и там, горе, пресъздадения от нас Кинг Конг на върха на Емпайър Стейт Билдинг. Той...

Той хвърли пълната си чаша по телевизора. Тя мина на сантиметър от него. Чашата се удари в стената, падна на пода и се разби. Той отново избухна в плач.

Плачейки, той си помисли: Виж се. Само се виж. Божичко, отвращаваш ме. Толкова ниско си паднал, че просто не е за вярване. Разби целия си живот, както и живота на Мери и сега седиш тук и се упражняваш в чувство за хумор, грозен отпадък такъв. Божичко, Боже, Боже...

Вече бе изминал половината разстояние до телефона, преди да успее да се спре. Снощи, пиян и през плач, се бе обадил на Мери и я бе умолявал да се върне къщи. Молил я бе, докато и тя започна да плаче и му затвори телефона. Потрепери и се ухили при мисълта, че бе направил нещо толкова небогоугодно и неразумно.

Отиде в кухнята, взе лопатката и метлата и се върна в дневната. Изключи телевизора и събра остатъците от чашата. Върна се в кухнята леко олюлявайки се и изсипа боклука в кошчето. После застана там, чудейки се какво да прави сега.

Чуваше как хладилникът бръмчи като насекомо и това го изплаши. Легна си. И започна да сънува.

[1] *Чекърс* — придобилото известност куче на американския президент Ричард Никсън (Дик) — б. прев. ↑

6 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Часът бе към три и половина и караше с около сто километра в час по околоръстното към къщи. Денят бе ясен, светъл и студен, температурата — малко под нулата. Всеки ден, откакто си бе тръгнала Мери, той си правеше по една дълга разходка с колата по околоръстното — това, в известен смисъл, заместваше работата му. И го успокояваше. Докато пътят бавно се разгъваше пред него с ясно очертан между лентите сняг отстрани, той можеше да не мисли и се чувстваше спокоен. Понякога пееше заедно с радиото, с ръмжащ, сладострастен глас. Често, по време на тези разходки, му се струваше, че не трябва да спира, или да обръща назад, а да продължава, купувайки бензин с кредитните си карти. Щеше да тръгне на юг и да не спира, докато свършат пътищата или сушата пред него. Можеше ли да се стигне с кола чак до долния край на Южна Америка? Не знаеше.

Но той винаги се връщаше. Отбиваше от околоръстното, хапваше хамбургер с пържени картофи в някое крайпътно ресторантче и се връщаше в града към залез слънце, или малко по-късно.

Минаваше винаги по ул. „Стантън“, паркираше някъде там и слизаше да огледа колко е напреднал 784 през деня. Строителната фирма бе издигнала специална платформа за зяпачите — повечето от които бяха старци, или хора тръгнали на пазар и намерили някоя свободна минута — и през деня тя беше винаги пълна. Хората се нареждаха покрай парапетите като глинени патици — мишени на стрелбище, изпускайки студена пара през уста, и съзерцаваха, без да разбират работата на булдозерите, автогрейдерите и земемерите с техните сектанти и триножници. Той с радост би ги изпозастрелял всичките.

Но вечер, когато температурата падаше до минус шест — седем, когато залезът къпеше хоризонта на запад в горчиво оранжево и хиляди звезди вече мъждукаха студено на свода отгоре, той преценяваше свършената по пътя работа сам и необезпокояван. Времето, което прекарваше там, ставаше все по-важно за него — той подозираше, че по някакъв непонятен за него начин, прекараните там

минути го зареждаха с енергия и изплитаха единствената му връзка със света, с който наполовина се бе вече разделил. През тези минути, преди да настъпи дългото вечерно потапяне в пиянството, преди да го обхване неизбежният подтик да се обади на Мери и преди да започне поредното пътешествие в Страната на Самосъжалението, той бе изцяло на себе си, пресметливо сериозен и трезв. Обхващаше с длани желязната тръба на парапета и разглеждаше строителната площадка, докато пръстите му ставаха толкова безчувствени, колкото и желязото, и бе вече невъзможно да разбере къде свършваше реалният хорски свят и къде започваше този на крановете, тракторите и платформите за зяпачи. През тези минути нямаше нужда да се дави в плач, или да събира отломките от миналото, които се люшкаха в паметта му. През тези минути, той чувстваше себе си как бодро пулсира в, студеното безразличие на ранната зимна вечер, истински човек, може би все още готов да живее.

Сега, поддържайки скоростта на сто километра в час и все още на шейсет километра от бариерите за заплащане на следващата отсечка в Уестгейт, той видя човешка фигура точно след изход 16, загърната в късо палто и с черна плетена шапка на главата. Фигурата държеше табела на която пишеше: (изненадващо в целия този сняг): ЛАС ВЕГАС. Отдолу, предизвикателно беше допълнено: ИЛИ БАСТА.

Той скочи с два крака върху съединителя и спирачката и почувства как предпазният колан рязко се впи в гърдите му; беше въодушевен от острия писък на собствените си гуми, какъвто досега бе виждал само каскадьори по филмите да изтръгват от мощните си машини. Колата спря на около двайсет метра зад фигурата. Тя прибра табелата си под мишница и се затича към него. По бягането разбра, че фигурата на стопаджията бе всъщност женска.

Вратата до него се отвори и тя влезе в колата.

— Хей, благодаря.

— Нищо.

Той хвърли поглед в огледалото за обратно виждане и отново закова на сто. Пътят пак започна да се разгъва пред него.

— Далечко е Далас.

— Така е — усмихна му се тя с традиционната си усмивка за хората, които ѝ казваха, че Далас е далеч, и си свали ръкавиците. — Имаш ли нещо против, ако запаля?

— Не, пуши.

Тя извади кутия Малборо:

— Ще вземеш ли една?

— Не, мерси.

Тя захвапа една цигара, извади кутия кухненски кибрит от палтото си, запали я, вдиша дълбоко и пусна голям облак дим, замъглявайки част от предното стъкло. Остави обратно цигарите и кибрита в палтото си, разхлаби тъмносиния шал около врата си и каза:

— Добре, че ме взе. Студено е навън.

— Дълго ли чакаше?

— Около час Последният, който ме качи, бе пиян. Казвам ти, с радост излязох на студа.

Той поклати глава:

— Ще те оставя на края на околоръстното.

— На края? — погледна го тя. — Отиваш чак в Чикаго?

— Къде? Не, не — той й каза името на града.

— Но нали околоръстното минава оттук — каза тя и извади една пътна карта от другия джоб на палтото си, омазнена по краищата от дълга употреба. — *Картата* така казва.

— Отвори я и погледни пак. Тя се подчини.

— Какъв цвят е тази част от околоръстното, на която сме сега?

— Зелен.

— А какъв цвят е онази част, която минава през града?

— Зелено пунктир. Това е... ох, Боже. Той бил в *процес на строителство!*

— Точно така. Небезизвестното удължение на 784. Момиче, май няма да стигнеш до Вегас, ако не гледаш легендата на картата си.

Тя се наведе над нея като носят й почти докосваше хартията. Кожата й бе бяла, може би млечна на цвят, но сега от студа по бузите и челото й беше избила руменина. Върхът на носа й беше червен и от лявата й ноздра висеше малка капка вода. Косата й бе подстригана късо и не много умело. Домашна работа. Бе приятно кестенява на цвят. Лошо бе, че бе подстригана, а още по-лошо — че бе подстригана зле. Какъв беше онзи коледен разказ от О' Хенри? „Даровете на вълхвите“. Кому си купила верижка за часовник, малка страннице?

— Плътната зелена линия пак започва от някакъв си Ланди — каза тя. — На колко път е това след края на тази отсечка?

— Около петдесет километра.

— Божичко.

Тя продължи да оглежда картата още малко. Изход 15 светна край тях и остана зад гърба им.

— Какъв е резервният път? — запита тя накрая. — От това нищо не мога да разбера.

— Номер 7 е най-удобен. На последния изход е. Уестгейт — той се поколеба за момент. — Но по-добре ще е да отседнеш някъде. Там има един Холидей Ин. Ще пристигнем вече по тъмно, а през нощта по 7 не е за тръгване.

— Защо не? — попита тя, като погледна към него. Очите ѝ бяха зелени и смущаващи. Цвят, за какъвто може да се чете по книгите, но рядко се виждаше на живо.

— Това е второстепенен градски път — каза той, престроявайки се вляво и задминавайки шумно цялата колона автомобили, които се движеха с осемдесет километра в час. Няколко от тях запротестираха ядосано с клаксони. — Четири платна с тясна бетонова лента между тях. Две на запад, към Ланди и две на изток към града. Супермаркети, закувални, зали за боулинг и т.н. Всеки само прескача от тук до там. Никой няма да те вземе.

— Разбирам — въздъхна тя. — Има ли автобус до Ланди?

— Имаше градска линия, но фалира. Сигурно има някой Грейхаунд^[1].

— Остави, майната му. — Тя сгъна пак картата и я натъпка в джоба си. Загледа се в пътя, разочарована и притеснена.

— Нямаш пари за мотел ли?

— Господине, имам тринайсет долара. С тях и кучешка колибка не мога да си наема.

— Можеш да останеш вкъщи, ако искаш. — каза той.

— А мога ли да сляза веднага?

— Забрави го. Оттеглям поканата.

— А, освен това, какво ще каже жена ти? — тя фиксира с поглед венчалната му халка. По погледа ѝ личеше, че го взема за някой, който виси по училищните дворове и тормози децата, след като учителките си тръгнат.

— С жена ми сме разделени.

— Отскоро?

— Да. От първи декември.

— И сега си нещо напрегнат и нямаш нищо против някой да ти помогне — каза тя. В гласа ѝ звучеше презрение, но някакво стандартно презрение, не точно насочено към него. — Още повече, ако ще е някое младо маце.

— Никого не искам да свалям — каза той искрено. — Вече сигурно няма да мога и да го вдигна. — Той осъзна, че току-що бе изговорил две думи, които никога през живота си досега не бе употребявал пред жена. Сега, обаче, му изглеждаше в реда на нещата. Нито добре, нито зле, просто, като разговор за времето.

— Това ли беше вече поканата? — попита тя. Вдиша дълбоко от цигарата си и изпусна отново голям облак дим.

— Не — каза той. — Може и да е прозвучало като комплимент. А предполагам, че само момиче не възразява и на комплиментите.

— Това трябва да е вече трето действие — каза тя. В гласа ѝ все още се чувстваше известно презрение и враждебност, но вече личеше и някаква уморена закачка. — Как такова хубаво момиче като теб се оказа в кола като тази?

— Хайде, престани — каза той. — Невъзможна си.

— Вярно, такава съм — тя угаси цигарата, си в пепелника и присви нос с неприязън. — Виж само. Пълен е с хартийки от бонбони, целофан и какви ли не боклуци. Защо не си вземеш кошче за боклук?

— Защото не пуша. Ако беше позвънила сутринта и бе казала: „Бартън, старче, смятам да стопирам по околоръстното довечера, така че защо не ме вземеш? А, да, и да не забравиш да си изчистиш пепелника, че ще искам да пуша.“ — тогава щях да го изчистя. Защо сега не вземеш да го изхвърлиш през прозореца.

— Имаш чувство за ирония — усмихна се тя.

— От тъжния ми живот е.

— Знаеш ли колко време е нужно, за да се разложи биологично един филтър от фас? Цели двеста години. Дотогава и внуците ти ще са мъртви. Той сви рамене:

— Ти ме тровиш с канцерогените на цигарения ти дим, разбиваш ми дробовете, а не искаш да изхвърлиш един пепелник през прозореца заради филтъра и природната среда. Добре.

— Какво искаш да кажеш?

— Нищо.

— Виж, искаш ли да сляза? Кажи, само.

— Не — каза той. — Но по-добре да говорим за нещо неутрално. Курса на долара. Състоянието на Съюза. Щата Аляска.

— Май предпочитам да дремна, ако нямаш нищо против. Изглежда ще будувам цяла нощ.

— Добре.

Тя свали шапката над очите си. Кръстоса ръце на гърдите си и застина в това положение. След малко дишането ѝ стана равномерно и бавно. Той започна да я разглежда на порции. Носеше сини джинси, тесни, изтъркани и тънки. Те очертаваха краката ѝ достатъчно добре, за да се разбере, че не носи чорапогащи отдолу. Бяха дълги крака, свити под жабката за по-удобно и сега сигурно бяха почервенели като рак и сърбяха ужасно. Той отвори уста да я попита дали краката я сърбят и тогава се сети как би прозвучало това. Мисълта, че ѝ предстоеше цяла нощ да стопира на 7 на къси отсечки, ако изобщо някой я вземе, го караше да се чувства неудобно. Нощно време, тънки панталони, минус 7 градуса. Е, нейна работа. Ако ѝ станеше достатъчно студено, можеше и да влезе някъде да се стопли. Нямахше да има проблеми.

Подминаха и Изход 13 и 14. Той спря да я наблюдава и се съсредоточи върху пътя. Стрелката на километража стоеше, закована на 100 и той изобщо не свиваше от платното за задминаване. Все повече коли му свиреха с клаксон. Подминавайки Изход 12, някакъв мъж в каравана, на която пишеше ПОДДЪРЖАЙ 80, му изсвири три пъти и присветна възмутено със светлини. Той само му вдигна среден пръст. Със затворени очи тя каза:

— Караш много бързо. Затова бибиткат.

— Знам.

— Но не ти пука.

— Не.

— Още един съзнателен гражданин — каза тя, — даващ своя принос Америка да преодолее енергийната криза.

— Не давам и пукнат грош за енергийната криза.

— Така казваме всички. Затова сме и на това дередже.

— Обикновено карах с осемдесет и пет по този път. Нито повече, нито по-малко. С тази скорост, колата ми даваше най-малък разход. Сега протестирам срещу синдрома на кучешкото подчинение;

инстинкта на стадото. Сигурно си чела за това в курса си по социология, а? Или греша? Не те питах дали си студентка.

Тя се изправи на седалката:

— Известно време учих социология. Чат-пат. Но за синдрома на кучешкото подчинение никога не съм чувала.

— Защото аз го измислих.

— Ха, ха, ха. Колко смешно — тя изглеждаше отвратена. Плъзна се пак надолу по седалката и дръпна шапката над очите си.

— Синдромът на кучешкото подчинение, разработен за първи път от Бартън Джордж Доус в края на 1973 г., дава универсалното обяснение на такива загадки като валутната криза, инфлацията, войната във Виетнам и настоящата енергийна криза. Да вземем за пример енергийната криза. Кучетата в случая са американците, добре обучени да обичат разни ненаситни на бензин играчки. Коли, шейни, големи лодки, бъги през лятото в пясъка, мотоциклети, мопеди, каравани и много, много други. През периода 1973 — 1980 г. ще бъдем обучени да намразим прахосващите бензин играчки. Американците просто си умират да бъдат обучавани. Тренировките ги карат да въртят опашка. Използвай електричество. Не го използвай. Ходи, пикай на вестник. Недей ходи. Нямам нищо против пестенето на енергия, но възразявам на тренировките.

Мисълта му изведнъж се бе прехвърлила на кучето на г-н Пиази, което първо бе спряло да върти опашка, после бе започнало да блещи очи и накрая бе разкъсало гърлото на Луиджи Бронтичели.

— Като кучетата на Павлов — продължи той, — обучени да отделят слюнка при камбанен звън. Ние сме обучени да ни текнат лигите при вида на Делта 88 или на цветен телевизор Зенит с механична антена. Имам такъв къщи. Продават го заедно с дистанционно управление. Седиш си на стола и сменяш каналите, усилваш го, намаляваш го, включваш го, изключваш го. Веднъж лапнах това чудо в уста и натиснах със зъб бутона и телевизорът се включи. Сигналът мина направо през мозъка ми и пак свърши работа. Техниката е нещо велико.

— Ти си луд — каза тя.

— Така трябва да е.

Те подминаха Изход 11.

— Ще се опитам да заспя. Кажете ми като наближим края.

— Добре.

Тя отново скръсти ръце и затвори очи. Подминаха Изход 10.

— Всъщност нямам нищо против и Синдрома на кучешкото подчинение — каза той. — Противен ми е фактът, че в умствено, морално и духовно отношение господарите ни са кръгли идиоти.

— Опитваш се да успокоиш съвестта си с много думи — каза тя със затворени очи. — Защо просто не намалиш на осемдесет? Ще ти помогне.

— *Няма да ми помогне* — той изстреля думите си така нервно, че тя се изправи на седалката и го погледна.

— Зле ли се чувстваш?

— Нищо ми няма — каза той. — Изгубих и жена си и работата си, защото или светът е полудял, или аз. После качвам някого на стоп — деветнайсетгодишно хлапе, по дяволите, точно на възраст, когато трябва да е убедено, че този свят не е в ред — и тя ми казва, че аз съм лудият, пък на света нищо му няма. Малко нефтът не стигал, но иначе си я карал добре.

— Аз съм на двайсет и една.

— Толкова по-зле за теб — каза той горчиво. — Ако светът си е толкова в ред, защо ще тръгне хлапе като теб на стоп до Лас Вегас посред зима? И ще искаш цяла нощ да стопираш по 7, така че да ти измръзнат краката, защото не носиш нищо под тези панталони?

— Нося каквото си искам! Ти за каква ме мислиш?

— Мисля, *че си глупачка* — извика ѝ той. — Защото ще ти измръзне *задникът*.

— И тогава няма да можеш да го пробваш, затова ли? — попита тя сладко.

— Е, не — промърмори той. — Е, не.

Те профучаха край някакъв седан, който поддържаше петдесет. От колата отново му изсвири клаксон.

— *Да го духаш!* — провикна се той.

— Май ще е по-добре да спреш веднага, за да слеза — каза тя тихо.

— Не се безпокой — отвърна той. — — Няма да се разбием някъде. Спи.

Тя го изгледа недоверчиво и продължително, после скръсти ръце и затвори очи. Подминаха Изход 9.

Подминаха Изход 2 в четири и пет. Сенките, простиращи се на пътя, бяха придобили особения синкав цвят, характерен само за зимата. Венера бе вече изгряла на изток. Движението се бе усилило с приближаването на града.

Той погледна към нея и видя, че се бе изправила и гледаше бързащите, безразлични автомобили. Колата пред тях носеше коледна елха върху багажника на покрива си. Зелените очи на момичето бяха станали много големи и той успя да потъне в тях и да погледне света оттам, в един от тези, за щастие, редки мигове, когато природата разреши един човек да напусне себе си и да се слее с всичко наоколо. Той видя как колите пътуват всяка към някое топло място, където се вършеше работа или имаше приятели; където течеше някакъв момент от семеен живот, от който можеше да се почерпи нещо и да се продължи. Видя и тяхното безразличие към всички непознати. За този кратък, хладен миг на прозрение, стори му се, че разбра това, което Томас Карлайл бе нарекъл „големият, мъртъв локомотив на света, препускащ все напред и напред“.

— Пристигаме ли вече? — попита тя.

— Още петнайсет минути.

— Виж, ако съм те нагрубила...

— Не ти, аз бях груб. Чуй сега, нямам какво да правя точно сега, така че мога да те закарам до Ланди.

— Не...

— Или ще те оставя да пренощуваш в Холидей Ин. Не искам да се чувстваш задължена с нещо. Приеми го като подарък за Коледа или нещо такова.

— Наистина ли си разделен с жена си?

— Да.

— И така от скоро?

— Да.

— Децата при нея ли са?

— Нямаме деца.

Те вече приближаваха будките за плащане на пътна такса. Зелените им светлини мигаха безразлично в ранния сумрак.

— Заведи ме у вас, тогава.

— Не е задължително да... Искам да кажа, ако не искаш...

— Просто бих предпочела да не съм сама тази вечер — каза тя. — И не ми се стомира нощем. Страхничко е.

Той се плъзна край една от будките и свали прозореца, при което в колата влезе студен въздух. Подаде на човека картата си плюс долар и деветдесет цента. После потегли бавно. Подминаха светлоотражателна табела, на която пишеше:

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА БЕЗОПАСНОТО ШОФИРАНЕ

— Добре — каза той предпазливо. Знаеше, че да продължава да я убеждава в безобидността на намеренията си би имало вероятно обратен ефект, но не можеше да се сдържи и продължи: — Виж, просто къщата е съвсем пуста, като съм сам в нея. Ще вечеряме нещо и после можем да гледаме телевизия и да ядем пуканки. Ти можеш да спиш в спалнята на горния етаж, а аз...

Тя се засмя леко и той я погледна за миг, навлизайки в кръговото движение в началото на града. Но той вече я виждаше по-трудно и малко неясно. Заприлича му на нещо от неговите сънища. Мисълта за това го притесни.

— Слушай — каза тя. — По-добре да ти кажа нещо още сега. Нали ти споменах за пиения, с който бях досега? Прекарах нощта с него. Той отиваше в Стилсън — там, откъдето ти ме взе. Това му беше цената.

Той спря пред червената светлина на светофара.

— Съквартирантката ми ми беше казала, че ще е тъй, но аз не ѝ повярвах. Не предполагах, че ще трябва да се чукам на всеки километър, докато прекося страната — тя го погледна замислено, но той пак не можеше да разчете лицето ѝ в здрача. — Всъщност никой не те принуждава. Всичко е толкова несвързано, като в безвъздушно пространство. Като влезеш в някой голям град и се замислиш за всичките хора там, ти се доплаква. Не знам защо, но ми се случва. И става така, че предпочиташ да прекараш нощта, чистейки пълките по гърба на някой непознат само за да има жив човек покрай теб, който да диша и да говори.

— Не ме интересува с кой си спала — каза той и навлезе в гъстия поток коли. Автоматично сви по ул. „Гранд“, насочвайки се към дома

си покрай удължението на 784.

— Този, търговският пътник — каза тя, — женен бил от четиринайсет години. Само това повтаряше, докато се клатеше отгоре ми. Четиринайсет години, Шерън, четиринайсет години. Изпразни се за около четиринайсет секунди — довърши тя и се изсмя кратко и тъжно.

— Така ли се казваш? Шерън?

— Не. Това сигурно е името на жена му. Той спря край тротоара.

— Какво правиш? — запита тя изведнъж недоверчиво.

— Нищо особено — каза той. — Това е част от прибирането ми вкъщи. Ела, ако искаш. Ще ти покажа нещо.

Те излязоха от колата и отидоха до вече опустялата платформа. Той сложи голи длани върху желязната тръба на парапета и погледна надолу. През деня бяха полагали грунда. През последните три работни дни бяха носили чакъл. Сега отгоре полагаха грунда. Изоставените машини — камиони, булдозери и жълти грейдери — почиваха тихо във вечерните си сенки като музейни експонати на динозаври. Ето, пред вас е вегетарианецът стегозавър, ето го и хищният трицератоп, с неговата страховита земядна дизелова лопата. Добър апетит.

— Как ти се вижда? — попита я той.

— Трябва ли да ми се вижда някак си? — каза тя, докато се опитваше да си изясни ситуацията.

— Ами, да. Все нещо ще си помислиш — отговори той.

Тя сви рамене:

— Строят път. И какво от това? Строят път в един град, където сигурно никога няма да дойда пак. Как да ми се струва? Грозно е.

— Грозно — с облекчение повтори той като ехо.

— Израснах в Портланд, Мейн — каза тя. — Живеехме в един голям блок и точно отсреща правеха нов супермаркет...

— И събориха ли това, което беше на негово място?

— Ъх?

— Събориха ли...

— А, не. Беше само едно празно пространство и зад него започваха поляните. Струваше ми се, че това копаене, пробиване и удряне никога няма да спре. И си мислех само... смешно е, но... мислех си, че измъчват земята с тези техни клизми, а никой не я е попитал иска ли го тя, или не, или как изобщо я кара. Същата година

имах някакво стомашно-чревно заболяване, така че бях станала специалист по клизмите.

— Разбирам — каза той.

— Отидохме там една неделя, когато нямаше никой. Беше почти същото, много тихо, като човек, умрял насън. Бяха положили част от основите и едни жълти метални пръчки стърчаха от цимента...

— Арматурата.

— Така сигурно се казва. Имаше много тръби и рула тел наоколо, всичките в чист найлон, и много мръсна, разранена земя. Може и да е странно, че казвам разранена, но така изглеждаше. Играхме на криеница там, докато майка ми дойде, прибра ни със сестра ми и ни се накара добре. Каза, че строежите са опасни за малки деца. Сестричката ми бе само на четири години и си изплака очите. Защо ли си спомням за това? Ще се връщаме ли в колата? Студено е.

— Разбира се — каза той и те тръгнаха. Вече потеглили, тя продължи:

— Мислех си, че никога няма да оправят бъркотията на това място. Но скоро, супермаркетът беше готов. Спомням си деня, когато покриваха с асфалт паркинга. А няколко дни след това едни мъже с ръчни колички дойдоха и изрисуваха всички онези жълти линии по него. После направиха един страшен купон и някакъв от големите клечки преряза лентата и всички започнаха да използват магазините, като че ли вечно са си били там. Най-големият магазин се казваше Гнездото на мамута и мама често ходеше там. Понякога, когато ни вземаше с Анджи, си спомнях за онези големи жълти пръчки в цимента. Беше ми един вид тайна мисъл.

Той кимна. Имаше опит с тайните мисли.

— А за теб какво значи всичко това?

— Все още се опитвам да разбера.

Той смяташе да стопли полуготова храна за вечеря, но тя видя филето в хладилника и предложи да го сготви, ако би могъл да почака.

— Давай — каза той. — Не знаех колко време трябва да стои в печката, или при каква температура.

— Липсва ли ти жена ти?

— Ужасно.

— Защото не знаеш как да си сготвиш филето — попита тя, но той не ѝ отговори. Тя изпече картофи и сготви царевична каша. Вечеряха в ъгъла на кухнята и тя изяде четири порции филе, два картофа и си сипа два пъти от кашата.

— Не съм яла така от година — каза тя, палейки цигара, с поглед в празната си чиния. — Сигурно ще си скъсам червата сега.

— Какво ядеш обикновено?

— Детски бисквити. От тези, с форма на разни животни.

— Какво?

— Бисквити.

— И аз така чух.

— Евтини са — каза тя. — Освен това, засищат. Хранителни са, пише на кутиите.

— Хранителни, друг път. Разбиваш си стомаха, малката. А не си толкова малка, за да го правиш още. Ела тук.

Те влязоха в трапезарията и той отвори шкафа с порцелана на Мери. Бръкна в една дълбока сребърна купа и извади връзка банкноти от там. Очите ѝ се разшириха.

— Ама ти да не си пречукал някого?

— Изтеглих си застраховката. Взemi. Двеста долара. Яж с тях.

Тя обаче не докосна парите.

— Ти не си в ред — каза тя. — Какво мислиш, че ще мога да ти направя за двеста долара?

— Нищо.

Тя се засмя.

— Добре — каза той и остави парите на шкафа. — Ако не ги вземеш на сутринта, ще ги изхвърля в клозета. — Не смяташе, обаче, че ще го направи.

Тя го погледна в очите:

— Знаеш ли, струва ми се, че си способен на това. Той замълча.

— Ще видим — каза тя. — На сутринта.

— На сутринта — повтори той след нея.

Той гледаше „Открий истината“ по телевизията. Двама от участниците се преструваха, че всеки е световният шампион по обздравяване на коне, а третият беше истинският шампион. Журито, което включваше Соупи Сейлс, Бил Калън, Арлен Даал и Кити Карлайл трябваше да познае кой лъже и кой не. Гери Мур^[2], единственият

телевизионен водещ столетник, се смееше, пускаше вицове и удряше камбаната, когато времето на участниците изтичаше.

Момичето гледаше през прозореца.

— Ей, — каза тя. — Живее ли някой на тази улица изобщо? Във всички къщи изглежда е тъмно.

— Аз и семейство Данкман — отговори той. — Но Данкманови ще се местят на пети януари.

— Защо?

— Пътят — каза той. — Ще пиеш ли нещо?

— Какво искаш да кажеш с това, „пътят“?

— Ще минава оттук — каза той. — Тази къща ще бъде някъде под средната лента, доколкото мога да си го представя.

— За това ли ми показва строежа?

— Сигурно. Работих и в една пералня, Синята Панделка, на три километра оттук. Пътят ще мине и оттам.

— Затова ли остана без работа? Затвориха пералнята?

— Не съвсем. Трябваше да подпиша един договор, за да се преместим на ново място, в един завод в Уотърфорд, но аз не подписах.

— Защо?

— Не можех да го направя — каза той просто. — Ще пиеш ли нещо?

— Не се чувствай длъжен да ми предлагаш питие — каза тя.

— Боже мой — каза той и затвори очи. — Ти май си мислиш само за едно нещо, а?

За момент в стаята настана конфузно мълчание.

— Пия само коктейл „Отверка“. Имаш ли водка и портокалов сок?

— Да.

— Без миксер, ако може.

— И аз не го използвам никога.

Той отиде в кухнята и й направи коктейла. За себе си наля Южен Комфорт със Севън-ъп и се върна в дневната. Тя си играеше с дистанционното управление и телевизорът сменяше канал след канал, предлагайки всичко, което течеше в седем и половина: „Открий истината“, снеговалеж, „Какво работя“, „Сънувах Джени“, „Островът на Джилигън“, сняг, „Обичам Люси“, сняг, сняг, Джулия Чайлд

готвеше нещо с авокадо и гозбата ѝ приличаше малко на кучешка храна, „Тази цена е добра“, сняг и накрая пак Гери Мур, който приканваше журито да познае кой от тримата участници е авторът на книгата, в която се разказва за прекарания от него един месец в горите на Саскечуан, откъснат от останалия свят и без провизии.

Той ѝ подаде чашата.

— Номер две, ядохте ли буболечки? — попита Кити Карлайл.

— Какво става с тези хора? — попита момичето. — Никъде не дават „Стар трек“^[3]. Тези от телевизията полудели ли са?

— Той е от четири часа на осми канал — отговори той.

— Гледаш ли го?

— Понякога. Жена ми винаги гледа Мърв Грифин.

— Не видях никакви буболечки — отговори номер две от екрана. — Но, ако бях видял, щях да ги изям. — Публиката се заля от смях.

— Тя защо си отиде? Не ми казвай, ако не искаш — тя го погледна несигурно, без да се надява, че ще получи подобно признание.

— Поради същата причина, за която ме и уволниха — каза той, сядайки на дивана.

— Защото не купи новия завод?

— Не. Защото не купих нова къща.

— Гласувам за номер две — казваше Соупи Сейлс, — ... защото ми се струва, че ако бе видял буболечка, наистина би я изял. — Публиката отново се заля от смях.

— Не си... ааа. Е, това е друго. — Тя се вгледа в него, както седеше с чаша в ръка, без да премигва. По лицето и се четеше смес от страхопочитание, възхита и ужас. — И какво ще правиш?

— Не зная.

— Не работиш ли?

— Не.

— Какво правиш по цял ден?

— Карам по околоръстното.

— И вечер гледаш телевизия?

— И пия. Понякога си правя и пуканки. По-късно ще сложа малко пуканки.

— Не ям пуканки.

— Аз ще ги изям сам.

Тя натисна бутона за изключване от дистанционното управление (понякога той си мислеше за малкия, подобен на вафла, уред като за „модул“, защото напоследък всичко, което включваше и изключваше някоя машина бе наричано модул) и картината от екрана на зенита се сви до малка светла точка, която също изчезна.

— Чакай да видя дали добре съм те разбрала — каза тя. — Ти си зарязал жена си и работата си...

— Не точно в тази последователност.

— Както и да е. Ти си ги зарязал заради този път?

Той погледна тъмния телевизор неловко. Макар и рядко да следеше какво става на екрана, когато бе изключен, се чувстваше неудобно.

— Не знам дали е точно така, или не — каза той. — Това, че си направил нещо, не значи непременно, че го разбираш.

— Това един вид протест ли беше?

— *Не зная.* Ако протестираш срещу нещо, значи, според теб, нещо друго би било по-добре. Всички онези хора протестираха срещу войната, защото смятаха, че мирът е за предпочитане. Други се обявяват срещу закона за наркотиците, защото според тях, друг закон би бил по-справедлив, или по-весел, или по-безвреден... Не зная. Защо не включиш телевизора?

— Само секунда.

Той пак забеляза колко зелени бяха очите ѝ, напрегнати, като на котка.

— Ти мразиш пътя, така ли? Технологичното общество, част от което е той? Обезчовечаването на...

— Не е това — каза той. Трудно можеше да е откровен и се зачуди защо изобщо си прави труда да продължава този разговор, когато една лъжа би му сложила край бързо и лесно. И тя бе като останалите младежи, като Вини, като хората, които вярваха в информацията, която системата даваше за себе си — тя искаше пропаганда, подкрепена с факти и графики, но не и неговия отговор. — Цял живот гледам как наоколо строят пътища и сгради. Никога дори не съм се замислял за това, освен за неудобството, когато трябва да вървиш по улицата, а не по тротоара, затрупан от тухли и вар, защото строителната фирма събаряла с гюле.

— Но когато това дойде пред вратата ти... пред *твоята къща* и твоята работа, реши да кажеш не.

— Казах не, така е. — Но той не бе сигурен на какво точно бе казал не. Или бе казал да? Да, в крайна сметка, да, на онзи разрушителен импулс, който е бил част от него през цялото време, подобно на вродения механизъм за самоунищожение, заложен в тумора на Чарли. Той осъзна, че му се иска Фреди да се появи пак. Фреди можеше да й каже, това, което тя искаше да чуе. Но Фреди напоследък се правеше на тежък.

— Ти или си луд, или си наистина забележителен — каза тя.

— Забележителни хора има само по книгите — каза той. — Нека да включим телевизора.

Тя го включи. Загледаха се в предаването.

— Какво пиеш?

Беше девет и петнайсет. Той бе замаян, но не пиан, както би бил, ако беше сам. Правеше пуканки в кухнята. Обичаше да гледа как зрънцата подскачат под стъкления капак и се трупат все по-големи и по-големи, подобно на трупация се сняг, който като че ли идваше от земята, а не от небето.

— Южен Комфорт със Севън-ъп — каза той.

— Какво?

Той се засмя сконфузено.

— Мога ли да опитам един? — тя му подаде празната си чаша и се ухили. Това бе първото напълно естествено изражение на лицето й, откакто я беше взел на пътя. — С „Отверките“ не те бива.

— Зная. Комфорт и Севън-ън е личното ми питие. Пред други хора пия само уиски. Мразя уискито.

Пуканките бяха готови и той ги изсипа в една голяма пластмасова купа.

— Може ли да си взема?

— Разбира се.

Той и направи един Комфорт със Севън-ъп, а после поля с малко разтопено масло пуканките.

— Това ще претовари с холестерин кръвообращението ти — каза тя, като се облегна на рамката на вратата между кухнята и трапезарията. — Знаеш ли, това ми харесва.

— Винаги ще ти харесва. Пази го само в тайна и няма да съжаляваш.

Той посоли пуканките.

— Холестеринът запушва артериите ти — каза тя. — Тунелчетата, където минава кръвта, стават все по-малки и по-малки и един ден... *аааах* — тя се хвана театрално за гърдите, при което разля част от питието върху пуловера си.

— Обмяната ми не дава никакъв шанс на холестерина — каза ѝ той и излезе през вратата. Като се разминаваха, докосна леко гърдите ѝ (добре стегнати в сутиен, ако можеше да се съди по допира). Гърдите на Мери от години не бяха му носили такова усещане. Но така, може би, не трябваше да се мисли.

По-голямата част от пуканките изяде тя.

На новините в единайсет тя започна да се прозява. Вестите бяха предимно за енергийната криза и за магнетофонните ленти в Белия дом.

— Качвай се горе — каза той. — Легни да се напиш.

Тя го изгледа.

— Добре ще е, ако спреш да гледаш като ужилена, всеки път, когато чуеш думата „легло“. Основното предназначение на Голямото Американско Легло е хората да спят на него, а не да се съвкупляват.

Думите му я накарах да се усмихне.

— Дори не искаш да обърнеш чаршафите ли?

— Не си малка.

Тя го погледна спокойно.

— Можеш да дойдеш с мен горе, ако искаш — каза тя. — Реших да ти го кажа още преди час.

— Не... но нямаш представа колко привлекателна е поканата ти. През целия си живот съм спал само с три жени и първите две от тях бяха толкова отдавна, че едва си ги спомням. Преди да се оженя.

— Шегуваш ли се?

— Не, изобщо.

— Виж, не го правя само защото си ме взел с колата, или задето ме остави да спя тук, или нещо такова. Нито пък за парите, които ми предложи.

— Благодаря ти за тези думи — каза той и стана. — А сега, качвай се горе.

Но тя не тръгна към стълбите.

— Трябва да знаеш защо не искаш да дойдеш?

— Трябва ли?

— Да. Да вършиш неща, които не можеш да си обясниш — както каза — това е лесно, защото резултатът в крайна сметка е налице. Но, ако решиш да не свършиш нещо, тогава трябва да разбереш защо.

— Добре — каза той и посочи с глава към трапезарията, където парите лежах на шкафа. — Заради парите е. Много си млада, за да ставаш курва.

— Няма да ги взема — каза тя веднага.

— Знам, че няма да ги вземеш. Затова и аз няма. Искам да ги вземеш.

— Защото само ти можеш да си толкова добър ли?

— Точно така. — Той я погледна предизвикателно в очите.

Тя поклати глава раздражително и стана.

— Добре. Но да знаеш, че си един буржоа.

— Знам.

Тя отиде до него и го целуна по устата. Беше възбуждащо. Той усети миризмата ѝ, а тя бе приятна. Почти на момента усети, че получава ерекция.

— Хайде — каза той.

— Ако все пак, през нощта решиш друго.

— Няма — той я проследи как отиде до стълбите боса по пода. — Ей?

Тя се извърна и вдигна вежди.

— Как се казваш?

— Оливия, ако има някакво значение. Глупаво име, нали? Като Оливия де Хавиланд.

— Не, напротив. Харесва ми. Лека нощ, Оливия.

— Лека нощ.

Тя се качи горе. Той чу как тя светна лампите, както бе чувал Мери да прави това, като си лягаше преди него. Ако се вслушаше добре, сигурно щеше да може да чуе и тихото влудяващо шумолене на пуловера, свличащ се по гърдите ѝ, или дори краткия звук на разкопчаното копче, което държеше джинсите на кръста ѝ.

Той включи телевизора с дистанционното управление.

Пенисът му бе все още в ерекция и се чувстваше неудобно. Издуваше панталоните му отпред. Нещо, което Мери някога бе нарекла „скалата на вековете“, или, веднъж, — „змията, превръщаща се в камък“, по времето, когато леглото бе само една любима спортна площадка. Той пристегна бельото към себе си, но ерекцията му не спадна и той стана прав. След като постоя така известно време, почувства, че се отпуска и пак седна.

След новините имаше филм — „Мозъкът на планетата Ару“ с Джон Ейгър. Заспа пред телевизора, стиснал дистанционното управление в ръка. След няколко минути под панталоните му нещо се раздвижи и ерекцията му отново се завърна, крадешком, подобно на убиец, оказал се отново на мястото на отдавнашно престъпление.

[1] *Грейхаунд* — компания за автобусни превози с маршрути из целите САЩ — б. прев. ↑

[2] *Гери Мур* — популярен водещ на телевизионни състезания — б. прев. ↑

[3] *„Стар трек“* — един от най-популярните и най-дълги научнофантастични тв сериали — б. прев. ↑

7 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Но той все пак отиде при нея тази нощ. Сънят с кучето на г-н Пиази отново го споходи и този път той знаеше, че момчето, което се приближава към животното беше Чарли. Това само направи съня още по-тежък и когато кучето на г-н Пиази скочи към Чарли, той се събуди с мъка, подобно на човек, изпъзлял с нокти от плитък, пясъчен гроб.

Той размаха ръце във въздуха, все още в полусън, и изгуби чувството си за равновесие върху дивана, където бе заспал свит. За момент се задържа с усилие на ръба на дивана, изгубил ориентация и изпаднал в ужас за мъртвия си син, който продължаваше да умира всяка нощ в сънищата му.

При падането си на пода, удари глава и почувства болка в рамото. Това все пак го разбуди достатъчно, за да се убеди, че е собствената си дневна и сънят вече е свършил. Това, което намираще, завърнал се в реалността, бе жалко, но не така ужасяващо.

Какво ставаше с него? Грозната картина на това, което бе сторил с живота си, изведнъж се откри пред очите му. Беше го разбил, скъсал го бе открай докрай като парче долнопробен плат. Вече нищо не можеше да е наред. Болеше го всичко. В гърлото си усещаше дъха на Южен Комфорт и когато се уригна, върна в устата си някаква горчилка, преди да я преглътне обратно.

Започна да трепери и хвана с ръце коленете си в напразно усилие да ги спре. Нощем, всичко му се виждаше странно. Какво търсеше той на пода в стаята си, стиснал колене и треперещ като стар пияница в градинска алея? Или, може би, като някой побъркан; това май бе вероятно. Така ли беше наистина? Беше ли се побъркал? Не пощурял, превъртял, мръднал или нещо от сорта, което звучеше несериозно; беше ли луд? Мисълта за това го хвърли отново в ужас. Нима беше ходил при някакъв мафиот, за да търси експлозиви? Наистина ли криеше в гаража си две пушки, с едната от които можеше да убие и слон? От гърлото му излезе някакво кратко скимтене и той стана трудно. Костите му пропукаха като на старец.

Качи се на горния етаж, без за миг да си разрешава да се замисли върху това, което правеше, и влезе в спалнята си.

— Оливия? — прошепна той. Сцената му се струваше смехотворна, като филм с Рудолфо Валентино. — Спиш ли?

— Не — отговори тя. Гласът ѝ потвърждаваше отговора. — Часовникът не ме остави на мира. С това непрекъснато цък. Изключих го от контакта.

— Bravo — каза той. Отговорът му едва ли беше от най-подходящите. — Сънувах лош сън.

Той чу как завивките от леглото се отместиха.

— Хайде. Ела при мен.

— Не ис...

— Няма ли да млъкнеш най-сетне?

Той легна при нея. Беше гола. Любиха се. После заспаха.

На сутринта температурата бе паднала до минус седем градуса. Тя го попита дали получава някакъв вестник.

— Преди получавахме — каза той. — Кени Тъплингър го носеше. Но се премести със семейството си в Айова.

— Чак в Айова — каза тя и включи радиото. Течеше прогнозата за времето. Студено и ясно.

— Искаш ли пържено яйце?

— Две, ако може.

— Разбира се. Виж, за снощи...

— Нищо не искам да видя. Снощи получих оргазъм. А това ми се случва много рядко. Хубаво беше.

Той усети как в него се прокрадва някакво самодоволство, може би, точно както тя бе искала да стане. Изпържи яйцата. Две за нея и две за него. С препечен хляб и кафе. Тя изпи три чаши кафе със захар и сметана.

— Е, какво ще правиш сега? — запита го тя, когато и двамата бяха привършили.

— Ще те закарам до магистралата — отговори той бързо.

Тя махна нетърпеливо с ръка.

— Не за това. Какво ще правиш с живота си?

— Това вече звучи сериозно — ухили се той.

— Не за мен, а за теб — каза тя.

— Не съм мислил за това — каза той. — Знаеш ли, преди — той наблегна на думата преди, за да подчертае, че тя включваше целия му живот досега — преди брадвата да падне, трябва да съм се чувствал като затворник, осъден на смърт. Всичко минаваше като на сън. Сън, отразен в огледало, който щеше да продължи безкрайно. Сега всичко ми изглежда истинско. Снощи... например, това бе много истинско.

— Радвам се, че така мислиш — каза тя и видът ѝ го потвърждаваше. — Но какво ще правиш отсега нататък?

— Наистина не зная.

— Това е вече тъжно.

— Тъжно ли? — запита той. Не беше на това мнение.

Отново пътуваха в колата по 7, към Ланди. Движението в града ту потегляше, ту спираше. Хората отиваха на работа. Когато минаваха край строежа на удължението на 784, работният ден вече започваше. Мъже с жълти каски и зелени ботуши се качваха на машините си, а дъхът им излизаше като пара в мразовития въздух. Двигателят на един оранжев грейдер изръмжа, после пак, после гръмна като граната и подхвана насечената си песен на празен ход. Шофьорът му започна да го форсира на равни интервали и той прогърмяваше като оръдейна стрелба на война.

— Оттук, от високото, приличат на деца, които бутат камиончета в купчината пясък — каза тя.

Извън града движението отслабна. Бе взела двестата долара без неудобство, без нежелание, но и без голям ентузиазъм. Бе разпорила част от подплатата на палтото си и бе пъхнала парите вътре, като след това бе зашила дупката с иглата и синия конец от шивашката кутия на Мери. Бе отказала на предложението му да я закара до автогарата с аргумента, че на стоп парите щели да ѝ стигнат за много по-дълго.

— Та, какво прави хубаво момиче като теб в кола като тази? — понита той.

— Хм? — погледна го тя стреснато, още неизлязла от собствените си мисли.

Той се усмихна:

— Защо ти? Защо Лас Вегас? И ти я караш по ръба като мен. Каж ми нещо за себе си.

— Няма кой знае какво за разказване — сви рамене тя. — Бях в Университета в Ню Хемпшър, край Даръм. Не е далеч от Порстмут. Изкарах първата година. Живеех в града. С едно момче. И нещо прекаляхме с наркотиците.

— На хероин ли бяхте?

— Не — засмя се тя развеселена. — Никога не съм познавала някой, който да е на хероин. За нас малките наркоманчета от средната класа има халюциногени. Лисергична киселина. Мескалин. Няколко пъти опитах пейоти, няколко пъти — Ес Те Пе. Химикали. От септември до ноември трябва да съм се дрогирала шестнайсет или осемнайсет пъти.

— И как ти се отрази?

— Искаш да кажеш дали имах проблеми?

— Не, не това — отговори той безобидно.

— Понякога ми ставаше и зле, но винаги имаше и хубава част. И обратно, друг път се получавах добре, но пък имаше и по нещо страшно. Веднъж реших, че съм болна от левкемия. Тогава се поуплаших. Но най-вече се чувствах странно. Не видях Бог. Не се опитвах да се самоубия. Нито пък да убия някой друг — тя се замисли за минута. — Всеки ги приказва какви ли не за тези химикали. Тези, които не ги вземат, като Арти Линклетър, казват, че от тях се умира. Пристрастените към тях твърдят, че те могат да ти отворят всички врати. Да пробиеш тунел до душата си и се огледаш в нея, все едно е съкровище от роман на Ейч Райдър Хагард. Чел ли си нещо от него?

— На младини бях прочел Тя. Нали беше от него?

— Да. Мислиш ли, че душата ти е нещо като изумруд на челото на някой тотем?

— Не съм се замислял за това.

— На мен не ми се вярва. Ще ти кажа какво бе най-хубавото и най-лошото от моя опит с химикалите. Най-хубаво беше, когато веднъж се дрогирах в апартамента и гледах тапетите. Всичките тези мънички червени точки по тапетите се превърнаха в сняг за мен. Седях си в стаята и повече от час гледах как на стената се вие снежна буря. После видях едно малко момиченце да върви през снега. Носеше шал на главата, от някакъв груб плат, и го държеше с ръка под лицето си, ей така — тя сви юмрук под брадичката си. — Реших, че сигурно си отива вкъщи и хоп! Пред мен се изправи цялата улица, покрита със сняг. Тя

продължи още малко и си влезе у тях. Това беше най-хубавият ми случай. Седиш си в апартамента и гледаш стеновизия. Или главовизия, както каза Джеф.

— Джеф беше момчето, с което живееше ли?

— Да. Най-лошото бе, когато веднъж реших да отпуша мивката. Не знам защо стана така. Но, като се дрогираш ти идват странни идеи, само дето тогава всички ти се струват абсолютно нормални. Струваше ми се, че просто *трябва* да отпуша мивката. Така че, извадих тапата на канала и... лайната започнаха да излизат от там. И досега не знам дали имаше някакви истински лайна, или всичките бяха само в главата ми. Смляно кафе. Парче от риза. Големи топки мазна мръсотия. Нещо червено, което приличаше на кръв. И ръката. Човешка ръка.

— Какво?

— *Ръка*. Извиках на Джеф, казах му: „Виж, пуснали са някого по тръбите“. Но той бе изчезнал някъде и бях сама. Хванах китката и задърпах като луда, докато я измъкнах до лакът. Ръката си беше там, дланта върху порцелана, цялата на точки от кафето, а лакътят — в тръбата. Отидох до дневната да видя дали Джеф не се е върнал и като се върнах в кухнята пак, ръката беше изчезнала. Тогава се притесних. Сега понякога я сънувам.

— Интересно — каза той, намалявайки скоростта; докато преминал по един мост; върху който се работеше.

— От химикалите ставаш луд — каза тя. — Понякога това ти действа добре. Но в повечето случаи — не. Така или иначе, бяхме прекалили. Виждал ли си от тези рисунки на атоми, с протони, неутрони и електрони, които се въртят?

— Да.

— Ами, нашият апартамент беше нещо като ядро и всички хора, които влизаха и излизаха оттам, бяха като протони и електрони! Влизат, излизат, блуждаят безразборно, като в *Манхатън трансфър*.

— Това не съм го чел.

— Прочети я. Джеф казваше, че Дос Пасос е първия гонзо журналист. Щура книга. Както и да е. Понякога седяхме вкъщи, гледахме телевизия, като звукът бе намален докрай, а на грамофона се въртеше някоя плоча, всеки пиан, някои се чукаха в спалнята даже, и аз дори не познавах някои от тези хора, нито път те — мен. Разбираш ли?

Спомняйки си за някои от купоните, които бе изкарал пиан, като Алиса в страната на чудесата, той каза, че разбира.

— И една вечер по телевизията имаше предаване с Боб Хоуп^[1]. И пак всички бяха пиани, опушени и се превиваха от смях на старите лафове на Хоуп за политиците във Вашингтон. Ей така, пред телевизора, като мама и татко вкъщи. Помислих си, явно, заради това е трябвало да преживеем Виетнам; за да може после Боб Хоуп да хвърли моста между поколенията. Всичко просто опира до това как решаваш да се забавляваш.

— Но ти беше твърде чиста за това, така ли?

— Чиста? Не. Но се замислих за последните петнайсетина години и изведнъж ми заприличаха на някаква уродлива и смешна игра на монопол. Френсис Гери Пауърс — убит в неговия Ю-2. Губиш ред. Негърска демонстрация, разпръсната с водни струи в Селма. Влизаш в затвора. Стрелят по поход за граждански права в Мисисипи, митинги, походи, Лестър Мадокс с брадвата в ръце, Кенеди — убит в Далас, Виетнам, нови митинги, вълненията в университета Кент, студентски стачки, женското движение, и за какво бе всичко това? За да могат куп пиани глави да седят натъпкани в тесния апартамент и да гледат Боб Хоуп? Майната им. Реших да ги зарежа.

— Ами Джеф? Тя сви рамене:

— Той има стипендия. Справя се добре. Казва, че ще напусне през лятото, но няма да го потърся, докато сам не дойде. — По лицето ѝ бе изписана някаква несигурност, която сигурно в себе си усещаше като лошо предчувствие.

— Липсва ли ти?

— Всяка нощ.

— Защо Вегас? Познаваш ли някого там?

— Не.

— Странно място за идеалист като теб.

— За такава ли ме смяташ? — тя се засмя и запали цигара. — Може и така да е. Но мисля, че на идеала не му трябва някаква специална среда. Искам да видя този град. Толкова е по-различен от всички други в страната, че трябва там да е по-добре. Но няма да се отдам на хазарта. Ще си намеря работа.

— И после?

Тя изпусна облак дим и сви рамене. Подминаха табела с надпис: ЛАНДИ 7 КМ.

— Ще се опитам да се стегна — каза тя. — Дълго още няма и да докосна наркотик, а смятам да откажа и тези — тя вдигна цигарата между пръстите си, която случайно описа във въздуха кръг, подобен на въпросителна. — Ще спра да си въобразявам, че животът ми още не е започнал. Защото не е така. Започнал е, че дори и една трета от него е изтекла. Изпила съм каймака.

— Ето. Там е входа за околоръстното. Той отби вдясно и спря.

— Ами ти, човече? Какво ще правиш ти?

— Ще изчакам хода на някои събития — каза той внимателно. — Няма да бързам с избора си.

— Не си в отлична форма, ако разрешиш да ти кажа.

— Нямам нищо против.

— На. Вземи това — тя държеше малко пакетче от алуминиево фолио между двата пръста на дясната си ръка.

Той я взе и я разгледа. Ясното сутрешно слънце се отрази в металната повърхност и изпрати няколко хелиолъча в очите му.

— Какво е това?

— Продукт четири от серията мескалин. Най-твърдият и най-чист химикал, правен някога — тя се поколеба. — Може би ще е по-добре да го хвърлиш в клозета и да пуснеш водата, като се прибереш къщи. Може да те скапе още повече. Но може и да ти помогне. Така съм чувала.

— А виждала ли си това да става?

— Не — усмихна се тя горчиво.

— Ще направиш ли нещо за мен? Ако можеш?

— Ако мога.

— Обади ми се на Коледа.

— Защо?

— За мен ти си като книга, която не съм дочел. Искам да разбера още малко какво става нататък. Обади се за моя сметка. Сега ще ти напиша телефонния номер.

Той търсеше химикал в джоба си, когато тя каза:

— Не.

Той я погледна, учуден и наранен:

— Защо?

— Не зная. Харесваш ми, но все едно някой те е урочасал. Не мога да ти обясня. Все едно си на път да направиш нещо наистина идиотско.

— Ти мислиш, че съм се побъркал — чу се да казва той. — Майната ти, тогава.

Тя излезе схванато от колата. Той се наведе към нея.

— Оливия...

— Може и да не се казвам Оливия.

— Нищо. Ако си. Моля те, обади се.

— Внимавай с това — каза тя, като посочи малкото пакетче. — Ще тръгнеш като сомнамбул.

— Сбогом. И умната.

— Какво значи това? — отново горчивата усмивка. — — Сбогом, г-н Доус. Благодаря. И знай, че те бива в леглото, ако позволиш да ти го призная. Наистина. Сбогом.

Тя гръшна вратата, пресече път 7 и застана до стълба на входната рампа. Той продължи да гледа как тя вдига ръка на две коли. Никоя от тях не спря. Пътят бе вече чист и той завъртя обратно, натискайки клаксона веднъж. В огледалото за обратно виждане, смаляващият ѝ се образ му махна.

Хлапачка, помисли си той, събрала цялата мнителност на света. Въпреки това, когато протегна ръка за да включи радиото, пръстите му трепереха.

Той се върна до града, прехвърли се на околоръстното и пропътува триста километра със сто километра в час. По едно време за малко да изхвърли малкото пакетче през прозореца. После почти бе решил да вземе хапчето на момента. Накрая той просто го остави в джоба на палтото си.

Когато се прибра, се чувстваше изтощен и изпразнен от всякаква емоция. Строителството на 784 бе напреднало през деня. След две седмици пералнята щеше да бъде готова за гюлето. Вече бяха извадили оттам тежкото оборудване. Том Грейнджър му беше казал това в един странен, мъчителен телефонен разговор преди три дни. В деня, когато я сричат до земята, ще бъда там цял ден, помисли си той. Реши дори да си вземе храна, за да може да гледа през цялото време.

Имаше, писмо за Мери от брат ѝ в Джексънвил. Очевидно не беше научил, че са се разделили. Той отдели писмото разсеяно при останалата поща за Мери, която все забравяше да препрати.

Сложи една полуготова вечеря в печката и понечи да си налее нещо за пиене. Реши да не пие. Искаше да помисли за сексуалното си приключение с момичето предната нощ, да му се наслади отново, да го изследва във всичките му нюанси. След няколко питиета то щеше да възприеме неестествената, пресилена форма на някой лош секс филм — *Непослушните гимназистки, Вход с легитимация* — а той не искаше да си мисли за нея по този начин.

Но не можа да се получи, поне не така, както той искаше. Не можеше да си спомни точно усещането на допира със стегнатите ѝ гърди, или тайния вкус на зърната им. Знаеше, че самото сношение с нея му бе доставило повече удоволствие, отколкото с Мери. Оливия бе го обгърнала по-здраво и по-уютно отдолу и даже веднъж пенисът му бе изскочил от вагината ѝ със звук, подобен на тапа от шампанско. Но той така и не можеше да определи какво точно бе представлявало удоволствието. Вместо да може да го почувства, той изпита желанието да мастурбира. Това го отврати. След това се отврати и от отвращението си. Тя далеч не бе светица, повтори си той, докато сядаше да вечеря с полуготовата си храна. Пътник със дупе, вместо билет. Чак до Лас Вегас. Усети, че му се иска да може да погледне на целия епизод с жълтеникавите Очи на Маглиоре, което го отврати най-много.

По-късно, въпреки всичките си добри намерения, той пак се напи и към десет часа познатото сантиментално желание да се обади на Мери го заяде отново. Вместо това, започна да онанира пред телевизора и в момента, когато изпита оргазъм, водещият доказваше недвусмислено, че новото лекарство „Анасин“ успокоява и най-страшните болки по-добре от всички други.

[1] Боб Хоуп — популярен водещ на коментарни телевизионни предавания само няколко пъти годишно — б. прев. ↑

8 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той не отиде на разходка с колата в събота. Мотаеше се безцелно из къщата, отлагайки това, което неизбежно трябваше да свърши. Най-накрая се обади в дома на тъста и тъща си. Лестър и Джийн Келъуей, родителите на Мери, и двамата приближаваха седемдесетте.

При досегашните му обаждания, Джийн (която Чарли бе наричал „мама Джийн“) бе вдигала телефона и думите ѝ се превръщаха в бучки лед в мига, когато разбираше кой звъни. За нея, както и за Лестър, той беше някакво животно, хванало бяс и ухапало дъщеря им. Сега този звяр непрекъснато ги безпокоеше, явно пиян, и хленчеше момичето им да се върне при него, за да може пак да я ухапе.

Този път чу как Мери отговори с „Ало?“, което го облекчи достатъчно, за да може да говори спокойно.

— Аз съм, Мери.

— Аа, Барт. Как си? — бе невъзможно да се прочете гласа ѝ.

— Бивам.

— Какво става със запасите от Южен Комфорт?

— Вече не пия, Мери.

— Какъв успех — каза тя студено, което го хвърли в паника, мислейки, че изобщо не може да усети реакциите ѝ на другия край на линията. Възможно ли бе някой, когото бе познавал тъй дълго и може би, така добре, да се отчужди от него толкова бързо и лесно?

— Да, наистина — каза той схванато.

— Разбрах, че пералнята е трябвало да затвори — каза тя.

— Вероятно само временно. — Той имаше странното усещане, че пътува в асансьор и отнемай къде приказва за глупости с някой, който също го смята за глупак.

— Жената на Том Грейнджър ми каза нещо друго. — Ето и нещо като обвинение. Обвинението бе за предпочитане през безразличието.

— Том няма да има проблеми. Конкуренцията от центъра го преследва от години. Онези от „Светлочист“.

Стори му се, че тя въздъхна:

— Защо се обаждаш, Барт?

— Мисля, че трябва да се видим — каза внимателно той. — Трябва да поговорим за това, Мери.

— Искаш да кажеш, за развода? — Тя го изрече достатъчно равно, но му се стори, че този път усети някакъв страх в гласа ѝ.

— Искаш развод ли?

— И аз не зная какво искам — спокойствието ѝ се пропука и сега тя говореше уплашено и гневно. — Смятах, че всичко е на ред. Бях щастлива и смятах, че и ти си щастлив. Сега, изведнъж, всичко се оказва съвсем друго.

— Ти смяташе, че всичко е наред — каза той. Изведнъж бе предизвикала гнева му. — Трябва да си била доста глупава, за да мислиш така. Мислиш, че си захвърлих работата, ей така, на шега? Ученик, хвърлил димка в тоалетните, за такъв ли ме смяташ?

— Какво има тогава, Барт?

Какво стана? Гневът му се срути като купчина пожълтял сняг и той усети, че в очите му напират сълзи. Отблъсна ги с мъка, чувствайки се предаден. Не трябваше да ѝ се обажда трезвен. Така, смяташе, че няма да се изпусне от контрол, а сега изведнъж се оказваше, че иска да избухне в плач на скута ѝ и да си каже всичко, като дете със счупена кьнка и ожулено коляно. Но не можеше да ѝ каже точно къде бе проблемът, защото и сам не знаеше, да плаче, без да знае защо би било твърде силна заявка за лудницата от негова страна.

— Не зная — каза той.

— Чарли?

— Ако си могла да усетиш това, как така не видя и всичко друго? — безпомощно отговори той.

— На мен също ми липсва, Барт. Винаги. Всеки ден. Не можеше да приеме. *Странно го показваш, тогава.*

— Така няма смисъл — каза той накрая. По бузите му се стичаха сълзи, но той успяваше да запази гласа си спокоен. *Госпожо, мисля, че достатъчно ви изтряях*, помисли си той и почти се изкикоти. — Не е за телефон. Обадих се Да ти предложи да се срещнем на обяд в понеделник. При Анди.

— Добре. В колко часа?

— Няма значение. Все ще успея да изкръшкам от работа. — Шегата му се строполи на пода и умря там незабелязана.

— Един часа? — попит тя?

— Може. Вече, ще съм запазил маса за двама.

— Резервирай я. Не искам просто да седнеш там в единайсет и да започнеш да пиеш.

— Няма — каза той, знаейки, че вероятно точно така ще стане.

За момент и двамата замълчаха. Нямаше какво друго да си кажат. Почти недоловимо сред бръмченето на линията, някъде далеч непознати гласове говореха за непознати неща. Тогава тя каза нещо, което го свари напълно неподготвен.

— Барт, трябва да отидеш на психиатър.

— Да отида къде?

— На психиатър. Зная как звучи това, казано по този начин. Но искам да знаеш, че каквото и да решим, няма да се върна и да заживея с теб, ако не направиш това...

— Дочуване, Мери — каза той бавно. — Ще се видим в понеделник.

— Барт, ти се нуждаеш от помощ, която аз не мога да ти предложа.

Бавно, забивайки ножа по най-добрия начин, на който бе способен, през пет километра студена жица, той каза:

— Така си и знаех. Дочуване, Мери.

Той затвори телефона, преди да може да чуе отговора и установи, че е доволен от това. Гейм, сет и мач. Захвърли пластмасовата купа на другия край на стаята и установи, че е доволен, задето не е хвърлил нещо чупливо. Отвори шкафа над мивката, грабна първите две чаши, които попаднаха пред очите му и ги запрати на пода. Те се разбиха на парчета.

Мери, моя Мери, провикна се той сам на себе си, защо не вземеш просто да пукнеш, дано?

Той удари с все сила юмрук в стената, за да спре вика си и изкрещя от болката. Стисна наранената си дясна ръка с лявата и остана така да трепери по средата на стаята. Когато отново дойде на себе си, взе метлата и лопатката и събра строшеното от пода, изплашен, намусен и полупиян, макар този ден още да не бе пил.

9 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той се качи на околоръстното, пропътува около двеста километра в едната посока и обърна. Не се осмели да продължи напред. Тази неделя бензин не се продаваше никъде и всички бензиностанции по пътя бяха затворени. А не му се вървеше. Ето, виждаш ли? запитва се той сам, така ги прецакват лайната като теб, Джорджи.

Фред? Ти ли си? На какво дължа честта за това посещение, Фреди?

Духай го, мой човек.

На път към дома си, той чу следното държавно рекламно съобщение по частната радиостанция:

„И така, значи, вие се притеснявате от недостига на бензин и искате да сте сигурни, че за вашето семейство ще има достатъчно тази зима. И затова, в момента сте на път към бензиностанцията в съседния град с шест двайсетлитрови туби в багажника. Но, ако наистина ви е грижа за семейството, по-добре обърнете този час и се върнете у дома. Да се държи бензин по този начин, в тубите, е опасно. Освен това е и незаконно, но нека забравим това за минута. Чуйте само това: когато бензиновите изпарения се смесят с въздуха, те стават взривоопасни. Един литър от тази газова смес носи взривната сила на шест пръчки динамит. Помислете, преди да напълните тубите. Помислете и за семейството си. Ние просто искаме да сте живи и здрави.

Това бе държавно рекламно съобщение по станция WLDM. А рокаджиите от студиото ви напомнят, че бензинът трябва да се съхранява само от тези, които могат да правят това безопасно.“

Той изключи радиото и намали на осемдесет, после пак се върна в лентата за изпреварване.

— Шест пръчки динамит — каза си на глас той. — Виж ти, колко интересно.

Ако бе погледнал в огледалото в този момент, той щеше да види, че злъчно се усмихва.

10 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той пристигна в ресторанта „При Анди“ малко след единайсет и трийсет и оберкелнерът му даде маса точно до стилизираните прилепови криле, които водеха към фоайето. Масата не бе добра, но бе една от малкото празни по това време на деня, когато ресторантът се пълнеше бързо с хора. „При Анди“ беше специализиран за филета, пържоли и нещо, наречено, андибургер, което представляваше огромна разцепена наполовина сусамова питка с богата салата, бургер и една клечка за зъби, която да придържа цялата тази маса.

Подобно на всички големи градски ресторанти и този преживяваше необяснимите цикли на слаба и силна посещаемост от страна на деловите хора и останалите, работещи наблизко служители. Преди два месеца, той би могъл да влезе и да си избере всяка маса по негов вкус по всяко време на деня; след три месеца сигурно пак щеше да е същото. За него, това бе една от незначителните житейски загадки, подобно на странните щастливи съвпадения в книгите на Чарлз Форт, или инстинктът, който теглеше лястовиците всяка пролет в Капистрано.

Той хвърли бърз поглед наоколо докато сядаше, страхувайки се, че ще се засече с Вини Мейсън, или Стийв Орднър или някой друг от персонала в пералнята. Ресторантът обаче бе пълен само с непознати. Вляво от него млад мъж се опитваше да убеди момичето си, че могат да си позволят да отидат за три дни до Сън Вели през февруари. Останалите разговори в помещението се смесваха в непонятно, успокояващо жужене.

— Нещо за пиене, господине? — сервитьорът бе застанал до лакътя му.

— Уиски с лед, моля — каза той.

— Благодаря — каза сервитьорът.

Първото уиски с мъка го изкара до обед, до дванайсет и трийсет бе изпил още две, а след това на инат си поръча и едно двойно. Видя Мери тъкмо когато го пресушаваше. Тя се спря на вратата между фоайето и залата, търсейки го с поглед. Няколко глави се обърнаха към

нея и той си помисли: *Мери, трябва да си ми благодарна — наистина си красива.* Той вдигна дясната си ръка ѝ махна.

Тя също му махна с ръка и се насочи към масата. Носеше дълга до коляното вълнена рокля в мек сив цвят на бледи фигури. Косата ѝ бе сплетена в дебела плитка, която висеше на гърба ѝ по начин, който той не си спомняше да е виждал някога по-рано (и който може би точно по тази причина бе избран за случая). Прическата ѝ я правеше по-млада на вид и той с угризение си спомни за миг Оливия под него на леглото, което бяха споделяли толкова често двамата с Мери.

— Здравей, Барт — каза тя.

— Здравей. Изглеждаш невероятно добре.

— Мерси.

— Ще пиеш ли нещо?

— Не... само един андибургер. Отдавна ли си тук?

— Не, скоро дойдох.

Хората, дошли на обяд, бяха пооредели и неговият сервитьор се появи почти на минутата.

— Сега ли предпочитате да поръчате, господине?

— Да. Два пъти андибургер. Мляко за дамата. И още едно двойно за мен.

Той хвърли поглед към Мери, но по лицето ѝ не се четеше нищо. Това беше лошо. Ако беше проговорила; щеше да се откаже от новото уиски. Надяваше се, че няма да му се налага да ходи до тоалетната, защото не бе сигурен, че няма да се олюлява вървейки. Това би превърнало срещата им в чудесен разказ за нейните родители вкъщи. „Заведи ме до луната, да изпусна си водата“. Той почти се изхили.

— Е, още не си пиан, но вече си почнал — каза тя, като отвори салфетката в скута си.

— Добре казано. Подготви се вкъщи ли?

— Барт, нека не започваме.

— Добре — съгласи се той.

Тя започна да си играе с водната чаша. Той придърпваше с пръсти ръба на горната покривка.

— Е? — каза тя накрая.

— Е, какво?

— Стори ми се, че искаше да ми кажеш нещо, когато се обади. Сега, почерпил толкова шотландски кураж, сигурно ще успееш.

— Настинката ти се е оправила — каза той идиотски и без да иска скъса края на покривката между пръстите си. Не можеше да ѝ каже това, което сега занимаваше ума му — че тя изведнъж се бе променила, че внезапно бе започнала да изглежда изтънчена и опасна като интелигентна секретарка, която можеше да си извоюва по-дълга обедна почивка и да си позволи да отказва предложено питие от всеки, който носи костюм за по-малко от четиристотин долара. Кое то тя можеше да познае само по използвания плат.

— Какво ще правим, Барт?

— Мога да отида на психиатър, ако държиш — каза той тихо.

— Кога?

— В близките дни.

— Можеш да си определиш час и днес следобед, ако искаш.

— Не познавам нито един от тези.

— Има ги в указателя.

— Не ми се иска толкова идиотски да си избирам човека, който ще ми бърка в мозъка.

Тя го погледна и той отклони неловко поглед встрани.

— Сърдиш ми се, нали?

— Ами, аз все пак не работя, а петдесет долара на час ми се виждат много за човек — безработен.

— От какво си мислиш, че живея аз тогава? — попита тя остро.

— От подаянията на моите родители. И както можеш да си спомниш, и двамата са пенсионери.

— Доколкото си спомням, баща ти има достатъчно акции в Бийчкрафт и Ес Оу Ай, за да ви издържа и тримата сносно поне до средата на идния век.

— Не е така, Барт — в гласа ѝ имаше изненада и обида.

— *Дрън-дрън*, не било така. Миналата зима бяха в Ямайка, поминалата — в Маями, преди това — във Фонтебло, а пък по-рано в *Хонолулу*. Никой не може да си позволи това с една инженерска пенсия. Така че не ми излизай с този номер за бедните старци, Мери...

— Престани, Барт. Чак толкова завист...

— Да не говорим за Кадилака Гран де Вил и за караваната Бонвил. С коя от двете коли ходят да си вземат купоните?

— *Престани!* — изсъска му тя с изпънати по малките ѝ бели зъби устни, стиснала здраво с пръсти ръба на масата.

— Извинявай — измърмори той. — Обедът идва.

Напрежението между тях се поразреди малко, докато сервитьорът поставяше пред всеки неговия андибургер и пържените картофи. После добави и малко грах, заедно с каша от пресен лук и се оттегли. Известно време се хранеха, без да продумат, съсредоточени да не изтърват нещо в скута си или извън чинията. Интересно, колко ли брака са били спасени от андибургери, почуди се той. И то единствено, благодарение на провиденческата им особеност, че когато ги ядеш, трябва да мълчиш.

Тя остави своя наполовина изяден, обра устата си със салфетка и каза:

— Помня ги все така хубави. Барт, можеш ли да предложиш нещо разумно за това как да я караме занаяд?

— Разбира се — отвърна той ужилен. Но нямаше представа какво може да е това. Ако беше обърнал още едно двойно, може би щеше да го измисли.

— Искаш ли да се разведем?

— Не — каза той. Имаше нужда от нещо по-позитивно.

— Искаш ли да се върна при теб?

— А ти искаш ли го?

— Не зная — каза тя. — Искаш ли да ти призная нещо, Барт? Безпокоя се за себе си за първи път от двайсет години насам. За първи път се грижа сама за себе си от двайсет години. — Тя понечи да си вземе от андибургера, но остави хапката си в чинията. — Знаеш ли, че на времето почти бях решила да не се омъжа за теб? Това някога минавало ли ти е през ума?

Изненадата, изписана на лицето му, изглежда бе достатъчно добър отговор.

— Не съм и смятала, че ще си го помислиш. Бях бременна, така че, естествено, исках да се оженим. Но част от мен се противеше. Нещо ми казваше, че това ще е най-голямата грешка в живота ми. Така се пекох на бавен огън в продължение на три дни, като повръщах всяка сутрин, когато се събуждах, за което те мразех и си ги мислех какви ли не. Да избягам. Да направя аборт. Да родя детето и да го дам за осиновяване. Да го родя и да го задържа. Но накрая реших да действам разумно. Разумно — изсмя се тя, — А после все пак пометнах.

— Да, пометна — промълви той. Предпочиташе разговорът да вземе друга насока. Струваше му се, че отваря някаква стара врата само за да стъпи в помия.

— Но аз бях щастлива с теб, Барт.

— Наистина ли? — попита той автоматично. Усети, че вече не го съдържа в ресторанта. Нищо не излизаше. Поне за него.

— Но в брака при жените настъпва нещо, което мъжът не познава. Помниш ли, че като малък никога не си се притеснявал за родителите си? За теб, те трябваше да са на мястото си и те просто си бяха там, както храната, дрехите, топлината.

— Да, така е.

— А аз взех, че забременях. И за три дни пред мен се откри цял един нов свят. — Тя се бе навела над масата с неспокойни, блестящи очи и той, шокиран, бавно започна да осъзнава, че всичко това бе важно за нея. По-важно от срещите с бездетните ѝ приятелки или избора на нов панталон в магазина или неизвестността за това с коя знаменитост ще говори Мърв Грифин в четири и половина. Това бе за нея *важно* и това ли бе в действителност единствената ѝ важна мисъл за двайсет години брак? *Наистина* ли беше така? Тя почти бе признала, че е така. Боже мой, двайсет години. Внезапно почувства, че му се гади. Толкова повече му харесваше онази Мери, която бе вдигнала празната бутилка от другата страна на шосето и му махаше весело.

— Виждах се като независим човек — казваше тя. — Самостоятелен човек, който никому не е длъжен да дава обяснения или да се подчинява. Без да има някой наоколо, който да се опитва да ме промени, защото знаех, че мога да бъда *променена*. Знаех за тази си слабост. Но бях готова да съм независима, дори и когато няма на кого да се опреш в нужда, когато си болен или изплашен, или без пари. И реших да действам разумно. Като майка ми, и като *нейната* майка... Като приятелките ми. Бе ми омръзнало да съм младоженка, която все се опитва да сграбчи букета. И казах „да“, както очакваше и ти и всичко тръгна. Проблеми нямаше, а когато пометнах и когато Чарли умря, ти беше до мен. Ти бе винаги добър с мен. Помня това и съм ти благодарна. Но аз живеех в една запечатана среда. Бях спряла да мисля. Въобразявах си, че мисля, но това не беше така. И сега ме боли, когато се замисля. *Боли!* — тя го погледна отново с негодувание, Но

след минута то изчезна от погледа ѝ. — Затова те моля да помислиш вместо мен, Барт. Какво да правим сега?

— Ще си намеря работа — излъга той.

— Работа.

— И ще отида на психиатър. Ще потръгне, Мери. Наистина. Нещо бе станало с мен, но ще се оправя. Ще...

— Искаш ли да се върна вкъщи?

— След седмица — две, разбира се. Трябва ми само малко време да...

— Вкъщи? Какви ги говоря? Нали ще ни събарят. За какъв дом говоря? Божичко — изстена тя. — Каква бъркотия. Защо ти трябваше да ме вкарваш в тая идиотска ситуация?

Не можеше да я приеме такава. Това не бе тази Мери, която познаваше. Не беше.

— Може би няма да ни събарят, все пак — каза той и взе ръката ѝ в своята през масата. — Може би няма да ни събарят, Мери. Може да размислят. Ако отида при тях да поговорим и им обясня положението, може просто...

Тя измъкна рязко ръката си от неговата. Гледаше го с истински ужас.

— Барт — прошепна тя.

— Какво... — той спря по средата несигурно. Какво бе казал? Какво можеше да е казал, та тя да изглежда така ужасно?

— *Знаеш*, че ще съборят къщата. *Знаеш* го толкова отдавна. И ние пак седим тук и тъпчем на едно място...

— Не. Не си права — каза той. — Ние... ние... — Но какво всъщност правеха те? Почувства се абсолютно нереално.

— Барт, трябва да тръгвам.

— Ще си намеря работа.

— Ще ти се обадя. — Тя стана бързо, удряйки с бедрото си масата, при което приборите леко звъннаха.

— За психиатъра, Мери. Обещавам ти...

— Мама ме помоли да мина край магазина...

— *Върви тогава* — изкрещя той, при което от околните маси няколко глави се обърнаха. — Изчезни оттук, кучко такава. Ти взе най-хубавото от мен, а с какво ме остави? Една къща, която общината ще срути. *Дано никога не те видя!*

Тя избяга навън. В залата стана ужасно тихо и това продължи цяла вечност. След това бръмченето на разговорите пак започна. Той прогледна изядения си наполовина хамбургер, треперещ и уплашен, че ще повърне. Когато почувства, че стомахът му се успокоява, плати сметката и излезе, без да поглежда настрани.

12 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Предната вечер той бе съставил (пиян) списък на хората, за които трябваше да купи коледни подаръци и сега в града се бе заел да изпълни, макар и в съкратен вид, този план. Пълният списък се бе оказал ферман от зашеметяващите сто и двайсет на брой имена, включващи всеки негов и на Мери роднина, близък и далечен, множество приятели и познати, че накрая чак — Боже пази краля — се мъдреха имената на Стийв Орднър, жена му, и *по дяволите*, камериерката им.

Той бе окастрил списъка от повечето от имената, подсмиввайки се при мисълта за някой от лицата, и сега разглеждаше бавно коледните витрини, препълнени със стоки, които всички щяха да бъдат подарени в името на онзи суав скандинавски разбойник, който някога се спускал по комините на хората и обирал всичко, що имат. През кожата на ръкавицата, дясната му ръка галеше руло от петстотин долара в банкноти от по десет на дъното на джоба му.

Живееше с парите от застраховката и първите хиляда долара от тях се бяха стопили с изненадваща бързина. По неговите оценки, при този темп до средата на март, или даже още по-рано, щеше да е без пукната пара, но мисълта за това не го притесняваше изобщо. Мисълта за това пък къде щеше да бъде или какво щеше да прави през март бе по-непонятна за него и от линейна алгебра.

Той влезе в един бижутериен магазин и купи за Мери брошка от старо сребро, наподобяваща хищна птица. Очите ѝ бяха студено блестящи диамантчета. Струваше сто и петдесет долара плюс данък. Продавачката преливаше от любезност. Беше убедена, че жена му щеше да я хареса. Той се усмихна. Ето трима кандидати за час при д-р Психо, Фреди. Какво ще кажеш по този въпрос?

Фреди обаче не отговаряше.

Влезе в голям супермаркет и се качи с ескалатора до етажа за играчки, който бе наполовина зает от изложеното там огромно електрическо влакче. Играчката минаваше през зелени пластмасови хълмове, надупчени с тунели, през пластмасови гари, надлези,

подлези, а локомотивчето, марка „Лайънел“ пуфкаше смело напред, изпускайки панделки от синтетичен бял пушек през комина си, и Дърпайки след себе си дълга колона товарни вагони — Б&О, Линия Сиус, Грейт Уестърн, Грейт Нодърн, Уорнър Брадърс (УОРЪНР БРАДЪРС??), Даймънд Интернешънъл; Садърн Пасифик. Край дървеното ограда на сцената стояха малки момчета с бащите си, и той почувства как се изпълва с топла обич към всички тях, обич, без никакъв примес на завист. Той усети, че е готов да отиде при тях и да им разкаже колко ги обича, тях и това време от годината. Той би ги също предупредил, по приятелски, да внимават.

Обиколи щандовете с куклите и избра по една за всяка от трите си племеннички: Бъбривата Кати за Тигна, Мейзи акробатката за Синди и Барби за Силвия, която вече ставаше на единайсет. На следващия щанд той взе един шериф Джо за Бил и след малко размисъл — един шах за Анди. Анди бе на дванайсет години и бе източникът на безпокойство в семейството си. Старата Бий от Балтимор се бе доверила на Мери, че все намирала съмнително оцапани места по чаршафите на момчето. Нима бе възможно? Толкова рано? Мери бе казала на Бий, че децата се развиват все по-бързо от година на година. Бий бе казала, че сигурно за всичко е виновно млякото и витамините, които поглъщат, но щяла да се радва, ако Анди се увлича повече по колективните игри. Или по летните лагери. Или по ездата. Или каквото и да е.

Няма страшно, Анди, помисли си той, хващайки шаха под мишница. Тренирай дамския гамбит и мата в шест хода, а пък през това време, ако искаш, прави си и чекия под масата.

На входа на етаж за играчки имаше един огромен трон за Дядо Коледа. Тронът сега беше празен, но на поставена на триножник табела пишеше:

ДЯДО КОЛЕДА В МОМЕНТА ОБЯДВА
В НАШИЯ ИЗВЕСТЕН „ГРАДСКИ ГРИЛ“
ЗАЩО ДА НЕ ОТИДЕМ И НИЕ?

Пред трона стоеше млад мъж с джинси и яке, отрупан с пакети, и когато се обърна, той видя, че това бе Вини Мейсън.

— Вини! — извика той.

Вини се усмихна и леко поруменя, като че ли бе хванат да прави нещо неприлично.

— Здравей, Барт — каза той и се приближи. Пакетите по тях им спестиха неудобството от ръкостискането.

— Подаръци за Коледа, а? — запита той Вини.

— Да — засмя се той. — В събота доведох тук Шерън и Боби, дъщеря ми Роберта. Боби е на три години. Искяхме да я снимаме с този Дядо Коледа. В събота може. Само срещу долар. Но малката не даде. Изплака си очите. Шерън малко се разстрои от това.

— Е, все пак това е някакъв непознат мъж с бяла брада. Малките се плашат понякога. Може би ще я фотографирате догодина.

— Може би — каза Вини и се усмихна кратко.

Той се усмихна в отговор, замисляйки се колко по-свободно можеше да говори с Вини сега. Искаше да му каже, че няма нужда да го ненавижда толкова много. Искаше да му каже, че съжالياва, ако е объркал живота му.

— С какво се занимаваш сега, Вини? Лицето на Вини блесна като слънце:

— Няма да ми повярваш, толкова е добре. Мениджър съм на едно кино. До лятото трябва да станат три.

— Мидия Асошиътс? — запита той. Това бе една от фирмите в корпорацията.

— Точно така. Част сме от веригата Сайнмейт. Оттам ни изпращат всички филми — изпипани касови парчета. Аз се занимавам с Уестфол изцяло.

— И с кои други ще започваш?

— Кино II и Кино III от идното лято. А може би и кинопаркинга по-късно.

Той се поколеба:

— Вини, прости ми, ако се меся не там, където ми е работата, но ако тази Сайнмейт избира филмите и ви ги праща, какво точно правиш ти?

— Въртя парите разбира се. И осигурявам всичко останало, което е много важно. Знаеш ли, например, че само павилиончето за бонбони може да изкара за една вечер наема на прожектирания филм, ако се работи добре? Има работа и по поддръжката и — той видимо се наду — малко назначаване и уволняване. Запълва ми цялото време.

Шерън е доволна, защото е луда по киното, особено по Пол Нюмън и Клинт Ийстууд. Аз съм също доволен, защото скочих от девет хиляди направо на единайсет и петстотин.

Той погледна Вини мрачно в очите, чудейки се дали да отваря изобщо уста. Това значи бе наградата на Орднър. Добро кученце. Ето ти кокалче.

— Зарежи това, Вини — каза той. — Зарежи го колкото можеш по-бързо.

— Какво, Барт? — Вини сбърчи чело искрено озадачен.

— Знаеш ли какво значи „момче за всичко“, Вини?

— Зная. И какво?

— Човек, който изпълнява всякакви задачи. Канцеларски любимец. Носи кафенце, носи бисквитки, взема детето.

— Какви ги приказваш, Барт? Не разбирам...

— Искам да ти кажа как Стийв Орднър е процедираше с твоя случай пред управителния съвет, или поне с тези от членовете, чиято дума тежи. Казал е: Вижте, момчета, трябва да направим нещо за Винсент Мейсън и работата е деликатна. Той ни бе предупредил, че Барт Доус ни готви нещо и макар да не бе усетил навреме накъде отиват работите, така че да можем да спрем Доус, преди да ни прецака с Уотърфорд, трябва да направим нещо за него. Разбира се, не можем да му възлагаме нещо твърде отговорно. И знаеш ли защо, Вини?

Вини вече го гледаше с неприязън:

— Зная, че вече не съм длъжен да ти сърбам попарите. Това знам.

— Изобщо не искам да ти отмъщавам. Какво вършиш вече изобщо не ме засяга. Но, за Бога, Вини, млад си още. Не искам да гледам как онзи те изсмуква и захвърля. Тази твоя работа е от трън, та на глог. Най-важното решение, което се очаква да вземеш е кога да поръчаш дъвки и кога — шоколад. И Орднър ще се погрижи това да остане така, докато си в корпорацията.

Предколедното настроение, ако такова е имало, се бе пресякло в очите на Вини. Той стискаше пакетите си достатъчно здраво, за да скъса хартията им, а очите му бяха посивели от яд. Млад мъж, прекриващ прага уверено, подсвирквайки си на път за среща с най-страшното си гадже, намерил и четирите гуми на новата си спортна

кола нарязани — така изглеждаше Вини в момента. *И той не ме слуша. И на магнетофон да се запиша, пак няма да ми повярва.*

— Излиза, че си действал мъдро — продължи той. — Не зная какво говорят за мен хората сега...

— Казват, че си луд, Барт — тихо и враждебно каза Вини.

— Въпрос на начин на изразяване. Смяташ, че си прав. Но грешиш. Ти вече си приказвал пред тях, а те не предлагат важна работа на някой, който веднъж е пропял дори и по адрес на някой като мен, дори и ако си имал право, дори и ако корпорацията е щяла да пострада, ако беше мълчал. Онези на четиринайсетия етаж, Вини, са като лекари. И както лекарите, така и те, не искат да чуват, че някой е разнасял по етажите, как колегата е провалил някоя операция просто защото бил пийнал повечко на обед.

— Ти май наистина си решил да ме свършиш, а? — каза Вини. — Но аз вече не работя за теб. За това иди и си пускай отровата върху някой друг.

Дядо Коледа се връщаше с огромна чанта, метната на рамо, смеейки се гръмогласно и оставяйки дيريا от весели дечица след себе си, като весела пушилка след автомобил.

— Вини, Вини, отвори очи. Те само подслаждат горчилката. Разбира се, че ще вземаш единайсет хиляди тази година, а догодина може да ги вдигнат и до четиринайсет. Но къде ще си след дванайсет години, когато една скапана кола ще струва трийсет цента? Погрижи се за новото дъшеме, виж доставката на столовете, събери рулоните от онзи погрешно изпратения филм... Това ли искаш да правиш, когато удариш четирийсетте? И да нямаш нищо пред себе си, освен надеждата, че ще те изпратят със златен часовник?

— По-добре ще съм, отколкото ти сега — каза Вини и се обърна рязко и почти се блъсна в Дядо Коледа, който изръмжа изпод мустак нещо като що не гледаш отпреде си, бе.

Той последва Вини. Изпънатите черти на лицето на Вини говореха, че част от думите му стигат до него, въпреки защитните барикади. Боже, Боже, помисли си той, дано да успее.

— Остави ме на мира, Барт. Разкарай се.

— Зарежи Тази работа — повтори той. — Ако чакаш до лятото, може да бъде твърде късно. Работни места ще се търсят като игла в

копа сено, ако тази енергийна криза не свърши, Вини. Това може да е последният ти шанс...

— Казвам ти за последен път, Барт — предупреди го Вини.

— Хвърляш си бъдещето на вятъра, Вини. Животът е твърде кратък за подобни грешки. Какво ще кажеш на дъщеря си, когато...

Вини стовари юмрука си върху окото му. Бяла светкавица от болка светна в главата му и той залитна назад, разпервайки ръце. Децата, които бяха следвали Дядо Коледа, се обърнаха, щом неговите пакети литнаха — ох, и шахът на Анди — и се пръснаха по земята. Той удари неволно един рафт с детски телефони, които се свлякоха на земята. Някъде, някакво момиченце изпищя като ранено животинче и той си помисли: *Не плачи, малкото ми, аз съм само един стар глупав Джордж и в момента падам на земята. Това напоследък често ми се случва вкъщи, а някой друг, вероятно Дядо Коледа, изруга и се провикна за полицая на магазина. В следващия миг той бе на пода сред телефоните — играчки, които бяха заредени с батерия и с лента, така че една, попаднала недалеч от ухото му, започна да повтаря безконечно: „Искаш ли да отидеш на цирк? Искаш ли да отидеш на цирк? Искаш ли да отидеш на цирк? Искаш...“.*

17 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Острият звън на телефона го извади от неспокойната му следобедна дрямка. Сънувал бе, че млад учен е открил как с лека промяна в атома на фъстъците Америка можеше да произвежда неограничени количества нискооловен бензин. Всичко изглеждаше прекрасно и в личен, и в обществен план и целият сън бе пропит от една радостна атмосфера. Телефонният звън беше като някакъв контрапункт, който все повече се разрастваше, докато накрая помете целия сън със силата на неприветливата си реалност.

Той стана от дивана, отиде до телефона и поднесе слушалката към ухото си.

— Ало?

— Здравей, Барт. Том е.

— Я, Том. Как си?

— Добре съм. Виж, Барт, смятах, че искаш да знаеш за това — утре ще събарят Синята Панделка.

Очите му щяха да изскочат От орбитата си:

— Утре? Не може да бъде. Че те... по дяволите, та вече почти е Коледа.

— Точно затова.

— Но те още не са стигнали до нея.

— Тя е единствената промишлена сграда на пътя им — каза Том. — Ще я бутнат утре, преди да излязат във ваканция за Коледа.

— Сигурен ли си?

— Да. Казаха по новините тази сутрин в това предаване „Един ден в града“.

— Ще отидеш ли да гледаш?

— Да — каза Том. — Твърде голяма част от живота си прекарах под тази купчина, за да мога да остана вкъщи.

— Тогава, ще се видим там.

— Ще се видим.

Той се поколеба за момент:

— Виж, Том. Трябва да ти се извиня. Синята Панделка сигурно няма да тръгне вече, нито в Уотърфорд, нито някъде другаде. Ако съм те прекарал наистина...

— Не, не, не ме боли. Завеждам поддръжката в „Светлочист“. По-къс работен ден, по-добри пари. Май излезе, всяко зло за добро.

— Как е там?

Том въздъхна на другия край:

— Не е твърде добре — каза той. — Но вече прехвърлих петдесетте. Всяка промяна е трудна. Същото би било и в Уотърфорд.

— Том, това, което направих...

— Не ми говори за това, Барт... — каза Том с неудобство. — Това си е между вас двамата с Мери. Така е.

— Добре.

— А ти... как я караш?

— Бивам. Имам някои планове.

— Това е добре — каза Том и последва една толкова дълга пауза, че той вече смяташе да му благодари за обаждането и да затвори, когато Том добави: — Стийв Орднър поиска да поговорим за теб. Дойде направо тук вкъщи.

— Така ли? Кога?

— Миналата седмица. Вдигнал ти е мерника, Барт. Все питаше дали някой от нас е знаел какво готвиш за завода в Уотърфорд. Но не беше само това. Питаше и всякакви други странни неща.

— Какви?

— Ами, дали не си вземал нещо от пералнята вкъщи, канцеларски материали или каквото и да е. Дали не си теглил от касата, без да представиш фактура. Или пък да си си минавал прането за сметка на фирмата. Запита ме дори дали не си бил в комбина с мотелите.

— Виж ти, гадникът — каза той замислено.

— Казвам ти, Барт, търси да надуши нещо гнило, та да може да заведе углавно дело срещу тебе.

— Няма да може. Панделката беше семеен бизнес, ти знаеш. А семейството вече го няма.

— Няма го отдавна — каза Том равно. — Откакто Рей Таркингтън умря. Не знам някой друг да ти е сърдит, освен Орднър.

Тези на четиринайсетия етаж... за тях има само долари и центове. Те си нямат понятие от работата в пералнята и хич не ги интересува.

Той не знаеше какво друго може да каже.

— Ами... — въздъхна Том. — Това исках да ти кажа. Предполагам, че си чул за брата на Джони Уокър?

— Арни? Не, какво за него?

— Самоубил се е.

— Какво?

Том пое шумно дъх и отговори: все едно, трябваше да забива отново нож в едва зараснала рана:

— Закачил един маркуч от ауспуха до задната седалка, влязъл в колата и затворил всички врати и прозорци. Намерило го момчето, което му носи вестника.

— Боже мой — прошепна той. Спомни си за Арни Уокър в чакалнята на болницата и потрепери, обхванат от някакъв мъртвешки студен хлад. — Ужасно.

— Да — Том отново пое шумно въздух. — Добре, Барт. Доскоро.

— Доскоро. Благодаря ти, че се обади.

— Моля те. Доскоро.

Той затвори бавно телефона, все още замислен за Арни Уокър и странния звук, който беше издал, когато в чакалнята влезе свещеникът. *Господи, той беше взел разпятието, видяхте ли?*

— Е, не — каза той в празната стая и думите му останаха да висят във въздуха. После влезе в кухнята, да си налее нещо за пиене.

Самоубийство.

Думата му звучеше като съскане и удар. Като змия, която се провира гъвкаво между цепнатините в скалата. Можеше да се изплъзне лесно между езика и небцето.

Самоубийство.

Ръката му трепереше, докато си наливаше Южен Комфорт и гърлото на бутилката заигра по ръба на чашата. Защо го е направил, Фреди? Бяха просто двама шофьори, които се мотаеха из града вечно заедно. Боже мой, защо *изобщо* някой ще тръгне да върши нещо такава?

Но му се струваше, че знае защо.

18 И 19 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той пристигна край пералнята към осем часа сутринта и макар че започнаха да я събарят чак към девет, още тогава се беше събрала немалка група хора, прави в студа, с ръце в джобовете и с дъх, излизащ като балончетата с думите на рисуваните герои по комиксите. Том Грейнджър, Рон Стоун, Етел Димон, момичето, което беше на ризите и обикновено пийваше повечко на обяд, от което пък си патеха най-вече нищо неподозиращите техни яки, прегаряни при гладенето цял следобед; Грейс Флойд и братовчедка ѝ Морин, които бяха работили на същата машина, както и още десетина-петнайсет души.

От строителната компания бяха оградили района с дървени бариери, варели и големи жълточерни табели, на които пишеше: **ОТБИЙ СТРОИТЕЛНИ РАБОТИ**. Табелите насочваха движението през съседния квартал. Тротоарът, който минаваше пред сградата, бе също затворен.

Том Грейнджър му махна с ръка, но не дойде при него. Останалите от пералнята му хвърлиха по един любопитен поглед и после доближиха глави, говорейки вероятно за него.

Какво ще кажеш за един параноичен сън, Фреди? Кой първи ще дотича, за да извика *обвинявам те* в лицето ми?

Но Фреди бе спрял да говори.

Към девет без петнайсет една нова Тойота Корола, последен модел, спря наблизо и от нея излезе Вини Месън, елегантен и малко надут в новото си палто от камилска вълна и кожени ръкавици. Вини му изпрати един кисел поглед, който би разял и стоманена ламарина, и отиде при Рон Стоун, Дейв и Полак.

В девет без десет от горната част на улицата се зададе кранът, с огромното стеноломно гюле под върха на стрелата си, подобно на боксова круша, издигната там високо в очакване на някой титан. Кранът се придвижваше много бавно върху десетте си високи над метър колела и изпускаше с бумтене облаци дим в ясения утринен въздух като задъхан скулптор, ваещ незнайна статуя.

Работник с жълта каска даваше знак на краниста да качи машината на тротоара и да я закара на паркинга и той виждаше как в малката кабина, горе, кранистът сменяше скорости и натискаше съединителя. Машината помпеше кафяв пушек през вдигнатия си нагоре комин.

От момента, в който бе паркирал колата три пресечки по-нагоре, за да дойде пеша до пералнята, той бе обхванат от странното чувство, че вижда развързката на този все още несъстоял се епизод от живота си. Сега, гледайки как кранът спира до ъгъла на завода, точно до мястото, където някога се бе товарило прането, това усещане отново го облада. Приличаше на последната глава на някой от тайнствените романи на Елъри Куийн, когато всички герои са събрани на едно място, така че, обяснявайки механизъм на престъплението, виновникът да бъде разобличен. Необходимо бе само някой, като Стийв Орднър например, да се появи от тълпата и да изкрещи с пръст насочен към него: *Ето го! Барт Доус! Той уби Синята панделка!* При което той ще извади пистолет в надеждата да избегне възмездието само за да бъде надупчен с куршуми от полицията.

Мисълта за това го притесни. Хвърли поглед надолу към пътя, за да почерпи увереност от реалността и усети как изведнъж стомаха му става празен и тежък, като в бързо падащ надолу асансьор, когато видя тъмнозелената Делта 88 на Орднър да паркира край жълтата бариера, бълвайки дим от двата си ауспуха.

Самият Орднър го наблюдаваше спокойно иззад матираните стъкла на автомобила.

В този момент гюлето описа къса дъга с нисък стържещ звук и изтръгна неволна въздишка от малката тълпа, когато проби тухлената стена с кух гръм, подобен на топовен изстрел.

До четири часа на същия следобед от Синята Панделка бе останала само купчина тухли и стъкло, от която тук-там стърчаха носещите греди, подобно на строшените кости на някое ексхумирано чудовище.

Станалото от този момент нататък той извърши, без дори и за миг да помисли за бъдещите последствия от действията си. Действаше по същия начин, както преди месец, когато бе купил двете оръжия от

„Оръжейната на Харви“. Единствената разлика бе в това, че нямаше нужда да се прибягва до релето, защото Фреди бе замлъкнал.

Той закара колата до една бензиностанция и напълни резервоара с високооктанов бензин. През деня небето над града се бе заоблачило и прогнозата по радиото предвиждаше буря и Снежна покривка, дебела от петнайсет до двайсет и пет сантиметра. След това отиде вкъщи, паркира форда в гаража и слезе в мазето.

Под стълбището имаше два големи кашона със стъклени бутилки от бира и сода, най-горният пласт от които бе вече събрал дебела патина прах. Някои от бутилките бяха прекарали на това място може би пет години. Дори и Мери бе забравила за тях през последната година и бе спряла да му натяква, че трябва да ги върне и да им вземе парите. Повечето от магазините вече дори не приемаха стъклени бутилки. Изпразниш ли ги веднъж, хвърли ги и толкоз. Какво толкова.

Той постави двата кашона един върху друг и ги занесе до гаража. Когато се върна в кухнята, за да вземе нож, фуния и легена, който Мери използваше за миене на пода, навън бе започнал да прехвърча сняг.

Той включи осветлението в гаража и свали зеления пластмасов градински маркуч от куката му на стената, където висеше навит от края на септември. Отрязва мундщука му и той падна на пода с тъп звук. Остави около метър и отново го срязва. Изрита останалата част от маркуча настрана и се загледа замислено в отрязаното парче. После отви капачката на резервоара и леко, като нежен любовник, пъкна маркуча в отверстието.

Бе виждал по-рано как се прелива бензин и знаеше принципа, но никога не го бе правил сам. Приготви се вътрешно за вкуса на бензин в устата си и засмука откъм края на маркуча. В началото нямаше никакъв ефект освен усещането за някакво невидимо подвижно съпротивление, докато в следващия миг устата му бе пълна с течност, така студена и непозната, че той едва сподави инстинктивното си желание да глътне част от нея. Изплю бензина с горчива гримаса, все още вкусвайки от неизвестната като смъртта течност с езика си. Наклони маркуча към легена на Мери и поток от розов бензин шурна на дъното. Потокът намаля до тънка струйка и той си помисли, че ще трябва да преживее същия ритуал още веднъж, но след миг пак се

засили и вече остана постоянен. Бензинът падаше в легена със звук на уриниране в обществена тоалетна.

Той плю на пода, обра с език остатъка от бензина в устата си и плю отново. Така бе по-добре. Мина му през ума, че макар да бе използвал тази течност почти всеки ден през последните двайсет години от живота си, никога не бе влизал в толкова интимни отношения с нея. Единственият случай, когато фактически се бе докоснал до нея, бе при препълването на резервоара на малката му косачка „Бригс енд Стратън“. Изведнъж му стана приятно, че това се бе получило. Дори и горчивият привкус в устата му вече не бе тъй неприятен.

Върна се в къщата, докато легенът се пълнеше (навън вече валеше по-силно) и взе някои парцали от шкафа под мивката, където Мери държеше нещата си за чистене. Занесе ги в гаража и ги накъса на дълги ленти, които подреждаше на предния капак на форда.

Когато легенът се напълни до половината, той прехвърли маркуча в хромираната кофа, която обикновено използваше, за да разсипва пепел и грунд по пътеката пред гаража при поледица. Докато кофата се Пълнеше, той подреди двайсет бутилки от бира и сода в четири равни редици и напълни всяка три четвърти с бензин, използвайки фунията. Когато свърши и това, изтегли маркуча от резервоара и изсипа кофата в легена на Мери. Той се напълни почти до преливане.

Напъха по едно парче плат във всяка бутилка, запушвайки плътно гърлата им. Върна се вкъщи с фунията. Снегът се трупаше по земята на криволичещи, според прищевките на вятъра, линии. Пътеката пред гаража бе вече побеляла. Остави фунията в мивката и взе от шкафа капака за легена на Мери. Върна се с него в гаража и затвори плътно пълния с бензин леген. Отвори задната врата на форда и постави съда на седалката. Подреди бутилките с „коктейл Молотов“ в един от кашоните плътно една до друга, и те прилепнаха неподвижно там като войници, застанали мирно. Постави кашона на предната седалка, така че спокойно да го стига с ръка. После се върна в къщата, седна в креслото си и включи с дистанционното управление телевизора Зенит. Даваха „Филмът на седмицата този вторник“. Беше уестърн с Дейвид Янсен в главната роля. Според него, Дейвид Янсен изобщо не ставаше за каубой.

След филма той гледа как Маркър Уелби излекува една девойка от епилепсия, която непрекъснато припадаше на обществени места, но не и след лечението на Уелби. След Маркър пуснаха две реклами, едната за новия хеликоптер-играчка, а другата за албума с четирийсет и един от най-добрите спиричуели, след което започнаха и новините. Синоптикът съобщи, че ще вали през цялата нощ и по-голямата част от следващия ден. Прикани зрителите да си седят у дома. Пътищата били опасни и повечето от снегорините щели да излязат чак след два часа през нощта. Силният вятър създавал условия за навяване на сняг и в общи линии, както намекваше синоптикът, през следващите ден-два времето щеше да е една грозна картинка.

След новините се появи и Дик Кевит. Той изчака да мине около половин час от това шоу и изключи телевизора. Значи, Орднър се опитвал да му лепне някакво престъпление, така ли? Е, ако Фордът затъне, след като го извърши, Орднър ще може да е доволен. Все пак, мислеше си той, имаше добър шанс да успее. Фордът бе добра кола и задните гуми бяха с усилен грайфер.

Той си сложи палтото, шапката и ръкавиците пред входа на кухнята и се спря за момент. Разходи се из топло осветената къща и я огледа цялата — масата в кухнята, печката, дневната с чаените чашки по рафта, африканските виолетки в трапезарията. Почувства как прелива от обич и желание да запази всичко това. Представи си как стеноломното гюле пронизва всичко това, превръщайки стените в куп тухли, разбивайки прозорци и пръскайки парчета отломки по пода. Нямах да позволи това да се случи. Чарли бе пропъзлял по този под, направил бе първата си крачка в дневната, веднъж дори бе паднал по стълбите и бе изплашил до полудна побърканите си вече от страх родители. Стаята на Чарли сега бе превърната в кабинет на горния етаж, но именно там синът му за първи път бе получил своите главоболия и двойните образи, започнал бе да усеща странните миризми, понякога на печено свинско, друг път на горящо стъкло, или подострен молив. След като Чарли бе умрял, почти сто души бяха дошли да ги видят и Мери им бе поднасяла кекс и пай в дневната.

Не, Чарли, помисли си той. Ще ги спра, ако ми е по силите.

Той вдигна нагоре вратата на гаража и видя, че вече бе натрупал десетина сантиметра сняг, ситен и лек. Влезе във форда и запали двигателя. Около три четвърти от резервоара му бе пълен. Реши да остави колата да загрее в гаража и на тайнствената зелена светлина от уредите по таблото се замисли за Арни Уокър. Само парче маркуч, нищо друго. Би било като приспиване. Бе чел някъде, че отравянето с въглероден окис действа така. От него дори могат да ти поруменеят бузите, така че да изглеждаш бодър и здрав, пращящ от жизненост. Може...

Той потрепери, усещайки тръпките по гръбнака си и включи парното. Когато колата се затопли и той спря да трепери, превключи на задна скорост и излезе от гаража. Чуваше как бензинът се плиска в легена на Мери, което му напомни, че е забравил нещо.

Остави двигателят да работи на празен ход и се върна в къщата. В чекмеджето на масата имаше цяла кутия с картонени кибрити и той напълни джобовете си с може би двайсет. После отново излезе.

Пътят бе станал много хлъзгав. На някои места под пресния сняг бе останала ледена глазура и когато натисна спирачката на червения светофар на ъгъла на Крестолън и Гарнър, фордът поднесе и се завъртя почти перпендикулярно на пътя. Когато колата спря, сърцето му биеше лудо по ребрата. Без съмнение, това което правеше бе лудост. Ако го ударят отзад с всичкия този бензин в багажника, после ще може само да го изстъргат с лъжичка и да го погребат в кутия от кучешка храна.

За предпочитане пред самоубийството. Самоубийството е смъртен грях.

Това му бе останало от католическото християнство. Но едва ли някой щеше да го блъсне отзад. Движение нямаше почти никакво, а не се виждаха и никакви ченгета. Сигурно всички бяха паркирали по страничните пътища в засада.

Той зави предпазливо по Кенеди авеню, което за него продължаваше да си бъде улица „Дюмонт“, както бе и в действителност, докато на извънредна сесия през януари 1964 г. общинският съвет не бе променил името ѝ. Улица „Дюмонт“ (Кенеди) минаваше през целия град от Уестсайд надолу и бе почти успоредна на строящото се удължение на 784 в продължение на близо 3 километра. Реши да кара по нея и после да завие наляво по улица „Гранд“. Около

километър по-нагоре, ул. „Гранд“ изчезваше, както бе изчезнало и кино „Гранд“, мир на праха му. До следващото лято улица „Гранд“ трябваше да възкръсне под формата на надлез (един от трите, които бе споменал на Маглиоре), но това нямаше да бъде вече същата улица. Вместо киното отдясно, там щеше да има само шест — или не бяха ли осем? платна, пълни с коли, надпреварващи се по пътя. От радиото, телевизията и вестника без някакво съзнателно усилие, почти като чрез осмоза, той бе погълнал огромно количество информация за удължението на 784. Може би бе събрал цялата тази информация инстинктивно, както катеричката събира лешници. Знаеше, че строителните фирми, които бяха спечелили договора за пътя, почти привършваха работа за зимния сезон, но също така бе запомнил, че те очакват да приключат с всички *мероприятия за разчистване на терена* (добър израз, нали Фред, — но Фред вече не отговаряше на повиквания, дори и като това) в района на града до края на февруари. Между тях бе и улица „Крестолън Уест“. Имаше някаква ирония във всичко това. Ако те с Мери живееха километър по-нагоре, нямаше да ги събарят чак до пролетта — май, или началото на юни 1974-ва. А, ако подобни добри пожелания бяха коне, просяците щяха да препускат на златни седла. Той също така знаеше, вече в резултат на *съзнателните* си лични наблюдения, че повечето от оборудването за строителството бе оставяно в края на улица „Гранд“, по-точно там, докъдето тя бе убита.

Той сви по ул. „Гранд“, и задницата на колата му се опита да поднесе. Насочи колата леко по посока на носенето, след това я върна в своята лента, водейки я плавно през почти девствения сняг — следите от последната преминала кола бяха вече неясни. Видът на толкова много пресен сняг по някакъв необясним начин го накара да се почувства по-добре. Хубаво беше да пътуваш, да *действаш*.

Докато напредваше по Гранд, поддържайки четирийсет километра в час, мислите му се прехвърлиха на Мери и теорията за греха, смъртен и простим. Тя бе възпитана като католичка, ходила бе в църковно начално училище и въпреки че до момента, в който се запознаха, тя вече бе изоставила повечето религиозни предразсъдъци, поне от интелектуална гледна точка, част от тях бяха навлезли твърде дълбоко в нея, за да може да ги забрави така лесно. Както казваше и самата Мери, монахините я бяха импрегнирали срещу всякакви

покушения над тези идеи. След като пометна, майка ѝ бе изпратила свещеник в болницата, за да може тя добре да се изповяда; и Мери се бе разплакала още при появата му. Той беше с нея, когато свещеникът дойде, с разпятието в ръка, и плачът на жена му бе разкъсал сърцето му, както само веднъж по-късно се бе случило.

Веднъж, по негова молба, тя му бе продиктувала цял списък от грехове — смъртни и простими. Въпреки че ги бе научила от катехизиса преди двайсет, двайсет и пет, дори трийсет години, списъкът изглеждаше (поне за него) пълен и безпогрешен. Все пак там се намесваше въпросът за тълкуването на всеки един от тях и с него той не можеше да се справи. Понякога дадено действие бе смъртен грях, друг път — само простим. Изглежда всичко зависеше от намеренията и целите на прегрешаващия. *Съзнателното желание да извършиш зло.* Тя ли бе изрекла това през тези отдавнашни техни разговори, или Фреди току-що го прошепна в ухото му? Това го озадачи и обезпокои. *Съзнателното желание да извършиш зло.*

В крайна сметка той бе определил за себе си двата големи несъмнено смъртни греха: убийството и самоубийството. Един разговор по-късно, обаче, — не беше ли с Рон Стоун? Да, с него трябва да е било — бе внесъл малко неяснота и там. Според Рон, понякога (това му бе казал, докато пиеха в един бар преди поне десет години) самото убиване може да бъде и простим грях. Или даже изобщо да не е грях. Ако човек хладнокръвно реши да очисти някой, който е изнасилил жена му, това може да е само един простим грях. Или ако убиеш някого в *справедлива война* — точно така се бе изразил Рон, той почти можеше да го чуе в главата си след всичкото това време — това въобще може да не е грях. Според Рон, всички американски военнослужещи, убивали нацисти и японци през войната, можели да са спокойни за изхода от Страшния съд.

Така оставаше единствено самоубийството, онази съскаща дума.

Той вече приближаваше строежа. Имаше черно-бели бариери с кръгли святкащи рефлектори върху тях и оранжеви табели, които присветваха кратко и силно под фаровете му с думите: ПЪТЯТ ВРЕМЕННО СВЪРШВА ДОТУК. Или друг: ОТБИВКА — СЛЕДВАЙ ТАБЕЛИТЕ. Или друг: ЗОНА НА ВЗРИВНИ РАЗРУШИТЕЛНИ РАБОТИ. ЗАБРАНЕНО ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЛИЧНИ РАДИОТЕЛЕФОНИ И СТАНЦИИ.

Той спря, остави двигателя да работи на празен ход, включи мигащите си габаритни светлини и излезе от колата. Отиде до черно-белите бариери. Оранжевите светлини правеха снега да изглежда по-дебел и абсурдно оцветен.

Спомни си, че се бе почувствал объркан и по въпроса за опрощението. В началото му се бе сторило сравнително просто: ако извършиш смъртен грях, получаваш смъртоносна рана, проклетие. Може да прославяш Дева Мария, докато езикът ти се откъсне, и пак да отидеш в ада. Но Мери бе казала, че това не винаги е тъй. Тук можеше да има изповед, изкупление на греха, ново посвещаване и т.н. Ставаше много неясно. Христос казал, че не може да има вечен живот в убиеца, но също така казал, „който и да си ти, ако вярваш в мен, не ще загинеш“. *Който и да си ти.* Библейската доктрина изглежда имаше толкова много пробойни и заобиколни пътища, колкото и в нарочно зле стъкмен договор от някой опитен адвокат. Освен, когато ставаше въпрос за самоубийството, разбира се. За самоубийство не можеш да се изповядаш или да получиш опрощение, или да се разкаеш, защото с този акт сребърната нишка, свързваща ни с действителността, се прерязваше и човек политаше надолу евентуално към другите светове, каквито и да са те. А, колкото се отнася...

Но защо, все пак, се бе замислил за това? Той не смяташе да, убива никого, а и въобще нямаше намерение да се самоубива. За самоубийство никога дори не си бе помислял. Поне до съвсем наскоро.

Той гледаше напред изправен до бариерата и отвътре го обхващаше студ.

Машините се виждаха по-надолу, загърнати в сняг под извисилия се нагоре кран. Самотен и застинал, той излъчваше някакъв смразяващ страх. Със стърчащите жезла на скелета си в снежната тъмнина, машината му напомняше за онова насекомо — богомолката, точно по време на молитва, внезапно изпаднала в период на зимна летаргия.

Той премести една от бариерите от пътя. Върна се, влезе в колата и включи на първа скорост. Колата допълзя до ръба на големия изкоп, чийто склонове бяха нашарени от високите бразди, издълбани от големите камиони, минавали многократно по-рано. След като отдолу имаше пръст, вероятността тежката му кола да занесе бе още по-малка. Когато стигна на дъното на изкопа, остави двигателя да работи на

празен ход и изключи светлините на колата. Изкачи се обратно но склона и върна бариерата на предишното ѝ място. После се върна долу.

Отвори задната врата на форда и извади от там легена на Мери. Обиколи колата и го остави на пода под кашона с бутилките запалителна течност. Отвори белия капак на легена и като си тананикаше леко, натопи всеки фитил в бензина. След като свърши това, взе легена, отиде до крана и, като внимаваше да не се подхлъзне, се изкачи до кабината. Възбуждаше се все повече и повече, сърцето му биеше учестено, а гърлото му бе стегнато от обхващащото го екзалтираност.

Поля с бензин седалката, ръчката за скоростите, контролните уреди. Стъпи отвън на тясната вита стълбичка около двигателя на крана и изля останалия бензин върху защитната му обвивка. Въглеводородното ухание изпълни въздуха около него. Течността прогизна ръкавиците му и, стигнала до пръстите, почти моментално ги вцепени. Той скочи долу, свали ръкавиците си и ги прибра в джоба на палтото. Изтърва първата кутийка кибрит от пръстите си, безчувствени като от дърво. Хвана здраво втората кутийка, но вятърът изгаси първите две клечки. Обърна се с гръб към вятъра, приведе се над кибрита и успя да запали следващата клечка. Доближи я до останалите и те изсъскаха в нов пламък. После хвърли горящия кибрит в кабината.

Първо помисли, че клечките трябва да са угаснали, защото нямаше никакъв ефект. Но после дойде и мекият звук на взрива — *бууп!* — и от кабината лумнаха бясно мощни пламъци, принуждавайки го да отстъпи две крачки назад. Той прикри очи от яркото оранжево цвете, които разцъфваше пред него.

Огънят пропълзя от кабината в тънка нишка до двигателя, спря там за миг, като че ли да помисли и после продължи навътре. Този път взривът не бе мек. *КА-ПЛУМММ!* И в същия миг защитната обвивка на двигателя литна високо нагоре във въздуха и въртейки се, почти се изгуби от погледа му. Нещо просъска край главата му.

Гори, помисли си той. Наистина гори!

Той запрескача в някакъв тромав танц около крана, лицето му бе изкривено в екстаз, толкова мощен, че всяка от чертите му можеше да се пръсне и падне от него, разбита на хиляди усмихнати частици. Ръцете му, свити в юмруци, запрелитаха из въздуха.

— Ураа! — крещеше той във вятъра и вятърът му отвърщаше. — Ураа, паднахте ми, ураа!

Той хукна към колата, подхлъзна се на снега и падна. Това може би му спаси живота, защото в този миг, резервоарът на крана избухна, пръскайки отломки в радиус от петнайсет метра. Горещо парче метал се заби в десния прозорец на форда, пробивайки без усилие гладка дупка с паяжина от пукнатини в него.

Той стана, целият покрит със сняг, и се добра до волана. Сложи пак ръкавиците си — отпечатъци от пръсти, — но от този миг нататък всякаква мисъл за предпазливост го напусна. Запали колата, като едва успя да завърти ключа с безчувствените си пръсти, и тръгна с превъртане на гумите и „изфорсиране“, както бяха наричали това като деца, когато целият свят изглеждаше млад. Задната част на колата поднесе ту наляво, ту надясно. Кранът гореше бясно, по-добре, отколкото изобщо би могъл да си представи, кабината бе самия ад, а голямото ѝ предно стъкло бе изчезнало.

— Гори проклетото! — извика той. — Ех, Фреди, гори!

Той мина с форда като с шейна покрай крана, докато огънят превръщаше лицето му в двуцветна призрачна карнавална маска. Заблъска панела с уредите пред себе си и на третия път успя да улучи бутона на запалката. Останалите машини сега бяха вляво от него и той свали стъклото си. Легенът на Мери се люшкеше напред-назад на пода, а бутилките от бира и сода тракаха трескаво една в друга, докато колата подскачаше по неравната замръзнала земя. Запалката щракна и отскочи леко навън, при което той натисна с два крака спирачката и съединителя. Автомобилът се плъзна напред и встрани, и спря. Той извади запалката, взе една бутилка с другата си ръка и притисна тлеещата пружинка към фитила. Последният мигом се запали и той хвърли бутилката през прозореца. Тя се разби върху веригата на близкия булдозер и пламъци мигом плъзнаха гладно по нея. Той върна запалката на мястото ѝ, измина пет метра с колата и хвърли още три бутилки по тъмния силует на автогрейдер. С една бутилка не го уцели, следващата се плъзна по ламарините му и бензина ѝ се възпламени на снега, но третата попадна точно в кабината.

— С десятка в задника! — изкрещя той.

Още един булдозер. Един по-малък грейдер. После дойде на ред и фургона. На табелата на вратата му пишеше:

СТРОИТЕЛНА КОМПАНИЯ ЛЕЙН
ПОЛЕВИ ОФИС
ТУК НЕ СЕ НАЕМАТ РАБОТНИЦИ!
МОЛЯ, ИЗБЪРСВАЙТЕ СИ КРАКАТА!

Той спря форда на няколко крачки и хвърли от упор четири горящи бутилки по големия прозорец до вратата на фургона. Всички попаднаха на място, като при първия удар се счупи и прозореца и самото шише, но още тогава отвътре пламна пердето.

Зад фургона беше паркиран един пикап. Той излезе от форда, опита да отвори вратата на пикапа и установи, че не е заключена. Запали фитила на една от бомбите си и я хвърли вътре. Пламъци полазиха моментално по седалката пред волана.

Върна се в колата и видя, че са останали само четири-пет бутилки. Той продължи напред, ухилен, треперещ от студ, с течащ нос, вмирисан на бензин.

Багер. Останалите бутилки бяха хвърлени отгоре му, като едва последната даде резултат, подпалвайки кабината.

Той погледна отново в кашона, спомни си, че вече е празен и погледна в огледалото за обратно виждане.

— Начукахме им го, Фреди! — изкрещя той. — Нека духат сега идиотите!

Зад него в задавената от снега тъмнина, подредени в редица, пращяха на няколко места огньовете, като избягал от самолетната писта сигнален сектор. От прозорците на фургона пламъците лудо пускаха дълги езици навън. Целият пикап се бе превърнал в огнена топка. Кабината на грейдера кипеше като котел. Но истинският шедьовър беше кранът, защото се извисяваше като бучащ жълт огнен фар, преливащ от светлина факел посред строителната площадка.

— Събаряйте ме сега! — провикна се той.

Наченки на здрав разум започнаха бавно да се възстановяват у него. Не се осмеляваше да се върне по пътя, по който беше дошъл. Не след дълго полицията щеше да е вече там, може би дори бяха вече тръгнали. Както и пожарната команда. Можеше ли да излезе напред, или бе в капан?

Удица „Херън“, може би щеше да се изкачи на улица „Херън“. Стръмнината беше под ъгъл 25 градуса, може би дори 30, и щеше да се наложи да разбие с форда бариерата, поставена горе от строителите, но знаеше, че няма метални перила до нея. Реши, че може би ще успее. Да. *Можеше* да го направи. Тази нощ той можеше да направи всичко.

Той тръгна с поднасящия и клатещ се форд към края на изкопа без включени фарове. Когато светлините на ул. „Херън“ се появиха горе вдясно, с поглед забит в скоростомера набра над четирийсет километра. Когато удари насипа, бе вдигнал близо шейсет. На половината път през склона, задните колела започнаха да превъртат и той превключи на по-ниска предавка. Двигателят снижи тона си и колата дръпна напред. Бе почти стигнал върха, когато задните гуми отново започнаха да превъртат, изстрелвайки назад като с картечница сняг, камъчета и замръзнала земя. За миг всичко изглеждаше под съмнение и тогава просто самата инерция, набрана от форда — с помощта на нечия воля, навярно — го изведе на равния път.

При удара с предницата на колата, чернобялата бариера изхвърча настрана. Тя се търкули надолу по склона, завъртайки снега около себе си подобно на захарен памук около пръчица. Той слезе от бордюра и шокиран осъзна, че е вече на нормална градска улица, като че ли нищо не се случило. Той превключи на нормалната предавка и продължи спокойно с петдесет километра в час.

Готвеше се да завие към дома си, когато се сети, че снегът може би нямаше да заличи оставяните от него следи през следващите два часа, а и повече. Вместо да завие по ул. „Крестолън“, той продължи по „Херън“, после по „Ривър“ и след това по Път 7. Движението там бе слабо, още откакто снегът бе завалил, но колите все пак бяха достатъчно, за да сдъвчат снега по пътя в кална киша.

Той се включи в потока от поели на изток коли и бавно увеличи скоростта си до шейсет километра в час.

Продължи още близо петнайсет километра по Път 7, после направи обратен завой и се насочи към ул. „Крестолън“. Няколко снегорини вече бяха излезли на пътя и приличаха на гигантски оранжеви мастифи със святкащи жълти очи. Няколко пъти погледна към строежа на 784, но в снежната виелица не успя да види нищо.

Преполовил пътя към дома си, той усети, че макар всички прозорци да бяха вдигнати и парното да бе усилено до максимум, в

колата бе студено. Обърна се и видя дупката в страничното задно стъкло. На задната седалка имаше парчета от него и малко навят сняг.

Как е станало това? запита се той объркан. Дори и след упорито ровене в паметта си, не можа да си спомни нищо.

Зави по своята улица откъм северната ѝ страна и се насочи направо към къщата. Тя го посрещна такава, каквато я бе оставил — с включената в кухнята лампа, която бе и единствената светлина на тъмната улица. Отпред нямаше паркирани полицейски коли, но вратата на гаража бе оставена отворена и това бе наистина глупаво от негова страна. Когато вали, вратата на гаража се затваря, винаги. Нали за това е и самият гараж — да държиш на сигурно място нещата си. Баща му някога бе казвал това. Баща му бе починал в гараж, също както брата на Джони, но Ралф Доус не се бе самоубил. Един съсед го бе намерил с градинската ножица във втвърдяващата му се лява ръка и малкия камък, върху който я точеше, до него. Типична смърт за средната градска класа. О, Господи, изпрати тази бяла душа в рая, където бурени не растат, а черните се държат на почтително разстояние.

Той паркира колата, свали вратата на гаража и влезе в къщата. Трепереше от изтощение и от преживяното напрежение. Часът бе три и петнайсет. Окачи палтото и шапката си в дрешника и вече затваряше вратата му, когато бе обхванат от нов ужас, разтърсващ като неочаквана глътка чисто уиски. Затършува по джобовете на палтото си и след малко дълбоко въздъхна, когато напипа ръкавиците си там, прогизнали от бензина и свити на малки топки.

Помисли да си направи кафе, но реши да го отложи за през деня. Бензиновите пари заедно с трудното нощно шофиране в снега вероятно му бяха докарали това тежко, пулсиращо главоболие, от което не можеше да се отърве. В спалнята си той се съблече и хвърли дрехите си на първия стол, без да си дава труд да ги сгъне. Мислеше, че ще заспи в момента, когато докосне възглавницата, но се оказа, че не е бил прав. Пристигнал къщи, както се предполагаше, в безопасност, той бе обзет от безсъние, от което не можеше да избяга. Ръка за ръка с него дойде и страхът. Щяха да го хванат и да го хвърлят в затвора. Снимката му щеше да излезе по вестниците. Хората, които го познаваха, щяха да клатят глава и да го обсъждат по кафенета и закусвални. Вини Мейсън щеше да каже на жена си, че още от самото начало е знаел, че Доус не е с всички си. Старците на Мери сигурно

щяха да я изпратят в Рино, където първо да стане местен жител, а след това да получи лесен развод. Сигурно там Мери щеше да намери и някой да я чука. Това не би го учудило.

Далеч от съня, той си повтаряше, че няма да го хванат. Бе носил ръкавици. Нямаше отпечатъци. Легена на Мери с белия му капак бяха при него. Прикрил бе следите си; ако някой го е преследвал, по Път 7 се бе отървал и от това, също както избягал затворник се отскубва от гонещите го хрътки нагазвайки в потока. И тези мисли не му донесоха сън или спокойствие. Щяха да го хванат. Може би някой на ул. Херън бе видял колата му и му се бе сторило подозрително, че изобщо някой ще се разхожда там в такава бурна нощ. Може би някой бе записал номера му и сега получаваше поздравления в полицията. Може би бяха намерили частици от боята на колата му по бариерата на ул. „Херън“ и сега изтръгваха виновното му име от някой компютър с автомобилни регистрации. Може би...

Той се въртеше и подскачаше в леглото си, в очакване на танцуващи по прозореца сини сенки, на тежко почукване на вратата или на вика на някакъв нематериален, излязъл от роман на Кафка, глас: *Хайде, отваряй бързо там!* Когато най-после заспа, той сам не усети това, защото същите мисли продължиха да текат в съзнанието му без прекъсване, съчетавайки будния разум с измисления свят на сънищата, без секунда почивка, като кола превключваща от една на друга скорост. Дори и насън, той се чувстваше буден и в сънищата си се самоубиваше стотици пъти: самозапалваше се; заставаше под метална преса и сам пускаше въжето ѝ; обесваше се; пускаше газта на фурната и четирите котлона; застрелваше се; скачаше през прозорец; хвърляше се пред бързо движещ се автобус на Грейхаунд; гълташе хапчета; гълташе отрова за дезинфекция на тоалетни чинии Вениш; вдишваше от аерозол за освежаване на устата, докато съзнанието му отплуваше като детски балон във въздуха; правеше си харакири, паднал на колене и изповядвайки греховното си самоубийство пред изгубил ума и дума млад свещеник даже докато червата му тичаха по пода като телешка супа и се разкайваше, докато лежеше в кръвта си и димящите си като кренвирши черва. Но най-ясно и най-често се виждаше, седнал зад волана на форда, да форсира двигателя в гаража и да вдишва дълбоко, разглеждайки списание *Нешънъл Джоографик* със снимки от живота в Таити, Оуклънд, Марди Грас в Ню Орлийнс, прелиствайки го все по-

бавно и по-бавно, докато шумът на колата заглъхне до сладко жужене, а зелените води на Тихия океан го поемат с топло полюшване ѝ го положат дълбоко на дъното си.

19 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Бе дванайсет и половина на обяд, когато се събуди и стана. Чувстваше се като след чудовищно напиване. Главата го болеше до полуда. Пикочният му мехур бе пълен и стегнат. Вкусът в устата му напомняше на мъртва змия. С всяка направена крачка сърцето му биеше като тъпан. Не можеше дори да си позволи лукса да се мами, че всичко, което си спомняше за изминалата нощ, е било сън, защото миризмата на бензина бе попила добре по кожата му, а се носеше и във въздуха от купа с дрехите му. Снегът бе спрял, небето бе ясно и яркото слънце караше уморените му очи да молят за милост.

Той отиде в тоалетната, седна на клозетната чиния и някаква невиджана диария мощно се отприщи от него като тонове чакъл, изсипан от висок самосвал. Звукът от падащите във водата изпражнения го накара да изстене и да стегне глава в дланите си. Реши да уринира, без да става, докато острият и отвращаващ мирис на крайния продукт от неговото храносмилане витаеше навсякъде около него.

Той пусна водата и слезе по стълбите, олюлявайки се на изтощените си нозе, като взе и комплект чисти дрехи със себе си. Реши, че ще чака, докато тази проклета миризма изчезне от тоалетната и после ще стои под душа цял следобед.

От зеленото шишенце на полицата над мивката изсипа в устата си три хапчета Екседрин за успокояване на храносмилането, които погълна с две големи глътки от гъстия розов Пептобисмол, който се вземаше при диария. Сложи вода на котлона за кафе и без да иска изтърва на земята любимата си чаша. Измете остатъците от нея, взе друга и изсипа в нея далеч повече от необходимото му кафе Максвел хауз, след което отиде в дневната.

Включи радиото и започна да търси по скалата новини, които, подобно на полицаите, винаги липсваха, когато някой се нуждаеше от тях. Поп музика. Предаване за селското стопанство. „Защото ти хареса“ на Голдън нагит. Предаване с въпроси на слушатели. Програма

за потребителите. Пол Харви, възхитен от застраховката живот. Още поп музика. Но не и новини.

Водата за кафето вече вреше. Той остави радиото на едно от музикалните предавания, донесе кафето на масата и го изпи без захар. При първите две глътки почувства, че му се повдига, но после стомахът му го прие по-добре.

Дойде ред и на новините, първо за страната, после и местните:

В ранните часове на тази сутрин в района на строителните работи по удължението на магистрала 784 край ул. „Гранд“ е бил предизвикан пожар. Лейтенант Хенри Кинг от градското полицейско управление заяви, че вандалите очевидно са използвали бензинови бомби, за да подпалят един кран, два грейдера, два булдозера, един пикап и полевия офис на строителната компания Лейн, който е изгорял до основи.

При думите *изгорял до основи*, гърлото му се сви от задоволство, горчиво, но приятно като кафето, което пиеше.

Според Франсис Лейн, чиято фирма спечели контракта за строителството на пътната отсечка, повредите по автогрейдерите и булдозерите са незначителни, но кранът, на стойност 60000 долара и използван за разчистване на терени, ще бъде неизползваем в продължение на около две седмици.

Две седмици? Само толкова?

По-сериозни последици, според г-н Лейн, ще има изгарянето на полевия офис, където са се намирали плановете, граfiците и деветдесет процента от счетоводните баланси на фирмата от последните три месеца. „Това ще ни отнеме невероятно много усилия“, каза пред наш репортер г-н Лейн. „Може да ни забави с близо месец, или дори повече.“

Това вече бе малко по-добре. Месец повече — значи, все пак, не е било безсмислено.

Според лейтенант Кинг, вандалите са избягали от строителната площадка с автомобил, вероятно нов модел Шевролет. Лейтенантът призовава всеки, който е видял кола да напуска района на строителните работи по ул. „Херън“, да сигнализира. Франсис Лейн оценява общия размер на щетите на 100000 долара.

Още местни новини, конгресменът от щата в Камарата на представителите Мюриъл Рестън отново призова...

Той изключи радиото.

Сега, когато бе чул всичко и на дневна светлина, нещата изглеждаха малко по-добре. Вече можеше всичко да се прецени рационално. Полицията, разбира се, нямаше да издаде всички събрани улики, но ако наистина бяха тръгнали да търсят Шевролет, а не Форд, и, ако са опрели до показания на очевидци, тогава, може би, той бе в безопасност, поне за момента. А ако наистина имаше очевидец, тогава, притесненията нямаше да му помогнат.

Щеше да хвърли на боклука легена на Мери и да отвори гаража, за да се измирише вонята от бензина. Щеше да измисли нещо, което да обясни счупения заден прозорец, ако някой се заинтересува. И на първо място, щеше да се опита да се подготви психически за посещение от страна на полицията. Като последен живеец на ул. „Крестолън“, би било напълно логично поне да го проверят. Тогава, нямаше да има нужда да душат кой знае колко, за да установят, че бе действал доста подозрително. Беше провалил работата със завода. Жена му го бе напуснала. Доскорошен колега го бе ударил в един магазин. И, разбира се, имаше кола, макар и да не бе Шевролет. Всичко това срещу него. Но, никой от тези факти не доказваше вината му.

А ако наистина успеят да намерят доказателство, тогава щеше да влезе в затвора. Но имаше и неща, по-лоши от затвора. Затворът не можеше да е края на света. Щяха да му намерят работа, да го хранят. Нямаше да трябва да се безпокои какво ще стане като свършат парите от застраховката. Разбира се, че имаше толкова много неща по-лоши от затвора. Самоубийството, например. Това бе по-лошо. Той се качи на горния етаж и влезе под душа.

По-късно следобед той позвъни на Мери. Майка ѝ вдигна телефона и хладно каза, че ще отиде да я повика. Самата Мери, обаче, звучеше почти радостно.

— Здравей, Барт. Честита Коледа предварително.

— Честита и на теб.

— Казвай, Барт.

— Ами, имам малко подаръци... дребни неща... за теб, за племенниците. Мислех си дали няма да можем да се видим някъде, за да ти ги дам. Не съм опаковал играчките за децата.

— С удоволствие ще ги опаковам. Но нямаше нужда да купуваш нищо. Все пак, не работиш.

— Но... работя по въпроса — каза той.

— Барт,... направи ли това, за което говорихме тогава?

— За психиатъра ли?

— Да.

— Обадих се на двама. Единият няма свободен час чак до юни. Другият ще е на Бахамските острови до края на март. Каза, че след това можел да ме прегледа.

— Как се казваха тези лекари?

— Имената им? О, Мери, трябва да погледна в тефтера си, за да ти кажа. Адамс, мисля, че беше първият. Никълъс Адамс...

— Барт, — каза тя тъжно.

— Може да е бил и Аренс — каза той отчаяно.

— Барт — повтори тя.

— Добре — каза той. — Ако искаш ми вярвай. Ти и без това ми нямаш доверие.

— Барт, ако само бе...

— Кажете за подаръците. Обадих се за подаръците, не за проклетия шарлатанин.

Тя въздъхна:

— Донеси ги в петък при мен. Ще ги...

— И родителите ти да извадят Чарлз Менсън^[1] от затвора, та да ме посрещне на вратата, така ли? Нека да се срещнем на неутрален терен.

— Няма да бъдат тук — каза тя. — Ще заминават при Джоана за Коледа.

Джоана бе всъщност Джоана Сейнт Клер, братовчедката на Джийн Келъуей, и живееше в Минесота. Двете с Мери бяха добри приятелки от детинство (не бе ли това последно безгрижно време някъде между войната от 1812 и нашествието на Конфедерацията,

помисли си той) и през юли Джоана бе получила удар. Тя все още не можеше да се възстанови, но му бе казала, както и на Мери, че според лекарите, може да, си отиде всеки момент. Това сигурно е интересно, да си носиш бомба с часовников механизъм в собствената си глава. Хей, бомбо, днес ли ще е? Хайде, моля те, нека друг път. Не съм довършила още новия роман на Виктория Холт.

— Барт? Чуваш ли ме?

— Да. Бях се замислил.

— Един часа удобно ли е?

— Добре.

— Нещо друго от теб?

— Не.

— Ами...

— И умната, Мери.

— Добре, Барт. Чао.

— Довиждане.

Те затвориха и той отиде в кухнята да си налее нещо за пиене. Жената, с която току-що бе говорил по телефона, не бе същата жена, която преди по-малко от месец, на този диван, го бе молила през сълзи да ѝ обясни приливната вълна, която бе направила на пух и прах подредения ѝ живот, сривайки до основи построеното през последните двайсет години от него. Трудно бе да се повярва. Той поклати глава при мисълта за това, както би сторил и ако чуеше по радиото, че Исус е слязъл от небето на огнена колесница и е взел със себе си Ричард Никсън в рая. Тя се бе стегнала. Нещо повече: тя се бе превърнала в човека, който той трудно вече си спомняше; полумомичето-полужената, която той даже не бе опознал. Подобно на археолог тя бе изкопала тази своя същност и макар да бе малко схваната в ставите от продължителното бездействие, тя очевидно бе напълно пригодна за ползване. Ставите щяха да се отпуснат и новата-стара личност щеше да стане спокойна жена, може би малко уплашена от рязката промяна, но не и сериозно наранена. Той я познаваше, може би по-добре, отколкото тя предполагаше, и единствено по гласа ѝ можа да се убеди, че тя се доближава все повече и повече до идеята за развод, идеята за пълна раздяла с миналото — така че, то, цялото да бъде отсечено като с тесла от нея, но без тази операция да остави и следа от накуцване в походката ѝ. Тя бе на трийсет и осем години. Половината ѝ живот бе

пред нея. Нямахте опасност катастрофата на техния брак да остави безсмислено осакатени деца. Той нямаше първи да предложи развод, но ако тя го стореше, щеше да се съгласи. Завиждаше ѝ за новата жена, открила в себе си, и за новата ѝ красота. И ако след десет години, този брак за нея щеше да бъде като дълъг тъмен коридор, извел я в крайна сметка под слънцето, той щеше да съжالياва за това, но без да я обвинява за нещо. Не, той не можеше да я обвинява.

[1] *Чарлз Менсън* — най-опасният серийен убиец в американската история от 60-те години, излежаващ присъдата си в Калифорния — б. прев. ↑

21 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Вече беше ѝ дал подаръците в златисто боядисаната трапезария и последвалият разговор вървеше мъчително и неловко. Никога не бе оставал сам с нея в тази стая и все му се струваше, че би трябвало да се помилват. Когато се замисли, реши, че това е само закъснял с дващестина години порив на момчето, върнало се за ваканция от колежа, което той отдавна бе престанал да бъде.

— Боядисала си косата си по-светла? — попита той.

— Съвсем леко — каза тя, свивайки рамене.

— Отива ти. Изглеждаш по-млада.

— А ти започваш леко да побеляваш по слепоочията, Барт. Така изглеждаш по-важен.

— Глупости. Ставам само още по-жалък.

Тя се засмя, малко пресилено, и погледна към подаръците на малката маса отстрани. Той бе завил нейната брошка, а останалите неща бе оставил за нея. Куклите гледаха безизразно към тавана, очаквайки нечий детски ръце да им вдъхнат живот.

Той се вгледа в Мери. Улови погледа ѝ за момент и помисли, че тя изведнъж ще изрече решаващите думи, което го изплаши. В този момент птичето на часовника изскочи иззад вратичката си и обяви, че е един и трийсет следобед, при което и двамата подскочиха и се засмяха. Моментът бе отминал. Той стана, така че да не го дочака отново. Спасен от едно „ку-ку“, помисли си той. Добре звучи.

— Трябва да тръгвам — каза той.

— Имаш среща?

— Събеседване за една работа.

— Наистина ли? — каза тя, видимо доволна. — Къде? При кой? Колко?

Той се засмя и поклати глава.

— За този пост кандидатстват още десетина души и всичките са с не по-лоши шансове от мен. Ще ти кажа като започна.

— Надут както преди.

— Разбира се.

— Какво ще правиш на Коледа, Барт? — На лицето ѝ бе изписана загриженост и някаква тържественост, което внезапно го накара да си помисли, че преди малко е щяла да му предложи коледна вечеря, а не предновогодишен развод. Божичко! Той почти се засмя от радост.

— Ще хапна вкъщи.

— Можеш да дойдеш тук — каза тя. — Ще сме само двамата.

— Не — каза той замислено и после добави по-твърдо, — по-добре да не идвам. По празници чувствата често излизат извън контрол.

Тя също кимна замислено.

— И ти ли ще си сама тук?

— Може да отида у Боб и Джанет. Но, сигурен ли си, че не искаш да дойдеш тук?

— Да.

— Ами, тогава... — не довърши тя, но изглеждаше облекчена.

Изпрати го до вратата, където си размениха една хладна целувка.

— Ще ти се обадя.

— Да не забравиш.

— И поздрави Боби от мен.

— Добре.

Той бе преполовил пътеката към колата си, когато тя извика:

— Барт! Барт, почакай малко! Той се извърна почти уплашено.

— Щях да забравя — каза тя. — Уоли Хемнър се обади и ни покани на новогодишното си парти. Съгласих се от името и на двама ни. Но, ако не искаш...

— Уоли? — смръщи се той. Уоли Хемнър бе може би единственият им приятел, живеещ извън техния район на града. Работеше за една местна рекламна агенция. — Той не знае ли, че сме... разделени?

— Знае, но нали го познаваш Уолт. Подобни неща не го впечатляват особено.

Тук тя бе права. Дори само при мисълта за Уолтър той обикновено се усмихваше. Уолтър, който вечно се кълнеше, че ще зареже рекламата и ще се отдаде на авангардна архитектура. Автор на мръсни стихчета и дори още по-мръсни пародии на популярни мелодии. Два пъти разведен и добре оскубан и двата пъти.

Понастоящем импотентен, ако можеше да се вярва на клюките, а според него в този случай можеше. От колко време не се бяха виждали с Уолт? Четири месеца? Шест месеца? Отдавна.

— Това може да е интересно — каза той и чак тогава друга мисъл помрачи челото му.

Тя я прочете по лицето му, само както тя можеше и каза:

— Няма да има хора от пералнята.

— Те се познават със Стийв Орднър.

— Е, да, но точно *него*... — тя сви рамене, за да покаже, че едва ли *той* ще бъде поканен, и се хвана за лактите леко потрепервайки. Температурата навън бе паднала до минус четири градуса.

— Ти, по-добре се прибирай — каза той. — Ще замръзнеш.

— Искаш ли да дойдеш?

— Не зная. Ще помисля. — Той я целуна пак, този път по-силно и тя, отвърна на целувката му. В миг като този, бе готов да съжалява за всичко, — но и от съжалението бе вече клинично отдалечен.

— Весела Коледа, Барт — каза тя и този път той видя, че тя тихо плаче.

— Догодина ще е по-добре — каза той успокоително, но без да може да открие някакъв смисъл в думите си. — Бягай вкъщи, преди да си хванала пневмония.

Тя влезе в къщата, а той тръгна с колата, като продължаваше да си мисли за новогодишното парти на Уоли Хемнър. Реши, че ще отиде.

24 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Той намери една малка работилница в Нортън, където се съгласиха да му сменят задното стъкло за деветдесет долара. Когато запита майстора дали ще работи в деня преди Коледа, той му отвърна:

— Ааа, не се отказвам. Пари да ми дават, не оставам вкъщи.

По пътя към работилницата бе спрял до една пералня на самообслужване и бе сложил дрехите си в две машини. По навик завъртя барабаните, за да види в какво състояние бяха ремъците и после внимателно разпредели дрехите си така, че при центрофугирането, пералните да не изключат автоматично от претоварването. Спря се, леко усмихнат. Човек може и да излезе от пералня, Фред, но пералнята от човека — не. Нали, Фред? Фред? Е, върви на майната си, тогава.

— Сериозна дупка — каза майсторът, надничайки през пропуканото под формата на паяжина стъкло.

— Снежна топка — каза той. — С камък по средата.

— Да — каза той. — Зверчета малки.

Когато прозорецът беше готов, той се върна обратно в пералнята, сложи дрехите си в сушилната машина и пъкна трийсет цента в отверстието. Седна и взе оставения от някой вестник. Единственият клиент в пералнята, освен него, бе някаква млада жена с изнурен вид и очила с телени рамки. По червеникавата ѝ коса имаше и руси кичури, а в ръцете си държеше малко момиченце, което бе побесняло.

— Искам си *шишенцето*!

— По дяволите, Рейчъл...

— ШИШЕНЦЕТО МИ!

— Татко ще те натупа, като се върнем вкъщи — обеща решително младата жена, — после — направо в леглото.

— ШИШЕЕЕЕЕТО МИ!

Защо ѝ трябва на млада жена да си боядисва косата на кичури, помисли си той и хвърли поглед на вестника. Заглавието беше: ПО-МАЛКО ПОКЛОННИЦИ ВЪВ ВИТЛЕЕМ. ИЗКАЗВАТ СЕ ОПАСЕНИЯ, ЧЕ НА ЗЕМЯТА ЩЕ СЕ СТОВАРИ БОЖИЯТ ГНЯВ. В

долната част на първа страница, кратко съобщение привлече вниманието му и той го прочете бавно:

УИНТЪРБУРГЕР ЗАЯВЯВА, ЧЕ ВАНДАЛСКИ АКТОВЕ НЯМА ДА БЪДАТ ТЪРПЕНИ. Виктор Уинтърбургер, кандидатът на Демократическата партия за депутатското място на покойния Доналд П. Неш, който загина в автомобилна катастрофа в края на миналия месец, заяви вчера, че актове на вандализъм, подобни на този, с който миналата сряда бяха причинени щети за близо 100 000 долара на строителната площадка на магистрала 784, не могат да бъдат толерирани в „един цивилизован американски град“. Изявлението на Уинтърбургер бе направено по време на официална вечеря на Американския легион, за което кандидатът получи овации на крака.

„Виждали сме какво става по другите градове, каза Уинтърбургер, обезобразените автобуси, влакове от метрото и сгради в Ню Йорк, строшените прозорци и вандалски порутените училища в Детройт и Сан Франсиско, рушене на обществени сгради, музеи, галерии. Ние не можем да допуснем най-великата страна на света да бъде прегазена от хуни и варвари.

Полицията бе извикана в района на строителните работи до ул. «Гранд», когато няколко експлозии и пожари са били забелязани от...“ (продължава на стр. 5)

Той сгъна вестника и го постави върху купчината омазнени списания. Пералнята бръмчеше ли бръмчеше с ниската си приспивна песен. Хуни. Варвари. Те бяха хуните. Те събаряха, късаха и изхвърляха хората от домовете им, унищожавайки живота им с един замах, както момче би разбило с ритник малък мравуняк...

Младата жена повлече навън от пералнята дъщеря си, която продължаваше да плаче за шишето си. Той притвори очи и задряма, докато чакаше сушилнята да завърши цикъла си. След няколко минути той скочи като ужилен с впечатлението, че чува камбаните на пожарната команда, но се оказа, че това бе само някакъв Дядо Коледа от Армията на спасението, който бе заел мястото си пред входа на пералнята. На излизане от залата, той хвърли всичките дребни монети от джоба си в кутийката на Дядо Коледа.

— Бог да ви благослови — каза Дядо Коледа.

25 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Телефонът го събуди около десет сутринта. Той с мъка вдигна слушалката на деривата в спалнята си, намести я на ухото си, където бодрият глас на жена от телефонната централа го събуди:

— Ще приемете ли обаждане за ваша сметка от Оливия Бренър?

Все още сънен, той само успя да промълви:

— Какво? Кой? Още спя.

Някъде в далечината, познат глас отвърна „По дяволите“ и той се сети:

— Да, приемам обаждането — каза той. Беше ли тя вече затворила? Той се облегна на лакътя си, като че ли да види по-добре.

— Оливия? Ти ли си?

— Говорете, моля — заглушиха безогледно отговора от пощата.

— Оливия, ти ли си?

— Аз съм. — гласът ѝ идваше отдалеч и пращеше.

— Радвам се, че се обаждаш.

— Аз пък мислих, че ще откажеш разговора.

— Едва ставам. Къде си? В Лас Вегас ли?

— Да — каза тя равно. Отговорът ѝ бе изречен някак скучно и властно. Думата падна като талпа на циментов под.

— Е, как е там? Как я караш?

Въздишката ѝ бе толкова дълга и тежка, че му се стори почти като хълцане в плач без сълзи.

— Можеше и да е по-зле.

— Защо?

— Срегнах един тип през втората... не, третата... ми ноц тук. Отидох на някакво парти и там така се подредих...

— С наркотици? — запита той предпазливо, добре осъзнавайки, че тя се обаждаше отдалеч, а властта имаше уши навсякъде.

— С наркотици — повтори тя ядосано. — Разбира се, че бе с наркотици. И то лоши, пълни с отрови и... Мисля, че бях и изнасилена.

Последната дума съвсем не се чу, така че той трябваше да попита:

— Какво?

— *Изнасилиха ме* — изкрещя тя толкова силно, че слушалката изкриви звука. — Това става, когато някой идиот реши да се прави на хипи в петък вечерта и започне да си играе на „скрий ми салама“, докато мозъка ти виси някъде по стената зад теб. Изнасилване, знаеш ли какво значи това?

— Зная — каза той.

— Глупости, знаел.

— Имаш ли нужда от пари?

— Защо ме питаш? Не мога да те изчукам по телефона. Не мога и чекия да ти направя.

— Имам малко пари — каза той. — Мога да ти ги изпратя. Затова питам. — Инстинктивно той усети, че просто говори успокоително, но и бавно, и нежно, така че тя да го чуе.

— Да, да.

— Имаш ли адрес?

— „До поискване“, това ми е адресът.

— Не си ли намери някой апартамент?

— Да, с една друга повлекана като мен си намерихме нещо такова. Пощенските кутии са счупени. Няма значение. Задръж си парите. Намерих си работа. Майната му, смятам да зарежа всичко и да се върна. Това е. Честита Коледа.

— Какво работиш?

— Правя хамбургери в една закувалня. Има ротативки в коридора и цяла нощ разни там дърпат ръчките и ядат хамбургери. Цяла нощ. Като ти свърши смяната, преди да тръгнеш само трябва да обършеш ръчките, защото всичките са омазнени с кетчуп и горчица. Да не ти говоря за *клиентите*. Всичките са дебели като свине. Или са загорели, или имат изгаряния. Ако не искат да те чукаат, за тях си само част от мебелировката. Получих предложения и от двата пола. Слава Богу, съквартирантката ми е като хладилник що се отнася до секса. Не... по дяволите, защо ти ги разправям тези? Не знам даже за какво ти се обадох. Като ми платят в края на седмицата ще тръгна на стоп за някъде.

Той се чу как казва:

— Изкарай един месец преди това.

— *Какво?*

— Не се предавай. Ако се откажеш сега, после винаги ще се питаш защо изобщо си тръгнала за там.

— Ти трябва да си играл футбол в гимназията. Така ли?

— Дори и вода не съм им носил на футболистите.

— Е, какво знаеш тогава.

— Зная, че смятам, да сложа край на живота си.

— Ти даже... Какво каза?

— Смятам да сложа край на живота си — повтори той. Каза го спокойно. Вече не мислеше, за това, че разговорът е междуцатски и за хората, които може би го подслушваха — полицията, Белия дом, ЦРУ, ФБР. — Захващам по нещо и нищо не излиза. Сигурно защото съм малко престарял, за да успея. Преди няколко години се случи нещо, за което знаех че е лошо, но не предполагах, че ще свърши зле и за мен. Мислех си, че то просто е станало, ще го преживея и толкоз. Но всичко вътре в мен са разпада. И ми омръзна. Не върша нищо.

— Да не би да си болен от рак? — прошепна тя.

— Така ми се струва.

— Трябва да отидеш в болница, да...

— Това е рак на душата.

— Ти се спъваш в собственото си его, човече.

— Може и така да е — каза той. — Няма значение. Каквото и да правим, всичко е на мястото си и ще завърши, както съдбата реши. Само едно нещо ме притеснява — понякога имам чувството, че съм герой от някой роман на слаб писател и той вече е предрешил как и защо ще завърши книгата. Но, не е зле така да се приемат нещата, полесно е, отколкото да речем да хвърляш вината на Бог — пък и какво е направил Той за мен, все пак? Не е Той виновен, ами този лош писател, в него е грешката. Той ме лиши от сина ми, като му написа на страницата мозъчен тумор. Това беше в първа глава. Със или без самоубийство, каквото трябва ще стане точно преди епилога. Глупава книга.

— Виж — каза тя уплашено. — Ако във вашия град има от тези телефонни номера, „Избери при нужда“, може би било добре...

— Те не могат да направят нищо за мен — каза той. — Пък и няма смисъл. Искам на *теб* да помогна. Огледай се около себе си и се стегни малко, преди съвсем да се кефнеш. Зарежи наркотиците, ти

сама каза, че ще ги зарежеш. Преди да се обърнеш, ще удариш четирийсетте и тогава няма да имаш особено богат избор.

— Не, не мога да трая това място повече. Някъде другаде...

— Навсякъде е едно също, освен ако промяната ти действа зле. Няма го вълшебния град, където всичко да си дойде на мястото в главата ти. Ако ти е тъпо, всичко, което виждаш също е тъпо. *Знам* това. Заглавията във вестниците, дори табелите по пътя, навсякъде пише: така си е, Джорджи, издърпай щепсела. И с това ще свърши.

— Слушай...

— Не, *ти* ме чуй. Отпуши си ушите. Остаряването е като да караш през сняг, който става все по-дълбок и по-дълбок. Ако пък случайно излезеш на равно, оказва се заледено и започваш да се въртиш. Това е *животът*. Няма снегорини, които да дойдат и да те изровят. Спасителният ти кораб просто няма да дойде, малката. Няма и лодки, за никого. Никога няма да спечелиш в тази надпревара. И не мисли, че някъде скрита камера те следи и някой те гледа как се бориш. Това е. Друго няма. Толкоз.

— Ти си нямаш представа какво става тук! — проплака тя.

— Така е, но знам какво става тук.

— Нямах власт над живота ми.

— Ще ти изпратя петстотин долара. До Оливия Бренър, До поискване, Лас Вегас.

— Няма да съм тук. Ще ти ги върнат.

— Няма. Защото няма да си впиша адреса.

— Хвърли ги тогава.

— Опитай се да си намериш по-добра работа с тях.

— Не.

— Тогава, си обърши задника с тях — каза той и затвори телефона. Ръцете му трепереха.

Пет минути по-късно телефонът отново извъня.

— Ще приемете ли раз...

— Не. — каза той и затвори.

Телефонът извъня още два пъти през този ден, но и двата пъти вече не беше Оливия.

Към два часа следобед Мери се обади от къщата на Боб и Джанет Престън. Боб и Джанет, които винаги му напомняха за Фред и Уилма

Флинтстоун. Как бе той? Добре. Лъжа. Какво готвел за коледната вечеря? Щял да ходи до магазина за специалитети тази вечер, та пуйката да е с всички възможни подправки. Още една лъжа. Не би ли желал да дойде там? Джанет имала тонове ядене в повече и с радост би го поканила. Не, не бил и гладен в момента. Това вече бе истина. Чувстваше се зле и моментна прищявка го накара да каже на Мери, че ще дойде на партито на Уолтър. Това изглежда я зарадва. Знаеше ли той, че Уолт бе предупредил всеки да си носи сам пиенето? Ами, нима Уоли Хемнър някога е поил гостите си? запитал той и тя се засмя. Затвори телефона, той се върна и седна пред телевизора с чаша в ръка.

Телефонът звънна отново в седем и половина, а по това време, той се бе вече насвяткал до попикаване.

— Ло? — вдигна той слушалката, забравил учтивостта си някъде в алкохола.

— Доус?

— Същият. Коитам?

— Маглиоре, Доус. Сал Маглиоре.

Той премигна и се вторачи в чашата си. Погледна цветния телевизор Зенит, където течеше филма „Вкъщи за празника“. Беше за някакво семейство, събрало се в къщата на умирация им баща в Коледната вечер, а някой ги убиваше един по един. Съвсем като за Коледа.

— Господин Маглиоре, — каза той, като внимателно процедираше с непослушния си език. — Весела Коледа, сър. И всичко най-хубаво през новата година.

— Ах, ако знаеш само как ме е страх от 74-а — каза Маглиоре замислено. — Това ще е годината, в която петролните крале ще превземат страната, Доус. Почакай само и ще видиш. А пък, ако не ми вярваш, погледни ми продажбите за декември. Оня ден продадох един Шевролет Импала, автомобил — мечта, а го продадох за хиляда долара. *Хиляда долара*. Не ми ли вярваш? Четирийсет и пет процента спад в оборота спрямо миналата година. Виж, ако е за кола като Вегас — 71, всяка, до която се добера от тези, ще продам за 1500 — 1600 долара. Но къде са тези икономични коли, питам те, къде?

— Малките вървят, така ли? — запитал той предпазливо.

— Те са като кафени кутийки Максвел хауз, не по-големи — извика Маглиоре. — Кибритени кутийки на колела! Само да погледнеш тази проклета машинка накриво и да кажеш абра-кадабра и или двигателят ще се разцентрова, или ауспухът ще падне, или воланът ще ти даде луфт. Пинто, Вега, Гремлин, всичките са един дол дренки — ковчези за самоубийци. И сега съм принуден да търся и да продавам тези таратайки на всеки срещнат, а един хубав Шевролет Импала ще излезе от гаража ми само ако го подаря, по дяволите, както стана оня ден. И ми казваш Честита нова година. Исусе! Марийо! Иосифе, дърводелецо!

— Това е само за сезона — каза той.

— Както и да е, не за това се обадох — отвърна Маглиоре. — Обадох се да ти кажа „моите поздравления“.

— Подзръвленийъ? — каза той искрено объркан.

— Знаеш. Пука-пука, бум-бум.

— Ааа, искаш да кажеш...

— Шшшт. Не по телефона, Доус. Умната.

— Няма. Пука-пука, бум-бум. Това беше добре — изкикоти се той.

— Ти го направи, нали, Доус?

— На теб и второто си име не бих издал. Маглиоре избухна в смях:

— Това беше добре. *Бива си те*, Доус. Може и да си куку, но си умен куку. Възхищавам ти се.

— Мерси — каза той и умно пресуши останалия в чашата си алкохол.

— Исках още да ти кажа още, че всичко тук върви според плана. Гръм и мълния.

— Какво?

Чашата, която държеше, се изплъзна от пръстите му и се търкули по килима.

— Тези работи минават през втори човек, Доус. Повечето — даже през трети. Работи се в брой, от началото до края, но всичко е по часовник.

— Ти си луд.

— Не съм. Просто рекох да ти кажа. И да знаеш, Доус, от някои неща няма отърване.

— Копеле гадно. Лъжеш. Защо си тръгнал да се обаждаш на хората навръх Коледа и да ги лъжеш?

— Не те лъжа. А играта започна ти, Доус. От тук нататък тя може да е *само* твоя.

— Не ти вярвам.

— Мръсен негодник си ти — каза Маглиоре. По гласа му личеше, че го съжалява искрено и това бе най-лошото от всичко. — Струва ми се, че и за теб новата година няма да е много добра — завърши той и затвори телефона.

Беше Коледа.

26 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

В пощенската кутия имаше писмо от тях (бе започнал да вижда дори непознатите хора в града по този начин — като местоимение в курсив, изписано разчекнато и злокобно като на плакат за филм на ужасите), като че ли за да потвърди казаното от Маглиоре.

Той го взе в ръка, оглеждайки гладкия бял служебен плик, докато съзнанието му се изпълваше с всички негативни емоции, които човек може да изпита: отчаяние, омраза, страх, гняв, мъка. Щеше без малко да скъса плика на малки късчета и да ги хвърли пред къщата, но после изведнъж разбра, че не може да стори това. Отвори плика, разкъсвайки го почти през средата и изведнъж осъзна, че беше измамен. Беше прекаран. Изигран. Унищожил бе машините им а те ги бяха заменили с нови. Чувстваше се като излязъл на сражение сам срещу китайската армия.

А играта започна ти, Доус. Оттук нататък тя може да е само твоя.

Другите писма досега не бяха адресирани лично до него и бяха от пътното строителство. *Скъпи Приятелю, един голям кран ще дойде скоро при твоята къща. Очаквай с нетърпение този вълнуващ момент, докато НИЕ ПРАВИМ ГРАДА ТИ ПО-ХУБАВ!*

Това писмо вече беше от градския съвет и бе адресирано лично до него. В писмото пишеше:

20 ДЕКЕМВРИ 1973 Г.

Г-Н БАРТЪН Д. ДОУС

1241 УЛ. „КРЕСТОЛЪН УЕСТ“

Уважаеми г-н Доус,

Доведено бе до нашето знание, че Вие сте последният живущ на ул. „Крестолън Уест“, който все още не е сменил местоживеенето си. Вярваме, че това не се дължи на никакви неразрешими от Вас проблеми. Службата ни разполага с бланка 19642-А (която удостоверява, че сте се запознали с информацията за строителството на пътищата в града, Проект 6983-426-73-74-НС), но все още нямаме Вашето удостоверение за напускане на жилището (6983-426-73-74-НС-9004, синя папка). Както знаете, процедурата по издаването на Вашия чек за компенсация не може да започне без този документ. Според данъчната оценка от 1973 г. имотът на 1241 ул. „Крестолън Уест“ възлиза на 63500 долара и в тази връзка ние сме сигурни, че Вие усещате нуждата от спешно действие също толкова остро, колкото и ние. Според закона, вие трябва да смените местоживеенето си до 20 януари 1974 г., датата, когато е запланувано да започнат работите по разчистването на терена на ул. „Крестолън Уест“.

Дължни сме също така да посочим, че според Щатския закон за недвижимата собственост (СЛ 19452–36), ако останете на настоящия си адрес след полунощ на 19 януари 1974 г., вие ще встъпите в нарушение на въпросния закон. Убедени сме, че знаете това, но го посочваме още веднъж, за да избегнем всякакви недоразумения.

Ако срещате никакви затруднения със смяната на местоживеенето си, надявам се, че ще можете да ми позволите в работното ми време, или дори, още по-добре, да се отбиете в службата, за да обсъдим положението. Уверен съм, че нещата могат да намерят своето решение. Вие ще се убедите сам, че сме напълно подготвени да Ви съдействаме изцяло по въпросния проблем. Междувременно, мога ли да Ви пожелаая Весела Коледа и успешна Нова година?

С поздрави:

От името на Градския съвет

— Не — промърмори той. — Не можеш да ми го пожелаеш. Не можеш.

Той скъса, писмото на малки късчета и ги хвърли в кошчето за боклук.

Същата нощ, седнал пред телевизора Zenit, той потъна в спомени за това как двамата с Мери бяха разбрали преди почти четирийсет и два месеца вече, че Бог бе решил да прокара малка пътна мрежа през мозъка на техния син Чарли.

Името на лекаря бе Янгър. По дипломите, висящи в рамки по приятно боядисаните стени в кабинета му, можеха да се прочетат още по един ред букви след фамилното му име, но той бе разбрал със сигурност поне това, че Янгър е невролог; с бърз мозък и без заболявания.

Двамата с Мери бяха отишли при него по собствената му молба един топъл юнски следобед, деветнайсет дни, след като Чарли бе приет в болницата. Той беше приятен на вид мъж, на възраст около четирийсет и пет и физически в добра форма, вероятно в резултат на много голф, игран без електромобил за разходки по игрището. Кожата му бе придобила тъмnozлатист загар. Ръцете на доктора го бяха пленили. Бяха огромни и тромави на вид, но не спираха да се движат по бюрото — ту вземаха някой молив, ту запрелистваха бележника с програмата му, или играеха безцелно по сребърния поднос за писма, — и то с някаква гъвкава пъргавина, която на моменти отблъскваше.

— Синът ви има тумор в мозъка — каза той. Гласът му бе равен, без някаква интонация, но очите му ги наблюдаваха много внимателно, като че ли току-що бе хвърлил бомба със закъснител.

— Тумор — повтори Мери тихо, без да може да го разбере.

— Каква е опасността? — попита той лекаря. Симптомите се бяха развили през последните осем месеца. Най-напред главоболията, в началото — редки, но после — все по-чести. След това, двойните образи, които виждаше за известно време, особено след физическо натоварване. След това, и от което Чарли се срамуваше най-много, подмокрянето по време на сън. Те обаче не го бяха завели при семейния лекар, докато не настъпи онази кратка, но ужасяваща слепота в лявото му око, почервеняло като домати, и то така, че истинският му син цвят бе изчезнал. Семейният лекар го бе завел на

изследвания, по време на които бяха се появили и останалите симптоми: тайнствени миризми на портокали и подострени моливи; безчувственост в лявата ръка; бълнуване.

— Зле е — каза Янгър. — Трябва да се подготвите за най-лошото. Неизлечимо е.

Неизлечимо.

Думата долетя през годините до него като току-що изречена. Никога не бе смятал, че думите могат имат вкус, но тази наистина имаше. Беше горчива, но и сочна в същото време, като мухлясал хамбургер съвсем леко изпечен.

Неизлечимо.

Някъде, обясняваше Янгър, дълбоко в мозъка на Чарли имало група увредени клетки, долу-горе с размера на орех. Ако тези клетки бяха отпред, или например, на масата, би било лесно да се смажат с един удар. Но те бяха скрити. Бяха дълбоко в плътта на съзнанието на Чарли и продължаваха да растат, като го правеха непонятен.

Един ден, скоро след като го бяха приели в болницата, бе посетил Чарли в стаята му по време на обедната си почивка. Говориха за бейзбол и по-точно за това дали ще могат да отидат да гледат финалите, ако градският отбор се класира.

Чарли тогава бе казал:

— Ако запазят добрите си ммммм ммммм ммммм добрите си пичъри ммммм нн ммммм отборът ммммм...

Той се бе навел напред:

— Какво има, Фред? Не се притеснявай. Очите на Чарли бяха изскочили диво напред.

— Фред? — прошепна Джордж. — Фреди... ? — *Мамичката педерастка грозна курвенска идиотска!* — изкрещя синът му от чистото бяло болнично легло. — *Путколизеуразнебитенсговненгъз...*

— СЕСТРА! — бе изкрещял той, докато Чарли припадна. — ЗА БОГА СЕСТРА!

Същите онези клетки го бяха накарали да изприказва тези думи. Малко топче клетки, да кажем, колкото средноголям орех. Веднъж, нощната сестра каза, че близо пет минути крещял думата кученце. Пак клетките. Колкото орех от градината. Караха сина му да крещи като полудял хамалин, да си подмокря леглото, стягаха главата му в клещи,

или не му дадоха през цялата първа гореща юлска седмица да си помръдне лявата ръка.

— Погледнете — бе казал д-р Янгър в онзи ясен, идеален за голф юнски ден и бе разтворил рулото с графиката на мозъчната активност на сина им. Извади и една графика от нормален, здрав мозък, но всъщност нямаше нужда. Той погледна това, което ставаше в главата на сина му и пак усети онзи горчив, но сочен вкус в устата си. На хартията неравномерно бяха изрисувани остри върхове и стръмни долини подобно на зле очертани шипове.

Неизлечимо.

А, видиш ли, ако това купче увредени клетки бе решило да порасне на повърхността на мозъка на Чарли, с една лека операция то би могло да се отстрани. Меко и леко, както казваха като деца. Но наместо това, то се бе образувало дълбоко навътре в мозъка и растеше с всеки изминат ден. При опит да се направи нещо със скалпел, лазер, или каквото и да е, мозъкът щеше да се превърне просто в една мръвка. Без подобен опит, скоро трябваше да поръчват ковчег за тяхното момче.

Д-р Янгър обясняваше всичко това доста общо, прикривайки безизходицата с мека пяна от термини, която и без това бързо щеше да падне. Мери продължаваше да клати глава недоверчиво и объркано, но той бе разбрал всичко добре и докрай. Първата му мисъл, светла и ясна, която после никога нямаше да си прости, бе: *Слава Богу, че не се случи с мен.* И странният вкус в устата му отново се появи и той започна да тъжи за сина си.

Днес — орех, утре — земното кълбо. Октоподът на неизвестността. Нелепата смърт на дете, на твой син. Какво имаше за разбиране?

Чарли умря през октомври. Нямаше драматични последни думи. Беше прекарал в кома три седмици.

Той въздъхна и отиде в кухнята, за да си налее нещо за пиене. Навън тъмната нощ се спускаше равномерно по всички прозорци. Сега, когато Мери я нямаше, къщата му изглеждаше напълно опустяла. Непрекъснато се препъваше в нещо от себе си — снимка в някое чекмедже, стария си анцуг в един шкаф на горния етаж, чифт стари чехли под бюрото. Щеше да е лошо, много лошо, ако това продължи.

Никога не бе плакал за Чарли след смъртта му; дори на погребението. Мери бе плакала много. Седмици наред, може би. Очите ѝ бяха вечно подути. Но в крайна сметка, именно тя бе успяла да го преживее.

Чарли бе оставил рани и по нея, това бе неоспоримо. Външно, белезите си бяха останали. Мери от преди и след това. Преди, тя никога не би вдигнала чашка, освен ако обстоятелствата не го изискваха в полза на кариерата му. Обикновено, на събирания вземаше слаб коктейл с водка и го разнасяше със себе си цяла вечер. Ако бе сериозно настинала, можеше и да изпие един грог с ром. Толкоз. След това, тя обикновено си правеше с него по един коктейл след работа в късния следобед и винаги пийваше по нещо преди лягане. Това никога не би нарекъл сериозно пиене, без махмурлук и повръщане в банята, но то беше повече, отколкото преди. Част от защитната пана. Без съмнение, точно каквото докторът би ѝ препоръчал. Преди тя много рядко би заплакала по някакъв дребен повод. След това, правеше това често и винаги сама. Ако бе изгорила вечерята. Ако се чувстваше зле. Когато веднъж в мазето изби вода, помпата замръзна и печката даде на късо. Преди, тя се увличаше по фолк музика — по белите певци на фолк и блус като Ван Ронк, Гери Дейвис, Том Ръш, Том Пакстън, Спайдър Джон Корнър. След това интересът ѝ просто угасна. Изглежда пееше нейни си блусове и огласяше тъгата си на някакъв вътрешен микрофон. Бе спряла да говори, че трябва да отидат на екскурзия до Англия, ако го повишат в службата. Започна сама да си прави косата вкъщи и вече редовно я виждаше да стои пред телевизора с ролки на главата. А именно нея съжаляваха приятелите им, и може би с право, помисли си той. Той искаше да се самосъжалява и го правеше, но винаги тайно. Тя бе успяла да покаже нуждата си и да се възползва от предложеното ѝ облекчение и това, в крайна сметка, я бе спасило. Това ѝ бе спестило дългите размисли, които го държаха буден до късно през нощта, докато тя бе унесена в сън след вечерното си питие. А докато тя спеше, той размишляваше над факта, че на този свят малко топче клетки, не по-голямо от орех, можеше да отнеме живота на един син и да го изпрати в небитието завинаги.

Той никога не бе ѝ завидял за това, че успя да се съвземе или за уважението, с което се отнасяха към нея другите жени. В техните очи тя беше като морски вълк с дълбок белег по лицето за младия юнга и

внушаваше респекта, който непреживелите злото винаги са готови да отдадат на тези, които са го превъзмогнали. Тя бе излежала присъдата си в ада, заради смъртта на Чарли и останалите жени знаеха това. Но тя бе успяла и да излезе оттам. Имаше Преди, имаше Ад, имаше След това, имаше дори и Още по-след това, когато тя се върна към два от четирите клуба, в които членуваше и започна да се занимава с макраме (той пазеше колана, който му бе изплела красиво от въже със сребърна тока по средата, гравирана с Б. Дж. Д.), както и да гледа телевизия следобед — блудкавите сериали и Мърв Грифин с неговите знаменитости.

А сега какво? почуди се той, докато се връщаше в дневната. Най след това ли идваше? Така изглеждаше. От пепелта, която така жестоко бе раздухал се изправяше нова, цяла жена. Морският вълк с дълбокия белег помнеше преживяното, но вече имаше ново лице. Само фасада? Не. Фасадата бе предназначена за околните. Под нея лежеше промяна.

При него всички рани бяха нанесени отвътре. През дългите безсънни нощи той ги бе проучил една по една, подредил ги бе в каталог, с прилежността на болен, търсец следи от кръв по изпразненията си. Беше мечтал да види как Чарли ще играе бейзбол в мач от Детската лига. Бе желал да получава сведения за успеха му в училище и да си блъска главата над тях. Бе искал да му каже, че може да си избере сам стая в къщата. Бе искал да се притеснява за момичетата, с които щеше да се вижда, за приятелите, които щеше да има, за младежките му проблеми. Искаше да види в какво ще се превърне синът му и дали те двамата щяха да си останат влюбени един в друг завинаги, както си бяха, докато лошите клетки с големина на орех не ги бяха разделили, подобно на хищна жена.

Мери бе казала, *Той бе твой.*

Това беше истина. Бяха си паснали така добре, че имената им се превръщаха в нелепост, дори местоименията ставаха неприлични. Затова станаха Джордж и Фред, водевилен тандем, Лаурел и Харди срещу останалия свят.

И ако топче увредени клетки можеше да унищожи всички тези неща, които бяха толкова дълбоко лични, че никога да не могат да се обяснят с думи, толкова лични, че човек трудно се престрашаваше да ги признае пред себе си, какво му оставаше на този свят? Как можеше

да се вярва в живота отново? Как можеше да му се придава някаква важност, по-голяма от петъчно дерби по разчистване на терени?

Всичко това отдавна бе вътре в него, но той никога не бе предполагал, че то може да го промени така неусетно, така дълбоко и необратимо. И сега всичко бе излязло навън, подобно на някаква грозна повърната върху маса каша, воняща на стомашни сокове, пълна с несмлени бучки храна. И ако животът бе само едно петъчно дерби по разчистване на терени, нима нямаше да е оправдано, ако човек скочи от моста? Но какво идваше след това? Животът изглежда бе само приготвление за ада.

Видя, че бе изпил питието си още в кухнята. Беше се върнал в дневната с празна чаша в ръка.

31 ДЕКЕМВРИ, 1973 Г.

Бе само на две пресечки от къщата на Уоли Хемнър, когато бръкна в джоба на палтото си, за да види дали няма ментолови бонбонки Кенъда минтс. Бонбонки нямаше, но извади от джоба си малко пакетче алуминиево фолио, което леко отразяваше зелените светлини по таблото на колата. Изгледа го озадачено и разсеяно и вече бе готов да го хвърли в пепелника, когато си спомни какво представляваше.

Гласът на Оливия повтори в главата му: *От серията мескалин. Продукт номер четири. Много е твърд.* Беше забравил за него.

Той остави малкото пакетче обратно в джоба на палтото си и сви по улицата на Уолтър. Паркирани коли и от двете страни на улицата я покриваха наполовина по дължина. Съвсем в стила на Уолтър — той никога не би паднал толкова ниско, че да събира хора просто на купон, когато може да организира и стълпотворение. Принципът на „Прагът на удоволствието“ — така го бе кръстил Уоли. Той твърдеше, че някой ден ще патентова тази своя идея и ще публикува наръчник с инструкции за прилагането ѝ. Според теорията на Уоли Хемнър, ако се съберат достатъчно много хора на едно място, доброто им прекарване става неизбежно — те просто прекрачват границата му по силата на многобройността си. Веднъж на чашка, когато Уоли бе навлязъл дълбоко в теорията си, той неволно я бе свързал с линчуването. „Ето, бе казал Уолтър гордо, Барт току-що потвърди, че съм прав.“

Той се зачуди какво ли прави Оливия в момента. Не се бе опитала да се обади отново, макар че ако бе позвънила, той вероятно щеше да се размекне и да приеме разговора. Може би бе останала във Вегас достатъчно дълго, за да получи парите, а след това бе взела автобуса за... къде? Мейн? Имаше ли случай някой посред зима да тръгне от Лас Вегас за Мейн? Със сигурност не.

Продукт номер четири. Много е твърд.

Той намести колата до тротоара, зад някакъв спортен модел Джи Ти Екс с черна линия по капака и излезе. Новогодишната нощ бе ясна, но мразовита. Студена луна висеше на небето отгоре като изрязана от

дете хартия. Край нея щедро бяха разхвърлени многобройни звезди. Секретите в носа му замръзнаха и хванаха коричка, която се пропукваше, когато раздвижваше ноздрите си. Дъхът му димеше в бяло в тъмния въздух.

Той беше край третата къща преди тази на Уолтър, когато чу басите на стереограмофона. Наистина го бяха издули. Със или без „Прагът на удоволствието“, около всяко парти на Уоли имаше някакво тайнство. Дори и най-добрите намерения от сорта на „Ще се отбием само за малко“, завършваха с нощен престой и лудешко пиене, от което във всяка глава започваха да бият сребърни звънчета, които на следващата сутрин щяха да се превърнат в оловни камбани. И най-заклетите врагове на рокмузиката неизбежно се оказваха във вихъра на буги-буги, на фона на безкрайно дългата колекция от стари шлагери, която Уоли пускаше щом беше убеден, че всеки е достатъчно пиян, за да види в петдесетте и шейсетте години най-хубавото време от живота си. Всички пиеха и танцуваха, танцуваха и пиеха, докато изплезваха език като малки жълти кученца в празничен ден. В кухнята се раздаваха безброй целувки между половинки от различни семейства, безброй опипвания на квадратен сантиметър, безброй цветя бяха грубо откъсвани от саксиите и нежно подарявани някому, безброй иначе разумни хора, щяха да се събудят на първия ден от новата година, стенойки от махмурлук и с неясни спомени за това как снощи са подскачали на четири крака или са обещавали да кажат на шефа си някои важни истини. Уоли изглежда имаше способността да вдъхновява за подобни изпълнения без някакво усилие от своя страна, а просто поради това, че си е Уоли — и, разбира се, новогодишният купон бе и купонът на годината.

Той усети как прехвърля с поглед подредените коли, търсейки тъмнозелената Делта 88 на Стийв Орднър, но не можа да я види никъде.

По-близо до къщата, около мотива на баса в песента се включи и останалата част от групата, в която Мик Джагър крещеше: *Оооо, деца, нужна е само една целувка, целувка, целувка...* Всяка лампа в къщата светеше — по дяволите енергийната криза — освен, разбира се, в дневната, където при по-бавните парчета щяха да се движат плътно притиснати тела. Дори и на фона на силната музика той чуваше как

поне сто гласа водеха петдесет различни разговора, като че ли Вавилон току-що бе паднал.

Помисли си, че ако бе лято, или дори есен, би било по-интересно само да стоиш отвън и да чертаеш графиката на цирка вътре, докато той се развихря до кулминацията си и после утихва. Внезапно, стреснат и изплашен, си представи как седи в градинката на Уоли Хемнър с руло хартия в ръце с неравните пикове и спадове по нея — запис на функциите на болния Купум. Той потрепери и сложи ръце в джобовете на палтото си, за да ги стопли.

Дясната му ръка отново намери малкото пакетче от фолио и той го извади. Интересно, но въпреки студът, който хапеше пръстите му с тъпите си зъби, той го разтвори. Вътре имаше малко лилаво хапче, достатъчно малко, за да остане в очертанията на нокътя на кутрето му. Много по-малко от един орех, да кажем. Нима нещо толкова малко можеше да го превърне в клинично луд, да го накара да вижда неща, които не съществуват, да мисли по начин, който никога не е познавал? Нима това можеше, с две думи, да наподобява всичко, което синът му бе изпитал по време на смъртоносната си болест?

Спокойно, почти разсеяно, той сложи хапчето в устата си. Нямахме вкус. И го глътна.

— *БАРТ!* — извика жената. — *БАРТ ДОУС!*

Тя бе с вечерна рокля с голи рамене и чаша мартини в ръката. Косата ѝ бе черна, вдигната нагоре за случая, поръсена с имитация на скъпоценни камъни и прибрана с блестящо въженце.

Той бе влязъл през кухнята, която беше претъпкана с хора. Беше едва осем и половина: Ефектът на преливника още не бе задействал. Това беше друга част от теорията на Уолтър; с течение на времето, твърдеше той, все повече и повече гости щяха да мигрират и до най-отдалечените ъгълчета на къщата. „Центърът в случая далеч не събира масите“, бе казал мъдро Уоли и бе допълнил, „Т. С. Елиът — край на цитата“. Отново според Уоли, веднъж той бе намерил човек да броди на тавана му осемнайсет часа след края на последния купон.

Жената с черната рокля го целуна топло по устните, като добре развитите ѝ гърди се притиснаха в него. Част от мартинито ѝ падна на пода между тях.

— Здравей, — каза той, — коя си ти?

— *Тина Хауърд*, Барт. Не може да си забравил екскурзията на класа? — тя заклати дългия маникюр на показалеца си срещу носа му. — **ЛОШО МОМЧЕ!**

— *Онази* Тина? Божичко, ти си, наистина! — замаяна усмивка изгря на лицето му. Това бе друга характерна черта на купоните на Уолтър; хора от миналото ти се появяваха там като забравени снимки. Най-добрият ти приятел от квартала от преди трийсет години; момичето, което без малко да свали някога в колежа; някой, с който си работил в продължение на месец през лятото преди осемнайсет години.

— Само че вече съм Тина Хауърд Уолъс — каза жената с черната рокля. — Мъжът ми е някъде тук... наоколо... — тя се огледа леко из стаята; разля още малко от пиетето си и изпи останалото в чашата, преди и то да избяга от нея. — Точно сега ли трябваше да изчезне?

Тя го погледна топло и въпросително, а той почти не можеше да повярва, че това бе жената, благодарение на която за първи път бе докоснал плътта на другия пол — по време на екскурзията на деветите класове от гимназията Гроувър в Клийвлънд, преди сто години. Галейки гърдите ѝ през памучната ѝ моряшка фланелка в автобуса, когато минаваха край...

— Котърс стрийм — довърши той на глас. Тя се изчерви и се засмя:

— Спомняш си, значи.

По силата на неконтролиран рефлекс, без да иска, погледът му падна върху деколтето на роклята ѝ и тя се запревива от смях. Той пак се усмихна безпомощно:

— Изглежда времето тече по-бързо, отколкото сме...

— Барт! — провикна се Уоли Хемнър над общата глъч на купона. — Хей, момче, радвам се, че успя да пристигнеш!

Той прекоси стаята от другия ѝ край със също подлежащия на патентоване зигзаг „Партито на Уоли“, слаб мъж с очила в рогови рамки, вече оплешивял и с една от онези безупречно скроени ризи на тънки райета, които бяха на мода през 1962 г. Той стисна протегнатата ръка на Уолтър, чиято хватка бе, както винаги, желязна.

— Виждам, че си се запознал с Тина Уолъс — каза Уолтър.

— Ех, ако знаеш откога се познаваме — каза той и се усмихна неловко на Тина.

— И да не си казал на мъжа ми за това, момче лошо — пак се засмя Тина. — Извинете ме. Ще поговорим пак, Барт.

— Разбира се, каза той.

Тя изчезна зад групата хора, насъбрали се около отрупаната сядене маса и влезе в дневната. Той кимна към нея и каза:

— Как ги подбиращ, Уолтър? Това бе първото момиче, което някога докоснах. Тук е като в музей „Твоят живот“.

Уолтър скромно сви рамене:

— Всичко е част от Прага на удоволствието, Бартън, момчето ми — каза той и кимна към хартиената кесия, която той бе сложил под мишница. — Какво криеш там?

— Южен Комфорт. Тук има бира, нали?

— Естествено — каза Уолтър, но направи гримаса. — Наистина ли ще пиеш от тази бълвоч? Все си мислех, че си по скоча.

— Сам винаги съм си пил Комфорт. Тайно. А сега реших да се престаша и пред хора.

Уолтър се ухили:

— Мери е тука някъде. Оглеждаше се за теб. Налей си от пиенето и ще отидем да я намерим.

— Става.

Той си проби път през кухнята, като поздравяваше тези, които смътно си спомняше, че е виждал, и които го поглеждаха като че ли никога не са се срещали. Отговаряше и на поздравите на хора, лицата на които не си спомняше, но които го поздравяваха първи. Цигарен дим се виеше на облаци към тавана на кухнята. Долавяше безразборно по някоя фраза от разговорите около себе си, бодри и безсмислени, като среднощни предавания по радиото.

Фреди и Джим нямаха часови график, така че им каза, че майка му починала наскоро и ако продължи да пие така, никога няма да спре да плаче...

... като изстъргал боята отгоре, разбрал, че е намерил нещо наистина ценно, може би дореволюционно...

... и този образ един ден ми почука на вратата да ми предлага енциклопедии...

... голяма бъркотия; не иска да й дава развод заради децата, а ние като...

... страшно хубава рокля...

... че като отиде да плати сметката се строполи върху сервитьорката...

Пред печката и мивката бе опъната дълга маса с покривка, която вече бе плътно покрита с повече или по-малко пълни и празни бутилки и чаши. Пепелниците вече преливаха от угарки. В мивката бяха събрани три кофи за лед, пълни с топчета и кубчета. Над печката бе закачен голям плакат, на който Ричард Никсън седеше със слушалки на главата, а кабелът на слушалките му излизаше от задника на едно магаре. Отгоре пишеше: НИЕ ЧУВАМЕ ПО-ДОБРЕ!

Вляво някакъв мъж със закърпени на седалището широки панталони и с чаша във всяка ръка (водна чаша, пълна изглежда с уиски, и голяма халба с бира) разказваше виц на групата пред него.

— И влиза човекът в бара и майmunата сяда до него на бар плота. Поръчва си той бира и като му я донесли, попитал: „На кого е тази майmunка? Симпатяга е.“ А барманът отговоря: „А, тази ли? На пианиста е.“ Обърнал се човекът...

Той си наля питие и се огледа за Уолт, но той вече бе на вратата, за да поздрави някакви новодошли гости — млади мъж и жена. Мъжът носеше огромна шофьорска шапка, вързана под брадичката му, очила и едновременна автомобилна куртка. На гърдите ѝ пишеше: НЕ СЛИЗАМ ОТ КОЛАТА СИ. Няколко души вече се смееха гръмогласно, а Уолтър направо виеше. Каквото и да стоеше зад този екип, изглежда започваше отдавна.

— ... и човекът казал на пианиста: „Знаете ли, че вашата маймуна току-що ми се изпика в бирата?“ А пианистът го погледнал и му отговорил: „Не, но ако изтананиките началото ще го докарам и това.“ Очакваният бурен смях. Мъжът с широките панталони отпи от уискито си и го загаси с глътка бира.

Той си взе питието и навлезе в затъмнената дневна, прокрадвайки се зад гърба на Тина Хауърд, преди тя да успее да го види, за да се впуснат в дългата игра на „Къде са те сега“. Струваше му се, че тя бе от тези жени, които знаеха до най-малки подробности съдбата на онези техни съученици, които имаха някакви проблеми — разводи, нервни кризи, присъди — докато останалите, които имаха повечко късмет, за нея не съществуваха.

Някой вече бе сложил на грамофона неизбежния албум с рокендроли от 50-те години и петнайсетина двойки се бяха впуснали в лудешко и слабо танцуване. Той видя Мери да танцува с висок слаб мъж, когото бе виждал, но не можеше да си спомни кога. Джак? Джон? Джейсън? Той поклати глава. Не можеше да си спомни името му. Мери бе с рокля, която никога не бе виждал по-рано. Цялата се закопчаваше отстрани и достатъчно копчета бяха оставени свободни, така че да се открива хубавата гледка на обувтия ѝ в найлонов чорап крак до над коляното. Той потърси в себе си някакво силно чувство — ревност, мъка, или дори обичайното желание — но не намери нищо. Отпи от питието си.

Тя обърна глава и го видя. Той вдигна ръка за поздрав и жест, който значеше: *Завърши си танца спокойно*, но тя спря да танцува и помоли и партньора си да дойде с нея.

— Радвам се да те видя, Барт — каза тя силно, за да може да бъде чута на фона на разговорите и музиката. — Помниш ли Дик Джейсън?

Барт протегна ръка и слабият мъж я стисна:

— Вие с жена си живяхте на нашата улица преди пет... не, седем години. Нали?

Джейсън кимна:

— Сега сме в Уилоуд.

Още един район на *ново жилищно строителство*. Напоследък бе станал много чувствителен по отношение на различните райони на града.

— Не е зле. Още ли работите в Пийлс?

— Не, започнах със свой бизнес. Два камиона. Ако вашата пералня има нужда от транспорт за химикали или...

— Вече не работя в пералнята — каза той и Мери леко се олюля, като че ли някой бе разровил стара рана в нея.

— Така ли? С какво се занимавате?

— Дребен бизнес — каза той и се ухили. — Не участвахте ли в онази стачка на независимите собственици на камиони?

Лицето на Джейсън, вече и без това потъмняло от алкохола, притъмня още повече.

— Участвах, по дяволите. И лично вкарах един колега в правия път. Знаете ли на каква цена дават газьола онези копелета в Охайо? 31,9! Това ми сваля бруто печалбата от дванайсет на девет процента. И

от тези девет трябва да се покрие цялата поддръжка на камионите. Да не говорим за ограниченията. на скоростта сега...

Докато той се увличаше да разказва за проблемите на малкия транспортен бизнес в една страна, която внезапно бе попаднала в лапите на енергийната криза, Барт слушаше и кимаше на нужните места, като отпиваше от питието си. Мери се извини и отиде в кухнята да си налее чаша пунш. Мъжът с автомобилната куртка играеше комично чарлстон на фона на едно старо парче на Евърли Брадърс, докато хората наоколо се смееха и ръкопляскаха.

Съпругата на Джейсън, пълничко, здраво момиче с червена като морков коса се появи отнякъде и те се ръкуваха. Тя почти залиташе вече. Очите ѝ бяха светнали като фарове на камион. Тя се усмихна несигурно и каза на Дик Джейсън:

— Да си призная, май почна да ми се повдига. Къде е тоалетната?

Джейсън я отведе натам. Той прекоси дансинга и седна на един от столовете отстрани. Беше свършил питието си. Мери така и не идваше. Някой сигурно я бе заприказвал, помисли си той.

Извади от вътрешния си джоб кутия цигари и запали една. Отдавна пушеше само на събирания. Като се има предвид, че до преди няколко години бе член на раковата бригада „Три кутии дневно“, смяташе това за постижение.

Бе изпушил наполовина цигарата си и още поглеждаше към вратата на кухнята в очакване на Мери, когато погледът му за миг падна върху пръстите на ръката му и той видя колко интересни изглеждаха те. Странно бе как показалеца и средния пръст на дясната му ръка знаеха точно как да държат цигарата помежду си, като че ли цял живот бяха пушили.

Мисълта бе толкова смешна, че той се усмихна.

Изглежда вече бе прекарал доста време в размисли за пръстите си, когато усети, че устата му има друг вкус. Не бе лош, но просто различен. Слюнката в нея като че ли е станала по-гъста. А краката му... краката си чувстваше като мармалад и въпреки това на тях им се искаше да подскачат в такт с музиката, като че ли това щеше ги отпусне и да ги накара отново да бъдат старите здрави крака.

Той се поуплаши, когато усети как тази мисъл, започнала така нормално се бе усукала и отклонила в неочаквана посока, като човек,

изгубил се в голяма къща, и сега изкачващ голямо *крррристално* стълбище.

Ето, пак се повтори и това сигурно бе заради хапчето, което бе взел, да, хапчето на Оливия. Но не беше ли интересно да се произнася думата кристал по този начин? *Кррррристал* звучеше дрънчащо, като костюм от стъклени висулки.

Той се усмихна хитро и погледна цигарата си, която изглеждаше необикновено бяла, необикновено закръглена, и изобщо приличаше на необикновен символ на богатството и живота в Америка. Само в Америка цигарите бяха толкова вкусни. Той всмукна от нея. Прекрасно. Замисли се за всичките цигари в Америка, изсипвани от конвейерите на Уинстън-Салем, тоновете цигари, истинския рог на бялото, безкрайно димящо изобилие. Без съмнение, мескалинът действаше. Започваше да изпада в някакво непознато състояние. И ако хората научеха какво си бе мислил за думата *кристал* (по-точно *кррристал*), щяха да кимнат и да кажат в един глас: *Да, той е луд. Съвсем се е побъркал.* Куку бе друга хубава дума. Изведнъж му се прииска Сал Маглиоре да бе там. Дватамата с Едноокия Сали щяха да обсъдят всички аспекти от дейността на Организацията. Щяха да си приказват за стари курви и за престрелки. Представяше си как той и Едноокия Сали хапваха лингуини в някой малък италиански ристоранте със стени в тъмни тонове, с насечени дървени маси и с мотиви от „Кръстника“ на грамофона. И всичко това в цветовете на луксозен Зенит, в които можеш да потънеш, да се изкъпеш като в разпенена вана.

— *Крррррристал*, — каза той тихо и се ухили сам на себе си. Стори му се, че отдавна седи там и си мисли за това — онова, но никаква пепел не се бе натрупала по цигарата му. Това го поразя. Отново дръпна тютюнев дим.

— Барт?

Той вдигна поглед нагоре. Беше Мери със сандвич за него в ръката. Той ѝ се усмихна.

— Седни. Това за мен ли е?

— Да — каза тя и му го подаде. Сандвичът бе триъгълен и малък с някакъв розов пълнеж по средата. Изведнъж му дойде наум, че Мери ще се уплаши и ще бъде ужасена, ако разбере, че се е дрогирал. Би извикала полиция, отряда за бързо реагиране, и Бог знае кой още.

Трябваше да се държи нормално. Но мисълта да се държи нормално го накара да се чувства по-странно от всякога.

— Ще го хапна по-късно — каза той и сложи сандвича в джоба на ризата си.

— Барт, пиян ли си?

— Малко — каза той. Виждаше порите по кожата на лицето ѝ. Не си спомняше някога да ги бе виждал толкова ясно. Всички тези малки дупчици, все едно Господ бе готвачът, а тя — някакъв пай. Той се захили и мръщенето ѝ го накара да допълни: — Виж, не казвай на никой.

— Да казвам? — погледна го тя учудено намръщена.

— За Продукт 4.

— За Бога, Барт, какво си...

— Трябва да отида до тоалетната. Ще се върна — каза той и тръгна, без да поглежда към нея, но усещаше как смръщеното ѝ чело излъчва вълни след него подобно вълните на микровълнова печка. И все пак, без да поглежда назад към нея, тя можеше и да не се досети. Сега вече, с най-хубавата от всички думи, нищо не бе невъзможно, дори изкачването на кррристални стълби. Той се усмихна топло. С думата бяха вече стари приятели.

Разходката до тоалетната някак си се превърна в одисея, в сафари. Шумът на купона бе навлязъл в някаква циклична фаза. УСИЛВАше се и ОТСЛАБВАше на всеКИ ТРИ СРИЧки и даЖЕ ГРАМОфонът праВЕШЕ СЪщото. Промърмори нещо на хората, с които му се стори, че се познаваше, но отказа да приеме предложения му гамбит под формата на разговор — само посочи към слабините си, усмихна се и продължи. Усети как оставя озадачени физиономии зад себе си. Колкото и да искаш, никога не можеш да отидеш на купон само с непознати, скара се той само на себе си.

Тоалетната беше заета. Наложил се да чака, както му се стори, няколко часа и когато най-после влезе, не можеше да уринира, въпреки че искаше. Погледна стената над клозетното казанче и тя се подуваше и спадеше в общия тритактов ритъм. Пусна водата, въпреки че не бе оставил и капка след себе си, в случай, че някой подслушва отвън и се загледа в спускащата се надолу вода. На дъното тя имаше зловещ розов цвят, като че ли човекът преди него бе пуснал кръв. Разстройващо.

Излезе от тоалетната и купонът го удари отново. Лица се появяваха и изчезваха пред него като балони във въздуха. Музиката все пак бе добра. Елвис пееше. Добрият стар Елвис. Давай, Елвис, давай.

Лицето на Мери изникна пред него и се задържа там със загрижен вид:

— Барт, какво ти е?

— Какво да ми е? Всичко е на ред — беше изненадан, смаян. Думите бяха излезли от него във визуална серия музикални тонове. — Имам халюцинации — каза той на глас, но това заключение бе предназначено само за него.

— Барт, какво си взел? — Мери вече изглеждаше уплашена.

— Мескалин — каза той.

— Божичко, Барт. *Наркотици? Защо?*

— Защо не? — отвърна той не за да оригиналничи, а защото това бе единственият отговор, който успя да намисли бързо. Думите отново излязоха от него под формата на ноти и този път на някои от тях се вееха знаменца.

— Искаш ли да те заведа на лекар?

Той я изгледа учуден и се задълбочи във въпроса ѝ, за да види не криеше ли той някакви особени нюанси; ехо от Фройд, може би. Той се изкикоти отново и кикотът му пак затанцува пред него на кристални ноти по петолия с тактове и паузи.

— Защо да искам да ходя на лекар? — каза той, избирайки внимателно всяка дума. Въпросителната бе като ключ сол. — Всичко е както тя каза. Нито твърде хубаво, нито твърде лошо. Но, интересно.

— Коя? — поиска да разбере тя. — Кой ти го каза? Откъде го взе?

Лицето ѝ се променяше. Ставаше като на влечуго. Мери в ролята на полицейския детектив от евтин криминален филм, святкаща прожектор в очите на заподозрения — *Хайде, Макконигъл, кажи как го искаш силно, или по-лекичко* — но което вече бе по-лошо, тя започна да му напомня за разказите на Х. П. Лавъркрафт, които бе чел като дете, разказите за Чуло Митос, в които нормални хора се превръщаха в риби или пълзящи създания по повелята на По-Старите. Лицето на Мери започна да се издължава и заприлича на змиорка.

— Няма значение — каза той уплашен. — Не можеш ли да ме оставиш на мира? Спри да се ебаваш с мен. Аз не ти се бъркам.

Лицето ѝ се стегна от болка и тя отново се превърна в Мери, наранена, недоверчива и той започна да съжалява за стореното. Купонът лудееше някъде около тях.

— Добре, Барт — каза тя тихо. — Самоизмъчвай се по какъвто си искаш начин. Но не ме поставяй в неудобно положение. За това мога ли да те помоля?

— Разбира се, че м...

Но тя не дочака отговора му. Стана и влезе бързо в кухнята, без да поглежда към него. Той съжаляваше за станалото, но в същото време чувстваше и облекчение. Ами, ако някой друг се опиташе сега да го заговори? Той също щеше да разбере. Не можеше да говори нормално с хората, поне не в това състояние. Очевидно, дори не можеше да се преструва успешно на пиан.

— Рррррийт! — каза той, изпускайки трептящото си „р“ през небцето си. Този път нотите изскочиха в права линия, всичките от един тон и с флагчета. Можеше цяла нощ да си прави ноти така и щеше да е напълно доволен. Но не и тук, където всеки момент някой можеше да дойде и да го обезпокои. Трябваше да остане сам, някъде, където да чува собствените си мисли. Купонът го караше да се чувства като застанал зад голям водопад. Трудно можеше да се мисли при цялата тази врява. По-добре щеше да е, ако можеше да намери някое тихо местенце със спокойни води. Можеше да има и радио, което да си пусне. Чувстваше, че малко тиха музика би помогнала на мисленето му, а имаше много неща, за които искаше да помисли. Много.

В същото време той започна да се убеждава, че хората вече тайно го наблюдават. Мери сигурно бе пуснала новината. *Притеснена съм. Барт е на мескалин.* Вестта вече се е пренесла от група на група. Те щяха да продължат да се преструват, че танцуват, пият, разговарят, но всъщност щяха да го наблюдават с крайчеца на окото си и да си шепнат по негов адрес. Знаеше, че така ще стане. Бе му кррристално ясно.

Някакъв мъж мина край него с пълна чаша алкохол, леко полюшвайки се. Той дръпна края на спортното му сако и прошепна дрезгаво:

— Какво си говорят за мен?

Мъжът му се усмихна глупаво и пращайки топъл дъх на уиски в лицето му каза:

— Каквото и да е ще си го запиша.

Най-после той успя да влезе в леговището на Уолтър Хемнър (не знаеше колко време бе минало, докато стигне дотам) и когато затвори вратата след себе си, шумът на партито благословено заглъхна. Започваше да се плаши. Наркотикът, който бе взел, продължаваше да му действа; дрогирането дори ставаше все по-силно. Струваше му се, че бе прекосил дневната за един миг, в следващия миг бе минал през тъмната спалня, където бяха нахвърлени палта, за още един миг бе минал по коридора. Герданът на нормалното съществуване се бе скъсал и мънистата на действителността се бяха разпилели на всички страни. Последователността беше прекъсната. Чувството му за време бе *ел деструкто*. Ами ако никога вече не дойдеше на себе си? Ако останеше така завинаги? Дойде му наум да се свие и да се опита да проспие това състояние, но не знаеше дали ще успее да заспи. А ако успееше, Бог знае що за сънища щяха да го споходят. Лекомисленият, импулсивен начин, по който бе взел хапчето, сега го ужаси. Това не беше като да се напиеш; малкото зрънце на трезвеност, което мигаше и присветваше някъде в центъра на съзнанието му, онази част от него, която никога не се напиваше, тук не съществуваше. Заминал бе целият.

Но тук беше по-добре. Може би щеше да може да се вземе в ръце, тук на спокойствие. А, ако пощурееше, поне няма...

— Здравейте.

Той подскочи стреснат и погледна към ъгъла. На един от високите столове на Уолтър до библиотеката седеше човек с отворена книга на скута. Човек ли бе всъщност? В стаята светеше само една лампа, настолна, отляво на проговорилия. Светлината ѝ хвърляше дълги сенки върху лицето му, толкова дълги, че очите му бяха като дълбоки пещери, а по бузите му бяха издълбани язвително подредени бръчки. За миг си помисли, че се бе натъкнал на Сатаната в леговището на Уоли Хемнър. После фигурата се изправи и той видя, че бе мъж, просто един мъж. Висок мъж, може би към шейсетте, със сини очи и нос, преживял многобройни дуели с бутилката. Но той не държеше чаша в ръка, нито пък имаше нещо за пиене на масата.

— Още един скитник, изглежда — каза човекът и протегна ръката си. — Фил Дрейк.

— Бартън Доус — каза той, все още замаян от уплахата си. Ръкуваха се. Дланта на Дрейк бе изкривена и белязана от някаква стара рана — изгаряне може би — но не му бе неприятно да я стисне. *Дрейк*. Името му звучеше познато, но не можеше да си спомни къде го бе чувал по-рано.

— Добре ли сте? — понита Дрейк. — Изглеждате малко...

— Дрогиран съм — каза той. — Взех малко мескалин и признавам си, хвана ме.

Той погледна към библиотеката и видя как тя ту излиза напред, ту се връща назад и това не му хареса. Твърде много наподобяваше биенето на гигантско сърце. Вече не искаше да вижда подобни неща.

— Разбирам — каза Дрейк. — Седнете. Разкажете ми за това.

Той погледна към Дрейк, леко учуден и после почувства огромно облекчение. Седна.

— Виждали ли сте мескалин? — попита той.

— Отстрани. Малко. Работя в едно кафене в града. Хлапаците, дето скитат по улиците, вземат по нещо... добре ли действа? — попита той учтиво.

— Добре и зле — каза той. — Много е... твърд. Точно тази е думата за случая.

— Да, наистина.

— Бях започнал да се плаша — той погледна през прозореца и видя как дълга небесна магистрала опасва черния купол на небето. Извърна поглед спокойно, но не се съдържа да не навлажни устните си с език.

— Кажете ми... колко време обикновено продължава това?

— Кога ви хвана?

— Хвана? — думата се отрони от устата му буква по буква и те паднаха една по една на килима, където и се разтвориха.

— Кога го взехте?

— Аа — към осем и половина.

— А сега е... — той погледна часовника си. — Десет и петнайсет.

— Десет и петнайсет? *Толкова рано?*

— Чувството за време просто изчезва, нали? — усмихна се Дрейк. — Предполагам, че към един и половина ще започнете да се оправяте.

— Наистина ли?

— Да, така мисля. В момента сте сигурно в кулминацията. Явяват ли се много образи?

— Да. *Твърде* много за мен.

— Да видиш неща, на които не е било съдено окото човешко да види — каза Дрейк със странна, крива усмивка.

— Да, наистина. Точно така — чувството му на облекчение, че е с този човек бе особено силно. Чувстваше се спасен. — С какво се занимавате, ако не смятаме приказките с хора на средна възраст, подхлъзнали се по наклонената плоскост?

— Добре казано — усмихна се пак Дрейк. — Повечето от тези, които се дрогират, загубват способността да говорят, или издават само някакви звуци. През повечето от вечерите съм в центъра „Избери при нужда“. Следобед през седмицата съм в кафенето, което споменах. Казва се „Заповядай, майко“. По-голямата част от клиентите са просяци и скитници. Сутрин просто се разхождам и говоря с моето паство, ако хората са излезли навън. Междувременно правя по нещо и в градския затвор.

— Свещеник ли сте?

— Наричат ме уличен поп. Много романтично. Внимавай, Малкълм Бойд. За известно време бях истински свещеник.

— Вече не сте?

— Напуснах църквата-майка — каза Дрейк. Каза го меко, но в думите му прозвучаха като някакъв страшен финал. Стори му се, че даже чу трясъка на затръшната завинаги железни врати.

— Защо я напуснахте?

— Няма значение — сви рамене Дрейк. — А какво стана с вас? Как стигнахте до мескалина?

— Даде ми го едно момиче на път за Лас Вегас. Добро момиче, мисля. Обади ми се на Коледа.

— За помощ?

— Така изглеждаше.

— Помогнахте ли й?

— Не зная — той се усмихна доволно. — Отче, разкажете ми за безсмъртната ми душа.

Дрейк потръпна:

— Не съм ви отче.

— Нищо.

— Какво искате да научите за „душата“ си?

Той погледна към пръстите на ръцете си. Само да пожелаеше и можеше от тях да извади светкавици. Това му даваше пиянско чувство за сила.

— Искам да зная какво ще стане с нея, ако се самоубия?

Дрейк се помести на стола си неудобно.

— Не може да се мисли за самоубийство, когато си дрогиран. Наркотикът говори в момента, не вие.

— Аз говоря — каза той. — Отговорете ми.

— Не мога. Не зная какво ще стане с душата ви, ако се самоубиете. Знам, обаче, какво ще стане с тялото ви. Ще изгние.

Стреснат от отговора, той пак погледна към ръцете си. Струваше му се, че те пращяха и се топяха пред погледа му, което му напомни за онзи разказ на Едгар Алън По, „Странният случай с М. Валдемар“. Каква нощ. По и Лавъркрафт. А, Гордън Пим, нещо от него? Или Абдул Алхазред, Лудият арабин? Той вдигна поглед, малко учуден и стреснат, но не истински сплашен.

— Какво прави тялото ви? — попита Дрейк.

— Хм? — намръщи се той, като се опитваше да вникне във въпроса.

— Дрогирането става на две места — в главата и в тялото. Вие ли ви се свят? Повръща ли ви се? Боли ли ви?

Той се консултира бързо с тялото си.

— Не — каза той. — Чувствам се просто... зает.

Засмя се на думата, а Дрейк се усмихна. Тази дума добре описваше начина, по който се чувстваше. Усещаше, че тялото му е много активно, макар и неподвижно. Доста леко, но не ефимерно. Всъщност, никога не се бе чувствал толкова *плътен*, толкова способен да усеща как умствените и физиологичните процеси у него се бяха съчетали в едно. Нямаше начин да се разделят. Не можеше едното да се обели от другото. От това изход нямаше. Интеграция. Ентропия. Мисълта озари съзнанието му като бърз тропически изгрев. Той седна да я огледа от всички страни, сварвайки я с настоящото си положение, опитвайки се да стигне до извода, ако имаше такъв... Но...

— Ами душата — каза той на глас.

— Какво за душата? — попита Дрейк благо.

— Унищожил ли мозъка, унищожаваш и тялото — каза той бавно, — и обратно. Но какво става с душата ти? Това е въпросът, от... г-н Дрейк.

— И в този смъртен сън, какво ли ще сънувам? Хамлет, г-н Доус — каза Дрейк.

— Мислите ли, че душата продължава да живее? Може ли да се оцелее след смъртта?

Очите на Дрейк посивяха:

— Да — каза той. — Смятам, че може да се оцелее... под някаква форма.

— А мислите ли, че самоубийството е смъртен грях, след който душата е обречена да отиде в ада?

Дрейк дълго не отговори. После каза:

— Самоубийството е греховно. Вярвам в това с цялото си сърце.

— Това не е отговор на въпроса ми.

Дрейк стана:

— Нямам и намерение да ви отговарям. Вече не се занимавам с метафизика. Сега съм гражданин. Искате ли да се върнете при другите отгатак.

Той си спомни за шума и бъркотията и поклати глава.

— Вкъщи?

— Няма да мога да карам колата си. Бих умрял от страх.

— Аз ще ви откарам с нея.

— Наистина ли? Но как ще се върнете?

— Ще си повикам такси от вас. В новогодишната нощ такситата са много.

— Много хубаво би било — каза той с благодарност. — Иска ми се да остана сам. Бих погледал малко телевизия.

— Нали няма да направите някоя беля, като останете сам? — попита Дрейк трезво.

— Никой не е застрахован — отвърна той също толкова сериозно и двамата се засмяха.

— Добре. Искате ли да видите някого, преди да тръгнем?

— Не. Дали има задна врата тук?

— Сега ще я намерим.

На път за къщи той не бе особено разговорлив. Стигаше му възбудата от прелитащите от страни улични светлини. Когато минаха край строежа на пътя, той понита Дрейк какво мисли за него.

— Строят нови пътища за тези огромни коли, които пак да гълтат ненаситно бензина, а в града има деца, които гладуват — отговори кратко Дрейк. — Какво мисля? Мисля, че това е престъпление.

Понечи да разкаже. на Дрейк за запалителните бомби, горящия кран, горящия фургон, но се отказа. Дрейк можеше да си помисли, че халюцинира. А което бе още по-зле, можеше и да му повярва.

Останалата част от вечерта вече не бе особено ясна в паметта му. Даваше на Дрейк напътствия как да стигне до къщата. Дрейк отбеляза, че всички на тази улица трябва или да са отишли другаде да празнуват или си лягат рано. Той замълча. Дрейк си повика такси. Гледаха известно време телевизия, без да разговарят — Гай Ломбардо^[1] в Уолдорф-Астория пееше като ангел, слязъл от небето. Помисли си, че Гай Ломбардо определено прилича на жаба.

Таксито пристигна в дванайсет без петнайсет. Дрейк го попита дали ще се оправи сам.

— Да, мисля, че вече ми минава — каза той. Което беше и истина. Халюцинациите се оттегляха към ъглите на съзнанието му.

Дрейк отвори външната врата и вдигна яката си.

— И престанете да мислите за самоубийство. Страхливо е.

Той се усмихна и кимна, но нито прие, нито отхвърли думите му. Както постъпваше и с всичко останало вече, той просто прие казаното за сведение.

— Честита Нова година — каза той.

— Честита и на вас, г-н Доус. Клаксонът на таксито изсвири нетърпеливо. Дрейк слезе по пътеката, после таксито потегли с греещата на покрива си жълта светлина.

Той се върна в дневната и седна пред телевизора. Бяха приключили с Гай Ломбардо и сега предаваха от площад Тайм, където бляскавата топка бе застинала на върха на небостъргача Алис-Челмърс, готова да се спусне до долу в първия миг от 1974 г. Чувстваше се отегчен, изтощен и най-последно, вече му се спеше. Топката щеше скоро да тръгне надолу и той щеше да започне новата година дрогиран. Някъде из страната, новогодишно бебе с покрита с плацентата

глава си проправяше път навън от утробата на майка си, за да се окаже на най-хубавото място на земята. На купона в Уолтър Хемнър хората вдигаха чаши и отброяваха последните секунди на старата година. Предстоеше да бъдат проверени на дело обещанията за Новата година. Повечето от тях щяха да се окажат не по-твърди от мокра салфетка. Внезапно сам даде пред себе си едно обещание и стана на крака, въпреки умората си. Цялото тяло го болеше, а гръбнакът му бе като стъклен. Налягаше го някакъв махмурлук. Отиде в кухнята и взе от шкафа чука си. Когато се върна с него, светещата топка грееше на едната половина на екрана, а в другата, отляво, празнуващите по Уолдроф викаха в един глас: „Осем... седем... шест... пет...“ Една дебела дама от висшето общество очевидно видя, че я снимат и изненадана махна с ръка за поздрав до цялата страна.

Краят на годината, помисли си той. Необяснимо, кожата по ръцете му настръхна.

Топката стигна до долу и на върха на небостъргача Алис-Челмърс светна с големи цифри: 1974.

В същия миг той замахна с чука и екранът на телевизора експлодира. Стъкло се посипа по килима. Горещи жици изсъскаха, но пламък не се появи. За да е сигурен, все пак, че телевизорът нямаше да го опече през нощта като отмъщение, той изтръгна щепсела от контакта с ритник.

— Честита Нова година — каза той меко и пусна чука на земята.

Легна на дивана и заспа почти веднага. Спеше на включени лампи и не сънуваше.

[1] *Гай Ломбардо* — един от най-известните треньори в професионалния (американски) футбол — б. прев. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

ЯНУАРИ

*Ако не намеря подслон
Ох, аз просто ще изчезна*

Ролинг
Стоунс

5 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Това, което се случи през този ден в супермаркета „Спри и купи“, бе единственото нещо през целия му живот, което изглеждаше специално планирано и предназначено от съдбата за него, а не просто част от непредсказуемото ежедневие. Сякаш невидим пръст изписваше върху друг човек послание, което той трябваше да прочете.

Той обичаше да ходи на пазар. Действаше му разтоварващо и беше съвсем нормално. След схватката с мескалина, да действа нормално му доставяше голямо удоволствие. На Нова година не се бе събудил чак до следобед, а останалата част от деня бе прекарал бродейки из къщата, неадекватен и чужд на самия себе си. Вземаше нещо в ръка и го оглеждаше, чувствайки се като Яго с черепа на Йорик. Това усещане, но вече по-слабо, се бе запазило и на следващия, дори и на по-следващия ден. Но от друга страна, случаят имаше и положителен ефект. Съзнанието му бе почистено и подредено, сякаш бе изчеткано и лъснато от някакъв вманиачен вътрешен домакин. Не се напи отново и не плака. Когато Мери предпазливо му се бе обадила около седем часа вечерта на първи януари, той бе разговарял с нея спокойно и разумно и му се стори, че не бе настъпила особена промяна в отношенията им. Играеха си на пас от място, като всеки чакаше другият да направи първия решителен ход. Но тя се бе поддавала на изкушението и бе намекнала за развод — само за възможността, едва докосвайки въпроса, но все пак поставяйки го. Не, единственото, което го притесняваше сред резултатите от мескалина, беше строшеният екран на цветния телевизор Зенит. Не можеше да разбере защо го бе направил. Мечтал бе за такъв телевизор години наред, макар и любимите му предавания и филми да бяха стари и черно-бели. Самото му действие даже не го притесняваше толкова, колкото натрапчивата картина на неговия резултат — счупените стъкла, стърчащите проводници. Те като че ли го упрекваха: *Защо го направи? Служих ти вярно, а ти ме строши. Нищо лошо не ти сторих, а ти ме разби. Бях беззащитен.* Този протест ужасно му напомняше и за това, което се готвеха да сторят с къщата му. Накрая, той намери някаква стара

покривка и го покри с нея. Така беше й по-добре, и по-зле. По-добре, защото не можеше да го види й по-зле, защото се чувстваше като със загърнат труп в къщата. Той изхвърли чука като оръжие, с което е било извършено убийство.

Но да се ходи на пазар беше добре, също както и да се пие кафе в Грилът на Бенджи, или да се минава с форда през автомивката, или да се купува *Тайм* от репа на Хени в центъра на града. „Спри и купи“ бе много голям супермаркет, осветен от неонов лампи пръснати по тавана, и пълен с жени, които бутаха количките си, смърряха децата си и се мръщеа пред опакованите в прозрачен полиетилен домати, който не позволяваше да се разбере дали те не бяха омекнали. От дискретно монтираните отгоре говорители се носеше лека, ненатраичива музика.

На този ден, събота, в супермаркета се пазаруваше за уикенда и в него имаше повече мъже от обикновено, които придружаваха своите съпруги, дотягайки им с идиотските си предложения за покупки. Мъжете, жените и въпросът за разнообразните отношения помежду им придобиваха философски оттенък в очите му. Денят бе ясен, слънцето обливаше с лъчи големите прозорци на магазина и осветяваше в неравни квадрати пространството край касите, като от време на време се отразяваше ослепително в косите на някоя жена. В ситуации като тази, нищо не изглеждаше страшно, но нощем винаги ставаше по-зле.

Количката му бе пълна с традиционния избор на мъж, неочаквано изпаднал в положението на домакин: спагети, консерва месо в стъклен буркан, четиринайсет порции опакована полуготова храна, дузина яйца, масло и торба портокали, за да не го хване скорбут.

Беше тръгнал да излиза по средния коридор между рафтовете, когато Бог, може би, му заговори. Пред него имаше жена със светлосини панталони и тъмносиня релефно изплетена фланела. Косата й беше силно изрусена. Беше може би на трийсет и пет и бе симпатична, с открито и живо лице. Издаде странен звук, все едно се задавяше и се олюля. Шишенцето с горчица, което беше хванала в ръка, падна на пода и се затъркаля, превъртайки пред погледа му червения знак на етикета и думата ФРЕНСКА.

— Госпожо — осмели се да запита той. — Зле ли ви е?

Жената залитна назад, а лявата й ръка, с която се бе опитала да се задържи, помете десетки кутии кафе на земята. На всяка от тях пишеше: МАКСУЕЛ ХАУЗ. ВКУСНО И ДО ПОСЛЕДНАТА КАПКА.

Случи се толкова бързо, че той дори не свари да се уплаши — поне не за себе си — но забеляза нещо, което след това щеше да си спомни добре и което често щеше да го спохожда в сънищата му. Очите на жената бяха изскочили напред също както бе ставало с Чарли по време на пристъпите му.

Тя падна по гръб на земята. Издаваше слаби гърлени звуци. Кожените ботуши на краката ѝ с бяла линия около подметките забарабаниха по покрития с мрамор под. Жената, която бе точно зад него, тихо изпищя. Момчето, което слагаше с печат цените на сапуна малко по-нагоре, дотича, изтървавайки инструмента си. Две момичета от касите дойдоха до ъгъла на коридора и впериха невярващ поглед надолу.

Той се чу как казва:

— Изглежда има пристъп от епилепсия.

Но не бе епилепсия. Изглежда бе някакъв мозъчен кръвоизлив и лекар, който бе тръгнал с жена си из магазина, я обяви за мъртва. Младият доктор изглеждаше уплашен, като че ли току-що бе разбрал, че професията му щеше да го гони до гроб, като отмъстителен звяр. Докато завърши прегледа си, малка тълпа се бе събрала около жената, която лежеше сред разпилените кутии кафе — последните предмети от земния свят, които бе докоснала жива. Сега тя вече се бе превърнала в част от другия свят и други живи хора щяха да я докоснат за последно. Количката ѝ бе напълнена до половината с провизии за цяла седмица и видът на пакетите, кутиите и опакованото месо го изпълни с истински ужас.

Гледайки в количката на умрялата жена, той се запита какво ли щяха да направят с продуктите, които бе събрала. Дали щяха да ги сложат пак по рафтовете? Или да ги оставят в канцеларията на управителя, докато някой неин близък ги плати и вземе като доказателство, че е издъхнала в ежедневни дребни грижи?

Някой бе извикал ченге и то си проби път в тълпата от хора, събрали се до касите.

— Моля ви — казваше ченгето важно. — Дайте ѝ малко въздух.

Като че ли можеше да го използва. Той се обърна и разбута с рамо тълпата, за да излезе навън. Спокойствието му от последните няколко дни беше разбито и вероятно завинаги. Можеше ли изобщо да

има по-ясно предзнаменование? Изключено. Но какво значеше това? Какво?

Когато се прибра вкъщи, той остави полуготовата храна във фризера и си направи силен коктейл. Сърцето му биеше като тъпан. През целия път от супермаркета до дома се бе мъчил да се сети какво бяха направили с дрехите на Чарли.

Бяха дали играчките му в благотворителния магазин в Нортън, спестовния му влог от хиляда долара (събирани за колеж — половината от всичко, което Чарли бе получавал по празниците от роднини отиваше там въпреки острите му протести) бяха прехвърлили на своя сметка. Леглото и спалното му бельо бяха изгорили по съвет на мама Джийн — самият той така и не успя да вникне в смисъла на този ритуал, но нямаше сили да се противи; когато всичко за него се бе разпаднало не можеше да спори за някакъв матрак. Но дрехите, това беше нещо друго. Какво бяха направили с дрехите на Чарли?

Този въпрос не спря да го мъчи цял следобед и по едно време той дори тръгна да звъни на Мери, за да я попита. Но това вече би било наистина последната възможност. След това тя нямаше да има никакви съмнения относно състоянието на разсъдъка му.

Точно преди залез слънце той се качи в малкото таванче над килера, като пропълзя през капака. Трябваше да се качи на стол, за да се вдигне догоре. Не бе стъпвал на тавана от много, много дълго време, но голата стоватова лампа светна. Покрита бе с прах и паяжини, но все пак работеше.

Отвори първия попаднал му пращен кашон и откри всичките си годишни албуми от гимназията и колежа, прилежно подредени там. На корицата на всеки от гимназиалните албуми пишеше: СЕНТУРИОН, Гимназиално училище „Бей“. На корицата на всеки от колежанските му албуми (те бяха по-люксово подвързани) бяха изписани думите: ПРИЗМАТА, Нека си спомним...

Той отвори първо гимназиалните албуми, прелиствайки най-напред последните страници с пожелания за спомен (Нагоре, надолу, навсякъде — От момичето, което ти окепази албума — пишеше отгоре надолу — А. Ф. А. Кони), снимките на отдавна забравени учители, застинали зад катедрите си, съдържано усмихнати, после фотографиите на съучениците си, които едва помнеше, с успеха им изписан отдолу

(Ф. Х. А. 5,2; Съветник на класа 2,3,4; Клуб Е. А. По 4) заедно с прякорите им и някакво кратко пожелание. Знаеше какво бе станало с някои от тях (Арми, починал при автомобилна катастрофа, помощник управител на банка), но съдбите на повечето бяха останали скрити за него.

В последния си гимназиален албум, неочаквано се озова пред един млад Джордж Бартън Доус, гледащ замечтано в бъдещето от една ретуширана снимка, направена във фотостудио Креси. Удиви го факта колко малко знаеше това момче за бъдещето си и колко много приличаше на сина, следи от който като мъж щеше да търси в миналото си. Момчето от снимката още не бе произвело и семето, което щеше да се превърне в негов син. Под снимката пишеше: БАРТЪН Дж. ДОУС „Стрелата“ (Туристически клуб 1,2,3,4 Клуб Е. А. По 3,4) Гимназиално училище „Бей“, Барт, клоунът на класа, който правеше дните ни по-леки!

Той остави обратно албумите в кашона и продължи да се рови. Намери пердетата, които Мери бе свалила преди пет години. Стар стол-люлка със счупена облегалка. Радиочасовник, който не работеше. Албума със снимки от сватбата им, който не събра смелост да отвори. Купища списания — *отдавна трябваше да бъдат изхвърлени*, каза си той. *Пожароопасни са през лятото*. Моторът от една пералня, който веднъж бе донесъл вкъщи и бе човъркал безуспешно известно време. И дрехите на Чарли.

Бяха в три кашона, пропити с миризмата на молци. Ризите, панталоните и пуловерите на Чарли, дори бельото му, купено от „Хейнс“. Извади ги и разгледа всяка дреха внимателно, опитвайки се да си представи как Чарли ги облича, носи, намества по себе си. Накрая, само миризмата на молците го изпъди от тавана. Излезе клатейки глава и с гримаса на лицето. Имаше нужда от нещо за пиене. Миризмата на предмети, прекарвали години незабелязани и безполезни, останали единствено, за да носят болка. През по-голямата част от вечерта мисли за тях, докато алкохолът го лиши и от тази му способност.

7 ЯНУАРИ, 1974 Г.

На вратата се позвъни в десет и петнайсет и когато отвори, пред него се показва човек с костюм и шлифер, приведен, енергичен и приятелски настроен на вид. Беше гладко избръснат и подстриган, с тънко куфарче в ръка и в първия момент той си помисли, че мъжът е търговски пътник със своите мостри — на Амуей, абонаменти за списания, или дори крадливия перилен препарат „Обира всичко“ — и се приготви да го изслуша внимателно, да задава въпроси и дори, може би да купи нещо. Освен Оливия, това бе първия човек, дошъл в къщата откакто Мери я напусна преди близо пет седмици.

Но мъжът не бе търговски пътник. Беше адвокат. Името му бе Филии Т. Фенър, а общинският съвет беше негов клиент. Тези факти той оповести със срамежлива усмивка и сърдечно ръкостискане.

— Заповядайте — каза той и въздъхна. Все пак, в известен смисъл и *той* бе търговски пътник. Можеше дори да се каже, че продаваше *Обира всичко*.

Фенър не спираше да приказва, бързо и словоохотливо.

— Прекрасна къщичка имате. Наистина чудесна. А и добрият стопанин си личи. Спор няма. Няма да ви отнема много време, г-н Доус. Зная, че сте зает човек, но Джак Гордън предложи, след като ще минавам оттук да се отбия и да ви оставя този формуляр за смяна на местоживеенето. Сигурно вече сте ни пратили такъв по пощата, по в суматохата но Коледа, знаете, много неща се губят. И, разбира се, с удоволствие ще отговоря на всичките ви въпроси.

— Имам един въпрос — каза той сериозно. Безгрижният екстериор на госта му мигом изчезна, за да открие пред него притаеният се истински Фенър, студен и точен като часовник „Пулсар“.

— И какъв е той, г-н Доус?

— Мога ли да ви предложа чаша кафе? — усмихна се той.

Това съживи усмихнатия Фенър, веселия и предан на общинските интереси адвокат.

— Да, благодаря ви, ако не ви притеснява. Хладничко е навън, паднало е до минус осем. Струва ми се, че всяка зима е все по-студена. Вие как мислите?

— Така е, наистина. — Водата бе още гореща от сутрешното му кафе. — Надявам се, че пиете нес. Жена ми е на гости при родителите си и тук цари малък хаос.

Фенър се засмя добродушно и той разбра, че гостът му знаеше прекрасно какви бяха отношенията му с Мери, а вероятно и с всяко друго лице или институция: Стийв Орднър, Вини Мейсън, компанията, Бог.

— Пия, да. Обичам нес. Само него пия. Не правя и разлика, всъщност. Мога ли да оставя някои документи на масата?

— Разбира се. Със сметана ли?

— Не, благодаря. Чисто, без захар.

Фенър разкопча шлифера си, но не го съблече. Опъна го по бедрата си, както правят жените, за да не измачкат полите си. Направен от мъж обаче, жестът изглеждаше дразнещо педантичен. Отвори куфарчето си и извади оттам формуляр, който приличаше на сведение за дължимия данък върху общия доход. Той наля на Фенър чаша с кафе и му я подаде.

— Мерси. Мерси много. Няма ли да ми направите компания?

— Май ще си наля нещо за пиене.

— Аха — каза Фенър и се усмихна чаровно. Отпи от кафето си. — Много е хубаво. Добре ще ми дойде.

Той си наля едно голямо питие и каза:

— Извинете ме за минутка, г-н Фенър, но трябва да се обадя по телефона.

— Разбира се. Моля — той пак отпи от кафето и млясна с уста.

Той отиде до телефона в коридора, като остави вратата след себе си отворена. Набра номера на семейство Келъуей и отсреща отговори Джийн.

— Барт се обажда — каза той. — Мери там ли е, Джийн?

— Спи — отвърна му тя с ледено студен глас.

— Моля те, събуди я. Става дума за нещо важно.

— Не ще и дума. Не се и съмнявам. Онази вечер казвам на Лестър: „Лестър, време е да си прекараме телефон с нерегистриран

номер“. И той се съгласи с мен. И двамата смятаме, че ти, Бартън Доус, си се побъркал и това е голата истина.

— Съжалявам, че така мислите. Но наистина трябва...

Дериватът на горния етаж бе вдигнат и Мери каза:

— Барт?

— Аз съм. Мери, идвал ли е при теб адвокат, на име Фенър? Един мазен, опитва се да се прави на симпатяга?

— Не — каза тя. *По дяволите, сгреших*. Но после добави — Обади се по телефона.

Шестица! Фенър вече бе застанал до вратата с чашата кафе в ръка, отпивайки бавно. Полусрамежливото и съвсем веселяшко изражение на лицето му беше изчезнало. Изглеждаше почти обиден.

— Мамо, затвори телефона — каза Мери и Джийн Келъуей постави обратно слушалката с тежка въздишка.

— Разпитваше ли те за мен? — попита той.

— Да.

— След купона ли те потърси?

— Да, но... не съм му казвала нищо за там.

— Може и да си му казала повече, отколкото предполагаш. Той е от тези, които те приспиват с приказки, а всъщност е палачът на общинския съвет — той се усмихна на Фенър, който на свой ред му отвърна с тънка усмивка. — Уговаряла ли си среща с него?

— Да... защо? — каза тя учудено. — Той искаше само да поприказваме за къщата, Барт...

— Не, той само това ти е казал. Всъщност иска да поговорите за мен. Струва ми се, че са решили да ме изправят пред медицинска комисия.

— Медицинска какво?... — Мери бе вече тотално объркана.

— Още не съм им прибрал парите, следователно трябва да съм луд. Мери, помниш ли за какво говорихме „При Анди“?

— Барт, този г-н Фенър в къщата ли е?

— Да.

— За психиатъра — каза тя тъжно. — Споменах му, че смяташ да ходиш на психиатър... О, Барт, съжалявам.

— Няма нищо — каза той меко и искрено. — Ще се оправя, Мери, обещавам ти. С друго може и да не успея, но с това ще се оправя.

Той затвори телефона и се обърна към Фенър.

— Искаш ли да се обадя на Стийв Орднър? — попита той. — Или на Вини Мейсън? На Рон Стоун, или Том Грейнджър няма смисъл, защото и двамата са те разбрали що за стока си още преди да си отвориш куфарчето. Но Вини се е полъгал, а пък Орднър направо те е посрещнал с отворени обятия. Той ме е взел на мушката.

— Няма нужда — каза Фенър. — Погрешно сте ме разбрали, г-н Доус. А очевидно, не разбирате и мотивите на моите клиенти. В тази работа няма нищо лично. Никой не ви е вдигнал мерника. Но от известно време се оформя мнението, че сте настроен негативно към удължението на 784. Написахте писмо във вестника миналия август...

— Миналия август — възхити се той. — Вие там и изрезки от вестници ли събирате?

— Разбира се.

Той се приведе леко, въртейки очи страховито.

— Изрезки! Адвокати! Рон, я излез и им дай да разберат на тези репортери! Навсякъде — само врагове! Мейвис, дай ми хапчетата! — той пак се изправи. — Някой имал параноя ли? Божичко, а пък аз си мислих, че съм бил зле.

— Освен това разполагаме и с екип за връзки с обществеността. — каза Фенър сухо. — Тук не става въпрос за няколко цента, г-н Доус. Става дума за проект на стойност милиони долари.

Той поклати глава отвратен:

— Вие, които тръгнахте да строите пътя, вас трябва да изправят пред медицинска комисия, не мен.

Фенър каза:

— Ще сложа всичките си карти на масата, г-н Доус.

— Знаете ли, от опит зная, че когато някой каже нещо такова, значи е решил да спре да си играе с малките лъжи и е на път да пусне някоя — като слънце.

Фенър се изчерви, най-после ядосан.

— Писали сте до вестника. Нарочно не намерихте друг завод за Синята Панделка, за което и ви изритаха...

— Не беше така. Подадох си оставката поне половин час, преди да ме погнат.

— ... и не отговорихте на нито едно от писмата ни във връзка с тази къща. Оформя се мнението, че възнамерявате да поставите

някакво шоу на двайсети. Да извикате вестници и телевизионни станции, да съберете публика. Законният собственик на дома си, героят, който ще бъде изнесен ритащ и крещящ от гестаповските агенти на общината.

— Това май ви притеснява, а?

— Разбира се, че ни притеснява. Общественото мнение е крехко. Сменя посоката си като ветропоказател...

— А клиентите ви заемат изборни длъжности.

Фенър го погледна безизразно.

— И какво сега? — запита той. — Да очаквам ли предложението, на което да не мога да устоя?

Фенър въздъхна:

— Не разбирам за какво спорим, г-н Доус. Общината ви предлага шейсет хиляди долара...

— Шейсет и три и петстотин.

— Да, точно така. Предлагат ви тази сума за къщата и за двора. На други хора предлагат много по-малко. И как получавате тези пари? Без тичане, без притеснения, или спънки. На практика, те са и необлагаеми, тъй като вече сте дали на Чичо Сам дължимите данъци, когато сте си купили къщата. Ще ви обложат с данък само горницата. Или може би смятате, че имотът не е оценен вярно?

— Оценката е добра — каза той, мислейки си за Чарли. — Колкото се отнася до парите. Вероятно и аз не бих могъл да му взема по-добра цена, ако тръгнеш да го продавам, при тези лихви.

— За какво спорим тогава?

— Не спорим — каза той и отпи от чашата си. Да, в крайна сметка, човекът пак се бе оказал търговски пътник. — Имате ли къща, г-н Фенър?

— Да, имам — отговори Фенър с готовност. — Хубава къща в Грийнууд. И ако ме попитате какво бих направил или как бих се чувствал, ако бях на ваше място, ще ви отговоря съвсем честно. Щях да изстискам от общината и последния долар и после щях да си свиркам по пътя към банката.

— Да, така си и мислех — каза той и се засмя. Сети се за Дон и Рей Таркингтън, които наместо това щяха да изстискат общинския съвет като лимон пред съда и след това да го нанижат на кол отпред. — И наистина ли смятате, че съм откачил?

— Не знаем — каза Фенър отмерено. — Действията ви в случая с пералнята трудно могат да се приемат за нормални.

— Добре. Чуйте ме тогава. Ако не съм с всичкия си, поне ми е останал достатъчно, за да си намеря добър адвокат, на който също не му харесва щатския закон за местоживеенето. И който още вярва в онова забравено клише, че домът на човека е негова крепост. С него ще отложим преместването с месец, може би с два. Ако имаме късмет и добър съдия, ще можем да спрем строежа чак до септември.

Както и предполагаше, Фенър изглеждаше доволен, а не уплашен. Най-после да започнем по същество, мислеше си Фенър. Фреди, харесва ли ти този цирк? Да, Джордж, признавам, харесва ми.

— Какво искате?

— Колко ще ми предложите?

— Ще вдигнем оценката с пет хиляди долара. И нито цент повече. И никой няма да научи за момичето.

Всичко замря. Дори и времето спря.

— Какво? — прошепна той.

— *Момичето*, г-н Доус. Онова, което чукахте тук на шести и седми декември.

Порой от мисли мигом нахлу в главата му на спирали, като някои от тях бяха напълно логични, но други бяха пресилени и не можеше да им се вярва, заради тънката глазура от страх, която ги бе стегнала. Но над логичните мисли и страха в съзнанието му се издигаше огромно червено кълбо гняв, което го караше да скочи през масата, да хване този човек за яката и да го души, докато всичките му пружини изскочат през ушите. А точно това не трябваше да прави; не и това.

— Дайте ми номер — каза той.

— Номер... ?

— Телефонен номер. Ще ви се обадя следобед, за да ви кажа какво съм решил.

— Би било наистина много по-добре, ако приключим сега.

Иска ти се, нали? Рефер, нека удължим този рунд с още трийсет секунди. Притиснал съм го на въздетата.

— Не съм на същото мнение. Моля, напуснете къщата ми.

Фенър сви безизразно рамене.

— Ето картичката ми. Телефонът ми е на нея. Ще очаквам да ми се обадите между два и половина и четири часа.

— Ще се обадя.

Фенър излезе. Той го проследи с поглед от прозореца до външната врата. Видя го как слиза по пътеката до тъмносиния си буик, как влиза в него и потегля. После заби юмрук с все сила в стената.

Направи си още едно питие и седна на масата в кухнята, за да премисли цялата ситуация. Те бяха разбрали за Оливия. И бяха готови да го изнудват с това. Макар че за изнудване случаят с момичето трудно щеше да свърши някаква работа. Те без съмнение можеха да сложат край на брака му, но той и без това вече беше на път. Но бяха го *шпионирали*.

И въпросът бе, как?

Ако го бяха следили, щяха да знаят и за небезизвестното пука-пука-бум-бум. А ако знаеха, щяха да го използват срещу него. Защо им беше да си губят времето с някакво дребно прелюбодеяние, когато можеха да бутнат непокорния собственик на къщата направо в затвора? Значи го бяха подслушвали. Като се сети, как пиански по телефона почти бе разказал на Маглиоре за палежа, по челото му избиха капчици студена пот. Слава Богу, Маглиоре му беше запушил устата. Стигаше им и „пука-пука-бум-бум“.

Значи, той бе живял и продължаваше да живее в къща, която се подслушваше и въпросът пред него бе: как да отговори на предложението на Фенър и на методите на неговите клиенти.

Той сложи една порция полуготова храна в печката и докато чакаше да се стопли, си направи още едно питие. Бяха го шпионирали, опитаха се и да го подкупят. Колкото повече мислеше за това, толкова повече се разгневяваше.

Извади обяда си от печката и го изяде. Започна да се разхожда из къщата, като оглеждаше някои вещи. В главата му започна да се оформя план.

В три часа той позвъни на Фенър и му каза да изпрати формуляра. Щеше да го подпише, ако Фенър се погрижеше за двете неща, които бяха вече обсъдили. Фенър изглежда беше много доволен, в гласа му се чувстваше облекчение. Каза, че с удоволствие ще се погрижи за всичко и ще му изпрати формуляра утре. Добави също, че е радостен, задето той бе решил да действа разумно.

— Има, обаче и две условия — каза той.

— Условия — повтори Фенър, вече по-предпазливо.

— Не се наостряйте веднага. И двете са по силите ви.

— Нека ги чуем — каза Фенър. — Но, предупреждавам ви, Доус.

Вече ни изстискахте докрай.

— Пратете формуляра си утре дотук — каза той. — В сряда ще ви го донеса в канцелария подписан. Но при вас искам да ме чака и чек за шейсет и осем хиляди и петстотин долара. На мое име, за изплащане на място. Ще получите формуляра само в замяна срещу чека.

— Г-н Доус, това не е начинът...

— Може и да не е най-правилният начин, но е напълно възможен. Не е правилно и да ми подслушвате телефона и още Бог знае какво, но го направихте, нали? Не видя ли чека, оставате без формуляр. Вместо това, ще ви доведе адвокатата си.

Фенър замълча. Почти можеше да се чуе как мисли.

— Добре. Какво още искате?

— Не искам никой да ми досажда след сряда. На двайсети, къщата ще бъде ваша. Дотогава е моя.

— Добре — каза Фенър моментално, тъй като, все пак, това изобщо не беше условие. По закон, къщата бе негова до полунощ на деветнайсети, а на следващата, минута преминаваше безвъзвратно във владение на общината. Подпишеше ли формуляра и вземеше ли парите на общината, от никой вестник или телевизионна станция нямаше да получи и грам симпатия, та ако ще и очите си да изплаче пред тях.

— Това е всичко — каза той.

— Добре — каза Фенър, наистина щастлив. — Радвам се, че накрая успяхме разумно да се...

— Майната ти — каза той и затвори телефона.

8 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Той не бе вкъщи, когато куриерът остави големия кафяв плик с формуляр 6983-426-73-74 (синя папка) в пощенската му кутия. Бе отишъл в най-съмнителния квартал на Нортън, за да говори със Сал Маглиоре. Маглиоре не му се зарадва особено като го видя, но след като заговори, Сал започна да се замисля.

Донесоха им и обяд — спагети с телешко и бутилка червено Гало. Храната беше чудесна. Маглиоре вдигна ръка в знак да изчака, когато той му разказа, че Фенър се опитал да го подкупи с пет хиляди долара и да го изнуди с Оливия. Той се обади по телефона проведе кратък разговор. Даде на човека отсреща адреса му на ул. „Крестолън Уест“. Каза му да вземе микробуса и затвори телефона. Уви маса спагети около вилицата си и му кимна в знак да продължава.

Когато завърши, Маглиоре каза:

— Късмет имаш, че не са те следили. Вече щеше да си в кафеза.

Беше се наял до пръсване, и вече не можеше да поеме и хапка. Такъв обяд не помнеше да е имал от пет години. Направи комплимент на Маглиоре за храната, а той се усмихна.

— Някои от приятелите ми вече на ядат спагети. Имиджът им не го позволява. Затова ходят във френски, или шведски ресторанти, или каквито там има. И могат да го докажат с язвите си. Защо язви? Защото човек не се променя цял живот. — Той си наливаше сос върху спагетите от картонената кутия, в която бяха донесени от ресторанта. Започна да го попива с хапка чеснов хляб, после спря и го погледна през масата. — Молиш ме да ти помогна да извършиш смъртен грях.

Той погледна Маглиоре стъписан, без да може да прикрие учудването си. Маглиоре се изсмя грубо:

— Знам какво си мислиш. Човек като мен да ти приказва за грях. Вече ти казах за един, който замина. А има и други. Но никога не съм убивал някой, който да не си го е заслужил. За мен въпросът стои така: ако човек като този умре, преди Бог да го е повикал, за него ще е добре дошло. Какви грехове е извършил приживе, няма значение. Бог трябва да го приеме, защото на земята е нямал достатъчно време, за да се

покае. Убиеш ли го, все едно му спестяващ мъките в ада. Така че, в известен смисъл, аз правя за този човек нещо, което и Папата не би могъл да направи. Струва ми се, че Бог вижда това. Но не е и моя работа. Ти много ми харесваш. Бива си те. Да направиш това със запалителните бомби, не може да си от онези дето не им стиска. Това, обаче. Това е нещо друго.

— От теб не искам нищо да правиш. Всичко става изцяло по мой избор.

Маглиоре изблеци очи.

— Исусе! Марийо! Йосифе, дърводелецо! Защо не ме оставиш на мира?

— Защото ти имаш това, което ми трябва.

— Бог ми е свидетел, предпочитам да не бе тъй.

— Ще ми помогнеш ли?

— Не зная.

— Вече имам парите. Или, по-точно, ще ги получа съвсем скоро.

— Тук въпросът не е в парите. Въпросът е принципен. Никога не съм се занимавал с луд като тебе. Ще трябва да си помисля. Ще ти се обадя.

Той реши, че би било зле, ако продължи да го увещава и си тръгна.

Попълваше бланката за смяна на местоживеенето, когато дойдоха и хората на Маглиоре. Бяха с бял микробус Еконолайн, на който отстрани пишеше „Телевизионен сервиз и нови апарати Рей“, а бе нарисуван и танцуващ телевизор с голяма усмивка на екрана. Бяха двама души със зелени работни дрехи и големи служебни чанти. В чантите имаше както истински телевизионни инструменти и кинескопи, така и някои други инструменти. „Измиха“ къщата му. Отне им час и половина. Намериха подслушвателни устройства в двата телефона и по един в спалнята и дневната. В гаража нямаше, което много го зарадва.

— Копеленца — каза той, като оглеждаше лъскавите микрофончета в ръката си. Пусна ги на земята и ги стъпка с пета.

На излизане, един от мъжете каза без особено възхищение:

— Господине, на този телевизор наистина здраво сте му видели сметката. Колко пъти трябваше да го ударите?

— Само веднъж — каза той.

След като си тръгнаха под студеното следобедно слънце, той събра лъскавите остатъци от микрофоните в лопатката си и ги изхвърли в кошчето за боклук в кухнята. След това си наля питие.

9 ЯНУАРИ, 1974 Г.

В два и половина следобед в банката имаше само няколко души и той отиде направо на едно от гишетата на касата по средата на залата. От последните листа на чековата си книжка, откъсна една бланка за влог и вписа в нея сумата от 32 250 долара. После отиде на гишето и подаде бланката и чека.

Служителката на гишето, младо момиче с греховно черна коса и къса лилава рокличка, показваща чифт дълги и обути в найлонови чорапогащи крака, пред които и Папата би сложил оръжие, погледна първо чека, после бланката и после пак чека озадачено.

— Нещо нередно с чека ли има? — запита той учтиво. Трябваше да си признае, че сцената му доставяше удоволствие.

— Неее, но... искате да вложите 34 250 долара и да вземете 32 250 долара в брой? Така ли?

Той кимна.

— Един момент, господине, ако обичате.

Той се усмихна и пак кимна, като продължаваше да държи под око краката ѝ, докато тя отиде до бюрото на управителя, пред което имаше ниска преграда, но без да е изолирано в стъкло, като че ли за да подчертава, че човекът там е човек като теб и мен... или, почти същия, поне. Управителят беше на средна възраст, но облечен младежки. Лицето му бе тясно като райските врата, а когато погледна към касиерката в лилавата рокличка, вдигна вежди.

Те разгледаха чека, после бланката за влога и обсъдиха тяхното отражение върху банката, а вероятно и върху цялата Федерална резервна система. Момичето се наведе над бюрото и рокличката ѝ се повдигна още по-нагоре, разкривайки леко бледоморави дантелени гащички. *О, любов, любов, безгрижна птица*, помисли си той. Ела с мен вкъщи и ще се любим до края на света, или докато ми съборят къщата, зависи кое ще се случи първо. Мисълта за това го накара да се усмихне. Под панталоните си усети ерекция... или поне наполовина нещо такова. Той отдели поглед от момичето и огледа банката. Отпред имаше охрана, вероятно ченге в пенсия, което стоеше застинало между

сейфа и входната врата. Стара дама внимателно се подписваше върху синия си чек за социална осигуровка. На лявата стена висеше голям плакат на земята, фотографирана от космоса — голям синьозелен изумруд на фона на полето от тъмнина. Над планетата с големи букви пишеше: НАПУСНЕТЕ Я. А под снимката с малко по-ситен шрифт: С ВАКАНЦИОННИЯ ЗАЕМ НА ПЪРВА БАНКА. Симпатичната служителка се върна:

— Ще трябва да ви изплатя сумата в банкноти от по сто и петстотин долара — каза тя.

— Става.

Тя написа разписката за влога и после влезе зад дебелия врат на сейфа. На излизане носеше малко метално куфарче. Каза нещо на охраната и мъжът тръгна до нея. Междувременно му хвърли един подозрителен поглед.

Тя изброи три пачки от по десет хиляди долара, във всяка по двайсет банкноти от по петстотин долара. Постави върху всяка от тях по една бележка, а после зареди и трите в машината за броене на пари. След всяка купчинка, върху бележката машината изписа \$10 000.

Тя изброи и четирийсет и две банкноти от по сто долара, прехвърляйки бързо хартията с гумения напръстник на десния си показалец. Върху тази купчинка остави и пет банкноти от по десет долара. Изравни краищата на пачката, и постави бележка отгоре ѝ, върху която броячната машина изписа \$4250

Четири пачки сега бяха подредени една до друга и тримата за момент ги погледнаха недовърчиво — достатъчно пари, за да се купи къща, или пет кадилака, или малък спортен самолет „Пайпър кльб“, или близо сто хиляди картона цигари.

После тя каза несигурно:

— Мога да ви предложа и чантичка с цип...

— Не, няма нужда.

Той събра купчинките и ги пушна в джобовете на палтото си. Охраната гледаше това кавалерско отношение спрямо националната валута с мълчаливо презрение; симпатичната касиерка изглеждаше пленена от красотата на акта (петгодишната ѝ заплата изчезваше безмълвно по джобовете на поизмачканото палто на този човек и почти не ги издуваше); управителят го гледаше със зле прикрития неприязън,

тъй като банката бе място, където парите трябваше да са, подобно на Бог, скрити за окото и винаги почитани.

— Добре стана — каза той, натъпквайки и чековата си книжка върху пачките от по десет хиляди долара. — И не го взимайте навътре.

Той тръгна навън и те го проследиха с поглед. След него старата жена пристъпи и подаде на симпатичната служителка чека си за социална осигуровка, разписан на нужното място за осребряване. Симпатичната касиерка ѝ върна в замяна двеста трийсет и пет долара и шейсет и три цента.

Като се върна вкъщи той остави парите в една прашна халба за бира върху най-горния рафт на шкафа в кухнята. Халбата му бе от Мери — шеговит подарък за рождения му ден от преди пет години. Никога не бе я имал за особено скъпа, като обикновено предпочиташе да си пие бирата направо от бутилката. Отпред на халбата бе изрисуван олимпийския факел и думите: ОТБОР ПО ПИЕНЕ САЩ.

Остави халбата на мястото ѝ, вече пълна с по-силно пиво и се качи в стаята на Чарли, където беше и бюрото му. Порови се из най-долното чекмедже и намери един плътен кафяв плик. Седна на бюрото си, прибави новата сума към баланса на чековата си книжка и видя, че се получава сумата от 35,053 долара. Адресира плика до Мери. Пъхна чековата книжка вътре, запечата го и отново започна да се рови в бюрото. Намери няколко листа марки и залепи пет от по осем цента върху плика. Огледа го за момент и после под адреса написа: БЪРЗА ПОЩА.

Остави плика изправен на бюрото си и отиде в кухнята за да си налее нещо за пиене.

10 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Беше късно през нощта, валеше сняг, а Маглиоре не се обаждаше. Той седеше в дневната с чаша в ръка и слушаше стереограмофона, защото телевизорът бе все още в състоянието на ветеран от войната. По-рано бе излязъл навън с четири банкноти от по десет долара (от халбата) и бе купил четири плочи с рокендрол. Едната се казваше Нека кърви и бе на Ролинг Стоунс. Бе я чул на купона и му харесваше повече от другите три, които му се виждаха някак слаби. Едната от тях, на някаква група на име Кросби, Стилс, Неш енд Янг му се видя толкова слаба, че я бе строшил на коляното си. Но Нека кърви бе пълна с буйна, крещяща, ритмична музика. От нея вреше и кипеше. Много му харесваше. Напомняше му за „Хайде да се разберем“ на Монт Хол. Сега Мик Джагър пееше: *Да, всеки иска да натопи по някой, ако и с теб е така, направи го със мен.*

Беше се замислил за плаката в банката, с цялата земя, нова и непозната, и с думите, приканващи хората ДА Я НАПУСНАТ. Това го накара да си спомни за дрогирането си в новогодишната нощ. Тогава май бе напуснал земята. Съвсем.

Но, достави ли му удоволствие?

Този въпрос го стресни.

През последните два месеца бе подскачал на място, като дете с прищипани на вратата пръсти. Но, не бе ли преживял и нещо ново, наред с това?

Бе направил неща, които никога не би извършил при други обстоятелства. Пътуванията по околоръстното, без мисъл, но със свобода като на прелетна птица. Момичето и сексът, докосването до гърдите ѝ, така различни от тези на Мери. Срещата с човека, който бе мошеник. Това, че този човек, в крайна сметка, го взе на сериозно. Престъпната възбуда от хвърлянето на бензиновите бомби и безпаметният ужас, когато изглеждаше, че колата не ще може да прехвърли височината ѝ да го отведе оттам. От сухата му душа на директор от средния ешелон бяха изровени дълбоки емоции, подобно

на останки от далечна религия, намерени при археологически разкопки. Той знаеше какво значи да си жив.

Разбира се, някои неща бяха се получили зле. Когато „При Анди“ изгуби контрол над себе си и се разкрещя на Мери. Разяждащата самота от първите две седмици, когато за първи път от двайсет години бе останал сам, сам единствено в компанията на ритъма на сърцето си. Ударът, който получи в лицето от Вини — защо трябваше да е точно Вини? — в магазина. Ужасяващият страх-махмурлук на сутринта, след като подпали строежа. За това си спомняше най-често.

Но дори и това, което бе свършил зле, бе нещо ново и по свой начин вълнуващо, подобно на мисълта, че е луд, или полудява. През тези два месеца се бе обърнал изцяло към себе си и единствено там бе оставил (или повредил) нещо. Беше изследвал самия себе си и ако понякога, това, което откриваше беше банално, друг път то бе ужасно и красиво.

Мислите му се върнаха към Оливия, така, както я бе видял за последен път с надписа ЛАС ВЕГАС... ИЛИ БАСТА! вдигнат предизвикателно срещу студеното безразличие около нея. Сети се и за плаката в банката: НАПУСНЕТЕ Я. Защо не? Нищо не го задържаше вече, освен вманиаченото му съзнание. Нямахше жена, от детето му бе останал само един призрак, нямаше работа, а къщата му щеше да отиде в небитието след седмица и половина. Имаше пари в брой и кола, която свободно владееше. Защо да не се качи в нея и да замине?

Обхвана го някакъв див ентузиазъм. В съзнанието си виждаше как загася осветлението в къщата, скача във форда, отива в Лае Вегас с парите в джоба си. Намира Оливия. Казва ѝ: *Да я НАПУСНЕМ!* После в Калифорния, продават колата, отлитат за южните морета. От там до Хонг Конг, от Хонг Конг — Сайгон, Бомбай, Атина, Мадрид, Париж, Лондон, Ню Йорк. После до...

Тук?

Светът бе кръгъл, това бе смъртната истина. Също като Оливия, решила да отиде в Невада и да започне наново. И да се напие и да я изнасят още първата вечер от новия ѝ живот, просто защото и той е като стария, а дори всъщност той е стария, само че преместен малко настрана и по-надолу, така че всеки път, когато решиш да го почнеш, да слизаш все по-дълбоко и по-дълбоко, докато да се изкачиш стане

невъзможно и можеш само да затвориш вратата на гаража, да запалиш колата и да изчакаш... изчакаш...

Нощта напредваше, а мислите му се въртяха в кръг, подобно на котка, която се опитваше да ухапе опашката си. Накрая той заспа на дивана и сънува Чарли.

11 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Маглиоре му се обади в един и петнайсет следобед.

— Добре — каза той. — Ще действаме! Ти и аз. Ще ти струва девет хиляди долара. Предполагам, че това не променя решението ти.

— В брой?

— Какво искаш да кажеш, в брой? Да не си мислиш, че ще взема чек с твоето име на него?

— Добре. Извинявай.

— Утре вечер в десет часа бъди в боулинг-залата Ревъл Лейнс. Нали знаеш къде е?

— Да, на път 7. Точно след търговския център Скайвю.

— Така. На шестнайсета пътека ще има двама души със зелени ризи, на които със златно на гърба пише „Марлин авеню Файърстоун“. Отиваш при тях. Единият от тях ще ти обясни всичко, което трябва да знаеш. Това ще стане, докато играете боулинг. Ще хвърлиш четири-пет топки, после тръгваш с колата към таверната Таун лайн в града. Знаеш ли я къде е?

— Не.

— Продължаваш на запад по Път 7. Пада се след три-четири километра от същата страна на пътя. Паркираш отзад. Моите момчета ще паркират до теб. Ще бъдат с пикап Додж Кастъм кеб. Син. Ще прехвърлят един сандък от пикапа в твоя багажник. Ти им даваш плика. Сигурно съм полудял, за да правя това с теб, знаеш ли? Трябва да съм мръднал. И ще ме тикнат заради това. Тогава ще имам достатъчно време, за да се чудя защо по дяволите го направих.

— Бих искал да поговорим следващата седмица. Лично.

— Не. В никакъв случай. Не съм ти отчето-изповедник. Не искам изобщо да те виждам повече. Нито пък да говоря с теб. Да ти кажа право, Доус, не ми се ще да чета за теб и във вестника.

— Става въпрос за една малка инвестиция.

Маглиоре замълча за момент.

— Не — каза той накрая.

— Става дума за нещо, за което — никой не може да те докосне — каза той на Маглиоре, — Искам да оставя малък попечителски фонд за някой.

— За жена ти ли?

— Не.

— Мини отгук във вторник — каза Маглиоре накрая. — Може и да се видим. А може и да ми дойде акълът.

Той затвори телефона.

Пак в дневната, той се замисли за Оливия и за живота — двете изглежда бяха неразривно свързани. Мислеше за НАПУСКАНЕТО. Мислеше и за Чарли, но вече едва си спомняше лицето му, освен като на снимка. Как бе възможно това?

Внезапно решен да действа, той отиде до телефона и отвори жълтите страници на указателя на ПЪТУВАНЕ. Набра номер. Но когато отсреща любезен женски глас каза: „Пътна агенция Арнолд, с какво можем да ви бъдем полезни?“, той затвори телефона и отстъпи крачка назад от него, разтривайки ръце като опарен.

12 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Боулинг-залата Ревъл лейнс представляваше дълго и осветено с неон помещение, в което ехтеше смесица от музика от вградените тонколони, още музика от един джубокс, викове и разговори, звънът на машините за боулинг и най-вече гръмогласно падащите топки и кегли по време на играта.

Той отиде до масата, взе чифт бяло-червени обувки за боулинг (които служителят церемониално напръска с някакъв спрей за дезинфекция, преди да им позволи да го напуснат) и се насочи към пътека 16. Двамата мъже бяха там. Видя, че този, който се бе приготвил да хвърля, бе механикът, който бе ремонтирал ауспухово гърне при първото му посещение в „Коли втора ръка Маглиоре“. Другият, който седеше на масата, за да записва резултата, бе един от двамата телевизионни техници, които измиха дома му. Той отпиваше бира от непромокаема картонена чаша. И двамата го погледнаха, когато се насочи към тях.

— Казвам се Барт — каза той.

— Аз съм Рей — отвърна мъжът на масата. — А това момче — и той посочи с глава монтьорът, който хвърляше топката — е Алън.

Черната топка изхвърча от ръката на Алън и с грохот се търкулна по пътеката. Кегли се разхвърчаха във всички посоки, а Алън измуча недоволно. Бяха останали три несъборени. Опита се да прекара втората топка близо до десния улей и да ги събори всичките, но тя падна в него, което го накара още веднъж да изръмжи, докато машината ги събаряше назад.

— Не се лакоми, действай на сигурно — смъмри го Рей. — Аз винаги действам на сигурно. Ти да не се мислиш за Били Вело?

— Е, ако пишеше „англичанин“ на топката, можеше и да стане. За малко и да успея. Здравсти, Барт.

— Здравей.

Той се ръкува и с двамата.

— Приятно ми е — каза Алън. После се обърна, към Рей: — Дай да започнем нова игра и Барт да се включи в нея. На тази добре ме

натупа.

— Ами как иначе.

— Давай, Барт, хвърляй първи — каза Алън.

Не бе играл боулинг от, може би, пет години. Избра си шесткилограмова топка, която пасваше добре на пръстите му и я изпрати моментално в левия улей. Докато я гледаше как заминава безполезно зад завесата, се почувства като идиот. При следващия удар бе по-внимателен, но топката се отклони и свали само три кегли. Рей направи страйк. Алън свали девет от първия път, а после удари и последната кегла.

В края на петия кръг резултатът беше: Рей — 89, Алън — 76, Барт — 40. Но му бе приятно да почувства как по гърба му леко изби пот и как някои негови мускули, които рядко бе имал възможността да обтегне, сега се напрягаха.

Така бе навлязъл в играта, че за момент не разбра какви ги приказва Рей, когато той каза:

— Казват му малглинит.

Той го погледна, леко смръщен на непознатата дума, после разбра. Алън бе застанал отпред, с топка вдигната над главата, съсредоточен до максимум върху двете последни кегли.

— Добре — каза той.

— На пръчки е, всяка е дълга към десет сантиметра. Имаш четирийсет пръчки. Всяка е с взривната мощ на шейсет къса динамит.

— Ъхъ — каза той и изведнъж почувства как му се гади в стомаха. Алън хвърли топката и подскочи от радост, когато свали и двете кегли.

Той бе наред, свали седем кегли от двата изстрела и седна. Рей отбеляза страйк. Алън отиде до топките, избра една и я вдигна под брадичката си, гледайки смръщено към подредените кегли. Изчака човека на пътеката вдясно да хвърли и после направи традиционната си засилка от четири крачки.

— Имаш и сто и двайсет метра фитил. Възпламенява се само с електрически ток. Ако се опиташ да го запалиш, само ще се стопи и нищо повече. Ще тряб... *е, браво! Браво, Ал!*

Ал бе направил страйк.

Той стана изпрати две топки в улея и седна пак на мястото си. Рей пропусна реда си.

Докато Алън се засилваше, Рей продължи:

— Ще трябва да използваш силен ток, от акумулатор. Разбра ли?

— Да — каза той. Погледна листа с резултата. Четирийсет и седем. Седем повече от годините му.

— Можеш да нарежеш фитила на парчета, да ги вържеш към един токоизточник и да взривиш всичко едновременно, схващаш ли?

— Да.

Алън отново отбеляза страйк. Като се върна при тях ужилен, Рей му каза:

— Да не ти се надява човек, два страйка. Но да знаеш, че този Бруклински страйк, дето го въртиш, е коварен. Нищо, следващата ти е в канавката.

— В задника ти ще е. Само с осем точки ме водиш. Той мина по реда си, свали шест кегли и пак седна.

Рей отбеляза страйк. След седмия кръг Рей имаше 116 точки.

Когато пак седна до него, Рей го попита:

— Искаш ли нещо да попиташ?

— Не. Може ли да тръгваме след този кръг?

— Разбира се. Но няма да е зле, ако влезеш малко във форма. Все извиваш китката си като хвърляш. Там е цялата работа.

Алън уцели точно мястото на една педя встрани от централната кегла, също както при предните два страйка, но този път две кегли останаха да стърчат на пътеката и той се върна намръщен. Мислеше си, *ето как сам се подредих*.

— Казах ти, да не продължаваш с този удар — каза Рей ухилен.

— Майната му — измърмори Алън. Опита се да свали и двете кегли, но топката пак се озова в улея.

— Някои хора, — казваше Рей през смях, — честно ти говоря, някой хора не разбират от дума. Не разбират и това е.

Таверната Таун лайн имаше огромен светец в червено неонов надпис, който сигурно не бе и чул за енергийната криза. Изключваше и включваше непрекъснато с безпаметна, непоклатима увереност. Под червения неонов надпис имаше и бяла светеща реклама: ТАЗИ ВЕЧЕР „ПРОЧУТИТЕ СТРИДИ“ НАПРАВО ОТ БОСТЪН.

Вдясно от таверната имаше неравен паркинг, изпълнен с колите на нощните съботни птици. Когато навлезе, видя, че паркингът

заобикаля сградата под формата на Ъ. Там имаше останали няколко свободни автомата. Той влезе в клетка, до която имаше още една свободна, заключи колата и излезе.

Нощта бе безмилостно студена, и то с този вид студ, който не изглежда кой знае колко опасен, докато не почувстваш, че петнайсет секунди след като си се показал навън, ушите ти са се вцепенили като дръжките на помпа. На небето милиони звезди блестяха силно, големи и светли като увеличени през лупа. През задната стена на таверната се чуваше как Прочутите стриди свирят След полунощ. Песен на Джей Джей Кейл, помисли си той и се почуди как е могъл да запомни този ненужен факт. Удивителна бе способността на човешкия мозък да се пълни със всякакъв боклук. Той можеше да си спомни кой е написал *След полунощ*, а не можеше да си спомни лицето на мъртвия си син. Това му се стори жестоко.

Пикапът Кастъм Кеб спря до неговата кола; Рей и Алън излязоха от него. И двамата вече бяха готови за работа, с големи ръкавици и дебели армейски канадки.

— Носил си ни и някакви пари — каза Рей.

Той извади плика от джоба на палтото си и им го подаде. Рей го отвори и прокара ръка по банкнотите в него, преценявайки сумата на око, вместо да ги брой.

— Добре. Отваряй багажника.

Той вдигна капака (който в рекламните брошури на Форд бе кръстен с името Вълшебната порта), а двамата изнесоха тежък дървен сандък от пикапа и го закараха до колата.

— Фитилът е на дъното — каза Рей, издишвайки бели облаци пара през носа си. — И не забравяй, трябва ти ток. Иначе, спокойно можеш да смяташ, че си си купил свещички за торта.

— Ще запомня.

— Трябва да играеш повече боулинг. Имаш мощен замах.

Те скочиха обратно в камиона си и изчезнаха. След няколко секунди, той също потегли, оставяйки Прочутите стриди да продължават заниманието си. Ушите му бяха измръзнали и го засърбяха, когато парното затопли колата.

Когато се прибра, той занесе сандъка в къщата и го отвори с една отвертка. Експлозивът изглеждаше точно както Рей го бе описал —

като сиви парафинени свещи. Под пръчките и един опънат вестник имаше две дебели рула фитил. Рулата бяха стегнати на няколко места с бели пластмасови скоби, подобно на тези, които той използваше за торбичките си за смет „Хефти“. Той остави сандъка в гардероба на трапезарията и се опита да забрави за него, но оттам изглежда бе започнало да струи някакво грозно излъчване, което обхващаше бавно цялата къща, като че ли някаква злина бе извършена в нея преди много години и сега бавно и сигурно злото избиваше от всяко нейно ъгълче.

13 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Той отиде до Нортън с колата и започна бавно да обхожда улиците нагоре — надолу, търсейки кафенето на Дрейк. Видя множество жилищни кооперации, със стаи под наем, гъсто наредени една до друга, така претъпкани с хора и толкова паянтови, че ако една от тях паднеше и останалите щяха да се срутят. Гъста гора от телевизионни антени бе настръхнала на всеки покрив, подобно на козината на уплашено животно. Барове, затворени до обяд. Разбита кола, насред една странична улица, без гуми, без фарове, без лайсни, което я караше да прилича на оглозган скелет на крава насред Долината на смъртта. В канавките блестяха парчета стъкло. Всички зложни къщи и магазини за алкохол имаха здрави метални решетки пред прозорците. Това ни остана като поука от расовите вълнения преди осем години, помисли си той. Как да се предпазим от грабеж при извънредни обстоятелства. По средата на ул. „Венър“ той видя малкото заведение, на чиято табела със староанглийски букви бе изписано: КАФЕНЕ ЗАПОВЯДАЙ, МАМО.

Той паркира, заключи колата и влезе вътре. Имаше само двама клиенти — едно малко негърче с твърде голямо за него ватено палто, което изглежда бе задрямало, и стар побелял алкохолик, който сърбаше кафе от голяма бяла порцеланова чаша. Ръцете му трепереха безпомощно всеки път, когато кафето доближеше устните му. Кожата на алкохолика бе пожълтяла и когато вдигна поглед, очите му бяха изпълнени с блясъка на човек, попаднал в капана на този вонящ затвор, и изпаднал твърде дълбоко в него, за да има надежда да излезе.

Дрейк седеше в ъгъла зад тезгяха, до малък котлон с две плочи. Върху едната имаше чайник „Силекс“, пълен с вода, а върху другата — кафе. На тезгяха имаше и кутия от пури с дребни монети в нея. Имаше и два надписа, направени с молив върху евтина хартия. На единия пишеше: МЕНЮ: Кафе 15 ц., Чай 15 ц., Сода 25 ц., Болоня 30 ц., Хот Дог 35 ц. На другия надпис пишеше:

МОЛЯ ИЗЧАКАЙТЕ,

ДОКАТО БЪДЕТЕ ОБСЛУЖЕНИ.
ВСИЧКИ РАБОТЕЩИ В КАФЕНЕТО
СА ТУК ДОБРОВОЛНО И КОГАТО ИСКАТЕ
ДА СИ СЕРВИРАТЕ САМИ,
ГИ КАРАТЕ ДА СЕ ЧУВСТВАТ ИЗЛИШНИ.
МОЛЯ, ИЗЧАКАЙТЕ И ПОМНЕТЕ,
ЧЕ БОГ ВИ ОБИЧА!

Дрейк вдигна очи от списанието си, омазнен брой на „Памфлетите на страната“. За момент очите му придобиха странния блясък на човек, който усилено се рови в главата си за нужното му име, но после каза:

— Г-н Доус, как сте?!

— Добре. Може ли чаша кафе?

— Разбира се — той взе една голяма чаша от пирамидата, подредена зад него и наля кафе. — С мляко ли да е?

— Не. Чисто, без захар — той подаде на Дрейк четвърт долар, а Дрейк му върна десет цента от кутията за пури. — Искан да ви благодаря за онази вечер и да оставя нещо за кафенето.

— Няма за какво да ми благодарите.

— Не, има. На онова празненство, направих лоша сцена, както се казва.

— Химикалите могат да направят и повече от това. Не винаги, понякога. Едни момчета донесоха един техен приятел тук миналото лято, който се дрогирал с киселина в парка. Момчето започнало да крещи, без да може да спре, защото му се струвало, че всичките гълъби се скупчват отгоре му, за да го изядат. Съвсем като от „Рийдърс дайджест“, нали?

— Момчето, което ми даде мескалина, каза, че веднъж изтеглила от канализацията човешка ръка. След това не била сигурна дали това наистина е станало.

— Коя бе тя?

— Наистина не зная — каза той честно. — Както и да е, ето — каза той и остави една увита пачка пари на тезгяха до кутията от пури. Банкнотите бяха стегнати с ластиче.

— За това място са — каза той. Сигурен беше, че Дрейк разбира това, но имаше нужда да наруши внезапната тишина.

Дрейк хвана парите с лявата си ръка и, действайки с дясната, върху която личаха странни белези, остави ластичето настрана и започна бавно да ги брои.

— Това са пет хиляди долара — каза той.

— Да.

— Бихте ли се обидили, ако ви запитам откъде...

— Откъде ги имам? Не, не бих се обидил. От продажбата на моята къща в града. Оттам ще прокарат път.

— Жена ви съгласна ли е?

— Жена ми няма думата тук. Ние сме разделени. Скоро ще се развеждаме. Половината от парите от къщата са нейни и тя може да прави с тях каквото поиска.

— Разбирам.

Зад него старият алкохолик започна тихо да мучи. Не тананикаше нещо, макар и със затворена уста, просто мучеше.

Дрейк докосна замислен банкнотите с десния си показалец. Ъглите им бяха подвити, поради това че бяха увити.

— Не мога да ги взема — каза той накрая.

— Защо?

— Не си ли спомняте за какво говорихме? — попита Дрейк.

Той помнеше.

— Нямам такива намерения.

— Струва ми се, че имате. Човек, стъпил здраво на земята, не раздава парите си току-така.

— Това не е току-така — каза той твърдо. Дрейк го изгледа проникателно:

— А какво е според вас? Няколко хиляди на случаен познат?

— По дяволите, давал съм пари на хора, които даже не съм виждал. За изследванията върху рака. Фондация „Да спасим децата“. Болница за мускулна дистрофия в Бостън. Дори не съм ходил в Бостън.

— Толкова големи суми?

— Не.

— И това са пари в брой, г-н Доус. Човек, който смята да прави нещо полезно с парите си в бъдеще, обикновено не иска да ги вижда така. Той осребрява чекове, подписва бланки. Дори и като играе покер, използва чипове. Има смисъл в тази символика. А в нашето общество, който е казал сбогом на парите си, е на път да го каже и на живота.

— Не е ли твърде материалистично подобно отношение за...

— Един поп? Но аз не съм такъв вече. Не и откакто се случи това — той вдигна болната си белязана ръка. — Да ви разкажа ли откъде вземам парите, за да го има това кафене? Дойдохме твърде късно, след като благотворителните организации като фондът „Юнайтид“ или „Помощ за града“ бяха минали вече. Хората, които работят тук, са пенсионери, стари хора, които не разбират младежите, които ни посещават, но не желаят да се превърнат в портрет, залепен на прозореца на третия етаж над улицата. Има и хлапаци, пуснати под гаранция, свирят по групи, които едва започват и имат нужда от изяви. В такива случаи минаваме с шапката. Но най-вече парите идват от богатите хора, цветът на обществото. Обикалям града. Говоря на вечеринки. Разказвам на дамите за децата по улицата, които се дрогират, за голтаците, които зиме палят огънове от вестници в кофите за смет, та да не измръзнат в студа. Разказвам им за петнайсетгодишното момиче, излязло на улицата в 1971 г., което влезе един ден тук, цялото в големи бели въшки от главата, та до слабините. Разказвам им за венерическите болести в Нортън. Разказвам им за рибарите, онези, които висят по гарите и търсят момчета, за да ги превърнат в мъжки проститутки. Разказвам им как тези млади момчета в крайна сметка се оказват в клозетите на кината, където за десет долара правят минети на мъжете, или за петнайсет — ако погълнат семето им. Половината пари за тях, другата половина за сводника. И тези жени изведнъж изпадат в шок, очите ми се навлажняват, както може би и чорапогащите им, но те си развързват кесията и това е най-важното. Понякога, можеш и да се прикачиш за някоя дама и да получиш повече от подаянието от десет долара. Ще те заведе в къщата си в Кресънт на вечеря, ще те представи на семейството си и разбира се, ще те помоли да кажеш молитвата след като прислужницата донесе първото ястие. И ти трябва да я кажеш, независимо как ти горчи от тези думи в устата и разрошваш косата на хлапака там, Доус, защото там винаги има по един симпатяга, не като тези подплашени, грозни зайци от тази част на града, които ги раждат със стотици, и казваш, какъв хубав млад мъж имате в къщата, и какво приятно момиче; ако си извадил късмет, дамата ще е поканила и някои от партньорките си за бридж или приятелките си от клуба, за да могат и те да видят този странен уличен поп, който вероятно е радикал и прехвърля оръжие на

Червените пантери или на алжирската Лига на свободата, а ти се правиш на отец Браун, после и на стария Блерни, и се усмихваш, докато лицето те заболи. На това му викат тръскане на дървото с парите, и то става в най-елегантна обстановка, но прибереш ли се вкъщи се чувстваш, все едно някой дебел бизнесмен си е изтръскал пикалото в устата ти на партера в Кино 41. Но какво толкова, това съм си избрал, това е част от моето „покаяние“, ще прощаваш таз дума в моите уста, но некрофилията не е част от това покаяние. А усещам, че точно това, Доус, ми предлагаш в момента. И затова трябва да ти кажа не.

— Покаяние за какво?

— Това вече — каза Дрейк с изкривена усмивка, — е между мен и Бог.

— Защо тогава избираш този начин на събиране на пари, след като ти е толкова противен? Защо просто не...

— Правя го така, защото това е единственият начин. Друг избор нямам.

Внезапно, потъвайки в отчайващ ужас, той разбра, че Дрейк току-що му бе обяснил защо самият той бе дошъл там, защо бе направил всичко досега.

— Зле ли ви е, г-н Доус? Изглежда...

— Добре съм. Искам да ви пожелаая всичко най-хубаво. Дори и ако не постигнете много.

— Не храня никакви илюзии — каза Дрейк и се усмихна. — Би трябвало да помислите пак... ако планирате нещо драстично. Има и други алтернативи.

— Нима? — усмихна се той в отговор. — Затворете това кафене в този момент. Излезте с мен отгук и ще започнем заедно бизнес. Казвам го абсолютно сериозно.

— Вие се шегувате с мен.

— Не — каза той. — Може би някой друг се шегува и с двама ни.

Той се обърна, увивайки отново парите на руло. Момчето продължаваше да спи. Старецът бе оставил наполовина изпитото си кафе на масата и гледаше празно в него. Продължаваше тихо да си мучи. На път към вратата той остави парите в чашата на стареца, разплисквайки мътното кафе на масата. Излезе бързо, отключи колата си, очаквайки Дрейк да го последва протестирайки, може би даже да го

спаси. Но Дрейк така и не се показа; може би очакваше, че той ще се върне и сам ще се спаси.

Наместо това, той запали колата си и потегли към дома.

14 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Той отиде до магазина на Сийрс в града и купи оттам автомобилен акумулатор и двойножичен кабел. На пластмасата отстрани на акумулатора релефно бяха изписани думите: УМИРА ТРУДНО.

Вкъщи, той остави кабела и акумулатора в гардероба заедно с дървения сандък. Помисли си какво ли ще стане, ако полицията го навести със заповед за обиск. Огнестрелно оръжие в гаража, експлозиви в гардероба, голяма сума пари в кухнята. Б. Дж. Доус — отчаяният революционер. Таен Агент-Х9, платен от чуждестранна организация, толкова зловеща, че по-добре името ѝ да не се споменава. Беше абониран за *Рийдърс дайджест*, където изобилстваше с подобни шпионски историйки, както и с безброй кръстоносни походи, срещу тютюнопушенето, срещу порнографията, срещу престъпността. Винаги ставаше по-страшно, когато шпионинът беше един от нас, живеещ в типичното предградие, типичен бял англосаксонски протестант. По-лесно бе, ако действаха агенти на КГБ в Уилмит или Де Моа, прехвърляйки си микрофилми в градската библиотека, планирайки насилствено сваляне на правителството по откритите кина-паркинг, захапвайки сандвичи от Макдоналдс само с лявата половина на челюстта си, защото отдясно бе изкуственият зъб с отровата за последния час.

Да, една заповед за обиск и той щеше да бъде разпънат на кръст. Но всъщност нищо не можеше да го уплаши вече. Нещата бяха преминали тази граница.

15 ЯНУАРИ, 1974 Г.

— Кажи ми какво искаш сега — каза Маглиоре предпазливо.

Навън валеше лапавица; следобедът бе сив и мрачен; изобщо, ден, в който дори градският автобус, пръскащ на всички страни киша с огромните си колела в сивото, бездушно време, би могъл да бъде фрагмент от нечии маниакални депресии, ден, в който дори фактът, че светът съществува, изглеждаше леко ненормален.

— Къщата ми? Колата ми? Жена ми? Само кажи, Доус. И после ме остави на мира до края на живота ми.

— Виж — каза той притеснен. — Разбирам, че започвам да ти досаждам.

— Той знае, че започвал да ми досажда — каза Маглиоре на стените. Той вдигна ръце във въздуха и ги пусна да паднат на масивните си бутове. — Тогава, защо за Бога *не спреш*?

— Това е последно.

Маглиоре облещи очи.

— Това значи, трябва да е шедьовърът — каза пак той на стените. — И за какво става дума?

Той извади от джобовете си пачка банкноти и каза:

— Тук има осемнайсет хиляди долара. Три хиляди са за теб. За работата ти по издирването.

— Кого искаш да намериш?

— Едно момиче в Лас Вегас.

— Петнайсетте ще са за нея ли?

— Да. Искам да ги приемеш и да ги вложиш в каквото смяташ, че си заслужава. И да ѝ плащаш дивидентите.

— Законни операции ли?

— Каквото дава най-добри дивиденти. Разчитам на твоята преценка.

— Той разчита на моята оценка — информира Маглиоре стените.

— Вегас е голям град, г-н Доус. Преходен град.

— Нямах ли връзки там?

— Всъщност имам. Но, ако става дума за някоя побъркана хипарка, която вече може и да е драснала към Сан Франсиско или Денвър...

— Казва се Оливия Бренър. И смятам, че още е в Лас Вегас. Последно работеше в един ресторант за бързи закуски...

— Каквито има поне два милиона във Вегас — каза Маглиоре. — Исусе! Марийо! Йосифе, дърводецецо!

— Живее в един апартамент с друго момиче, или поне така беше, когато за последен път разговарях с нея. Не зная къде точно. Висока е към един и седемдесет, чернокоса, със зелени очи. Хубава фигура. На двайсет и една година е, или поне така казва.

— И какво, ако не успея да намеря това чудесно парче?

— Вложи в нещо парите и задръж дивидентите за себе си. Сметни го за малка игра.

— Откъде знаеш, че изобщо ще си мръдна пръста за това момиче, а няма да прибера парите направо?

Той стана, оставяйки банкнотите на бюрото на Маглиоре.

— Нямам гаранции. Но имаш честно лице.

— Виж какво — каза Маглиоре. — Не искам да те подвеждам. И без това достатъчно ме плашиш вече. Но, това определено не ми харесва. Караш ме да се чувствам, като че ли ще ти изпълнявам завещанието, по дяволите.

— Ако не искаш, можеш да ми откажеш.

— Не, не, не. Няма да стане. Ако е още във Вегас и се представя за Оливия Бренър, мисля, че ще мога да я намеря, а трите бона са повече от достатъчно за мен. Няма да ми коства голямо усилие. Но от теб тръпки ме побиват, Доус. Ти наистина си се запътил нанякъде.

— Да.

Маглиоре погледна смръщено към своята снимка, снимката на жена си и на децата си под стъклото върху бюрото му.

— Добре — каза Маглиоре. — За последен път казвам да. Но това ще е последно, Доус. И никога повече. Ако те видя отново, ако се обадиш по телефона, със сделката ни е свършено. Говоря сериозно. Достатъчно проблеми си имам и сам, за да се занимавам и с твоите.

— Съгласен съм с това условие.

Той протегна ръка, без да е сигурен, дали Маглиоре ще я стисне, или не. Но те се ръкуваха.

— Не те разбирам — каза Маглиоре. — И въпреки това ми допадаш. А защо да ми харесва някой, когото не мога да разбера?

— Светът е непонятен — каза той. — Ако не вярваш, спомни си за кучето на г-н Пиази.

— Често си мисля за него — отговори Маглиоре.

16 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Той занесе плътния кафяв плик с чековата си книжка до пощенската кутия на ъгъла и го пусна в нея. Същата вечер отиде на кино. Филмът се казваше „Заклинателят“ и бе с Макс фон Сюдов, а той винаги се бе възхищавал на Макс Фон Сюдов. В една от сцените малко момичеце повърна в лицето на един римокатолически свещеник. От задните редове се чуха ръкопляскания.

17 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Мери се обади по телефона. Бе облекчена и радостна, което направи разговора им много по-лек.

— Продад си къщата — каза тя.

— Точно така.

— Но си още там.

— Само до събота. Наех една голяма селска къща в провинцията. Ще се опитам да започна нещо отначало там.

— О, Барт. Това е чудесно. Наистина се радвам — той започна да разбира защо всичко течеше толкова лесно. Тя се преструваше. Нито се радваше за него, нито се притесняваше. Просто го беше отписала: — А за чековата книжка...

— Да.

— Разделил си парите наполовина, така ли?

— Да. Ако искаш да провериш, можеш да се обадиш на г-н Фенър.

— Не. Нямах *това* предвид — той почти виждаше жеста ѝ с ръка „по-далече от теб“. — Но, мислех си, щом така поделяш парите... значи ли това, че...

Тя направи изкуствена пауза и той си помисли: *Кучка. Хвана ме натясно. Уцели точно десетката.*

— Да. Така изглежда — каза той. — Развод.

— Помисли ли хубаво? — попита тя престорено искрено. — *Наистина* ли мис...

— Мислих много.

— Аз също. Изглежда друго не ни остава, Барт. Но, не те обвинявам в нищо. Не ти се сърдя.

Господи, направо като преписано от тези блудкави любовни книжлета, които вечно чете. Сега сигурно ще ми каже, че ще започне пак да учи. Той се учуди на собствената си злъч. Мислеше, че вече не го интересува толкова много.

— Какво ще правиш ти?

— Ще започна пак да уча — каза тя и гласът ѝ вече не бе престорен, а възбуден, бляскав. — Намерих си старата училищна справка. Беше прибрана в тавана на мама, заедно със старите ми дрехи. Знаеш ли, че ми трябва само двайсет и четири точки, за да завърша? Това е малко повече от година, Барт!

Той си представи как Мери пропълзва в таванчето на майка си и този образ се смеси с неговия, как седи объркан сред купчината дрехи на Чарли. Превключи мисълта си в друга посока.

— Барт? Чуваш ли ме?

— Да. Радвам се, че, освободена от съпруг, ще можеш да се самоусъвършенстваш.

— Барт — каза тя укорително.

Но нямаше нужда да я реже с думи, да я дразни, или да я кара да се чувства виновна. Този стадий бе вече преминат. Кучето на г-н Пиази бе вече ухапало и сега продължаваше към следващата си жертва. Това му се стори смешно и той се засмя.

— Барт, плачеш ли? — в гласа ѝ се усещаше нежност. Престорена, но все пак нежност.

— Не — каза той смело.

— Барт, мога ли да направя нещо? Ако мога, бих искала да ти помогна.

— Не. Ще се оправя. И се радвам, че ще продължиш с ученето. Виж, за този развод — кой, все пак, ще го поиска? Ти, или аз?

— Смятам, че ще е по-добре, ако аз го направя — каза тя покорно.

— Добре. Става.

Последва пауза и изведнъж тя не се сдържа и изпусна въпроса, който сигурно би искала да постави по друг начин:

— Спал ли си с някой, откакто те напуснах?

Той огледа въпроса мислено и прехвърли възможните начини, по които да му отговори: с истината; с лъжа; уклончиво, така че да не ѝ дава покой довечера, като си легне.

— Не — каза той внимателно и добави: — А ти?

— Разбира се, че не — каза тя, успявайки да прозвучи възмутена, но и доволна от въпроса. — Не бих го помислила.

— В крайна сметка ще го направиш.

— Барт, нека да не говорим за секс.

— Добре — каза той безразлично, въпреки че тъкмо тя бе повдигнала въпроса. Опита се да измисли нещо хубаво, което да ѝ каже, нещо, което да запомни от него. Не успя да намери нищо такова, а, освен това, не виждаше и защо ще иска да го запомня, когато нещата бяха стигнали дотук. Бяха прекарвали хубави години заедно. Беше сигурен, че трябва да е било така, защото не можеше да си спомни нищо от тях, освен, може би, онзи щур облог за телевизора.

Неочаквано се чу как казва:

— Спомняш ли си, когато оставихме Чарли за първи път в детската градина?

— Да. Той плака много и ти искаше да си го вземем обратно с нас. Не искаше да го оставяш там, Барт.

— Ти поиска да го оставим.

Тя започна да се оправдава с леко обиден тон, но той вече се бе пренесъл през времето и пространството. Жената, която държеше детската градина, се казваше г-жа Рикър. Имаше специално удостоверение за квалификация и даваше на децата хубав, топъл обяд, преди да ги изпрати по домовете им в един часа следобед. Детското училище бе в един ремонтиран сутерен и докато водеха за ръка Чарли надолу, той се бе почувствал като предател; като фермер, който погалва кравата си и ѝ казва по пътя към кланицата „Няма страшно, Бес“. Прекрасно момченце бе неговият Чарли. Руса коса, която по-късно бе потъмняла, сини, големи очи, ръце, които действаша умно още от люлката. Бе застанал между тях двамата на последната стълба, без да помръдва, наблюдавайки как останалите деца скачат, тичат, рисуват и режат картинки с ножици без остри върхове; толкова *много* деца; а Чарли никога не бе изглеждал толкова беззащитен, както в този момент, гледайки другите деца. В очите му нямаше нито радост, нито страх, само наблюдение, като от страничен човек; той никога не се бе чувствал баща на своя син така силно, както в този момент, никога не бе чел така ясно мислите му. А г-жа Рикър се приближи с усмивка на баракуда, и каза: *Ще видиш колко е забавно тук, Чък*, което почти го накара да извика: *Той не казва така!* И когато тя протегна ръка към него, Чарли не я пое, а само я наблюдаваше как сама потърси неговата ръка и го поведе към останалите деца. Той направи две крачки с нея и после спря, извърщайки поглед към тях. А г-жа Рикър каза тихо: *Бъдете спокойни, ние ще оправим*. В крайна сметка Мери трябваше да

го смушка в ребрата и да каже: *ХАЙДЕ, Барт*, защото той бе замръзнал на мястото си, впил поглед в очите на сина си, които казваха: *Наистина ли ще ги оставиш да направят това с мен, Джордж?*, докато собствените му очи отвръщаха: *Налага се, Фреди*. После двамата тръгнаха нагоре по стълбите, обръщайки гръб на Чарли, най-ужасното нещо, което едно дете можеше да си представи и Чарли започна да плаче. Но Мери не спря нито за миг, дори ритъмът на стъпките ѝ остана непроменен, защото женската обич е странна, жестока и почти винаги рационална, а любов, която разсъждава, е винаги ужасяваща. Тя знаеше, че в случая Чарли трябваше да остане там, и продължи напред, приемайки плача му като поредния неизбежен стадий от развитието на момчето, подобно на пръцване на масата, или ожулено коляно. Той пък в този момент бе почувствал в гърдите си болка, толкова остра и мощна, че се запита дали не получава инфаркт, но после болката беше отминала, оставяйки го шокиран и неспособен да я разгадае. Сега обаче, той знаеше, че тази болка е представлявала просто едно прозаично сбогом. Гърбовете на родителите не бяха най-ужасното нещо. Най-ужасното бе бързината, с която децата забравят за същите тези гърбове и биват погълнати от собствените си дела — играта, мозайката, новите си приятели и в крайна сметка, смъртта. Това бе ужасяващият факт, който той бе прозрял. Чарли бе започнал да изчезва дълго преди да се разболее и този процес не можеше да бъде спрял.

— Барт? — каза Мери? — Слушаш ли ме?

— Да.

— Каква полза има от това да мислиш непрекъснато за Чарли? С какво си помагаш? Това те гложди. Като негов затворник си.

— Нали ти си свободна — каза той. — Свободна.

— Да се обадя ли на адвоката следващата седмица?

— Добре. Може.

— По-добре да не го правим грозно, Барт, нали?

— Да. Ще бъде много цивилизовано.

— Няма да се обърнеш в последния момент и да го оспориш?

— Не.

— Ще... ще ти се обадя.

— Знаеше, че бе време да го оставим и го направи, нали? Бога ми, де да можех и аз да имам такива инстинкти.

— Какво?

— Нищо, Мери. Довиждане, скъпа.

Той осъзна, че бе изрекъл последните думи, след като бе затворил телефона. Беше ги казал автоматично, без чувство, просто по навик. Но, все пак, не бе толкова лошо за край. Съвсем не бе лошо.

18 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Гласът на секретарката отговори:

— За кого да предам?

— Барт Доус.

— Един момент, моля.

— Да.

Тя го остави да изчака и той държеше глухата слушалка на ухото си, потрепвайки с крак по пода, докато гледаше през прозореца призрачната ул. „Крестолън Уест“. Денят бе ясен, но много студен. Температурата бе минус седем градуса, но с режещия вятър имаше ефекта на минус четиринайсет. Вятърът вдигаше завеси от сняг около къщата на Хобрътови, самотна и тиха, празна черупка в очакване на разрушителя си.

Чу се прещракване и гласът на Стийв Орднър запитва:

— Барт, как я караш?

— Бивам.

— С какво мога да ти бъда полезен?

— Обаждам се за пералнята — каза той. — Чудех се какво е решила корпорацията за нея.

Орднър въздъхна и после каза резервирано, но доброжелателно:

— Малко късно се сецаш, май.

— Не ти се обаждам, за да си търся конското, Стийв.

— А, защо да не си го намериш? След като така успешно си разигра коня за чужда сметка. Добре, както и да е. Управителният съвет реши да прекрати промишленото пране, Барт. Ще останат само автоматичните машини на самообслужване. При тях е добре. Ще сменим и името на веригата им. „Чистота — под ръка“. Как ти се струва?

— Ужасно — каза той безучастно. — Защо не вземеш да уволниш Вини Мейсън?

— Вини? — Орднър изглеждаше учуден. — Вини ни върши чудесна работа. Започва много добре да се обиграва. Трябва да ти призная, че не очаквах толкова злоба...

— Хайде, Стийв. Тази работа, която сте му дали, има бъдещето на фабрика за парни локомотиви. Дайте му нещо добро, или го пуснете да си ходи.

— Струва ми се, че това не е твоя работа, Барт.

— Закичили сте го с малко дрънкулки на врата, а той още не ги е огледал добре и си мисли, че са медал.

— Разбрах, че те е цапардосал по лицето по Коледа.

— Казах му истината, и тя не му хареса.

— Истината е коварна дума, Барт. След всичките лъжи, които ми поднесе, би трябвало да знаеш това по-добре от всеки.

— Това още те гризе, май, нали?

— Когато видиш, че някой, на когото си вярвал, се окаже пълна измет, да, човек се чувства измамен.

— Измамен — повтори той. — Знаеш ли, Стийв, от това ще запомня, че и ти имаш някакви критерии за честност. Въздух под налягане от аерозолен спрей.

— Имаш ли още нещо, Барт?

— Не, не мисля. Искаше ми се да спреш да си го изкарваш на Вини, това е всичко. Той е добро момче. А вие го погубвате. Направо го изхвърляте на боклука и прекрасно разбирате това.

— Повтарям: Защо ще ми трябва да си го изкарвам на Вини?

— Защото не можеш да се докопаш до мен.

— Изглежда развиваш параноя, Барт. По отношение на теб, не искам да направя нищо друго, освен да те забравя.

— И затова ли си разпитвал дали не съм прал лично пране в службата? Или дали съм вземал подкупи от мотелите? Разбрах, че дори си взел и фактурите за канцеларските разходи от последните пет години.

— Кой ти каза? — излая Орднър, изваден от равновесие.

— Човек от твоята организация — каза той доволно. — Някой, комуто не се нравиш особено. Някой, който смята, че бих могъл да повдигна някой и друг въпрос на следващия управителен съвет.

— Кой?

— Дочуване, Стийв. Помисли си за Вини Мейсън, а аз ще си помисля на кого бих могъл да се обадя, или да си замълча.

— Не ми затваряй! Не се...

Той затвори телефона. Дори и Стийв Орднър не се бе отървал от пословичните „пластелинови крака“. На какво всъщност му напомняше Стийв? Сачмени лагери. Ягодов сладолед, откраднат от нечие шкафче. Хермън Уок. Капитан Куиг. Да, точно на него. Хъмфри Богарт беше играл в този филм. Той се засмя на глас и запя: „Всеки иска да натопи някой Куиг, ако и с теб е така, защо не го натопим двамата?“

Че съм луд, луд съм, помисли си той, през смях. Но не може да се отрече, че това си има и добрите страни. Мина му през ума, че един от най-сигурните симптоми на лудостта сигурно е сам човек да се смее на пуста улица с празни къщи. Но тази мисъл не развали настроението му и той продължи да се смее все по-силно и по-силно, прав до телефона и клатейки глава.

19 ЯНУАРИ, 1974 Г.

След като се стъмни, той отиде в гаража и извади оттам пушката и пистолета. Зареди внимателно пистолета, според инструкциите в упътването, след като го прещрака няколко пъти незареден. На грамофона се въртяха Ролинг стоунс и пееха за „Среднощния разбойник“. Не можеше да се наслуша на този албум. Представи си, че е Бартън Джордж Доус, Среднощен разбойник, Посещения само по предварителна заявка.

Пушката „Уедърби 460“ пое осем патрона в патронника си. Изглеждаха му колкото средно големи снаряди за гаубица. Когато пушката бе заредена, той я погледна с любопитство и се зачуди дали действително бе толкова мощна, както твърдеше Мръсният Хари Суинертън. Реши да я извади зад къщата и да я изпробва. Беше ли останал някой на ул. „Крестолън Уест“, че да звънне в полицията и да съобщи за стрелбата?

Облече сакото си и тръгна към задната врата на кухнята, но после се върна в дневната и взе една от малките възглавнички на дивана. Отново тръгна навън, като само спря, за да светне голата двеставатова крушка на двора, под която той и Мери през лятото някога бяха пекли барбекю. Тук в задния двор, снегът беше точно както си го бе представял преди малко повече от седмица — недокоснат, неизцапан, напълно девствен. Никой не бе погазил с крак този сняг. През минали години момчето на Дон Ъпслингър, Кени, свиваше за по-кратко през двора към къщата на своя приятел, Рони. Или пък Мери простираше нещо (за което не искаше да се споменава) на възенцето, което той бе опънал между къщата и гаража, когато времето не бе твърде студено. Но самият той винаги ходеше до гаража през входната врата и сега внезапно се зарадва на гледката — никой не бе стъпвал на двора, откакто бе паднал първият сняг в края на ноември. Нямаше даже кучешки следи.

Внезапно усети лудия порив да нагази по средата на двора, там където всяко лято инсталиреше скарата, и да направи снежен човек.

Наместо това, той постави възглавницата на дясното си рамо, задържа я с брадичката си за момент и после я притисна с приклада на своята Уедърби. Погледна през мерника с присвито ляво око и се помъчи да си спомни съветите, които актьорите по военните филми даваха на младоците точно преди гърмежи да разрежат нощта. Обикновено това беше някой прегорял в битките ветеран, като Ричард Уидмарк^[1], с някой зелен редник, Мартин Милнър^[2], може би: *Не удрай по спусъка, сине — НАТИСНИ го.*

Добре, Фред. Да видим сега ще улуча ли собствения си гараж.

Той натисна спусъка.

Пушката не изгърмя. Тя експлодира. Той първо си помисли, че се бе разпаднала в ръцете му. Увери се, че е жив, когато откатът го простря върху вратата на кухнята зад него. Тътенът от експлозията се разнесе във всички посоки, подобно на звук от реактивен самолет, преминал звуковата бариера. Възглавницата падна в снега. Усети пулсираща болка в рамото си.

— Божичко, Фред! — можа само да промълви той.

Огледа гаража си и не можа да повярва на очите си. В стената бе пробита неравна дупка, в която спокойно можеше да мине кафяна чаша.

Подпря пушката на кухненската врата и нагази в снега, забравил, че е с половинките си обувки. Опипа с пръст и огледа дупката за момент, замаян от размерите ѝ, после обиколи и влезе вътре.

На излизане от стената куршумът бе направил още по-голяма дупка. Огледа колата си. Във вратата на шофьора също имаше дупка, достатъчно голяма, за да вкара два пръста в нея. Отвори вратата и огледа седалките и отсрещната врата. Да, куршумът бе пробил и нея, точно под дръжката.

Той обиколи колата и видя откъде бе излязъл куршумът през другата врата. Оставил бе още една голяма дупка, като този път металът по края ѝ стърчеше злобно огънат. Обърна се и погледна стената на гаража зад вратата. И тя беше пробита. Ако се съдеше по видяното, и в този момент куршумът сигурно летеше.

Отново чу Хари, собственикът на оръжейната, да казва: *Братовчед ви значи гледа да не повреди трофея... Тази красавица ще му просне вътрешностите след пет метра.* А какво можеше да

направи с човека? Сигурно, пак същото. При мисълта за това му призля.

Върна се до вратата на кухнята, спря за да вземе възглавницата и влезе в къщата, спирайки по навик да избърше крака пред прага, за да не остави кални следи в кухнята на Мери. В дневната той съблече ризата си. Дори и през възглавницата прикладът бе оставил червена следа върху рамото му.

Отиде в кухнята, както беше без риза, направи си кафе и затопли една порция от полуготовите вечери. Когато се нахрани, се върна в дневната, легна на дивана и заплака; като плачът му се превърна в накъсана, грозна истерия, която той слушаше изплашен, но нямаше сили да спре. Накрая, започна да се успокоява и дълбоко заспа, дишайки тежко. В съня си изглеждаше остарял, а избилата му брада на места бе побеляла.

[1] *Ричард Уидмарк* — популярен актьор — б. прев. ↑

[2] *Мартин Милнър* — популярен актьор — б. прев. ↑

20 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Събуди се стреснат, виновно уплашен, че вече е сутрин и може би е закъснял. Сънят му бе тежък и нездрав като стара черга и след такъв сън винаги се чувстваше глупав и замаян. Погледна часовника на ръката си и видя, че е два и петнайсет. Пушката бе точно където я беше оставил — облегната равнодушно на креслото. Магнумът лежеше на масата в ъгъла.

Той стана, отиде в кухнята и наплиска лицето си с вода. Качи се на горния етаж и облече чиста риза. Слизайки по стълбите я вкара в панталона си. Заклучи всички врати на долния етаж и с падането на всяко резе, на сърцето му олекваше по причини, върху които не искаше да се задълбочава. Започваше да се чувства спокоен и уверен в себе си за първи път, откакто онази проклета жена бе припаднала пред очите му в супермаркета. Положи пушката на пода край прозореца на дневната и подреди патроните до нея, отваряйки всяка кутия. Довлече креслото и го обърна с краката нагоре.

Влезе в кухнята и заключи прозорците. Взе един от столовете в дневната и залости с него вратата, подпирайки я точно под дръжката. Наля си чаша студено кафе, отпи от него разсеяно, присви устни в неприятна гримаса и хвърли чашата в мивката. Наля си нещо за пиене.

Върна се пак в дневната и изнесе от гардероба автомобилния акумулатор. Остави го до обърнатото кресло, после извади кабела и го остави до акумулатора.

Качи сандъка с експлозивите на горния етаж, пъшкайки под тежестта. Когато стигна догоре, стовари го отвисоко на пода и шумно въздъхна. Остаряваше вече за подобни игри, макар повечето от мускулите, които пералнята му бе създавала през дните, когато с партньора си качваха на камионите двестакилограмови бали изгладени чаршафи, да бяха още в добра форма. Със или без мускули обаче, когато човек станеше на четирийсет, някои неща се превръщаха в предизвикателство за съдбата. На четирийсет години, човек минаваше в отбрана.

Влезе във всяка стая и включи осветлението: спалнята за гости с банята за гости; голямата спалня; кабинета му, който някога беше стаята на Чарли. Постави стол под капака на тавана и се качи, включвайки прашната крушка. После отиде в кухнята и взе едно руло изолирбанд, ножица и остър готварски нож.

Взе две пръчки експлозив от сандъка (той беше мек и при натискане, по него оставаха отпечатъци) и ги качи на тавана. Отрязва две парчета фитил и оголи изолацията с готварския нож. После мушна всяка от оголените жици в пръчките, като плътно ги прилепи към тях с изолирбанд, за да не могат да паднат.

Започна да си тананика и прокара още фитил от таванчето към голямата спалня, където на всяко от леглата остави по една пръчка. Размота още от жицата по коридора и зареди една пръчка експлозив в банята за гости и още две в другата спалня. На излизане от всяко помещение изключваше осветлението. В бившата стая на Чарли зареди четири пръчки, стегнати здраво с лентата. Отпусна още жица през вратата и оттам хвърли рулото с останалия фитил през перилата на стълбището. После сам слезе долу.

Четири пръчки на масата в кухнята, до бутилката му с Южен Комфорт. Четири пръчки в дневната. Четири в трапезарията. Четири в коридора.

Прокара още жица обратно в дневната, малко задъхан от ходенето си до горния етаж и обратно. Но трябваше да обходи и още едно място. Качи се пак догоре и взе сандъка, който вече беше значително по-лек. Бяха останали само единайсет пръчки експлозив в него. Видя, че сандъкът бе от портокали. Отстрани, с почти изтрети от времето букви пишеше: ПОМОНА. До надписа имаше нарисуван голям портокал с едно листо, останало на късата му дръжка.

Занесе сандъка в гаража, минавайки през входната врата, и го стовари на задната седалка на колата си. Свърза всичките единайсет пръчки с късо парче фитил, а после към него прилепи края на рулото, с което пак се върна в къщата, размотавайки нужната дължина след себе си. Внимателно провери да не би притисната от страничната врата, жицата да се прекъсне, след което я заключи.

В дневната, той свърза главния фитил от къщата с този от гаража. Като продължаваше да си тананика, отрязва още едно парче жица, което свърза с изолирбанд към двойния край. Отпусна нужната

дължина от този последен фитил край акумулатора и внимателно оголи краищата му с готварския нож.

Усука медните жици на всеки проводник от двужичния фитил и ги раздели в противоположни посоки, като ги уви с изолирбанд. Свърза едната жица с черна щипка-крокодилче, а другия — с червена. Отиде до акумулатора и прикрепил другата черна щипка към извода, на който пишеше: ПОЛ. Другата червена щипка остави да лежи край извода, на който пишеше: ОТР.

После отиде до грамофона и си пусна Ролинг Стоунс. Часът беше четири и пет. Влезе в кухнята, наля си още едно питие и се върна в дневната с него, чувствайки се уморен. На масичката за кафе имаше списание *Доброто домакинство*. Вътре имаше статия за семейство Кенеди и техните проблеми. Прочете я. После прочете още една статия, озаглавена *Жените и ракът на гърдите*. Написана бе от лекарка.

Те дойдоха малко след десет часа точно след като камбаните на църквата, пет пресечки по-нагоре, призоваха хората на служба, или както там му казваха, от конкретната им религиозна секта.

Бяха с една зелена лимузина и една чернобяла полицейска кола. Паркираха до тротоара и трима души излязоха от зелената лимузина. Единият от тях бе Фенър. Не бе виждал другите двама. Всеки носеше куфарче.

Двама полицаи излязоха от колата си и се облегнаха на нея. Очевидно бе от държанието им, че не очакваха никакви проблеми; говореха си нещо, докато се облягаха на предния капак и думите им излизаха като бяла пара във въздуха.

СТОПКАДЪР 20 ЯНУАРИ, 1974 Г.

Е Фред на това май му казват последно желание макар да зная че в известен смисъл за всякакво желание е твърде късно опасал съм с експлозивни цялата къща като празнична торта и съм с пушка в ръката и пистолет на кръста като някакъв идиотски Джон Дилинджър е какво ще кажеш май идва последният ход в това катерене по дърво първо на този клон после на другия идва по-горния след това и най-малкото движение на мъжете отвън беше фиксирано фенър беше със зелен костюм на половин метър от тротоара готов да пристъпи напред с модерните си изискани мокасина като че ли можеше изобщо да има изискани мокасина палтото му се развяваше зад него като на адвокат обърнал се срещу цялата съдебна система от някой телевизионен филм главата му беше леко наклонена и леко вирната нагоре мъжът зад него бе казал нещо и той се опитваше да го чуе по-добре човекът отзад току-що бе изпуснал бяла пара през устата си той беше със син блейзър и кафяв панталон палтото му също беше разкопчано и вятърът го развяваше стоп-кадърът го бе уловил наполовина повдигнато във въздуха третият човек току се извъръщаше от колата ченгетата се облягаха на техния чернобял автомобил обърнати един към друг един господ знае за какво си говорят за жената за някой тежък случай или за поредния слаб сезон на мустангите а може и да обсъждат състоянието на ташаците си слънцето току е пробил облаците и се отразява върху един измежду многото патрони подредени по кожения колан на левия полицаи другият си е сложил тъмни очила и друг слънчев лъч е запалил искра на дясното стъкло устните му са дебели и чувствени и са на път да се разтегнат в усмивка: това е фотографията)

аз тръгвам фреди момчето ми имаш ли нещо да ми кажеш в този тържествен момент да казва фред ще изчакаш репортерите нали разбира се казва джордж вестници радио телевизия трябва да проследят събарянето но фреди не си ли се учудвал от това колко самотен е човек как по целия свят хора в момента ядат и серат чукат и си чешат пъпките изобщо правят всичко за което пише по книгите а

ние трябва да направим това сами да мислил съм по този въпрос джордж даже веднъж се опитах да ти кажа нещо ако си спомняш и ако може да ти е от полза това в момента е правилно точно в този миг и ми изглежда правилно защото само ако те няма техният път ще може да просъществува но много те моля джордж не убивай никого не никого няма да тръгна да убивам фред но виждаш в какво положение съм нали? да виждам разбирам добре джордж и господ ми е свидетел че съм уплашен до смърт не се плаши ще се справя с всичко без грешка и се чувствам напълно спокоен

давай

20 ЯНУАРИ, 1974 Г.

— Давай! — каза той на глас и всичко започна да се движи.

Опря пушката на дясното си рамо, прицели се в дясната гума на патрулната кола и натисна спусъка.

Прикладът силно удари рамото му, а дулото отскочи нагоре, след като куршумът беше изстрелян. Големият прозорец на дневната избухна навън на малки парченца, само остри отломки останаха прикрепени по рамката, подобно на нарисувани от импресионист стрели. Предната гума не просто гръмна — тя се взриви с трясък и цялата кола потрепери, както стоеше на мястото си, като куче, получило ритник, докато спи. Лъскавият капак на джантата литна и издрънча безсмислено върху замръзналия асфалт на ул. „Крестолън Уест“.

Фенър спря и погледна смаян към къщата. Лицето му бе изкривено от шока. Мъжът със синия блейзър изпусна куфарчето си на земята. Третият имаше по-добри рефлексии, или може би по-развито чувство за самосъхранение. Той се завъртя на пети и хукна приведен обратно към зелената лимузина, където се изгуби от погледа му.

Полицайте побягнаха, единият — наляво, другият — надясно и се скриха зад колата си. Секунда по-късно този със слънчевите очила изскочи над капака, хванал служебния си пистолет с две ръце, и стреля три пъти. Звукът беше като от невинно плюкало след трясъка на неговата Уедърби. Той се скри зад креслото и чу как куршумите изсвириха над главата му — наистина можеше да се чуе как правят ссиззз! — и се заби в мазилката на стената над дивана. Звукът, който издадоха, пробивайки мазилката, му напомни за удар с юмрук в боксова круша. Помисли си: това ще се чуе и когато ме уцелят.

Ченгето със слънчевите очила изкрещя на Фенър и на мъжа със синия блейзър:

— Залегнете! Залегнете, по дяволите! Този вътре има цяла гаубица!

Той се надигна леко, за да може да гледа по-добре и ченгето с тъмните очила го видя и гръмна още два пъти. Куршумите пак

намериха стената, този път любимата картина на Мери, „Ловци на стриди“ на Уинслоу Хоумър, която падна оттам първо на дивана и после на пода. Стъклото на картината се, разби.

Той пак надигна леко глава, за да може да вижда какво става (защо не се бе сетил да си вземе един детски перископ?), трябваше да знае дали няма да се опитат да го обкръжат, по примера на Ричард Уидмарк и Марти Милнър срещу японците от късните вечерни филми по телевизията. Ако се опитаха да минат отзад, щеше да се наложи да застреля някой, но ченгетата все още бяха зад колата си, а Фенър и мъжът със синия блейзър тичаха към лимузината. Куфарчето на Синия блейзър лежеше на тротоара като малко мъртво зверче. Той се прицели в него, предусещайки болката от отката, и натисна спусъка.

БРРРАННННГ! и куфарчето литна във въздуха на две парчета, преобръщайки се и изсипвайки куп хартия, който вятърът спокойно можеше да прелисти.

Той пак стреля, този път по дясната предна гума на полицейската кола, която мигом гръмна. Единият от двамата полицаи зад автомобила изпищя с дрезгав фалцет.

Погледна пак към полицейската кола и видя, че вратата на шофьора беше отворена. Ченгето с тъмните очила се бе проснало наполовина на седалката и настройваше радиостанцията. Купонът скоро щеше да почне. Щяха да си го поделят, по парченце за всеки, който желаше, и тогава вече цялата работа щеше да престане да бъде нещо лично. Почувства облекчение, горчиво като алое. Каквото и да беше, каквато и жестока болест да го бе докарала дотам, на последния клон на високото дърво, той вече не я задушаваше в себе си с шепот и плач, скрит от чужди погледи. Беше се влял в потока лунатици; беше излязъл от нелегалност. Скоро неговият случай щеше да бъде сведен до безопасно вестникарско заглавие — **НЕСИГУРНОТО ПРИМИРИЕ ПРОДЪЛЖАВА НА УЛ. „КРЕСТОЛЪН“**.

Той остави пушката на земята и пропълзя по пода, като внимаваше да не се пореже от счупеното стъкло на картината. Взе малката възглавничка и се върна на четири крака до прозореца. Ченгето вече не беше в колата.

Той взе своя магнум и стреля два пъти по колата. Пистолетът даде силен, но поносим откат. Рамото му пулсираше от болка като прогнил зъб.

Другото ченге, без очилата, се надигна над капака на колата, за да отвърне на огъня, при което той изпрати още два куршума в задния страничен прозорец на патрулната кола, който хлътна навътре, натрошен. Ченгето се скри обратно зад, колата без да стреля.

— Спрете! — извика Фенър. — Нека да му кажа нещо!

— Давай — отвърна едно от ченгетата.

— *Доус!* — ревна Фенър смело като детектив от последна серия на филм с Джими Кегни. (Светлините от бурканите на полицейските коли шарят напред-назад по мръсната дупка, където „Бясното куче“ Доус се крие с по един димящ автоматичен 45-калибров във всяка ръка. „Бясното куче“ е клекнало зад един обърнат фотьойл, по тънка фланелка, показваща мускулите му, и се озъбва.) — *Доус, чуваш ли ме?*

(А „Бясното куче“, с лице изкривено от омраза, макар по челото Му да е избила пот, изкрещява:)

— Спипай ме сега, ако ти стиска!

Той изскочи зад фотьойла и изпразни своя магнум в зелената лимузина, оставяйки по нея неравен ред дупки.

— Господи! — изпищя някой. — Той е луд.

— *Доус!* — викна Фенър.

— Жив няма да ви се дам! — провикна се той, полудял от радост. — Вие сте долните плъхове, които убиха моето дете и братче! Ще пратя първо някой от вас в ада, преди да ме спипате!

Той зареди отново пистолета с треперещи пръсти, а после напълни магазина на пушката.

— *Доус!* — викна отново Фенър. — *Нека се споразумеем!*

— На ти малко олово, наместо това, твар долна! — извика той на Фенър, но в това време гледаше полицейската кола и когато ченгето с очилата се показа над капака, той го изпрати обратно зад калника с два изстрела. Единият разби централния прозорец на къщата на семейство Куинс, от другата страна на улицата.

— *Доус!* — провикна се Фенър важно.

— Млъквай, глупако. Не виждаш ли, че така само го разгневяваш още повече — каза едно от ченгетата.

Беше се установила тягостна тишина, когато воят на сирените още далечни, започна да се надига. Той остави пистолета на пода и взе пушката. Радостният делириум, в който бе изпаднал, го напускаше и

той се чувстваше уморен, с много болки по тялото си и му се ходеше по нужда;

Само нека побързат от телевизията, помоли се той. С камерите си и всичко останало.

Когато първата полицейска кола изсвири с гуми зад ъгъла, поднасяйки леко, също като във „Френската връзка“, той беше готов. Беше изпратил два снаряда с гаубицата по полицейската кола, за да задържи ченгетата зад нея известно време, след което внимателно се прицели в решетката на приближаващата кола като изпечен ветеран в стил Ричард Уидмарк. Решетката експлодира и целия преден капак литна във въздуха. Колата занесе на тротоара в продължение на около десетина метра и се заби в едно дърво. Вратите се отвориха и четири ченгета излетяха навън, зашеметени и с извадени пистолети. Двама се блъснаха един в друг. Тогава ченгетата зад първата патрулна кола (*неговите* ченгета, помисли си той с известно чувство за собственост) откриха огън и той се гмурна зад фотъойла, докато куршумите писнаха над главата му. Оставаха седемнайсет минути до единайсет часа. Помисли си, че сега ще се опитат да го обкръжат.

Надигна отново глава, тъй като нямаше друг изход, и край дясното му ухо пропищя куршум. Още две патрулни коли се зададоха от другия край на ул. „Крестолън“ с виещи сирени и мигащи сини лампи. Две от ченгетата от разбитата кола се опитваха да се прехвърлят през оградата на задния двор на Ъпслингърови и той стреля по тях три пъти, без да се прицелва, само за да ги върне зад прикритието на колата. Те побягнаха назад. Дърво от оградата на Уилбър Ъпслингър (през пролетта и лятото по нея полазваше бръшлян) се пръсна на трески наоколо, като една по-голямо парче даже падна на снега.

Двете последни патрулни коли спряха направо на пътя под формата на буквата V, блокирайки улицата пред къщата на Джек Хобърт. Ченгетата залегнаха зад автомобилите. Един от тях говореше с колегите си от разбитата кола по радиото. Секунда по-късно новопристигналите започнаха да го обсипват с плътен прикриващ огън, който го принуди да залегне. Куршуми удряха по входната врата, по фасадата на къщата и по целия преден прозорец. Огледалото в коридора гръмна, превръщайки се в сипеци се диаманти. Един

куршум проби покривката върху телевизора Zenit, която леко подскочи. Той пропълзя на четири крака през стаята и се изправи до малкото прозорче зад телевизора. Оттам се виждаше като на длан задния двор на Ъпслингърови. Двама полицаи пак се опитваха да заобиколят къщата. Носът на единия от тях кървеше.

Фреди, май ще трябва да убия един от тях, за да ги накарам да спрат.

Недей, Джордж. Моля те. Не го прави.

Той разби прозореца с дръжката на магнума, при което се поряза. Полицаяте вдигнаха поглед към къщата, видяха го и започнаха да стрелят. Той отвърна на стрелбата и видя как два от куршумите му пробиха новия алуминиев обков по оградата на Уидбър (беше ли общината платила за това?). Чу как полицейските куршуми се забиваха и в собствената му къща точно под прозореца, от двете страни. Един отскочи от рамката на прозореца и трески го удариха по лицето. Очакваше всеки момент някой куршум да пробие главата му. Трудно бе да се каже колко дълго продължи престрелката. Изведнъж, едно от ченгетата грабна ръката си, точно над китката, и извика. Изтърва пистолета си като дете, на което е омръзнала глупавата игра. Тръгна обратно в кръг. Колегата му го хвана през кръста и двамата се втурнаха обратно към разбитата си кола.

Той пак падна на четири крака, пролази до обърнатия фотьойл и погледна навън. От двата края на улицата се задаваха още две патрулни коли. Спряха от другата страна на улицата, до къщата на семейство Куинс, и осем полицаи изскочиха и дотичаха зад първата патрулка със спуканите гуми и зелената лимузина. Той се прикри отново и пропълзя по коридора. Къщата вече бе подложена на много силен огън. Знаеше, че трябва да вземе пушката и да отиде на горния етаж, където ъгълът бе по-изгоден за него и откъдето можеше и да ги изпъди от колите им и да ги накара да се прикрият в околните къщи. Но не се осмеляваше да се отдалечи толкова много от главния фитил и акумулатора. Хората от телевизията можеше да дойдат всеки момент.

Входната врата бе направена на решето. Под тъмносинята боя се показваше голо дърво. Той допълзя в кухнята. Всички прозорци бяха изпочупени и пръснати на парчета по балатума на пода. Случаен куршум бе обърнал кафеварката и тя лежеше сега в локва кафява каша. Той приклепна под прозореца, после се изправи рязко и изпразни

магнума в двете паркирани напъряко на пътя коли. Огънят по кухнята веднага се засили. Две дупки от куршуми се появиха по бялата врата на хладилника, а трети уцели бутилката Южен Комфорт на масата. Тя гръмна, пръскайки навсякъде около себе си стъкло и южно гостоприемство.

Пълзейки обратно в дневната, усети нещо като ужилване от пчела в дясното си бедро, точно под дупето, и когато пипна с ръка, по пръстите му имаше кръв.

Той легна зад фотъйола и пак зареди магнума. Зареди и пушката Уедърби. Едва показа глава и веднага я скри обратно, ужасен от ожесточения огън, който се изсипа по него. Куршуми обсипваха дивана, стените, телевизора, чиято покривка танцуваше. Показа отново глава и гръмна по полицейските коли, паркирани напъряко на улицата. Разби едно от стъклата им и видя...

От горния край на улицата се задаваше бял автомобил комби и бял микробус Форд. Отстрани и на двата автомобила със сини букви пишеше: АУНЪМ С РИТЪМА НА НОВИНИТЕ КАНАЛ 9.

Задъхан, той допълзя до прозореца над задния двор на Ъпслингърови. Белите автомобили се придвижваха бавно и несигурно по ул. „Крестолън“. Изведнъж, полицейска кола рязко потегли със свирещи гуми и им блокира пътя. Облечена в синьо ръка се показа през прозореца и започна да маха към телевизионните журналисти да се върнат.

Куршум удари перваза на прозореца и отскочи в стаята под ъгъл.

Той допълзя обратно до фотъйола с магнума в окървавената си дясна ръка и изкрещя:

— *Фенър!*

Огънят леко отслабна:

— *Фенър!* — провикна се той пак.

— *Спрете!* — извика *Фенър*. — *Спрете за малко!*

Чуха се няколко изстрела, после стрелбата спря.

— Какво искаш? — провикна се *Фенър*.

— Хората от телевизията. Оттатък на другия край на улицата!

Искам да поговоря с тях!

Настъпи дълго, дълбоко мълчание.

— *Не!* — изкрещя *Фенър*.

— *Ще спра да стрелям, ако мога да говоря с тях!* — Това поне беше вярно, помисли си той, като погледна акумулатора.

— *Не!* — изкрещя Фенър отново.

Копеле, помисли си той. Нима е чак толкова важно за теб? За теб и за Орднър и за останалите плъхове от бюрокрацията.

Стрелбата отново започна, в началото леко, после набирайки сила. Тогава, невероятно, но по тротоара се затича мъж с дебела карирана риза и сини джинси, с ръчна камера в ръката си.

— *Чух те!* — извика мъжът в карираната риза. — *Чух всяка дума!* Ще ти запиша името, приятел! Той предложи да спре да стреля, а вие...

Един полицай го удари с палка през кръста и мъжът с карираната риза падна на колене на тротоара. Камерата му хвъркна към канавката и секунда по-късно три куршума я разбиха на мигащи парченца. Неекспониран филм се разви от рулото си мързеливо. Огънят пак започна несигурно.

— *Фенър, пусни ги да дойдат!* — кресна дрезгаво той. Гърлото му беше продрано и го болеше, както и цялото му тяло. Ръката го болеше, а от бедрото му започваше да се надига силна пулсираща болка.

— *Излез, първо ти!* — извика Фенър в отговор. — *Ще можеш да разкажеш и своята версия!*

Безпамятен гняв го заля в червена вълна през лицето, когато чу тази нагла лъжа:

— **МАМКА ВИ, С ТОВА ОРЪДИЕ ТУК ЩЕ ЗАПОЧНА ДА СТРЕЛЯМ ПО РЕЗЕРВОАРИТЕ НА КОЛИТЕ И ОТ ВАС ЩЕ ОСТАНЕ САМО ДИМЯЩО ПЕЧЕНО, КАТО СВЪРША!**

Последва мълчание. Шок.

После предпазливо, Фенър попита:

— *Какво искаш?*

— *Пуснете момчето, което събориха при мен! Оставете снимачния екип да снима отвън!*

— *И дума да не става! Няма да ти даваме заложник, с който да ни разиграваш цял ден!*

Едно ченге дотича до зелената лимузина и се скри зад нея. Консултираха се.

Друг глас се провикна:

— *Зад къщата ти има трийсет души, момче! Всичките с пушки! Излизай, или ще ги пратя при теб!*

Време беше да изиграе и коза си:

— *Не ви съветвам! Цялата къща е опасана с експлозиви. Вижте!*

Той вдигна червената щипка-крокодилче над перваза на прозореца.

— *Видяхте ли?*

— *Блъфираш!* — отговори уверено гласът.

— *Защипя ли я за акумулатора до мен, край!*

Тишина. Нови консултации.

— *Хей!* — провикна се някой. — *Доведете онзи от телевизията!*

Той надигна глава и видя как по улицата пак се затича мъжът с карираната риза и джинсите, без да се пази или да търси прикритие, сигурен до безумие в професията си, или луд. Беше с дълга до раменете коса и тънки черни мустачки.

Две ченгета се размърдаха около двете патрулки, паркирали под формата на буквата V, но акълът им дойде на мястото, след като той изпрати един изстрел над главите им.

— По дяволите, каква грешка! — извика някой, искрено отвратен.

Мъжът с карираната риза беше вече в двора му, проправяйки си пъртина в снега. Нещо изсъска край ухото му, чу се изстрел и той чак тогава се сети, че все още седи изправен над фотьойла. Чу как някой се опита да отвори входната врата, след което мъжът с карираната риза почука на нея.

Той запълзя по пода, който вече беше покрит с мазилка, свалена от стените. Десният крак го болеше ужасно и когато погледна към него, видя, че от бедрото до коляното е в кръв. Той вдигна резето на сдъвканата от куршумите врата.

— *Добре!* — каза той и мъжът с карираната риза влезе бързо вътре.

Отблизо не изглеждаше да е уплашен, макар че дишаше тежко. На бузата му имаше белег от схватката с полицаия и левият ръкав на ризата му бе разпорен. Когато мъжът с карираната риза бе вече вътре, той допълзя обратно до фотьойла, вдигна пушката и гръмна два пъти

през прозореца, без да се цели. После се обърна. Мъжът с карираната риза стоеше в коридора, невероятно спокоен на вид. Беше извадил голям бележник от задния си джоб.

— Добре, човече — каза той. — Каква е тая работа?

— Как се казваш?

— Дейв Албърт.

— В този, белия микробус има ли още снимачна техника?

— Да.

— Излез на прозореца. Кажу на полицията да пусне снимачния екип на двора на семейство Куинс Къщата отсреща. Кажу им, че ако не са там до пет минути, ще загазиш.

— Така ли?

— Да.

Албърт се засмя:

— Приличаш ми на човек, който и муха не би убил.

— Кажу им.

Албърт отиде до строшения прозорец и спря там за миг, очевидно наслаждавайки се на сцената.

— *Иска снимачният ми екип да се разположи отсреща на улицата!* — провикна се той. — *Каза, че ще ме убие, ако не ги пуснете!*

— Не! — изкрещя гневно Фенър. — *Не, не, н...*

Някой бе сложил ръка на устата му. Кратка тишина.

— *Добре!* — отговори гласът на човека, който го бе обвинил, че блъфира с експлозивите. — *Двама от нашите хора ще отидат догоре и ще ги доведат.*

Той помисли за момент и кимна към репортера.

— Добре! — извика Албърт.

Последва пауза и после двама униформени полицаи се запътиха тромаво към микробуса на телевизията, чийто двигател работеше тихо на празен ход. Междувременно още две патрулки бяха пристигнали, а когато се наведе напред, видя, че долният край на ул. „Крестолън“ е блокиран. Зад жълтите бариери се бе събрала голяма тълпа хора.

— Така — каза Албърт, докато седнаше. — Имаме една-две минути. Какво искаш? Самолет?

— Самолет? — повтори той тъпо.

Албърт замаха с ръце все едно летеше, както държеше бележника си.

— Да отлетиш, бе човече. Просто да заминеш оттук.

— Ааа — кимна той, за да покаже, че е разбрал. — Не, не ми трябва самолет.

— Какво искаш, тогава?

— Искам — започна той бавно, — да съм пак на двайсет години и животът да е отново пред мен. — Той видя погледа в очите на Албърт и добави: — Знам, че е невъзможно. Не съм чак толкова луд.

— Значи, си казал: дотук.

— Да.

— Това наистина ли е зареден експлозив? — посочи той към главния фитил и акумулатора.

— Да. Тази жица минава по всичките стаи. И в гаража.

— Откъде взе експлозивите? — гласът на Албърт беше мек, но очите му бяха нащрек.

— Намерих го под коледната си елхичка.

Той се засмя:

— Това беше добре. Ще го използвам в репортажа.

— Добре. Като се върнеш, кажи им всичките полицаи да се изтеглят.

— Наистина ли ще се взривиш? — попита Албърт. Гласът му издаваше само интерес, нищо друго.

— Такива са ми плановете.

— Знаеш ли какво? Май твърде много си ходил на кино.

— Не ходя вече. Но гледах „Заклинателят“, все пак. Не ми хареса. Как напредват твоите кинаджии отвън?

Албърт погледна през прозореца.

— Добре. Имаме още една минута. Доус ли се казваш?

— Те ли ти казаха? Албърт се засмя презрително.

— Биха ми казали само, че съм болен от рак. Прочетох името на вратата. Би ли ми казал защо правиш всичко това?

— Да, защо не. Магистралата.

— Удължението? — очите на Албърт светнаха с нов блясък. Започна да пише нещо в бележника си.

— Точно то.

— Отнеха ти къщата ли?

— Опитаха се. Но аз ще я взема със себе си. Албърт го записа, после затвори бележника си и го напъха в задния си джоб.

— Това е доста глупаво, г-н Доус. Ако позволите да ви го кажа. Защо просто не излезем заедно отгук?

— Вие си извоювахте водещата новина довечера — каза той уморено. — Ще опитате ли да вземете наградата Пулицър?

— Ще я взема, ако ми я дадат — усмихна се той ведро, но после пак стана сериозен. — Хайде, г-н Доус. Хайде, да излезем. Мога да ви обещаая, че и мнението на вашата страна ще се чуе. Ще...

— Няма такава.

Албърт се намръщи:

— Какво значи това?

— Нямам страна. Затуй и правя всичко това — той погледна над фотойола в обектива на телевизионната камера, вече качена на триножник, потънал в снега на двора на семейство Куинс. — Тръгвайте. И им кажете да се изтеглят.

— Наистина ли ще го направите?

— Наистина, не зная.

Албърт тръгна към трапезарията, после се обърна и попита:

— Не съм ли ви виждал някъде? Защо все си мисля, че сме се срещали?

Той поклати глава. Сигурен беше, че никога през живота си не е виждал Албърт.

Гледайки как репортера излиза от къщата през двора, вървейки леко под ъгъл, така че камерата да го хване добре, той се зачуди какво ли прави Оливия точно в този миг.

Изчака петнайсет минути. Огънят се беше усилил, но никой не се насочи към къщата. Стрелбата им, изглежда, главно целеше да ги прикрива, докато се изтегляха по къщите от отсрещната страна на улицата. Снимачният екип остана на мястото си известно време, запечатвайки безпристрастно събитията около себе си, после белият микробус Еконолайн паркира в двора на семейство Куинс и операторът сгъна триножника, премести го зад колата и продължи да снима.

Нещо черно и голямо прехвърча във въздуха, падна на двора му, по средата между къщата и тротоара, и започна да изпуска газ. Вятърът го поде и го разнесе надолу по улицата на разкъсани облаци. Втора

граната със сълзотворен газ падна по-близо, а после той чу как трета чукна и се търколи по покрива. Усети миризмата от последната, след като тя падна в снега, покрил бегониите на Мери. Носът и очите му се напълниха с крокодилски сълзи.

Прекоси отново дневната на четири крака, молейки се Богу да не е казал на репортера, Албърт, нещо, което може да бъде схванато погрешно. Нямаше място на този свят, достатъчно подходящо, за да може човек да сложи чертата. Джони Уокър, например. Умря при някаква безсмислена катастрофа на светофара. За какво бе умрял, заради чаршафите ли? Или пък жената в супермаркета. Дребните радости никога не можеха да компенсират помията, която се изсипваше отгоре ти.

Той включи стереограмофона, който все още работеше. Албумът на Ролинг Стоунс още стоеше на него и той сложи игличката направо на последната песен, като първия път не улучи, тъй като един куршум удари телевизора Zenit.

Като уцели нужната бразда от плочата, и, докато последните тактове на „Човекът маймуна“ заглъхваха, той се прехвърли до обърнатия фотьойл и хвърли пушката през прозореца. Взе и магнума в ръка. Довиждане, Ник Адъмс. Хвърли и него.

„Не може винаги да имаш това, което пожелаеш“ пееше грамофонът и той знаеше, че това е факт. Но това не ти пречеше пак да го искаш. Граната сълзотворен газ прелетя през прозореца, описвайки дъга, удари стената над дивана и гръмна в бял пушек.

„Но ако опиташ с нещо, може да откриеш Че си намерил това, от което се нуждаеш.“

Е, да видим, Фред. Той хвана червената щипка крокодилче в ръката си. Да видим дали ще намеря това, от което се нуждая.

— Добре — измърмори той и притисна червената щипка към отрицателния полюс на акумулатора.

Затвори очи и последната му мисъл бе, че е избухнал не светът около него, а този вътре в него и макар експлозията вън да бе чудовищна, вътре, тя бе, долу-горе, колкото един средноголям орех.

После белота.

ЕПИЛОГ

Репортерският екип на WHLM спечели наградата Пулицър за материала си в новините същата вечер, който те нарекоха „Последният шанс на Доус“, и за половинчасовия си документален филм, излъчен три седмици по-късно. Филмът се казваше „Пътна мрежа“ и хвърляше светлина върху нуждата — или липсата на такава — от прокарването на новата отсечка на път 784. Филмът сочеше, че една от причините, поради които се строеше пътя, нямаше нищо общо с натовареността на движението, удобството на гражданите, или каквото и да е друго практично съображение. Ако не строеше всяка година нови пътища над определена минимална дължина, общината губеше отпусканите от федералното правителство средства за всякакво пътно строителство на нейна територия. Затова общината бе решила да строи. Филмът огласи и факта, че общината тихомълком бе завела дело срещу вдовицата на Бартън Джордж Доус с цел да си възстанови каквато част може от получените от нея пари за къщата. След последвалия отзвук, общината прекрати делото.

Асошиейтид прес разпространи снимки на отломките от къщата и повечето от вестниците в страната ги поместиха по страниците си. Младо момиче в Лас Вегас, което току-що бе започнало да учи в една от тамошните бизнес-школи, видя снимките по време на обедната си почивка и припадна.

Въпреки изприказваните и изписаните думи, работата по удължението на 784 продължи и завърши предсрочно осемнайсет месеца по-късно. Дотогава повечето от хората в града бяха забравили документалния филм „Пътна мрежа“, а местните репортери, включително носителят на наградата Пулицър, Дейвид Албърт бяха погълнати от други събития и други борби. Но малко от хората, които бяха гледали новините в онази вечер, забравиха някога събитието; те го помнеха, дори когато точните факти около него започнаха да се замъгляват в съзнанието им.

Репортажът в новините започваше с обикновена бяла градска къща, от тип ранчо, с асфалтова пътека отдясно, водеща към малкия гараж. Спретната къща, но абсолютно обикновена. Никой не би задържал поглед към нея, ако минаваше по тази улица дори и без работа. Но в репортажа, големият прозорец отпред е разбит. Една пушка и един пистолет политат последователно през него и падат на снега. За миг се вижда и ръката, която ги е изпратила там; пръстите остават безжизнено отпуснати, като на ръка на удавник. Около къщата се вдига бял пушек. Сълзотворен газ, или нещо такова. И тогава от къщата бълва огромно оранжево огнено кълбо и всичките ѝ стени се издуват навън невъобразимо, напомняйки за анимационен филм, при което се чува и оглушителен гръм, а камерата потреперва, като че ли от ужас. С периферното си зрение зрителят улавя, че гаражът просто изчезва. За момент на окоето се струва (а забавеното повторение доказва, че това е точно така), че целият покрив на къщата се отделя от нея и тръгва нагоре като космическа ракета Сатурн. После цялата къща се издува и пръска навън и нагоре, вдигайки във въздуха отломки, парчета дърво, нещо, което прилича на покривка се вие мързеливо над земята като вълшебен килимче, докато всичко се стоварва обратно на земята в дълга, барабанена кода. И тишина.

После лицето на шокираната, плачеща Мери Доус изпълва екрана; ужасена тя гледа с упоено объркване гората от микрофони, вдигнати пред лицето ѝ, а ние в безопасност пак сме прехвърлени обратно към житейските дела.

Издание:

Стивън Кинг. Пътна мрежа

ИК „Бард“, София, 1992

Художници: Ивайло Ненов, Лъчезар Асенов

Редактор: Богомил Самсиев

Техн. редактор: Стефан Петров

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.